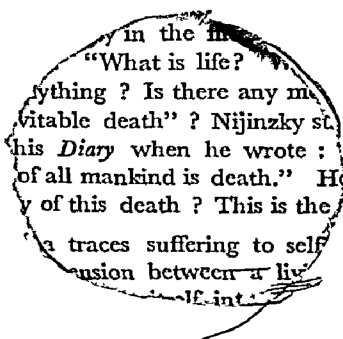
नालन्दा-देवनागरी-पालि-गन्थमालाय

अभिधम्मपिटके

कथावत्थुपालि

पधानसंसोधको

भिक्खु जगदीसकस्सपो

बिहाररज्जकीयेन पालिपकासनमण्डलेन

पकासिता

१९६१

वितरक

मोतीलाल बनारसीदास,

Nālandā-Devanāgarī-Pāli-Series

THE
KATHĀVATTHU

General Editor

BHIKKHU J. KASHYAP

ring of
oy in the fiftieth
"What is life? Wh
nything ? Is there any mea
evitable death" ? Nijinzky sur
his *Diary* when he wrote : "
of all mankind is death." How
y of this death ? This is the pro

a traces suffering to selfish
ension between a living
ke itself into the

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B.E. 2505 V.E. 2018

1961

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pāli or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern School.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death"? Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of tṛṣṇā or taṇhā. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upanisads declare, "That thou art," *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact It is a call to action Make thyself that which thou know thou canst be Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self No change is possible with an unchanging consciousness We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect Religion is not a creed, but a vital process It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace If few are chosen, it is because few choose to be chosen The Buddha laid stress on the creative freedom of man The Buddha did not encourage dependence on the supernatural He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him The ten veramanis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver" The first five are the Buddhist *pañcaśīla*

Pānātipātā veramanī sikkhāpadam samādiyāmi
Adinnādānā veramani sikkhāpadam samādiyāmi
Kāmesu micchācārā veramanī sikkhāpadam
samādiyāmi
Musāvādā veramani sikkhāpadam samādiyāmi
Surā meraya majja pamādatthāna
veramani sikkhāpadam samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged If men were at peace within themselves, the outer conflicts

between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇaṁ paramaṁ sukhaṁ : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṁsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

> "When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : "Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself." Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, भ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ la	अं aṁ

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khī खु khu खू khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka
क्ख kkha
क्य kya
क्रि kri
क्ल kla
क्व kva
ख्य khya
ख्व khva
ग्ग gga
ग्घ ggha
ग्य gya
ग्र gra
ङ्क ṅka
ङ्ख ṅkha
ङ्ग, ङ्ग ṅga
ङ्घ, ङ्घ ṅgha
च्च cca
च्छ ccha
ज्ज jja
ज्झ, ज्झ jjha
ञ्च ñca
ञ्छ ñcha

ञ्ज ñja
ञ्झ, ञ्झ ñjha
ञ्ञ ñña
ञ्ह ñha
ट्ट, ट्ट ṭṭa
ट्ठ, ट्ठ ṭṭha
ड्ड, ड्ड ḍḍa
ड्ढ, ड्ढ ḍḍha
ण्ट ṇṭa
ण्ठ ṇṭha
ण्ड ṇḍa
ण्ण ṇṇa
ण्ह ṇha
त्त tta
त्थ ttha
त्य tya
त्र tra
त्व tva
द्द, द्द dda
द्ध ddha
द्य dya
द्र dra

द्व dva
ध्य dhya
ध्व dhva
न्त nta
न्त्व ntva
न्थ ntha
न्द nda
न्द्र ndra
न्ध ndha
न्न, न्न nna
न्य nya
न्ह nha
प्प ppa
प्फ ppha
प्य pya
प्ल pla
ब्ब bba
ब्भ bbha
ब्य bya
ब्र bra
म्प mpa
म्फ mpha

म्ब mba
म्भ mbha
म्म mma
म्य mya
म्ह mha
य्य yya
य्ह yha
ल्य lya
ल्ल lla
ल्ह lha
व्ह vha
स्त sta
स्त्र stra
स्न sna
स्म sma
स्य sya
स्व sva
स्स ssa
ह्म hma
ह्व hva
ळ्ह ḷha

ा=ā; ि=i; ी=ī; ु=u; ू=ū; े=e; ो=o

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

—:o:—

कथावत्थुपालि

सूची

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khī खु khu खू khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	ञ्ज ñja	द्व dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्झ, ञ्भ ñjha	ध्य dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ञ ñña	ध्व dhva	म्म mma
कृ kṛ	ञ्ह ñha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट, ट्ट ṭṭa	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ṭṭha	न्थ ntha	य्य yya
ख्य khya	ड्ड, ड्ड ḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ḍḍha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग्ग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्ल lla
ग्घ ggha	ण्ठ ṇṭha	न्न, न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ṇḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ṇṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ṅka	ण्ह ṇha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ṅkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ṅga	त्थ ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्घ, ङ्घ ṅgha	त्य tya	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्ब bba	स्व sva
च्छ ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्म hma
ज्झ, ज्भ jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह ḷha
ञ्छ ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

ा=ā; ि=i; ी=ī; ु=u; ू=ū; े=e; ो=o

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

——:o:——

कथावत्थुपालि

सूची

तस्सुद्दान ३८६

अभिधम्मपिटके

कथावत्थु

पिट्ठङ्का

—:o:—

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

कथावत्थुपालि

१. महावग्गो

१. पुग्गलकथा

§ १. सुद्धसच्चिकट्ठो[1]

१. अनुलोमपच्चनीकं

(१) अनुलोमपञ्चकं

१. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना[2] ति ? आमन्ता । B.1, R vol I,1

यो सच्चिकट्ठो[3] परमत्थो[4], ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च[5] वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – B 2
"वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

---

१. पठमसच्चिकट्ठो – रो० । * इमिना लक्खणेन सकवादीपुच्छा दस्सिता ।
२. सच्चिकट्ठपरमट्ठेना – स्या०, एवमुपरि पि; सच्चिकट्ठपरमट्ठेना – रो०, एवमुपरि पि ।
३. सच्चिकट्ठो – स्या० । ४. परमट्ठो – स्या०, रो० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो R.3 पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा ।

(४) उपनयनचतुक्कं

४. एसे चे दुन्निग्गहिते[1] हेवमेवं[2] तत्थ दक्ख । वत्तब्बे खो – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन," नो च वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेना" ति । नो च मयं तया तत्थ हेताय पटिञ्ञाय हेवं पटिजानन्ता हेवं निग्गहेतब्बा । अथ मं निग्गण्हासि । दुन्निग्गहिता च[3] होम ।

हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति B.4 सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा ।

(५) निग्गमचतुक्कं

५. न हेवं निग्गहेतब्बे । तेन हि यं निग्गण्हासि– "हञ्चि R.4 पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-

---

१. दुन्निग्गहीते – रो० । २. हेवमेव – स्या०, रो० । ३. व – स्या० ।

(२) पटिकम्मचतुक्क

२ †पुग्गलो नुपलब्भति[1] सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।
R 2 यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि पटिकम्मं। हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

(३) निग्गहचतुक्क

३ त्वं चे पन मञ्ञसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना' ति, तेन तव[2] तत्थ हेताय पटिञ्ञाय हेवं पटिजानन्त हेवं निग्गहेतब्बे। अथ तं निग्गण्हाम। सुनिग्गहितो[3] च[3] होसि।

D 3 हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

---

† इमिना तिकेन परवादीपुच्छा दस्सिता। १ नूपलब्भति – स्या०, एवमुपरि पि। २ त्वं – स्या०। ३-३ सुनिग्गहितो च – स्या०, सुनिग्गहीता च – रो०।

(२) पटिकम्मचतुक्कं

७. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि– "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

(३) निग्गहचतुक्कं

८. त्वं चे पन मञ्ञसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन', नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति, तेन तव तत्थ हेताय पटिञ्ञाय हेवं पटिजानन्तं हेवं निग्गहेतब्बे । अथ तं निग्गण्हाम । सुनिग्गहितो च होसि । R.6 B.6

हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो

परमत्थेना' ति । यं तत्थ वदेसि – 'वत्तब्बे खो – पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, नो च वत्तब्बे – यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति' सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति[1] सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा । तेन हि ये कते निग्गहे से निग्गहे दुक्कटे । सुकते पटिकम्मे । सुकता पटिपादना ति ।

पठमो निग्गहो ।

२. पच्चनीकानुलोमं

(१) पच्चनीकपञ्चकं

६. [2]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि –
B 5 "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च
R 5 वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

१ नुपलब्भति – रो० । २ उपलब्भति – सी० ।

सच्चिकट्ठपरमत्थेन, नो च वत्तब्बे – यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा। तेन हि ये कते निग्गहे से निग्गहे दुक्कटे। सुकते पटिकम्मे। सुकता पटिपादना ति।

दुतियो निग्गहो।

§ २ (क) ओकाससच्चिकट्ठो

१. अनुलोमपच्चनीकं

११. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता। R.8
सब्बत्थ पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि निग्गहं। हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बत्थ पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बत्थ पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बत्थ पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बत्थ पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा। ...पे०...। B. 8

ततियो निग्गहो।

---

१. उपलब्भति – रो०।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा ।

(४) उपनयनचतुक्कं

९. एसे चे दुन्निग्गहिते हेवमेवं तत्थ दक्ख । वत्तब्बे खो – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन," नो च वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । नो च मयं तया तत्थ हेताय पटिञ्ञाय हेवं पटिजानन्ता हेवं निग्गहेतब्बा । अथ मं निग्गण्हासि । दुन्निग्गहिता च होम ।

हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे
वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति
सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो
R.7 नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो
परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति
मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो
पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे –
"पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि –
"वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च
B.7 वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति
सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति इदं ते मिच्छा ।

(५) निग्गमचतुक्कं

१०. न हेवं निग्गहेतब्बे । तेन हि यं निग्गण्हासि – "हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – 'यो सच्चिकट्ठो परमत्थो, ततो सो पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना' ति । यं तत्थ वदेसि – 'वत्तब्बे खो – पुग्गलो नुपलब्भति

परमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बेसु पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

पञ्चमो निग्गहो ।

§ २ (ख) ओकाससच्चिकट्ठो

२. पच्चनीकानुलोमं

१४. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । सब्बत्थ पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बत्थ पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बत्थ पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बत्थ पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठ- R. 10
परमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बत्थ पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

छट्ठो निग्गहो ।

§ ३ (ख) कालसच्चिकट्ठो

२. पच्चनीकानुलोमं

१५. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । B. 10
सब्बदा पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बदा पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो

§ ३ (क) कालसच्चिकट्ठो

१. अनुलोमपच्चनीकं

१२. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता। सब्बदा पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि निग्गहं। हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बदा पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बदा पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बदा पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो
B.9 उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बदा पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा। ...पे०...।

चतुत्थो[1] निग्गहो।

§ ४ (क) अवयवसच्चिकट्ठो

१. अनुलोमपच्चनीकं

१३. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता। सब्बेसु पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे।

B. 9 आजानाहि निग्गहं। हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बेसु पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बेसु पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बेसु पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-

१. चतुट्ठो – रो०।

अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" R.12 ति मिच्छा । ...पे०... ।

१८. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सञ्ञा च उपलब्भति ...पे०... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ..पे०... विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" D.12 ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,

नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बदा पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बदा पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बदा पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

सत्तमो निग्गहो ।

§ ४ (ख) अवयवसच्चिकट्ठो

२. पच्चनीकानुलोमं

१६. पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । सब्बेसु पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.11 आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बेसु पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बेसु पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "सब्बेसु पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो
B. 11 नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'सब्बेसु पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

अट्ठकनिग्गहो[1] ।

§ ५. सुद्धिकसंसन्दनं

१७. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

---

१ अट्ठको निग्गहो – सी०, रो० ।

उपलब्भति ... अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ- B.13 परमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

२२. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति, R.14 नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय

विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'' ति मिच्छा। ...पे०...।

१९. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, चक्खायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतायतनं च उपलब्भति ... घानायतनं च उपलब्भति ... जिव्हायतनं च उपलब्भति ... कायायतनं च उपलब्भति ... रूपायतनं च उपलब्भति ... सद्दायतनं च उपलब्भति ... गन्धायतनं च उपलब्भति ... रसायतनं च उपलब्भति ... फोट्ठब्बायतनं च उपलब्भति ... मनायतनं च उपलब्भति ... धम्मायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०...।

२०. *चक्खुधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतधातु च उपलब्भति ... घानधातु च उपलब्भति ... जिव्हाधातु च उपलब्भति ... कायधातु च उपलब्भति ... रूपधातु च उपलब्भति ... सद्दधातु च उपलब्भति ... गन्धधातु च उपलब्भति ... रसधातु च उपलब्भति ... फोट्ठब्बधातु च उपलब्भति ... चक्खुविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... सोतविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... घानविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... जिव्हाविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... कायविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... मनोधातु च उपलब्भति ... मनोविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ... धम्मधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०...।

R. 13 २१. *चक्खुन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतिन्द्रियं च उपलब्भति ... घानिन्द्रियं च उपलब्भति ... जिव्हिन्द्रियं च उपलब्भति ... कायिन्द्रियं च उपलब्भति ... मनिन्द्रियं च उपलब्भति ... जीवितिन्द्रियं च उपलब्भति ... इत्थिन्द्रियं च उपलब्भति ... पुरिसिन्द्रियं च उपलब्भति ... सुखिन्द्रियं च उपलब्भति ... दुक्खिन्द्रियं च उपलब्भति ... सोमनस्सिन्द्रियं च उपलब्भति ... दोमनस्सिन्द्रियं च उपलब्भति ... उपेक्खिन्द्रियं च उपलब्भति ... सद्धिन्द्रियं च उपलब्भति ... विरियिन्द्रियं[1] च उपलब्भति ... सतिन्द्रियं च उपलब्भति ... समाधिन्द्रियं च उपलब्भति ... पञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति ... अनञ्ञातञ्ञस्सामीतिन्द्रियं च उपलब्भति ... अञ्ञिन्द्रियं च

१. वीरियिन्द्रियं – म०, एवमुपरि पि।

कायधातु च उपलब्भति ...पे०... रूपधातु च उपलब्भति ...पे०... फोट्ठब्बधातु च उपलब्भति ...पे०... चक्खुविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ...पे०... मनोविञ्ञाणधातु च उपलब्भति ...पे०... धम्मधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

२६. [1]चक्खुन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... अञ्ञिन्द्रियं[1] च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

२७. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । B. 15

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्ञातावििन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं अञ्ञातावििन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्ञातावििन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञातावििन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्ञातावििन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञातावििन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञातावििन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' अञ्ञातावििन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्ञातावििन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञातावििन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

§ ६. ओपम्मसंसन्दनं

२८. *रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना ति ? आमन्ता ।

१. अञ्ञातावििन्द्रिय – सी०, स्या० ।

पटिपन्नो,' रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

B.-14 २३. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," वेदना च उपलब्भति ...पे०... सञ्ञा च उपलब्भति ...पे०... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ...पे०... विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

२४. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' चक्खायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतायतनं च उपलब्भति ...पे०.. धम्मायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

२५. [1]चक्खुधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०..

परमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञं विञ्ञाणं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञं विञ्ञाणं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञं विञ्ञाणं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञं विञ्ञाणं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा। ...पे०... । B. 17

३०. *वेदना उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सञ्ञा च उपलब्भति ... पे०... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ... पे०... विञ्ञाणं च उपलब्भति ...पे०... रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

३१. *सञ्ञा उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च उपलब्भन्ति ... पे०... विञ्ञाणं च उपलब्भति ... पे०... रूपं च उपलब्भति ... पे०... वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे०... ।

३२. *सङ्खारा उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति ... पे०... रूपं च उपलब्भति ... पे०... वेदना च उपलब्भति ... पे०... सञ्ञा च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे०... ।

३३. *विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति ... पे०... वेदना च उपलब्भति ...पे०... सञ्ञा च उपलब्भति ... पे०... सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञे सङ्खारा ति? आमन्ता।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,
B. 16 रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

R. 15 नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञो रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

२९. *रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सञ्ञा च उपलब्भति ...पे०... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ...पे०... विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञं विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठ-

च उपलब्भति ... पे० ... धम्मधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे० ... सोतधातु[1] उपलब्भति ... पे० ... धम्मधातु उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, चक्खुधातु च उपलब्भति ... पे० ... मनोविञ्ञाणधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे० ... ।

३६. *चक्खुन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतिन्द्रियं R. 17
च उपलब्भति ... पे० ... अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे० ... सोतिन्द्रियं उपलब्भति ... पे० ... अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ... पे० ... चक्खुन्द्रियं च उपलब्भति ... पे० ... अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" B. 19
ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं

१. सोतधातु च – सी० ।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.16 आजानाहि निग्गहं । हञ्चि विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञे सङ्खारा, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञे सङ्खारा, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञे सङ्खारा, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ
B.18 वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञे सङ्खारा, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं विञ्ञाणं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे० ... ।

३४. *चक्खायतनं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतायतनं च उपलब्भति ...पे०... धम्मायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतायतनं उपलब्भति ...पे०... धम्मायतनं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, चक्खायतनं च उपलब्भति ...पे०... मनायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

३५. *चक्खुधातु उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतधातु

उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो''' ति मिच्छा । ...पे०... ।

३८. †रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सञ्ञा च B. 20
उपलब्भति ... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ... विञ्ञाणं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

३९. †वेदना उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सञ्ञा च उपलब्भति ... सङ्खारा च उपलब्भन्ति ... विञ्ञाणं च उपलब्भति ... रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

४०. †सञ्ञा उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सङ्खारा च R. 19
उपलब्भन्ति ... विञ्ञाणं च उपलब्भति ... रूपं च उपलब्भति ... वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

४१. † सङ्खारा उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, विञ्ञाणं च उपलब्भति ... रूपं च उपलब्भति ... वेदना च उपलब्भति ... सञ्ञा च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

४२. † विञ्ञाणं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, रूपं च उपलब्भति ... वेदना च उपलब्भति ... सञ्ञा च उपलब्भति ... सङ्खारा च उपलब्भन्ति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

४३. † चक्खायतनं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतायतनं च उपलब्भति ...पे०... धम्मायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन ...पे०... सोतायतनं उपलब्भति ...पे०... धम्मायतनं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन चक्खायतनं च उपलब्भति ...पे०... मनायतनं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

४४. † चक्खुधातु उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतधातु च उपलब्भति ...पे०... धम्मधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतधातु उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... धम्मधातु उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, चक्खुधातु च उपलब्भति ...पे०... मनोविञ्ञाणधातु च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... ।

अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा। ...पे०...।

३७. रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उप-लब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना ति? आमन्ता।

R.18 वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि पटिकम्मं। हञ्चि रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटि-पन्नो," रूपं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, रूपं च उपलब्भति सच्चिक परमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो" ति, न च वत रे वत्तब्बे – "रूपं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, वेदना उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं रूपं अञ्ञा वेदना, वु भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' रूपं च उपलब्भ सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'रू

उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

§ ७. चतुक्कनयसंसन्दनं

४६. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । रूपं पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ- B. 22
परमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'रूपं पुग्गलो'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "रूपं पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना," ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो" – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'रूपं पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

४७. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

रूपस्मिं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र रूपा पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मिं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 21

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलस्मिं रूपं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मिं रूपं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "पुग्गलस्मिं रूपं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मिं रूपं'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

४८. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

---

१ सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

४५. चक्खुन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, सोतिन्द्रियं च उपलब्भति ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन ...पे०... सोतिन्द्रियं उपलब्भति ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, चक्खुन्द्रियं च उपलब्भति ...पे०... अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; अञ्ञं
B. 21 अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं ति? आमन्ता।

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो ति? न हेवं वत्तब्बे।

R.20 आजानाहि पटिकम्मं[1]। हञ्चि अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन; तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो, अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञो पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञं अञ्ञाताविन्द्रियं अञ्ञं अञ्ञिन्द्रियं, वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' अञ्ञाताविन्द्रियं च उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अञ्ञाताविन्द्रियं उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, अञ्ञिन्द्रियं च

१. निग्गह – री०।

चक्खुन्द्रियं पुग्गलो ...पे०... चक्खुन्द्रियस्मिं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र चक्खुन्द्रिया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मिं चक्खुन्द्रियं ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियस्मिं R.22 पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र अञ्ञाताविन्द्रिया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मिं अञ्ञाताविन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलस्मिं अञ्ञाताविन्द्रियं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मिं अञ्ञाताविन्द्रियं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "पुग्गलस्मिं अञ्ञाताविन्द्रियं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठ-परमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मिं अञ्ञाताविन्द्रियं'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

५०. [1]पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । वुत्तं[1] भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपं पुग्गलो ति[1] ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं[2] भगवता – "अत्थि B.24 पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो[2]," तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं पुग्गलो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'रूपं पुग्गलो ति'" मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "रूपं पुग्गलो" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'रूपं पुग्गलो'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

१-१. रूपं पुग्गलो ति – रो० । २-२. पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमट्ठेन – रो० ।

वेदना पुग्गलो पे० वेदनाय पुग्गलो पे० अञ्ञत्र वेदनाय पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि वेदना पे० ।

सञ्ञा पुग्गलो पे० सञ्ञाय पुग्गलो पे० अञ्ञत्र सञ्ञाय पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि सञ्ञा पे० ।

सङ्खारा पुग्गलो पे० सङ्खारेसु पुग्गलो पे० अञ्ञत्र सङ्खारेहि पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि सङ्खारा पे० ।

विञ्ञाण पुग्गलो पे० विञ्ञाणस्मि पुग्गलो पे० अञ्ञत्र विञ्ञाणा पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि विञ्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

आजानाहि निग्गह । हञ्चि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि विञ्ञाण" ति । य
B 23 तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि विञ्ञाण'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि विञ्ञाण" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । य तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेन,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि विञ्ञाण'" ति मिच्छा । पे० ।

४९ *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

चक्खायतन पुग्गलो पे० चक्खायतनस्मि पुग्गलो पे० अञ्ञत्र चक्खायतना पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि चक्खायतन पे० धम्मायतन पुग्गलो पे० धम्मायतनस्मि पुग्गलो पे० अञ्ञत्र धम्मायतना पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि धम्मायतन पे० ।

चक्खुधातु पुग्गलो पे० चक्खुधातुया पुग्गलो पे० अञ्ञत्र चक्खुधातुया पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि चक्खुधातु पे० धम्मधातु पुग्गलो पे० धम्मधातुया पुग्गलो पे० अञ्ञत्र धम्मधातुया पुग्गलो पे० पुग्गलस्मि धम्मधातु पे० ।

यतनं ...पे०... धम्मायतनं पुग्गलो ...पे०... धम्मायतनस्मिं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र धम्मायतना पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि धम्मायतनं ...पे०... ।

चक्खुधातु पुग्गलो ...पे०... चक्खुधातुया पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र चक्खुधातुया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि चक्खुधातु ...पे०... धम्मधातु पुग्गलो ...पे०... धम्मधातुया पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र धम्मधातुया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि धम्मधातु ...पे०... ।

चक्खुन्द्रियं पुग्गलो ...पे०... चक्खुन्द्रियस्मिं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र चक्खुन्द्रिया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि चक्खुन्द्रियं ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं पुग्गलो ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियस्मि पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र अञ्ञाताविन्द्रिया पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि अञ्ञाताविन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि R.24 अञ्ञाताविन्द्रियं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि अञ्ञाताविन्द्रियं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि अञ्ञाताविन्द्रियं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो'" ति[1] । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि अञ्ञाताविन्द्रियं'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

९ ८. लक्खणयुत्तिकथा

५३. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो सप्पच्चयो ...पे०... पुग्गलो अप्पच्चयो ... पुग्गलो सङ्खतो ... पुग्गलो असङ्खतो ... पुग्गलो सस्सतो ... पुग्गलो असस्सतो ... पुग्गलो सनिमित्तो ... पुग्गलो अनिमित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
(नीहतं)

१. सी० पोत्थके नत्थि, एवमुपरि पि ।

५१. ¹पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपस्मि पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र रूपा पुग्गलो ...पे०... R 23 पुग्गलस्मि रूपं ...पे०... ।

वेदना पुग्गलो ...पे०... वेदनाय पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र वेदनाय पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि वेदना ...पे०... ।

सञ्ञा पुग्गलो ...पे०... सञ्ञाय पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र सञ्ञाय पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि सञ्ञा ...पे०... ।

सङ्खारा पुग्गलो ...पे०... सङ्खारेसु पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र सङ्खारेहि पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि सङ्खारा ...पे०... ।

विञ्ञाणं पुग्गलो ...पे०... विञ्ञाणस्मि पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र विञ्ञाणा पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

आजानाहि पटिकम्मं । हञ्चि वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि विञ्ञाणं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि विञ्ञाणं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "पुग्गलस्मि विञ्ञाणं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'पुग्गलस्मि विञ्ञाणं'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

1.25 ५२. ¹पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं पुग्गलो ...पे०... चक्खायतनस्मि पुग्गलो ...पे०... अञ्ञत्र चक्खायतना पुग्गलो ...पे०... पुग्गलस्मि चक्खा-

१. उपलब्भति – सी०, नूपलब्भति – स्या० ।

पुग्गलो केहिच्चि अत्थि केहिच्चि नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

६०. *पुग्गलो अत्थि, अत्थि न सब्बो पुग्गलो ति ? आमन्ता । ...पे०... ।

पुग्गलो नत्थि, नत्थि न सब्बो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे। (सङ्खित्तं)

§ १०. पञ्ञत्तानुयोगो

६१. *रूपधातुया रूपी पुग्गलो ति ? आमन्ता । B. 27

कामधातुया कामी पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६२. *रूपधातुया रूपिनो सत्ता ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामिनो सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६३. *अरूपधातुया अरूपी पुग्गलो ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामी पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 26

६४. *अरूपधातुया अरूपिनो सत्ता ति ? आमन्ता ।

कामधातुया कामिनो सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।...पे०... ।

६५. *रूपधातुया रूपी पुग्गलो अरूपधातुया अरूपी पुग्गलो, अत्थि च कोचि रूपधातुया चुतो अरूपधातुं उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

रूपी[1] पुग्गलो उपच्छिन्नो[2], अरूपी पुग्गलो जातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६६. *रूपधातुया रूपिनो सत्ता अरूपधातुया अरूपिनो सत्ता, अत्थि च कोचि रूपधातुया चुतो अरूपधातुं उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

रूपी सत्तो उपच्छिन्नो, अरूपी सत्तो जातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६७. *कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे[3] समे समभागे[4] तज्जाते ति ? आमन्ता ।

---

१. रूप – सी० । २. उच्छिन्नो – स्या०, एवमुपरि पि । ३. एकट्टे – रो० । ४. सभागे – स्या०, एवमुपरि पि ।

B. 26 ५४. † पुग्गलो नुपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो सप्पच्चयो ...पे०... पुग्गलो अप्पच्चयो ... पुग्गलो सङ्खतो ... पुग्गलो असङ्खतो .. पुग्गलो सस्सतो ... पुग्गलो असस्सतो ... पुग्गलो सनिमित्तो ... पुग्गलो अनिमित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । (सङ्खित्तं)

६. वचनसोधनं

५५. *पुग्गलो उपलब्भति, उपलब्भति पुग्गलो ति ? पुग्गलो उपलब्भति, उपलब्भति केहिचि पुग्गलो केहिचि न पुग्गलो ति ।

पुग्गलो केहिचि उपलब्भति केहिचि न उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५६. *पुग्गलो सच्चिकट्ठो, सच्चिकट्ठो पुग्गलो ति ? पुग्गलो सच्चिकट्ठो, सच्चिकट्ठो केहिचि पुग्गलो केहिचि न पुग्गलो ति ।

R. 25 पुग्गलो केहिचि सच्चिकट्ठो केहिचि न सच्चिकट्ठो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

५७. *पुग्गलो विज्जमानो, विज्जमानो पुग्गलो ति ? पुग्गलो विज्जमानो, विज्जमानो केहिचि पुग्गलो केहिचि न पुग्गलो ति ।

पुग्गलो केहिचि विज्जमानो केहिचि न विज्जमानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५८. *पुग्गलो संविज्जमानो, संविज्जमानो पुग्गलो ति ? पुग्गलो संविज्जमानो, संविज्जमानो केहिचि पुग्गलो केहिचि न पुग्गलो ति ।

पुग्गलो केहिचि संविज्जमानो केहिचि न संविज्जमानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

५९ *पुग्गलो अत्थि, अत्थि पुग्गलो ति ? पुग्गलो अत्थि, अत्थि केहिचि पुग्गलो केहिचि न पुग्गलो ति ।

वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति? आमन्ता।

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति? आमन्ता।

अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो ति? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि पटिकम्मं। हञ्चि कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो," तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो" ति। यं तत्थ वेदसि – "वत्तब्बे खो – 'कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो R.28 अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो" B.29 ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता – 'अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो'" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, वुत्तं भगवता – अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो'" ति मिच्छा। (सङ्खित्तं)

§ ११. गतिअनुयोगो

६९. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

सो पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे० ...।

७०. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

पुग्गलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुग्गलो ति वा, पुग्गल अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता।

अञ्ञो कायो, अञ्ञो पुग्गलो ति ? आमन्ता।

अञ्ञं जीवं, अञ्ञं सरीरं ति ? न हेवं वत्तब्बे।

आजानाहि निग्गहं। हञ्चि कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुग्गलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुग्गलो ति वा, पुग्गलं अप्पियं करित्वा एसेसे
R 27 एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं" ति। यं तत्थ
B 28 वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुग्गलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुग्गलो ति वा, पुग्गलं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो,' नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं'" ति मिच्छा।

नो चे पन वत्तब्बे – "अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुग्गलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुग्गलो ति वा, पुग्गलं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो" ति। यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति वा, कायं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, पुग्गलो ति वा जीवो ति वा, जीवो ति वा पुग्गलो ति वा, पुग्गलं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते, अञ्ञो कायो अञ्ञो पुग्गलो', नो च वत्तब्बे – 'अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं'" ति मिच्छा। पे०।

६८ ¹कायो ति वा सरीरं ति वा, सरीरं ति वा कायो ति

सन्धावतं संसरतं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । तेन हि पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ।

७६. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७७. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि मनुस्सो हुत्वा देवो होती ति ? आमन्ता ।

स्वेव मनुस्सो सो देवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. । R.30

७८. *स्वेव मनुस्सो सो देवो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सो हुत्वा देवो होति, देवो हुत्वा मनुस्सो होति, मनुस्सभूतो अञ्ञो, देवो अञ्ञो, मनुस्सभूतो स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा । ...पे०... ।

सचे हि सन्धावति स्वेव पुग्गलो इतो चुतो परं लोकं B.31 अनञ्ञो, हेवं मरणं न हेहिति, पाणातिपातो पि नुपलब्भति । कम्मं अत्थि, कम्मविपाको अत्थि, कतानं कम्मानं विपाको अत्थि, कुसलाकुसले विपच्चमाने स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा ।

७९. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि मनुस्सो हुत्वा यक्खो होति, पेतो होति, नेरयिको होति, तिरच्छानगतो होति, ओट्ठो होति, गोणो होति, गद्रभो होति, सूकरो होति, महिंसो[1] होती ति ? आमन्ता ।

स्वेव मनुस्सो सो महिंसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८०. *स्वेव मनुस्सो सो महिंसो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सो हुत्वा महिंसो होति, महिंसो हुत्वा मनुस्सो होति, मनुस्सभूतो अञ्ञो, महिंसो अञ्ञो, मनुस्सभूतो स्वेवायं सन्धावती ति मिच्छा । ...पे०... ।

---

१ महिंगो – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

अञ्ञो पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७१. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

सो च अञ्ञो च सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७२. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

नेव सो सन्धावति, न अञ्ञो सन्धावति अस्मा लोका
R 29 परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B 30 ७३. *पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

सो पुग्गलो सन्धावति, अञ्ञो पुग्गलो सन्धावति, सो च अञ्ञो च सन्धावति, नेव सो सन्धावति न अञ्ञो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७४. न वत्तब्बं–"पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता–

"स सत्तक्खत्तुपरमं, सन्धावित्वान पुग्गलो।
दुक्खस्सन्तकरो होति, सब्बसंयोजनक्खया" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता। तेन हि पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति।

७५. न वत्तब्बं–"पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता–"अनमतग्गोयं, भिक्खवे, संसारो। पुब्बा कोटि न पञ्ञायति, अविज्जानीवरणानं सत्तानं तण्हासंयोजनानं

१-१ पुब्बकोटि – म०।

८७. न वत्तब्बं–"स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं" ति ? आमन्ता ।

ननु सोतापन्नो पुग्गलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उप- R.32
पन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सोतापन्नो पुग्गलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होति, तेन वत रे वत्तब्बे – "स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं" ति ।

८८. *सोतापन्नो पुग्गलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि सोतापन्नो व होती ति कत्वा तेन च कारणेन स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो पुग्गलो मनुस्सलोका चुतो देवलोकं उपपन्नो तत्थ पि मनुस्सो होती ति[1] ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८९. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, B.33
परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

अनञ्ञो अविगतो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९०. *अनञ्ञो अविगतो सन्धावती ति ? आमन्ता ।

हत्थच्छिन्नो हत्थच्छिन्नो व होति, पादच्छिन्नो पादच्छिन्नो व होति, हत्थपादच्छिन्नो हत्थपादच्छिन्नो व होति, कण्णच्छिन्नो ... नासच्छिन्नो ... कण्णनासच्छिन्नो ... अङ्गुलिच्छिन्नो ... अळच्छिन्नो ... कण्डरच्छिन्नो ... कुणिहत्थको ... फणहत्थको ... कुट्ठियो ... गण्डियो ... किलासियो ... सोसियो ... अपमारियो ... ओट्ठो ... गोणो ... गद्रभो ... सूकरो ... महिंसो महिंसो व होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९१. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति ? आमन्ता ।

सरूपो सन्धावती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. ति कत्वा – म०, स्या० ।

सचे हि सन्धावति स्वेव पुग्गलो इतो चुतो पर लोकं अनञ्ञो, हेव मरण न हेहिति, पाणातिपातो पि[1] नुपलब्भति। कम्म अत्थि, कम्मविपाको अत्थि, कतान कम्मान विपाको अत्थि, कुसलाकुसले विपच्चमाने स्वेवाय सन्धावती ति मिच्छा।

८१ *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका पर लोकं,
R 31 परस्मा लोका इम लोक ति? आमन्ता।

अत्थि कोचि खत्तियो हुत्वा ब्राह्मणो होती ति? आमन्ता।

स्वेव खत्तियो सो ब्राह्मणो ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

८२ *अत्थि कोचि खत्तियो हुत्वा वेस्सो होति, सुद्दो होती ति? आमन्ता।

स्वेव खत्तियो सो सुद्दो ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

८३ *अत्थि कोचि ब्राह्मणो हुत्वा वेस्सो होति, सुद्दो होति, खत्तियो होती ति? आमन्ता।

स्वेव ब्राह्मणो सो खत्तियो ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

B 32 ८४ *अत्थि कोचि वेस्सो हुत्वा सुद्दो होति, खत्तियो होति, ब्राह्मणो होती ति? आमन्ता।

स्वेव वेस्सो सो ब्राह्मणो ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

८५ *अत्थि कोचि सुद्दो हुत्वा खत्तियो होति, ब्राह्मणो होति, वेस्सो होती ति? आमन्ता।

स्वेव सुद्दो सो वेस्सो ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

८६ *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका पर लोक, परस्मा लोका इम लोक ति? आमन्ता।

हत्थच्छिन्नो हत्थच्छिन्नो व होति, पादच्छिन्नो पादच्छिन्नो व होति, हत्थपादच्छिन्नो हत्थपादच्छिन्नो व होति, कण्णच्छिन्नो नासच्छिन्नो कण्णनासच्छिन्नो अङ्गुलिच्छिन्नो अळच्छिन्नो कण्डरच्छिन्नो कुणिहत्थको फणहत्थको कुट्ठियो गण्डियो किलासियो सोसियो अपमारियो ओट्ठो गोणो गद्रभो सूकरो महिसो महिसो व होती ति? न हेव वत्तब्बे। पे० ।

१ रो० पाठयं नत्थि।

रूपं न सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.34

वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं न सन्धावती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विञ्ञाणं न सन्धावती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति ? न हेवं वत्तब्बे । (सङ्खित्तं) ।

खन्धेसु भिज्जमानेसु, सो चे भिज्जति पुग्गलो ।
उच्छेदा भवति दिट्ठि, या बुद्धेन विवज्जिता ।।
खन्धेसु भिज्जमानेसु, नो चे भिज्जति पुग्गलो ।
पुग्गलो सस्सतो होति, निब्बानेन समसमो ति ।।

§ १२. उपादापञ्ञत्तानुयोगो

९५. *रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

रूपं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ?

पुग्गलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९६. *वेदनं उपादाय ... सञ्ञं उपादाय ... सङ्खारे उपादाय ... विञ्ञाणं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

विञ्ञाणं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ....पे०... ।

९७. *रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

नीलं रूपं उपादाय नीलकस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.33 सरूपो सन्धावती ति? आमन्ता।

तं जीवं तं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सवेदनो ...पे०... ससञ्ञो ...पे०... ससङ्खारो ...पे०... सविञ्ञाणो सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सविञ्ञाणो सन्धावती ति? आमन्ता।

तं जीवं तं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

६२. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

अरूपो सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अरूपो सन्धावती ति? आमन्ता।

अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अवेदनो ...पे०... असञ्ञो ...पे०... असङ्खारो ...पे०... अविञ्ञाणो सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अविञ्ञाणो सन्धावती ति? आमन्ता।

अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

६३. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

रूपं सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

रूपं सन्धावती ति? आमन्ता।

तं जीवं तं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B.34 वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

विञ्ञाणं सन्धावती ति? आमन्ता।

तं जीवं तं सरीरं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

६४. *स्वेव पुग्गलो सन्धावति अस्मा लोका परं लोकं, परस्मा लोका इमं लोकं ति? आमन्ता।

रूपं न सन्धावती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अब्याकता वेदना अनिच्चा सङ्खता पटिच्चसमुप्पन्ना खयधम्मा वयधम्मा विरागधम्मा निरोधधम्मा विपरिणामधम्मा ति ? आमन्ता ।

अब्याकतो पि पुग्गलो अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०१. *सञ्ञं उपादाय ... सङ्खारे उपादाय ... विञ्ञाणं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

कुसलं विञ्ञाणं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलं विञ्ञाणं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

कुसलं विञ्ञाणं सफलं सविपाकं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता । B. 36

कुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ञफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०२. *विञ्ञाणं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

अकुसलं विञ्ञाणं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलं विञ्ञाणं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती R. 37
ति ? आमन्ता ।

अकुसलं विञ्ञाणं सफलं सविपाकं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्ञफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं ति ? आमन्ता ।

अकुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको अनिट्ठफलो अकन्तफलो अमनुञ्ञफलो सेचनकफलो दुक्खुद्रयो दुक्खविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०३. *विञ्ञाणं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

B. 35, R.35 पीतं रूपं उपादाय ... लोहितं रूपं उपादाय ... ओदातं रूपं उपादाय ... सनिदस्सनं रूपं उपादाय ... अनिदस्सनं रूपं उपादाय ... सप्पटिघं रूपं उपादाय ... अप्पटिघं रूपं उपादाय अप्पटिघस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९८. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

कुसलं वेदनं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलं वेदनं उपादाय कुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

कुसला वेदना सफला सविपाका इट्ठफला कन्तफला मनुञ्ञफला असेचनकफला सुखुद्रया सुखविपाका ति ? आमन्ता ।

कुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ञफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९९. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

अकुसलं वेदनं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलं वेदनं उपादाय अकुसलस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

.36 अकुसला वेदना सफला सविपाका अनिट्ठफला अकन्तफला अमनुञ्ञफला सेचनकफला दुक्खुद्रया दुक्खविपाका ति ? आमन्ता ।

अकुसलो पि पुग्गलो सफलो सविपाको अनिट्ठफलो अकन्तफलो अमनुञ्ञफलो सेचनकफलो दुक्खुद्रयो दुक्खविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१००. *वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

अब्याकतं वेदनं उपादाय अब्याकतस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अब्याकतं वेदनं उपादाय अब्याकतस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

१०६. *सम्मादिट्ठिं उपादाय "सम्मादिट्ठियो पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । B. 37

सम्मादिट्ठिया निरुद्धाय "सम्मादिट्ठियो पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मासङ्कप्पं उपादाय ... सम्मावाचं उपादाय ... सम्माकम्मन्तं उपादाय ... सम्माआजीवं उपादाय ... सम्मावायामं उपादाय ... सम्मासतिं उपादाय ... सम्मासमाधिं उपादाय "सम्मासमाधियो पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

सम्मासमाधिम्हि निरुद्धे "सम्मासमाधियो पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 39

१०७. *रूपं उपादाय, वेदनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं खन्धानं उपादाय द्विन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं उपादाय, वेदनं उपादाय, सञ्ञं उपादाय, सङ्खारे उपादाय, विञ्ञाणं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

पञ्चन्नं खन्धानं उपादाय पञ्चन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०८. *चक्खायतनं उपादाय, सोतायतनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं आयतनानं उपादाय द्विन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खायतनं उपादाय, सोतायतनं उपादाय ...पे०... धम्मायतनं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

द्वादसन्नं आयतनानं उपादाय द्वादसन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०९. *चक्खुधातुं उपादाय, सोतधातुं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं धातूनं उपादाय द्विन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अब्याकतं विञ्ञाणं उपादाय अब्याकतस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अब्याकतं विञ्ञाणं उपादाय अब्याकतस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

अब्याकतं विञ्ञाणं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

अब्याकतो पि पुग्गलो अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०४. *चक्खुं उपादाय "चक्खुमा पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

चक्खुम्हि निरुद्धे "चक्खुमा पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतं उपादाय ... घानं उपादाय ... जिव्हं उपादाय ...
R.38 कायं उपादाय ... मनं उपादाय "मनवा पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

मनम्हि निरुद्धे "मनवा पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१०५. *मिच्छादिट्ठिं उपादाय "मिच्छादिट्ठियो पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

मिच्छादिट्ठिया निरुद्धाय "मिच्छादिट्ठियो पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

मिच्छासङ्कप्पं उपादाय ... मिच्छावाचं उपादाय ... मिच्छाकम्मन्तं उपादाय ... मिच्छाआजीवं उपादाय ... मिच्छावायामं उपादाय ... मिच्छासतिं उपादाय ... मिच्छासमाधिं उपादाय "मिच्छासमाधियो पुग्गलो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

मिच्छासमाधिम्हि निरुद्धे "मिच्छासमाधियो पुग्गलो निरुद्धो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

पुग्गलस्स पञ्ञत्ति, रूपं पि अनिच्चं पुग्गलो पि अनिच्चो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यथा रुक्खं उपादाय छायाय पञ्ञत्ति, अञ्ञो रुक्खो अञ्ञा छाया, एवमेवं रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ति, अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११३. *यथा गामं उपादाय गामिकस्स[1] पञ्ञत्ति, एवमेवं रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? यथा गामं उपादाय गामिकस्स पञ्ञत्ति, अञ्ञो गामो अञ्ञो गामिको, एवमेवं रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ति, अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

११४. *यथा रट्ठं उपादाय रञ्ञो पञ्ञत्ति, एवमेवं रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? यथा रट्ठं उपादाय रञ्ञो पञ्ञत्ति, अञ्ञं[2] रट्ठं[2] अञ्ञो राजा, एवमेवं रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ति, अञ्ञं रूपं अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११५. *यथा न निगळो नेगळिको, यस्स निगळो सो नेगळिको, एवमेवं न रूपं रूपवा, यस्स रूपं सो रूपवा ति ? यथा न निगळो नेगळिको, यस्स निगळो सो नेगळिको, अञ्ञो निगळो अञ्ञो नेगळिको, एवमेवं न रूपं रूपवा, यस्स रूपं सो रूपवा, अञ्ञं रूपं अञ्ञो रूपवा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११६. *चित्ते चित्ते पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता । B 39

चित्ते चित्ते पुग्गलो जायति जीयति[3] मीयति[3] चवति उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं सो ति वा अञ्ञो ति वा ति ? आमन्ता । R.42

दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं कुमारको ति वा कुमारिका ति वा ति ? वत्तब्बं ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – "सो ति वा अञ्ञो ति वा," तेन वत रे वत्तब्बे – "दुतिये चित्ते उप्पन्ने

१. गामियस्स – स्या०, एवमुपरि पि । २–२. अञ्ञो रट्ठो – रो० । ३–३. जिय्यति मिय्यति – स्या०, रो० ।

चक्खुधातुं उपादाय, सोतधातुं उपादाय ...पे०... धम्मधातुं
R 40 उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

अट्ठारसन्नं धातूनं उपादाय अट्ठारसन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११०. *चक्खुन्द्रियं उपादाय, सोतिन्द्रियं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं इन्द्रियानं उपादाय द्विन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

चक्खुन्द्रियं उपादाय, सोतिन्द्रियं उपादाय ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

बावीसतीनं इन्द्रियानं उपादाय बावीसतीनं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B 38 १११. *एकवोकारभवं उपादाय एकस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

चतुवोकारभवं उपादाय चतुन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

एकवोकारभवं उपादाय एकस्स पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवं उपादाय पञ्चन्नं पुग्गलानं पञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

एकवोकारभवे एको व पुग्गलो ति ? आमन्ता ।

चतुवोकारभवे चत्तारो व पुग्गला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

एकवोकारभवे एको व पुग्गलो ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवे पञ्चेव पुग्गला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.41 ११२. *यथा रुक्खं उपादाय छायाय पञ्ञत्ति, एवमेवं[1] रूपं उपादाय पुग्गलस्स पञ्ञत्ती ति ? यथा रुक्खं उपादाय छायाय पञ्ञत्ति, रुक्खो पि अनिच्चो छाया पि अनिच्चा, एवमेवं रूपं उपादाय

१ एवमेव – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

पस्सति तेन पस्सति; तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

११९. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति? आमन्ता।

ननु यो सुणाति ...पे०... यो घायति ... यो सायति ... यो फुसति ... यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाती ति? आमन्ता।

हञ्चि यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाति; तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

१२०. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

ननु यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति तं न पस्सति तेन न पस्सती ति? आमन्ता।

हञ्चि यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति तं न पस्सति तेन न पस्सति; नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

ननु यो न सुणाति ...पे०... यो न घायति ... यो न सायति ... यो न फुसति ... यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाती ति? आमन्ता।

हञ्चि यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाति; नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति। R.44

१२१. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "पस्सामहं, भिक्खवे, दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते सुवण्णे दुब्बण्णे, सुगते दुग्गते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानामी" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

न वत्तब्बं – 'कुमारको ति वा कुमारिका ति वा'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – सो ति वा अञ्ञो ति वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – कुमारको ति वा कुमारिका ति वा'" ति मिच्छा ।

हञ्चि वा पन दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – "कुमारको ति वा कुमारिका" ति वा, तेन वत रे वत्तब्बे – "दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – 'सो ति वा अञ्ञो ति वा'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – सो ति वा अञ्ञो ति वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं[1] – कुमारको ति वा कुमारिका ति वा'" ति मिच्छा ।

११७. *दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – "सो ति वा अञ्ञो ति वा" ति ? आमन्ता ।

दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – "इत्थी ति वा पुरिसो ति वा गहट्ठो ति वा पब्बजितो ति वा देवो ति वा मनुस्सो ति वा" ति ? वत्तब्बं ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – "सो ति वा अञ्ञो ति वा," तेन वत रे वत्तब्बे – "दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – 'देवो ति वा मनुस्सो ति वा'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – सो ति वा अञ्ञो ति वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – देवो ति वा मनुस्सो ति वा'" ति मिच्छा ।

हञ्चि वा पन दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – "देवो ति वा मनुस्सो ति वा," तेन वत रे वत्तब्बे – "दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं[2] – 'सो ति वा अञ्ञो ति वा'" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'दुतिये चित्ते उप्पन्ने न वत्तब्बं – सो ति वा अञ्ञो ति वा, दुतिये चित्ते उप्पन्ने वत्तब्बं – देवो ति वा मनुस्सो ति वा'" ति मिच्छा । ...पे०... ।

B. 40 ११८. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु यो पस्सति यं पस्सति येन पस्सति, सो पस्सति तं पस्सति
R. 43 तेन पस्सती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो पस्सति यं पस्सति येन पस्सति, सो पस्सति तं

१. न वत्तब्बं – सी० । २. न वत्तब्बं – सी०, रो० ।

पस्सति तेन पस्सति; तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

११९. [1]न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति? आमन्ता ।

ननु यो सुणाति ... पे० ... यो घायति ... यो सायति ... यो फुसति ... यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो विजानाति यं विजानाति येन विजानाति, सो विजानाति तं विजानाति तेन विजानाति; तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१२०. [1]पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति तं न पस्सति तेन न पस्सती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न पस्सति यं न पस्सति येन न पस्सति, सो न पस्सति तं न पस्सति तेन न पस्सति; नो च वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु यो न सुणाति ... पे० ... यो न घायति ... यो न सायति ... यो न फुसति ... यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यो न विजानाति यं न विजानाति येन न विजानाति, सो न विजानाति तं न विजानाति तेन न विजानाति; नो च वत रे R.44 वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१२१. [1]न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पस्सामहं, भिक्खवे, दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते सुवण्णे दुब्बण्णे, सुगते दुग्गते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानामी" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ।

B. 41 १२२. *वुत्तं भगवता – "पस्सामहं, भिक्खवे, दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सत्ते चवमाने उपपज्जमाने हीने पणीते सुवण्णे दुब्बण्णे, सुगते दुग्गते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानामी" ति कत्वा तेनेव कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

भगवा दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? रूपं पस्सति ।

रूपं पुग्गलो, रूपं चवति, रूपं उपपज्जति, रूपं यथाकम्मूपगं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

भगवा दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? पुग्गलं पस्सति ।

पुग्गलो रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं[1] ओदातं चक्खुविञ्ञेय्यं चक्खुस्मिं पटिहञ्ञति, चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

भगवा दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन रूपं पस्सति पुग्गलं पस्सती ति ? उभो पस्सति ।

R. 45 उभो रूपं रूपायतनं रूपधातु, उभो नीला, उभो पीतका, उभो लोहितका, उभो ओदाता, उभो चक्खुविञ्ञेय्या, उभो चक्खुस्मिं पटिहञ्ञन्ति, उभो चक्खुस्स आपाथं आगच्छन्ति, उभो चवन्ति, उभो उपपज्जन्ति, उभो यथाकम्मूपगा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

§ १३. पुरिसकारानुयोगो

१२३. [1]कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति ? आमन्ता ।

कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२४. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२५. *तस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

---

१ लोहित – स्या० ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो[1], नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२६. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति[2], कल्याण- B. 42
पापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२७. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स कत्ता कारेता उपलब्भती
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 46

१२८. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

महापथवी[3] उपलब्भती ति, महापथविया कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२९. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

महासमुद्दो उपलब्भती ति, महासमुद्दस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३०. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति, सिनेरुस्स पब्बतराजस्स[4] कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३१. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

आपो उपलब्भती ति, आपस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३२. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

१. वट्टपच्छेदो – स्या० । २. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ३. महापठवी – स्या०, [illegible] । ४. पब्बतरञ्ञो – सी०, रो० ।

तेजो उपलब्भती ति, तेजस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३३. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

वायो उपलब्भती ति, वायस्स कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३४. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

B. 43 तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्भन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३५. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो[1] कल्याणपापकानि कम्मानि अञ्ञो कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 47 १३६. †कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३७. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३८. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३९. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१ अञ्ञानि – सी० स्या०, अञ्ञा – रो० ।

१४०. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४१. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्भती ति ...पे०... महासमुद्दो उपलब्भती ति ... सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति ... आपो उपलब्भती ति ... तेजो R.48 उपलब्भती ति ... वायो उपलब्भती ति ...पे०... तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्भन्ती[1] ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४२. *कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको उपलब्भती ति, B. 44 कल्याणपापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो कल्याणपापकानं कम्मानं विपाको, अञ्ञो कल्याण-पापकानं कम्मानं विपाकपटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४३. †दिब्बं सुखं उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४४. *दिब्बं सुखं उपलब्भती ति, दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४५. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४६. *दिब्बं सुखं उपलब्भती ति, दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. उपलब्भन्ती – सी० ।

१४७. *दिब्बं सुखं उपलब्भती ति, दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? आमन्ता।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१४८. *दिब्बं सुखं उपलब्भती ति, दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी
R.49 उपलब्भती ति? आमन्ता।

महापथवी उपलब्भती ति ... महासमुद्दो उपलब्भती ति ... सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति ... आपो उपलब्भती ति ... तेजो उपलब्भती ति ... वायो उपलब्भती ति ...पे०... तिणकट्ठवनप्पतयो[1] उपलब्भन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्भती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१४९. *दिब्बं सुखं उपलब्भती ति, दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? आमन्ता।

अञ्ञं दिब्बं सुखं, अञ्ञो दिब्बस्स सुखस्स पटिसंवेदी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१५०. [1]मानुसकं सुखं उपलब्भती ति? आमन्ता।

मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B 45 १५१. *मानुसकं सुखं उपलब्भती ति, मानुसकस्स सुखस्स
पटिसंवेदी उपलब्भती ति? आमन्ता।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१५२. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? आमन्ता।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१५३. *मानुसकं सुखं उपलब्भती ति, मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? आमन्ता।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०..।

---

१ तिणकट्ठवनप्पतियो – रो०, एवमुपरि पि।

१५४. *मानुसकं सुखं उपलब्भती ति, मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५५. *मानुसकं सुखं उपलब्भती ति, मानुसकस्स सुखस्स R.50 पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्भती ति ...पे०... महासमुद्दो उपलब्भती ति ... सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति ... आपो उपलब्भती ति ... तेजो उपलब्भती ति ... वायो उपलब्भती ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्भन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५६. *मानुसकं सुखं उपलब्भती ति, मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं मानुसकं सुखं अञ्ञो मानुसकस्स सुखस्स पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५७. †आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५८. *आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५९. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६०. *आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स D.46 पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६१. *आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति? R.51 न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६२. *आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

महापथवी उपलब्भती ति ...पे०... महासमुद्दो उपलब्भती ति ... सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति ... आपो उपलब्भती ति ... तेजो उपलब्भती ति ... वायो उपलब्भती ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्भन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६३. *आपायिकं दुक्खं उपलब्भती ति, आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं आपायिकं दुक्खं, अञ्ञो आपायिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६४ †नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

१६५. *तस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६६. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो उपलब्भती ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६७. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

निब्बानं उपलब्भती ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६८. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता । D. 47

महापथवी उपलब्भती ति ...पे०... महासमुद्दो उपलब्भती ति ... सिनेरुपब्बतराजा उपलब्भती ति ... आपो उपलब्भती ति ... तेजो उपलब्भती ति ... वायो उपलब्भती ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो उपलब्भन्ती ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६९. *नेरयिकं दुक्खं उपलब्भती ति, नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं नेरयिकं दुक्खं, अञ्ञो नेरयिकस्स दुक्खस्स पटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७०. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

सो करोति सो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७१. *सो करोति सो पटिसंवेदेती ति ? आमन्ता ।

सयङ्कतं सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७२. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७३. *अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? आमन्ता ।

परङ्कतं[1] सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७४. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता । R. 53

सो च अञ्ञो च करोन्ति सो च अञ्ञो च पटिसंवेदेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१ परकतं – स्या०, एवमुपरि पि ।

१७५. *सो च अञ्ञो च करोन्ति, सो च अञ्ञो च पटिसंवेदेन्ती ति ? आमन्ता ।

सयङ्कतं च परङ्कतं च सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७६. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

B. 48 नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्ञो करोति न अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७७. *नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्ञो करोति न अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? आमन्ता ।

असयङ्कारं अपरङ्कारं[1] अधिच्चसमुप्पन्नं[2] सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७८. *कल्याणपापकानि कम्मानि उपलब्भन्ती ति, कल्याणपापकानं कम्मानं कत्ता कारेता विपाकपटिसंवेदी उपलब्भती ति ? आमन्ता ।

सो करोति सो पटिसंवेदेति, अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेति, सो च अञ्ञो च करोन्ति सो च अञ्ञो च पटिसंवेदेन्ति, नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्ञो करोति न अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७९. *सो करोति सो पटिसंवेदेति, अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेति, सो च अञ्ञो च करोन्ति सो च अञ्ञो च पटिसंवेदेन्ति, नेव सो करोति न सो पटिसंवेदेति, न अञ्ञो करोति न अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? आमन्ता ।

सयङ्कतं सुखदुक्खं, परङ्कतं सुखदुक्खं, सयङ्कतं च परङ्कतं च सुखदुक्खं, असयङ्कारं अपरङ्कारं अधिच्चसमुप्पन्नं सुखदुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 54 १८० [1]कम्मं अत्थी ति ? आमन्ता ।

कम्मकारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१ अपरकार – स्या० । २ पटिच्चसमुप्पन्न – स्या०, एवमुपरि पि ।

१८१. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
तस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८२. *तस्स कारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८३. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
पुग्गलो अत्थी ति, पुग्गलस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८४. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता । B. 49
निब्बानं अत्थी ति, निब्बानस्स कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१८५. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
महापथवी अत्थी ति ... पे०... महासमुद्दो अत्थी ति ... सिनेरुपब्बतराजा अत्थी ति ... आपो अत्थी ति ... तेजो अत्थी ति ... वायो अत्थी ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो अत्थी ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं कारको अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८६. *कम्मं अत्थी ति, कम्मकारको अत्थी ति ? आमन्ता ।
अञ्ञं कम्मं, अञ्ञो कम्मकारको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८७. †विपाको अत्थी ति ? आमन्ता ।
विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८८. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।
तस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R.55

१८९. *तस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।
तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो अत्थी ति, पुग्गलस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९०. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

निब्बानं अत्थी ति, निब्बानस्स पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९१. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

महापथवी अत्थी ति ...पे०.... महासमुद्दो अत्थी ति ... सिनेरुपब्बतराजा अत्थी ति ... आपो अत्थी ति ... तेजो अत्थी ति ... वायो अत्थी ति ... तिणकट्ठवनप्पतयो अत्थी ति, तिणकट्ठवनप्पतीनं पटिसंवेदी अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९२. *विपाको अत्थी ति, विपाकपटिसंवेदी अत्थी ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो विपाको, अञ्ञो विपाकपटिसंवेदी ति ? न हेवं वत्तब्बे । (सङ्खित्तं)

कल्याणवग्गो पठमो ।

§ १४. अभिञ्ञानुयोगो

B. 50 १९३. †न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि इद्धिं[1] विकुब्बती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि इद्धिं विकुब्बति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

R. 56 १९४. †न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति ...पे०... परचित्तं विजानाति[2] ... पुब्बेनिवासं अनुस्सरति ... दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति ... आसवानं खयं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

---

१. इद्धि – रो०, एवमुपरि पि । २. जानाति – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि अत्थि कोचि आसवानं खयं सच्छिकरोति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१९५. *अत्थि कोचि इद्धिं विकुब्बती ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो इद्धिं विकुब्बति, स्वेव पुग्गलो ? यो इद्धिं न विकुब्बति, न सो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९६. *यो दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति ... पे०... यो परचित्तं विजानाति ... यो पुब्बेनिवासं अनुस्सरति ... यो दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति...यो आसवानं खयं सच्छिकरोति, स्वेव पुग्गलो ? यो आसवानं खयं न सच्छिकरोति, न सो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

§ १५–१८. ञातकानुयोगादि

१९७. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु माता अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि माता अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१९८. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु पिता अत्थि ... पे०... भाता अत्थि ... भगिनी अत्थि ... R. 57
खत्तियो अत्थि ... ब्राह्मणो अत्थि ... वेस्सो अत्थि ... सुद्दो अत्थि ... B. 51
गहट्ठो अत्थि ... पब्बजितो अत्थि ... देवो अत्थि ... मनुस्सो अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि मनुस्सो अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१९९. *माता अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न माता हुत्वा माता होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अत्थि कोचि न पिता हुत्वा ... पे०... न माता हुत्वा ... न भगिनी हुत्वा ... न खत्तियो हुत्वा ... न ब्राह्मणो हुत्वा ... न वेस्सो हुत्वा ... न सुद्दो हुत्वा ... न गहट्ठो हुत्वा ... न पब्बजितो हुत्वा ... न देवो हुत्वा ... न मनुस्सो हुत्वा मनुस्सो होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२००. *माता अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि माता हुत्वा न माता होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

अत्थि कोचि पिता हुत्वा ... माता हुत्वा ... भगिनी हुत्वा ... खत्तियो हुत्वा ... ब्राह्मणो हुत्वा ... वेस्सो हुत्वा ... सुद्दो हुत्वा ... गहट्ठो हुत्वा ... पब्बजितो हुत्वा ... देवो हुत्वा ... मनुस्सो हुत्वा न मनुस्सो होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ १९. पटिवेधानुयोगो

R 58 २०१. †न वत्तब्बं–"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु सोतापन्नो अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सोतापन्नो अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२०२. †न वत्तब्बं–"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामी अत्थि ... पे०... अनागामी अत्थि ... अरहा अत्थि ... उभतोभागविमुत्तो अत्थि ... पञ्ञाविमुत्तो अत्थि ... काय-
B 52 सक्खि[१] अत्थि ... दिट्ठिप्पत्तो अत्थि ... सद्धाविमुत्तो अत्थि ... धम्मानुसारी अत्थि ... सद्धानुसारी अत्थी ति ? आमन्ता ।

---

१ कायसक्खी – सी०, स्या०, रो० ।

हञ्चि सद्धानुसारी अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२०३. *सोतापन्नो अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गले[1] उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न सोतापन्नो हुत्वा सोतापन्नो होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२०४. *अत्थि कोचि न सकदागामी हुत्वा ... न अनागामी हुत्वा ... न अरहा हुत्वा ... न उभतोभागविमुत्तो हुत्वा ... न पञ्ञाविमुत्तो हुत्वा ... न कायसक्खि हुत्वा ... न दिट्ठिप्पत्तो हुत्वा ... न सद्धाविमुत्तो हुत्वा ... न धम्मानुसारी हुत्वा ... न सद्धानुसारी हुत्वा सद्धानुसारी होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि न पुग्गलो हुत्वा पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२०५. *सोतापन्नो अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि सोतापन्नो हुत्वा न सोतापन्नो होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.59

अत्थि कोचि सकदागामी हुत्वा ... अनागामी हुत्वा न अनागामी होती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि पुग्गलो हुत्वा न पुग्गलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ २०. सङ्गानुयोगो

२०६. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला अत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला अत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

१. पुग्गलो – सी०, स्या०, रो० ।

२०७. *चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला अत्थी ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

E 53 चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला बुद्धपातुभावा पातुभवन्ती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो बुद्धपातुभावा पातुभवती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुग्गलो बुद्धपातुभावा पातुभवती ति ? आमन्ता ।

बुद्धस्स भगवतो परिनिब्बुते उच्छिन्नो पुग्गलो, नत्थि पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ २१. सच्चिकट्ठसभागानुयोगो

२०८. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुग्गलो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R 60 २०९. *पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सङ्खतं च असङ्खतं च ठपेत्वा अत्थञ्ञा ततिया कोटी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१०. *सङ्खतं च असङ्खतं च ठपेत्वा अत्थञ्ञा ततिया कोटी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "द्वेमा, भिक्खवे, धातुयो । कतमा द्वे ? सङ्खता च धातु असङ्खता च धातु । इमा खो, भिक्खवे, द्वे धातुयो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "सङ्खतं च असङ्खतं च ठपेत्वा अत्थञ्ञा ततिया कोटी" ति ।

२११. *पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं सङ्खतं, अञ्ञं असङ्खतं, अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० ।

२१२. *खन्धा सङ्खता, निब्बानं असङ्खतं, पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्ञे खन्धा, अञ्ञं निब्बानं, अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१३. *रूपं सङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं, पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं रूपं, अञ्ञं निब्बानं, अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं सङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं, पुग्गलो नेव सङ्खतो नासङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अञ्ञं विञ्ञाणं, अञ्ञं निब्बानं, अञ्ञो पुग्गलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१४. *पुग्गलस्स उप्पादो पञ्ञायति, वयो पञ्ञायति, B. 54
ठितस्स अञ्ञथत्तं पञ्ञायती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 61

वुत्तं भगवता – "तीणिमानि, भिक्खवे, सङ्खतस्स सङ्खतलक्खणानि । सङ्खतानं, भिक्खवे, धम्मानं उप्पादो पञ्ञायति, वयो पञ्ञायति, ठितानं[1] अञ्ञथत्तं पञ्ञायती" ति । पुग्गलस्स उप्पादो पञ्ञायति, वयो पञ्ञायति, ठितस्स अञ्ञथत्तं पञ्ञायति; तेन हि पुग्गलो सङ्खतो ति ।

२१५. *पुग्गलस्स न उप्पादो पञ्ञायति, न वयो पञ्ञायति, न ठितस्स अञ्ञथत्तं पञ्ञायती ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वुत्तं भगवता – "तीणिमानि, भिक्खवे, असङ्खतस्स असङ्खतलक्खणानि । असङ्खतानं, भिक्खवे, धम्मानं न उप्पादो पञ्ञायति, न वयो पञ्ञायति, न ठितानं अञ्ञथत्तं पञ्ञायती" ति । पुग्गलस्स न उप्पादो पञ्ञायति, न वयो पञ्ञायति, न ठितस्स अञ्ञथत्तं पञ्ञायति; तेन हि पुग्गलो असङ्खतो ति ।

२१६. *परिनिब्बुतो पुग्गलो अत्थत्थम्हि, नत्थत्थम्ही ति ? अत्थत्थम्ही ति ।

---

१. ठितस्स – सी०, एवमुपरि पि ।

परिनिब्बुतो पुग्गलो सस्सतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... नत्थत्थम्ही ति ।

परिनिब्बुतो पुग्गलो उच्छिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१७. *पुग्गलो किं निस्साय तिट्ठती ति ? भवं निस्साय तिट्ठती ति ।

भवो अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? आमन्ता ।

पुग्गलो पि अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१८. [1]न वत्तब्बं –"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

R.62 ननु अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति, तेन वत रे वत्तब्बे –"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

B.55 २१९. [1]न वत्तब्बं –"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि दुक्खं वेदनं वेदियमानो ...पे०... अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२२०. *अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

यो सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति,

स्वेव पुग्गलो; यो सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति न पजानाति, न सो पुग्गलो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

यो दुक्खं वेदनं वेदियमानो ...पे०... यो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाति, स्वेव पुग्गलो; यो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति न पजानाति, न सो पुग्गलो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२२१. *अत्थि कोचि सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

अञ्ञा सुखा वेदना, अञ्ञो सुखं वेदनं वेदियमानो "सुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अञ्ञा दुक्खा वेदना ...पे०... अञ्ञा अदुक्खमसुखा वेदना, R.63
अञ्ञो अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियमानो "अदुक्खमसुखं वेदनं वेदियामी" ति पजानाती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२२२. †न वत्तब्बं –"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति? आमन्ता।

ननु अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

२२३. †न वत्तब्बं –"पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति? आमन्ता।

ननु अत्थि कोचि वेदनासु ... पे०... चित्ते ... धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरती ति? आमन्ता। B. 56

हञ्चि अत्थि कोचि धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

२२४. *अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति कत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

यो काये कायानुपस्सी विहरति, स्वेव पुग्गलो; यो न काये कायानुपस्सी विहरति, न सो पुग्गलो ति? न हेवं वत्त... पे०...।

यो वेदनासु पे० चित्ते धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरति, स्वेव पुग्गलो, यो न धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरति, न सो पुग्गलो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२२५ *अत्थि कोचि काये कायानुपस्सी विहरती ति वत्वा तेन च कारणेन पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो कायो, अञ्ञो काये कायानुपस्सी विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

R 64 अञ्ञा वेदना अञ्ञं चित्तं अञ्ञे धम्मा, अञ्ञो धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

२२६ *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"सुञ्ञतो लोकं अवेक्खस्सु, मोघराज[1] सदा सतो ।
अत्तानुदिट्ठिं ऊहच्च[2], एवं मच्चुतरो सिया ।
एवं लोकं अवेक्खन्तं, मच्चुराजा न पस्सती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२२७ *पुग्गलो अवेक्खती ति ? आमन्ता ।

सह रूपेन अवेक्खति, विना रूपेन अवेक्खती ति ? सह रूपेन अवेक्खती ति ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

विना रूपेन अवेक्खती ति, अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

B 57 २२८ *पुग्गलो अवेक्खती ति ? आमन्ता ।

अब्भन्तरगतो अवेक्खति, बहिद्धा निक्खमित्वा अवेक्खती ति ? अब्भन्तरगतो अवेक्खती ति ।

तं जीवं तं सरीरं ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

---

१ मोघराजा–सी० । २ ओहज्ज – स्या० ।

वहिद्धा निक्खमित्वा अवेक्खती ति, अञ्ञं जीवं अञ्ञं सरीरं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२९. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" R. 65 ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "अत्थि पुग्गलो अत्तहिताय पटिपन्नो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ।

२३०. न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "एकपुग्गलो, भिक्खवे, लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति वहुजनहिताय वहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ।

२३१. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "सब्बे धम्मा अनत्ता" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२३२. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी R.66 अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "दुक्खमेव उप्पज्जमानं उप्पज्जति, दुक्खमेव निरुज्झमानं निरुज्झती ति न कङ्खति न विचिकिच्छति, अपरपच्चय-

ञाणमेवस्स[1] एत्थ होति। एत्तावता खो, कच्चान, सम्मादिट्ठि होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

B. 53 २३३. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता। ननु वजिरा भिक्खुनी मारं पापिमन्तं एतदवोच –

"किन्नु सत्तो ति पच्चेसि, मार दिट्ठिगतं नु ते।
सुद्धसङ्खारपुञ्जोयं, नयिध सत्तुपलब्भति[2]॥

"यथा हि[3] अङ्गसम्भारा, होति सद्दो रथो इति।
एवं खन्धेसु सन्तेसु, होति सत्तो ति सम्मुति[4]॥

"दुक्खमेव हि सम्भोति, दुक्खं तिट्ठति वेति च।
नाञ्ञत्र दुक्खा सम्भोति, नाञ्ञं दुक्खा निरुज्झती" ति॥

अत्थेव[5] सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति।

२३४. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति? आमन्ता।

R. 67 ननु आयस्मा आनन्दो भगवन्तं एतदवोच – "'सुञ्ञो लोको सुञ्ञो लोको' ति, भन्ते, वुच्चति। कित्तावता नु खो, भन्ते, 'सुञ्ञो लोको' ति वुच्चती" ति?

"यस्मा खो, आनन्द, सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, तस्मा 'सुञ्ञो लोको' ति वुच्चति। किञ्चानन्द, सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा? चक्खु खो, आनन्द, सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, रूपा सुञ्ञा ...पे०... चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञं ... चक्खुसम्फस्सो सुञ्ञो ... यं पिदं चक्खुसम्फस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, सोतं सुञ्ञं ...पे०... सद्दा सुञ्ञा ... घानं सुञ्ञं ... गन्धा सुञ्ञा ... जिव्हा सुञ्ञा ...

१. अपरप्पच्चयञाण एवस्स – सी०, रो०; अपरपच्चयञाणमेवस्स – स्या०
२. सत्तूपलब्भति – स्या०, रो०। ३. पि – स्या०, रो०। ४. सम्मति – स्या०
५. अत्थोव – सी०।

रसा सुञ्ञा ... कायो सुञ्ञो ... फोट्ठब्बा सुञ्ञा ... मनो सुञ्ञो ... धम्मा सुञ्ञा ... मनोविञ्ञाणं सुञ्ञं ... मनोसम्फस्सो सुञ्ञो ... यं पिदं मनोसम्फस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा । यस्मा खो, आनन्द, सुञ्ञं अत्तेन वा अत्तनियेन वा, तस्मा 'सुञ्ञो लोको' ति वुच्चती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२३५. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता । B 59

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथ-ादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "अत्तनि वा, भिक्खवे, सति 'अत्तनियं मे' ति स्सा" ति ?

"एवं, भन्ते" ।

"अत्तनिये वा, भिक्खवे, सति 'अत्ता मे' ति अस्सा" ति ? एवं, भन्ते" । "अत्तनि च, भिक्खवे, अत्तनिये च सच्चतो थेततो नुपलब्भियमाने यं[1] पिदं[1] दिट्ठिट्ठानं सो लोको सो अत्ता सो पेच्च विस्सामि निच्चो धुवो सस्सतो अविपरिणामधम्मो, सस्सतिसमं तथेव स्सामी ति – नन्वायं, भिक्खवे, केवलो परिपूरो बालधम्मो" ति ?

"किञ्हि नो सिया, भन्ते, केवलो हि, भन्ते, परिपूरो बाल-म्मो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ते ।

२३६. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? R.68 आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "तयो मे, सेनिय, सत्थारो सन्तो संविज्जमाना

१–१. यमिद – स्या० ।

लोकस्मि । कतमे तयो ? इध, सेनिय, एकच्चो सत्था दिट्ठेव[1] धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति[2], अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति ।

"इध पन, सेनिय, एकच्चो सत्था दिट्ठेव हि खो धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति ।

"इध पन, सेनिय, एकच्चो सत्था दिट्ठे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति ।

"तत्र, सेनिय, य्वायं सत्था दिट्ठे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्था सस्सतवादो ।

B. 60 "तत्र, सेनिय, य्वायं सत्था दिट्ठेव हि खो धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्था उच्छेदवादो ।

"तत्र, सेनिय, य्वायं सत्था दिट्ठे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्ञापेति – अयं वुच्चति, सेनिय, सत्था सम्मासम्बुद्धो । इमे खो, सेनिय, तयो सत्थारो सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२३७. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

R. 69 वुत्तं भगवता – "सप्पिकुम्भो" ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि सप्पिस्स कुम्भं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. दिट्ठे चेव – स्या० । २. पञ्ञापेति – स्या०, एवमुपरि पि ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति ।

२३८. *पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा सच्चवादी कालवादी भूतवादी तथवादी अवितथवादी अनञ्ञथवादी ति ? आमन्ता ।

वुत्तं भगवता – "तेलकुम्भो ... मधुकुम्भो ... फाणितकुम्भो ... खीरकुम्भो ... उदककुम्भो ... पानीयथालकं ... पानीयकोसकं ... पानीयसरावकं ... निच्चभत्तं ... धुवयागू" ति ? आमन्ता ।

अत्थि काचि[1] यागु निच्चा धुवा सस्सता अविपरिणामधम्मा ति ? हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि न वत्तब्बं – "पुग्गलो उपलब्भति सच्चिकट्ठपरमत्थेना" ति । (सङ्खित्तं)

अट्ठकनिग्गहपेय्याला[2], सन्धावनिया उपादाय ।
चित्तेन पञ्चमं कल्याणं, इद्धिसुत्ताहरणेन[3] अट्ठमं ॥

---

२. परिहानिकथा

§ १. वादयुत्तिपरिहानि

२३९. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । B. 61

सब्बत्थ अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बत्थ अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

सब्बत्थ अरहतो परिहानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । R. 70

सब्बदा अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बदा अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

सब्बदा अरहतो परिहानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. कोचि – रो० । २. अट्ठनिग्गहपेय्याला – स्या०; अट्ठकनिग्गहपेय्याल – रो० । ३. इद्धि सुत्ताहरेन – रो० ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सब्बेव अरहन्तो अरहत्ता परिहायन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बेव अरहन्तो अरहत्ता परिहायन्ती ति ? आमन्ता ।

सब्बेसंयेव अरहन्तानं परिहानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहत्ता परिहायमानो चतूहि फलेहि परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

†चतूहि सतसहस्सेहि सेट्ठी[1] सेट्ठित्तं कारेन्तो सतसहस्से परिहीने सेट्ठित्ता परिहीनो होती ति ? आमन्ता ।

सब्बसापतेय्या परिहीनो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चतूहि सतसहस्सेहि सेट्ठी सेट्ठित्तं कारेन्तो सतसहस्से परिहीने भब्बो सब्बसापतेय्या परिहायितुं ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहत्ता परिहायमानो भब्बो चतूहि फलेहि परिहायितुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ २. अरियपुग्गलसंसन्दनपरिहानि

२४०. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

R.71 परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.62 *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी[2] सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. सेट्ठि – सी०, एवमुपरि पि । २. सकदागामि – सी०, एवमुपरि पि ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता । परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता । परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता । न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता । न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता । न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता । न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता । R. 72
न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता । न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४१. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । अरहा अरहत्ता परिहायमानो कत्थ सण्ठाती ति ? अनागामिफले ति ।

अनागामी अनागामिफला परिहायमानो कत्थ सण्ठाती ति ? सकदागामिफले ति ।

सकदागामी सकदागामिफला परिहायमानो कत्थ सण्ठाती ति ? सोतापत्तिफले ति ।

सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायमानो पुथुज्जनभूमियं सण्ठाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B 63 आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अरहा अरहत्ता परिहायमानो अनागामिफले सण्ठाति, अनागामी अनागामिफला परिहायमानो सकदागामिफले सण्ठाति, सकदागामी सकदागामिफला परिहायमानो सोतापत्तिफले सण्ठाति; तेन वत रे वत्तब्बे — "सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायमानो पुथुज्जनभूमियं सण्ठाती" ति ।

*अरहा अरहत्ता परिहायमानो सोतापत्तिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलस्स अनन्तरा अरहत्तंयेव[1] सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४२. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

3 कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा सकदागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा ना; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सकदागामी सकदागामि- ति ।

---

१. अरहत्तञ्ञेव – सी०, स्या०, रो० ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अरहतो वा अनागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अनागामी अनागामिफला" ति ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अनागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति ।

२४३. *परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता । B. 64

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 74
...पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना अनागामिस्स वा सकदागामिस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स बहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सकदागामी सकदागामिफला" ति ।

*परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स बहुतरा किलेसा पहीना सकदागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? सकदागामिस्स ।

हञ्चि सकदागामिस्स वहुतरा किलेसा पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला; तेन वत रे वत्तव्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति।

२४४. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।
परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति? न हेवं वत्तव्बे।
...पे०...।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति? अरहतो।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता मग्गभावना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तव्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।
परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति? न हेवं वत्तव्बे।
...पे०...।

कस्स अधिमत्ता सतिपट्ठानभावना ...पे०... सम्मप्पधानभावना ... इद्धिपादभावना ... इन्द्रियभावना ... वलभावना ... वोज्झङ्गभावना अरहतो वा सोतापन्नस्स वा ति? अरहतो।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता वोज्झङ्गभावना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तव्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति।

R 75 *परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।
परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति? न हेवं वत्तव्बे।
...पे०...।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ...पे०... वोज्झङ्गभावना अरहतो वा सकदागामिस्स वा ति? अरहतो।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता वोज्झङ्गभावना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तव्बे – "परिहायति सकदागामी सकदागामिफला" ति।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ...पे०... बोज्झङ्गभावना अरहतो वा अनागामिस्स वा ति ? अरहतो ।

हञ्चि अरहतो अधिमत्ता बोज्झङ्गभावना, परिहायति अरहा अरहत्ता; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अनागामी अनागामिफला" ति ।

२४५. *परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ...पे०... बोज्झङ्गभावना अनागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

हञ्चि अनागामिस्स अधिमत्ता बोज्झङ्गभावना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति ।

*परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ...पे०... बोज्झङ्गभावना अनागामिस्स वा सकदागामिस्स वा ति ? अनागामिस्स ।

R.76 हञ्चि अनागामिस्स अधिमत्ता बोज्झङ्गभावना, परिहायति अनागामी अनागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सकदागामी सकदागामिफला" ति ।

२४६. *परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कस्स अधिमत्ता मग्गभावना ...पे०... बोज्झङ्गभावना सकदागामिस्स वा सोतापन्नस्स वा ति ? सकदागामिस्स ।

हञ्चि सकदागामिस्स अधिमत्ता बोज्झङ्गभावना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला; तेन वत रे वत्तब्बे – "परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला" ति । ...पे०... ।

२४७. *अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता समुदयो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन समुदयो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B, 66 *अरहता निरोधो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन निरोधो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता मग्गो दिट्ठो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन मग्गो दिट्ठो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सोतापन्नो
R. 77 सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहता समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अनागामिना चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४८. *अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिना समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता । B. 67

सोतापन्नेन चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति अनागामी अनागामिफला R. 78 ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिना समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४९. *सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिना समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नेन चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५०. *सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता दुक्खं दिट्ठं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापन्नेन समुदयो दिट्ठो ...पे०... निरोधो दिट्ठो ...पे०... मग्गो दिट्ठो ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अरहा अरहत्ता
R.79 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 68 *सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापन्नेन दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिना दुक्खं दिट्ठं ...पे०... चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५१. *अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । R. 80

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... सीलब्बतपरामासो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो[1] रागो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो दोसो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ... मानो पहीनो ... दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... थीनं[2] पहीनं ... उद्धच्चं पहीनं ... अहिरिकं पहीनं ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

1. अपायगमनियो – स्या०, एवमुपरि पि । २. थिनं – म०, एवमुपरि पि ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... सीलब्बतपरामासो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो रागो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो B. 69 दोसो पहीनो ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... सीलब्बतपरामासो पहीनो ...पे०... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 81 *अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो रागो पहीनो, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... सीलब्बतपरामासो पहीनो ... अणुसहगतो[1] कामरागो पहीनो ... अणुसहगतो ब्यापादो पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अणुसहगतो ब्यापादो पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५२. *अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी B. 70
अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अणुसहगतो ब्यापादो
पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता । R. 82

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ... पे०... सीलब्बतपरामासो

१. अनुसहगतो – सी०, एवमुपरि पि ।

पहीनो ... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको ब्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अणुसहगतो ब्यापादो पहीनो, परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... ओळारिको ब्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५३. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... ओळारिको कामरागो पहीनो ... ओळारिको ब्यापादो पहीनो, परिहायति सकदागामी
B 71, R 83 सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५४. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५५. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... ओळारिको ब्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५६. *अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.84

*अनागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अणुसहगतो ब्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? आमन्ता ।

अरहतो रागो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५७. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति B. 72
सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ... अणुसहगतो ब्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अपायगमनीयो मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५८. *सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामिस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... अणुसहगतो व्यापादो पहीनो, न परिहायति अनागामी अनागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२५९. *सोतापन्नस्स सक्कायदिट्ठि पहीना, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नस्स विचिकिच्छा पहीना ...पे०... अपायगमनीयो
R.85 मोहो पहीनो, न परिहायति सोतापन्नो सोतापत्तिफला ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स सक्कायदिट्ठि पहीना ...पे०... ओळारिको व्यापादो पहीनो, न परिहायति सकदागामी सकदागामिफला ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२६०. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो[1] आयतिं अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

---

१. अनभावकतो – सी०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, नो[1] च[1] वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति। B. 73

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... मानो पहीनो ... दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... थीनं पहीनं ... उद्धच्चं पहीनं ... अहिरिकं पहीनं ... अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं ति? आमन्ता।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ति? आमन्ता।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

ननु अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता ...पे०... सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ... बला भाविता ... बोज्झङ्गा भाविता ति? आमन्ता।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे R. 86 वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

ननु अरहतो दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ति? आमन्ता।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति।

२६१. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति? आमन्ता।

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहित-

१-१. नो – स्या०, रो०।

भारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको[1] निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो; दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, B. 74 अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

२६२. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता परिहायति, असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ।

समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? आमन्ता ।

समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.87 *समयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समयविमुत्तस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो[2] अनोत्तप्पं पहीनं, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. अब्बुळ्हेसिको – स्या०, रो० । २ अरहतो दोसो पहीनो ..पे०... – सी०, स्या०, रो० ।

*समयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता ...पे०... सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ... बला भाविता ... बोज्झङ्गा भाविता, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता B. 75
...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समयविमुत्तस्स अरहतो दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*समयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्ञा- R. 88
विमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

असमयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२६३. *असमयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

समयविमुत्तस्स अरहतो रागो पहीनो, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*असमयविमुत्तस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

समयविमुत्तस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*असमयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

B. 76 समयविमुत्तस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*असमयविमुत्तस्स अरहतो दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

R. 89 समयविमुत्तस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*असमयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, न परिहायति असमयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

समयविमुत्तो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, न परिहायति समयविमुत्तो अरहा अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२६४. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

सारिपुत्तो[1] थेरो परिहायित्थ अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । महामोग्गल्लानो थेरो ... महाकस्सपो थेरो ... महाकच्चायनो थेरो ... महाकोट्ठिको[2] थेरो ... महापन्थको[3] थेरो परिहायित्थ अरहत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सारिपुत्तो थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सारिपुत्तो थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

१. सारीपुत्तो – स्या०, एवमुपरि पि । २ महाकोट्ठितो – सी० । ३. महापण्ठको – स्या०, एवमुपरि पि ।

*महामोग्गल्लानो थेरो ... महाकस्सपो थेरो ... महाकच्चायनो थेरो ... महाकोट्ठिको थेरो ... महापन्थको थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि महापन्थको थेरो न परिहायित्थ अरहत्ता, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

§ ३. सुत्तसाधनपरिहानि

२६५. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । B. 77
ननु वुत्तं भगवता –
"उच्चावचा[1] हि पटिपदा, समणेन पकासिता ।
न पारं दिगुणं यन्ति, नयिदं एकगुणं मुतं" ति ॥
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.90
तेन हि न वत्तब्बं – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।
अत्थि छिन्नस्स छेदियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
*अत्थि छिन्नस्स छेदियं ति ? आमन्ता ।
ननु वुत्तं भगवता –
"वीततण्हो अनादानो, किच्चं यस्स न विज्जति ।
छिन्नस्स छेदियं नत्थि, ओघपासो समूहतो" ति ॥
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।
तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि छिन्नस्स छेदियं" ति ।

२६६. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।
अत्थि कतस्स पतिचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
*अत्थि कतस्स पतिचयो ति ? आमन्ता ।
ननु वुत्तं भगवता –
"तस्स सम्मा विमुत्तस्स, सन्तचित्तस्स भिक्खुनो ।
कतस्स पतिचयो नत्थि, करणीयं न विज्जति ॥
"सेलो यथा एकघनो[2], वातेन न समीरति ।
एवं रूपा रसा सद्दा, गन्धा फस्सा च केवला ॥

१. उच्चा वचा – सी० । २. एकग्घनो – म० ।

"इट्ठा धम्मा अनिट्ठा च, नप्पवेधेन्ति तादिनो ।
ठितं चित्तं विप्पमुत्तं, वयं चस्सानुपस्सती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R.91 तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि कतस्स पतिचयो" ति ।

B.78 २६७. न वत्तब्बं – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमे, भिक्खवे, धम्मा समयविमुत्तस्स भिक्खुनो परिहानाय संवत्तन्ति । कतमे पञ्च ? कम्मारामता, भस्सारामता, निद्दारामता, सङ्गणिकारामता, यथाविमुत्तं चित्तं न पच्चवेक्खति । इमे खो, भिक्खवे, पञ्च धम्मा समयविमुत्तस्स भिक्खुनो परिहानाय संवत्तन्ती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिहायति अरहा अरहत्ता ति ।

*अत्थि अरहतो कम्मारामता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो कम्मारामता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो भस्सारामता, अत्थि अरहतो निद्दारामता, अत्थि अरहतो सङ्गणिकारामता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो सङ्गणिकारामता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२६८. *परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा अरहत्ता परिहायमानो किं परियुट्ठितो परिहायती ति ? रागपरियुट्ठितो परिहायती ति ।

परियुट्ठानं किं पटिच्च उप्पज्जती ति ? अनुसयं पटिच्च उप्पज्जती ति ।

अत्थि अरहतो अनुसया ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.92 *अत्थि अरहतो अनुसया ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कामरागानुसयो पटिघानुसयो मानानुसयो

दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

दोसपरियुट्ठितो परिहायती ति ...पे०... मोहपरियुट्ठितो परिहायती ति ...। परियुट्ठानं किं पटिच्च उप्पज्जती ति ? अनुसयं पटिच्च उप्पज्जती ति ।

अत्थि अरहतो अनुसया ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो अनुसया ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कामरागानुसयो ...पे०... अविज्जानुसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता । B. 79

अरहतो अरहत्ता परिहायमानस्स किं उपचयं गच्छती ति ? रागो उपचयं गच्छती ति ।

सक्कायदिट्ठि उपचयं गच्छती ति, विचिकिच्छा उपचयं गच्छती ति, सीलब्बतपरामासो उपचयं गच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

दोसो उपचयं गच्छती ति ...पे०... मोहो उपचयं गच्छती ति, सक्कायदिट्ठि उपचयं गच्छती ति, विचिकिच्छा उपचयं गच्छती ति, सीलब्बतपरामासो उपचयं गच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*परिहायति अरहा अरहत्ता ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा अपचिनती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 93

अरहा उपादियती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा विसिनेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा उस्सिनेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा विधूपेती[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अरहा सन्धूपेती[2] ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु अरहा नेवाचिनति[3] न अपचिनति[3] अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

---

१. विधुपेती – रो० । २. सन्धुपेती – सी०, रो० । ३–३. नेवाचिनाति न अपचिनाति – स्या०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि अरहा नेवाचिनति न अपचिनति अपचिनित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

ननु अरहा नेव विसिनति न उस्सिनेति विसिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विसिनेति न उस्सिनेति विसिनित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

ननु अरहा नेव विधूपेति न सन्धूपेति विधूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विधूपेति न सन्धूपेति विधूपेत्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिहायति अरहा अरहत्ता" ति ।

---

३. ब्रह्मचरियकथा

१. सुद्धब्रह्मचरियकथा

B. 80 २६८. *नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

R. 94 सब्बे देवा जळा एळमूगा[1] अविञ्ञू हत्थसंवाचिका नप्पटिबला[2] सुभासितदुब्भासितानं अत्थमञ्ञातुं, सब्बे देवा न बुद्धे पसन्ना न धम्मे पसन्ना न सङ्घे पसन्ना, न बुद्धं भगवन्तं पयिरुपासन्ति, न बुद्धं भगवन्तं पञ्हं पुच्छन्ति, न बुद्धेन भगवता पञ्हे विस्सज्जिते[3] अत्तमना, सब्बे देवा कम्मावरणेन समन्नागता किलेसावरणेन समन्नागता विपाकावरणेन समन्नागता अस्सद्धा अच्छन्दिका दुप्पञ्ञा अभब्बा नियामं ओक्कमितुं कुसलेसु धम्मेसु सम्मत्तं, सब्बे देवा मातुघातका पितुघातका अरहन्तघातका रुहिरुप्पादका सङ्घभेदका, सब्बे देवा पाणातिपातिनो अदिन्नादायिनो कामेसुमिच्छाचारिनो मुसावादिनो पिसुणावाचा फरुसावाचा

---

१. एलमूगा – सी०, म० । २. न पटिबला – सी०, स्या०, रो० । ३. विसज्जिते – स्या०, एवमुपरि पि ।

सम्फप्पलापिनो अभिज्झालुनो ब्यापन्नचित्ता मिच्छादिट्ठिका ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

ननु अत्थि देवा अजळा अनेळमूगा[1] विञ्ञू न हत्थसंवाचिका पटिबला सुभासितदुब्भासितानं अत्थमञ्ञातुं, अत्थि देवा बुद्धे पसन्ना धम्मे पसन्ना सङ्घे पसन्ना, बुद्धं भगवन्तं पयिरुपासन्ति, बुद्धं भगवन्तं पञ्हं पुच्छन्ति, बुद्धेन भगवता पञ्हे विस्सज्जिते अत्तमना होन्ति, अत्थि देवा न कम्मावरणेन समन्नागता न किलेसावरणेन समन्नागता न विपाकावरणेन समन्नागता सद्धा छन्दिका पञ्ञवन्तो भब्बा नियामं ओक्कमितुं कुसलेसु धम्मेसु सम्मत्तं, अत्थि देवा न मातुघातका न पितुघातका न अरहन्तघातका न रुहिरुप्पादका न सङ्घभेदका, अत्थि देवा न पाणातिपातिनो न अदिन्नादायिनो न कामेसुमिच्छाचारिनो न मुसावादिनो न पिसुणावाचा न फरुसावाचा न सम्फप्पलापिनो न अभिज्झालुनो अब्यापन्नचित्ता सम्मादिट्ठिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि देवा अजळा अनेळमूगा विञ्ञू न हत्थसंवाचिका R.95 पटिबला सुभासितदुब्भासितानं अत्थमञ्ञातुं ...पे०... अत्थि देवा बुद्धे पसन्ना ...पे०... सम्मादिट्ठिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ।

२७०. अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । B. 81

अत्थि तत्थ पब्बज्जा मुण्डियं कासावधारणा पत्तधारणा, देवेसु सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, सावकयुगं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु पब्बज्जा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि पब्बज्जा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पब्बज्जा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ अत्थि पब्बज्जा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पब्बज्जा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

१. अनेलमूगा – सी०, म०, एवमुपरि पि ।

यो पब्बजति[1] तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो न पब्बजति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु मुण्डियं नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि मुण्डियं तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि मुण्डियं नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ अत्थि मुण्डियं तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि मुण्डियं नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यो मुण्डो होति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो मुण्डो न होति
R.96 नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु कासावधारणा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि कासावधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि कासावधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ अत्थि कासावधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि कासावधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यो कासावं धारेति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो कासावं न धारेति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु पत्तधारणा नत्थी ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ अत्थि पत्तधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पत्तधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ अत्थि पत्तधारणा तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ नत्थि पत्तधारणा नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ?

यो पत्तं धारेति तस्सेव ब्रह्मचरियवासो, यो पत्तं न धारेति नत्थि तस्स ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. पब्बज्जति – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*देवेसु सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । B. 92

यत्थ सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ सम्मासम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । R.97

लुम्बिनिया भगवा जातो, बोधिया मूले अभिसम्बुद्धो, बाराणसियं भगवता धम्मचक्कं पवत्तितं; तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, नत्थञ्ञत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु पच्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ पच्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ पच्चेकसम्बुद्धा नुप्पज्जन्ति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

मज्झिमेसु जनपदेसु पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, नत्थञ्ञत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*देवेसु सावकयुगं नुप्पज्जती ति, नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

यत्थ सावकयुगं उप्पज्जति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ सावकयुगं नुप्पज्जति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यत्थ सावकयुगं उप्पज्जति तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, यत्थ सावकयुगं नुप्पज्जति नत्थि तत्थ ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

मगधेसु सावकयुगं उप्पन्नं, तत्थेव ब्रह्मचरियवासो, नत्थञ्ञत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.98 २७१. [1]अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । सब्बदेवेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि मनुस्सेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । सब्बमनुस्सेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.81 *अत्थि मनुस्सेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

पच्चन्तिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु[1] अविञ्ञातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासिकानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

[1]अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थी ति ।

असञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो, सञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

[1]देवेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

कत्थ अत्थि, कत्थ नत्थी ति ? असञ्ञसत्तेसु देवेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो, सञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ।

असञ्ञसत्तेसु देवेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

सञ्ञसत्तेसु देवेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

[1]सञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

R.99 असञ्ञसत्तेसु देवेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि मनुस्सेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थी ति ।

---

१. मिलक्खूसु – स्या०, रो० ।

पच्चन्तिमेसु जनपदेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविञ्ञातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासिकानं, मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*मनुस्सेसु अत्थि यत्थ अत्थि, अत्थि यत्थ नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

कत्थ अत्थि, कत्थ नत्थी ति ? पच्चन्तिमेसु जनपदेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविञ्ञातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासिकानं, मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ।

पच्चन्तिमेसु जनपदेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविञ्ञातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासिकानं ति ? आमन्ता ।

मज्झिमेसु जनपदेसु नत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*मज्झिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता । B. 84

पच्चन्तिमेसु जनपदेसु अत्थि ब्रह्मचरियवासो मिलक्खेसु अविञ्ञातारेसु यत्थ नत्थि गति भिक्खूनं भिक्खुनीनं उपासकानं उपासिकानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

[1]अत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तीहि, भिक्खवे, ठानेहि जम्बुदीपका[1] मनुस्सा उत्तरकुरुके च मनुस्से अधिगण्हन्ति[2] देवे च तावतिंसे ! कतमेहि तीहि ? सूरा[3], सतिमन्तो, इध ब्रह्मचरियवासो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो ति । R. 100

*सावत्थियं वुत्तं भगवता – "इध ब्रह्मचरियवासो" ति ? आमन्ता ।

सावत्थियं येव ब्रह्मचरियवासो, नत्थि अञ्ञत्र ब्रह्मचरियवासो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१. जम्बूदीपक – स्या० । २. अधिगण्हन्ति – स्या० । ३. सुरा – सी०, रो० ।

२७२. *अनागामिस्स पुग्गलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स[१] कुहिं फलुप्पत्ती ति ? तत्थेव ।

हञ्चि अनागामिस्स पुग्गलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स तहिं फलुप्पत्ति; नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ।

*अनागामिस्स पुग्गलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स कुहिं भारोहरणं, कुहिं दुक्खपरिञ्ञातं, कुहिं किलेसप्पहानं, कुहिं निरोधसच्छिकिरिया, कुहिं अकुप्पपटिवेधो ति ? तत्थेव ।

हञ्चि अनागामिस्स पुग्गलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स तत्थ उपपन्नस्स तहिं अकुप्पपटिवेधो; नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ।

*अनागामिस्स पुग्गलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि पहीनानि, पञ्चुद्धम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि, इतो चुतस्स
B 85 तत्थ उपपन्नस्स तहिं फलुप्पत्ति, तहिं भारोहरणं, तहिं दुक्खपरिञ्ञातं, तहिं किलेसप्पहानं, तहिं निरोधसच्छिकिरिया, तहिं अकुप्पपटिवेधो; केनट्ठेन वदेसि – "नत्थि देवेसु ब्रह्मचरियवासो" ति ? हन्द हि अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती[२] ति[२] ।

§ २. संसन्दनब्रह्मचरियकथा

R.101 २७३. अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो पुग्गलो तत्थ भावितेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१ उपन्नस्स – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २–२. सच्छिकरोति – सी० स्या०, रो० ।

*अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ[1] फलं[1] सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

सकदागामी पुग्गलो इध परिनिब्बायिपुग्गलो[2] तत्थ भावितेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापन्नो पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

अनागामी पुग्गलो तत्थ भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सकदागामी पुग्गलो इध परिनिब्बायिपुग्गलो[2] इध भावितेन मग्गेन इध फलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

अनागामी पुग्गलो तत्थ भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति[3], न च किलेसा पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति, न च किलेसा पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति, न च किलेसा पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ...पे०... अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स मग्गो च भावीयति, न च किलेसा पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R, 102

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । B, 86

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ...पे०...

१–१. इध फलं – सी०, स्या०, एवमुपरि पि । २. परिनिब्बायी पुग्गलो – सी०, रो० । ३. भावियति – स्या०, एवमुपरि पि ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

इध विहाय निट्ठस्स पुग्गलस्स अपुब्बं अचरिमं मग्गो च भावीयति, किलेसा च पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अरहा उपपज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अरहा उपपज्जती ति ? आमन्ता । अत्थि अरहतो पुनब्भवो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो पुनब्भवो ति ? आमन्ता ।

अरहा भवेन भवं गच्छति, गतिया गतिं गच्छति, संसारेन संसारं गच्छति, उपपत्तिया उपपत्तिं गच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अनोहटभारो[1] तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

भारोहरणाय पुन मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.103 *अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अपरिञ्ञातदुक्खो अप्पहीनकिलेसो असच्छिकतनिरोधो अप्पटिविद्धाकुप्पो तत्थ उपपज्जती ति ? आमन्ता ।

अकुप्पपटिवेधाय पुन मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अनोहटभारो तत्थ उपपज्जति, न च भारोहरणाय पुन मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनोहटभारो च तत्थ परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागामी पुग्गलो कतकरणीयो भावितभावनो अपरिञ्ञातदुक्खो अप्पहीनकिलेसो असच्छिकतनिरोधो अप्पटिविद्धाकुप्पो तत्थ उपपज्जति, न च अकुप्पपटिवेधाय पुन मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अप्पटिविद्धाकुप्पो च तत्थ परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. अनोहितभारो – रो०, एवमुपरि पि ।

यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा कालं करोति, एवमेवं[1] अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ फलं सच्छिकरोती ति।

*यथा मिगो सल्लेन विद्धो दूरं पि गन्त्वा ससल्लो व कालं करोति, एवमेवं अनागामी पुग्गलो इध भावितेन मग्गेन तत्थ ससल्लो व परिनिब्बायती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। B. 87

---

४. ओधिसोकथा

२७४. *ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति? आमन्ता।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति? सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति। R. 104

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तुपरमो[2], कोलङ्कोलो, एकबीजी[3], बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मे ...पे०... सङ्घे ...पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति? सक्कायदिट्ठिं जहति, विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो ...पे०... एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति? विचिकिच्छं[4] सीलब्बतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो ...पे०... एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. एवमेव – स्या०। २. सत्तक्खत्तुपरमो – स्या०। ३. एकवीजी – स्या०। ४. विचिकिच्छं जहति – स्या०, रो०।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? सीलब्बतपरामासं तदेकट्ठे च किलेसे जहती ति ।

B. 88 एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी, बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मे ...पे०... सङ्घे ...पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७५. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं जहति, ओळारिकं ब्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ?
R. 105 न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं जहति, ओळारिकं ब्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं ब्यापादं जहति, तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं[1] ब्यापादं जहति[1], तदेकट्ठे च किलेसे जहती ति ।

१-१. रो० पोत्थके नत्थि ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७६. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं जहति, अणुसहगतं ब्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति । B. 89

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरापरिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खारपरिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं जहति, अणुसहगतं ब्यापादं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति । R 106

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी ...पे०... एकदेसं उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं ब्यापादं जहति, तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी ...पे०... एकदसं उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? तदेकट्ठे च[1] किलेसे जहती ति ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरापरिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खारपरिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. सी० पोत्थके नत्थि ।

२७७. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं अरूपरागं मानं उद्धच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

B. 90 एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, C. 107 एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीण-भवसंयोजनो सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजित-विजयो, दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं अरूपरागं जहति, मानं उद्धच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा ...पे०... एकदेसं सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधदस्सनेन किं जहती ति ? मानं जहति, उद्धच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे एकदेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा ...पे०... एकदेसं सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? उद्धच्चं अविज्जं तदेकट्ठे च किलेसे जहती ति ।

एकदेसं अरहा, एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो
R. 108 कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो

सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं B.91 सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२७८. न वत्तब्बं – "ओधिसोधिसो किलेसे जहती" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –

"अनुपुब्बेन मेधावी, थोकं थोकं खणे खणे।
कम्मारो रजतस्सेव, निद्धमे मलमत्तनो" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "ओधिसोधिसो किलेसे जहती" ति।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति? आमन्ता। R.109

ननु वुत्तं भगवता –

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति।
सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छितं च,
सीलब्बतं वा पि यदत्थि किञ्चि।
चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
छच्चाभिठानानि अभब्बो[१] कातुं" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "ओधिसोधिसो किलेसे जहती" ति।

*ओधिसोधिसो किलेसे जहती ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि – 'यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि

१. अभब्ब – म०।

संयोजनानि पहीयन्ति – सक्कायदिट्ठि विचिकिच्छा सीलब्बतपरामासो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "ओधिसोधिसो किलेसे जहती" ति ।

---

५. जहतिकथा

§ १. नसुत्ताहरणकथा

. 92 २७९. *जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं ति ? आमन्ता ।

अच्चन्तं जहति, अनवसेसं जहति, अप्पटिसन्धियं जहति, समूलं जहति, सतण्हं जहति, सानुसयं जहति, अरियेन ञाणेन जहति, अरियेन
.110 मग्गेन जहति, अकुप्पं पटिविज्झन्तो जहति, अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं ति ? आमन्ता ।

अच्चन्तं विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति, अप्पटिसन्धियं विक्खम्भेति, समूलं विक्खम्भेति, सतण्हं विक्खम्भेति, सानुसयं विक्खम्भेति, अरियेन ञाणेन विक्खम्भेति, अरियेन मग्गेन विक्खम्भेति, अकुप्पं पटिविज्झन्तो विक्खम्भेति, अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो कामरागब्यापादं, सो च अच्चन्तं जहति, अनवसेसं जहति ...पे०... अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ? आमन्ता ।

जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं, सो च अच्चन्तं जहति, अनवसेसं जहति ...पे०... अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विक्खम्भेति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो कामरागब्यापादं, सो च अच्चन्तं विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति ...पे०... अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती[1] ति[1] ? आमन्ता ।

विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं, सो च अच्चन्तं
R.111 विक्खम्भेति, अनवसेसं विक्खम्भेति ...पे०... अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१–१ जहती ति – रो० ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं, सो च न अच्चन्तं जहति, न अनवसेसं जहति ...पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ? आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो कामरागब्यापादं, सो च न अच्चन्तं जहति ...पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विक्खम्भेति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं, सो च न अच्चन्तं B. 93
विक्खम्भेति, न अनवसेसं विक्खम्भेति ...पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? आमन्ता ।

विक्खम्भेति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो कामरागब्यापादं, सो च न अच्चन्तं विक्खम्भेति, न अनवसेसं विक्खम्भेति ...पे०... न अनागामिफलं सच्छिकरोन्तो विक्खम्भेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं ति ? आमन्ता ।

कतमेन मग्गेना ति ? रूपावचरेन मग्गेना ति ।

रूपावचरो मग्गो निय्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवो असंयोजनियो अगन्थनियो[1] अनोघनियो अयोगनियो अनीवरणियो अपरामट्ठो अनुपादानियो असङ्किलेसियो[2] ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु रूपावचरो मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी न बोधगामी न अपचयगामी सासवो संयोजनियो ...पे०... सङ्किलेसियो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपावचरो मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी ...पे०... सङ्किलेसियो, नो च वत रे वत्तब्बे – "जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागब्यापादं" ति ।

*जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो R. 112
अनागामिमग्गेन कामरागब्यापादं, सो च मग्गो निय्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवो ...पे०... असङ्किलेसियो ति ? आमन्ता ।

जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागब्यापादं, सो च

१. अगन्थनेय्यनियो – सी०, स्या०, रो० । २. असङ्किलेसिको – स्या०, एवमुपरि पि ।

मग्गो निय्यानिको खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवो ...पे०... असङ्किलेसियो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जहति पुथुज्जनो रूपावचरेन मग्गेन कामरागब्यापादं, सो च मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी न बोधगामी न अपचयगामी सासवो ...पे०... सङ्किलेसियो ति ? आमन्ता ।

जहति अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिमग्गेन कामरागब्यापादं, सो च मग्गो अनिय्यानिको न खयगामी न बोधगामी न अपचयगामी सासवो ...पे०... सङ्किलेसियो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२८०. *पुथुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

अरहत्ते सण्ठाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 94 *पुथुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

अपुब्बं अचरिमं तयो मग्गे भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अपुब्बं अचरिमं तयो मग्गे भावेती ति ? आमन्ता ।

अपुब्बं अचरिमं तीणि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अपुब्बं अचरिमं तीणि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं तिण्णं[1] वेदनानं तिण्णं सञ्ञानं तिण्णं चेतनानं
R. 113 तिण्णं चित्तानं तिण्णं सद्धानं तिण्णं वीरियानं तिण्णं सतीनं तिण्णं समाधीनं तिण्णं पञ्ञानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पुथुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. तिस्सन्न – स्या०, एवमुपरि पि ।

कतमेन मग्गेना ति ? अनागामिमग्गेना ति ।

अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ २. सुत्ताहरणकथा

२८१. *अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं पहाना सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तिण्णं संयोजनानं पहाना सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामिमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती" ति ।

अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागब्यापादानं तनुभावा सकदागामिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागब्यापादानं तनुभावा सकदागामिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामिमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती" ति । R. 114

*पुथुज्जनो कामेसु वीतरागो सह धम्माभिसमया अनागामिफले सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

ये केचि धम्मं अभिसमेन्ति, सब्बे ते सह धम्माभिसमया अनागामिफले सण्ठहन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं" ति ? आमन्ता । B. 95

ननु वुत्तं भगवता –

"अहेसुं ते अतीतंसे, छ सत्थारो यसस्सिनो ।
निरामगन्धा करुणेधिमुत्ता[1], कामसंयोजनातिगा[2] ।।

1. करुणाधिमुत्ता – सी०; करुणे विमुत्ता – स्या०; करुणा विमुत्ता – रो० ।
2. कामसञ्ञोजनातिगा – सी०; कामसञ्ञोजना – स्या०; कामसञ्ञोजना ति – रो० ।

"कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा अहु ।
अहेसुं सावका तेसं, अनेकानि सतानि पि ॥
"निरामगन्धा करुणेधिमुत्ता, कामसंयोजनातिगा ।
कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगा अहू" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं ति ।

*जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं ति ? आमन्ता ।

R.115 ननु वुत्तं भगवता – "सो हि नाम, भिक्खवे, सुनेत्तो सत्था एवं दीघायुको समानो एवं चिरट्ठितिको अपरिमुत्तो अहोसि जातिया जराय[1] मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि अपरिमुत्तो दुक्खस्मा ति वदामि । तं किस्स हेतु ? चतुन्नं धम्मानं अननुबोधा अप्पटिवेधा । कतमेसं चतुन्नं ? अरियस्स सीलस्स अननुबोधा अप्पटिवेधा, अरियस्स समाधिस्स, अरियाय पञ्ञाय, अरियाय विमुत्तिया अननुबोधा अप्पटिवेधा । तयिदं, भिक्खवे; अरियं सीलं अनुबुद्धं पटिविद्धं, अरियो समाधि अनुबुद्धो पटिविद्धो, अरिया पञ्ञा अनुबुद्धा पटिविद्धा, अरिया विमुत्ति अनुबुद्धा पटिविद्धा, उच्छिन्ना भवतण्हा, खीणा भवनेत्ति, नत्थि दानि पुनब्भवो ति ।

"सीलं समाधि पञ्ञा च, विमुत्ति च अनुत्तरा ।
अनुबुद्धा इमे धम्मा, गोतमेन यसस्सिना ॥
"इति बुद्धो अभिञ्ञाय, धम्ममक्खासि भिक्खूनं[2] ।
दुक्खस्सन्तकरो सत्था, चक्खुमा परिनिब्बुतो" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "जहति पुथुज्जनो कामरागब्यापादं" ति ।

---

६. सब्बमत्थीतिकथा

§ १. वादयुत्ति

B. 96 २८२. *सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।

सब्बत्थ सब्बमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. जरा – स्या० । २. भिक्खुन – म० ।

सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
सब्बदा सब्बमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 116
सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
सब्बेन सब्बं[1] सब्बमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
सब्बेसु सब्बमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
अयोगं ति कत्वा सब्बमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
यं पि नत्थि, तं पत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
सब्बमत्थी ति ? आमन्ता ।
सब्बमत्थी ति या दिट्ठि सा दिट्ठि मिच्छादिट्ठी ति, या दिट्ठि सा दिट्ठि सम्मादिट्ठी ति, हेवमत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । (सङ्खित्तं)

६ २. कालसंसन्दना

२८३. *अतीतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं अत्थी" ति ।

*अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता । R. 117

हञ्चि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतं अत्थी" ति ।

*पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्थङ्गतं न अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्थङ्गतं न अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. स्या० पोत्थके नत्थि ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं जातं भूतं सञ्जातं निब्बत्तं अभिनिब्बत्तं पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थि अनागतं जातं भूतं सञ्जातं निब्बत्तं अभिनिब्बत्तं पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं अत्थि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 97 अनागतं अत्थि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२८४. *अतीतं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं रूपं निरुद्धं ...पे०... अब्भत्थङ्गतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं रूपं अत्थी" ति ।

*अनागतं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

R. 118 ननु अनागतं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं रूपं अजातं ...पे०... अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतं रूपं अत्थी" ति ।

*पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्थङ्गतं न अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अनिरुद्धं अविगतं अविपरिणतं न अत्थङ्गतं न अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं जातं भूतं सञ्जातं निब्बत्तं अभिनिब्बत्तं पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं जातं भूतं सञ्जातं निब्बत्तं अभिनिब्बत्तं पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अतीता वेदना अत्थि ...पे०... सञ्ञा अत्थि, सङ्खारा अत्थि, विञ्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं विञ्ञाणं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता । R. 119

हञ्चि अतीतं विञ्ञाणं निरुद्धं ...पे०... अब्भत्थङ्गतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं विञ्ञाणं अत्थी" ति ।

*अनागतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता । B. 90

ननु अनागतं विञ्ञाणं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं विञ्ञाणं अजातं ...पे०... अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतं विञ्ञाणं अत्थी" ति ।

*पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अनिरुद्धं ...पे०... न अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अनिरुद्धं ...पे०... न अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं जातं ...पे०... पातुभूतं ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ञाणं अत्थि अनागतं विञ्ञाणं जातं ...पे०... पातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं निरुद्धं ... पे०... अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं निरुद्धं ... पे०... अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अनागतं विञ्ञाणं अत्थि अनागतं विञ्ञाणं अजातं ... पे०... अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

*पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अजातं ... पे०... अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२८५. *"पच्चुप्पन्नं ति वा रूपं" ति वा, "रूपं ति वा पच्चुप्पन्नं" ति वा पच्चुप्पन्नं रूपं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता ।

120 पच्चुप्पन्नं रूपं निरुज्झमानं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

रूपभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*"पच्चुप्पन्नं ति वा रूपं" ति वा, "रूपं ति वा पच्चुप्पन्नं" ति वा पच्चुप्पन्नं रूपं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं निरुज्झमानं रूपभावं न जहती ति ? आमन्ता ।
पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

†"ओदातं ति वा वत्थं" ति वा, "वत्थं ति वा ओदातं" ति वा ओदातं वत्थं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता ।

ओदातं वत्थं रज्जमानं[1] ओदातभावं जहती ति ? आमन्ता ।
वत्थभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B. 99 †"ओदातं ति वा वत्थं" ति वा, "वत्थं ति वा ओदातं" ति वा ओदातं वत्थं अप्पियं करित्वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? आमन्ता ।

ओदातं वत्थं रज्जमानं वत्थभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

१. रजमानं – सी०, रो० ।

ओदातभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

२८६. *रूपं रूपभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु रूपं रूपभावं न जहती ति रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं रूपभावं न जहती" ति । R. 121

*निब्बानं निब्बानभावं न जहती ति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपभावं न जहती ति रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

रूपं रूपभावं न जहति रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थि अनागतं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अनागतं अत्थि अनागतं अनागतभावं जहती[1] ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*पच्चुप्पन्नं अत्थि पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

१. न जहती – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

R.122 ननु अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती" ति ।

B 100 *निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहती ति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहती ति अतीतं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अतीतं अत्थि अतीतं अतीतभावं न जहति अतीतं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणाधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

२८७. *अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

अतीत रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं पच्चुप्पन्नभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अनागतं रूपं अत्थि अनागतं रूपं अनागतभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे० ... ।

R.123 *पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थि पच्चुप्पन्नं रूपं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि· अतीतं रूपं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु अतीतं रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं रूपं अनिच्चं ... पे०... विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहती" ति ।

*निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहति अतीतं रूपं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीतं रूपं अत्थि अतीतं रूपं अतीतभावं न जहति अतीतं रूपं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता । B. 101

निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीता वेदना अत्थि ... अतीता सञ्ञा अत्थि ... अतीता सङ्खारा अत्थि ... अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ञाणं अत्थि अनागतं विञ्ञाणं अनागतभावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 124

अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं पच्चुप्पन्न-भावं न जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागतं विञ्ञाणं अत्थि अनागतं विञ्ञाणं अनागतभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थि पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं पच्चुप्पन्नभावं जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं न जहती ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ननु अतीतं विञ्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं विञ्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं न जहती" ति ।

*निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

R. 125 अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं[1] न जहति अतीतं विञ्ञाणं निच्चं धुवं सस्सतं अविपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अतीतं विञ्ञाणं अत्थि अतीतं विञ्ञाणं अतीतभावं न जहति अतीतं विञ्ञाणं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

B. 102 निब्बानं अत्थि निब्बानं निब्बानभावं न जहति निब्बानं अनिच्चं अधुवं असस्सतं विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

---

१. विञ्ञाणभाव – रो० ।

§ २. वचनसोधनं

२८८. *अतीतं न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं न्वत्थि, अतीतं अत्थी ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अत्थि न्वातीतं[1], अत्थि अतीतं ति मिच्छा ।

अनागतं न्वत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं न्वत्थि, अनागतं अत्थी ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अत्थि न्वानागतं[2], अत्थि अनागतं ति मिच्छा ।

*अनागतं हुत्वा पच्चुप्पन्नं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं ति ? आमन्ता ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं हुत्वा अतीतं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? आमन्ता । R. 126

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं हुत्वा पच्चुप्पन्नं होति, पच्चुप्पन्नं हुत्वा अतीतं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव अनागतं तं पच्चुप्पन्नं तं अतीतं ति ? आमन्ता ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. न्वतीतं – सी० । २. न्वनागतं – सी० ।

हुत्वा होति हुत्वा होती ति ? आमन्ता ।

न हुत्वा न होति न हुत्वा न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

६ ३. अतीतचक्खुरूपादिकथा

२८६. *अतीतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतं सोतं अत्थि सद्दा अत्थि सोतविञ्ञाणं अत्थि आकासो अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

B 103 अतीतेन सोतेन अतीतं सद्दं सुणाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतं घानं अत्थि गन्धा अत्थि घानविञ्ञाणं अत्थि वायो अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन घानेन अतीतं गन्धं घायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे०... ।

अतीता जिव्हा अत्थि रसा अत्थि जिव्हाविञ्ञाणं अत्थि आपो
R.127 अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीताय जिव्हाय अतीतं रसं सायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतो कायो अत्थि फोट्ठब्बा अत्थि कायविञ्ञाणं अत्थि पथवी[१] अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन कायेन अतीतं फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अनागतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

---

१. पठवी – सी०, स्या० ।

अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

अनागतं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिव्हा अत्थि ... कायो अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि R.128 मनसिकारो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

अतीतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

पच्चुप्पन्नं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिव्हा अत्थि ... कायो अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता ।

अतीतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

अनागतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं B. 104 पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

पच्चुप्पन्नं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिव्हा अत्थि ... कायो अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता ।

अनागतो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती
R. 129 ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन चक्खुना अतीतं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीतं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिव्हा अत्थि ... कायो अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अतीतेन मनेन अतीतं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनागतं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अनागतेन चक्खुना अनागतं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नं चक्खुं अत्थि रूपा अत्थि चक्खुविञ्ञाणं अत्थि आलोको अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन चक्खुना पच्चुप्पन्नं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अनागतं सोतं अत्थि ... घानं अत्थि ... जिव्हा अत्थि .... कायो अत्थि ... मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थुं अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च अनागतेन मनेन अनागतं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नो मनो अत्थि धम्मा अत्थि मनोविञ्ञाणं अत्थि वत्थु अत्थि मनसिकारो अत्थि, न च पच्चुप्पन्नेन मनेन पच्चुप्पन्नं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ..पे०...।

§ ४. अतीतञाणादिकथा

२९०. *अतीतं ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.130 ...पे०... ।

तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता । B. 105

तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अतीतं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अतीतं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अनागतं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन ञाणकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? आमन्ता । R. 131

अनागतं ञाणं अत्थि, तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं

पजहति, निरोध सच्छिकरोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अतीत ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन ञाणकरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन ञाणकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अतीत ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिकरोति, मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिकरोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अनागत ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन ञाणकरणीय करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन ञाणकरणीय करोती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अनागत ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन दुक्ख परिजानाति,
B 106 समुदय पजहति, निरोध सच्छिकरोति, मग्ग भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्न ञाण अत्थि, न च तेन ञाणेन दुक्ख परिजानाति, समुदय पजहति, निरोध सच्छिकरोति, मग्ग भावेती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

६ ५. अरहन्तादिकथा

२९१ *अरहतो अतीतो रागो अत्थी ति ? आमन्ता ।
अरहा तेन रागेन सरागो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
R.132 अरहतो अतीतो दोसो अत्थी ति ? आमन्ता ।
अरहा तेन दोसेन सदोसो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
अरहतो[1] अतीतो मोहो अत्थी ति ? आमन्ता ।
अरहा तेन मोहेन समोहो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।
अरहतो अतीतो मानो अत्थी ति ? आमन्ता ।

१ अरहता – रो० ।

अरहा तेन मानेन समानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीता दिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीता विचिकिच्छा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा ताय विचिकिच्छाय सविचिकिच्छो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

अरहतो अतीतं थीनं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन थीनेन सथीनो[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीतं उद्धच्चं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन उद्धच्चेन सउद्धतो[2] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीतं अहिरिकं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अहिरिकेन सअहिरिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीतं अनोत्तप्पं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अरहा तेन अनोत्तप्पेन सअनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता । R. 133

अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो सीलब्बतपरामासो अत्थि ... अतीतो अणुसहगतो कामरागो अत्थि ... अतीतो अणुसहगतो ब्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागामी तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. सथिनो – म० । २. सउद्धच्चो – स्या०; सउद्धच्चको – रो० ।

सकदागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो
B 107 सीलब्बतपरामासो अत्थि ... अतीतो ओळारिको कामरागो अत्थि ... अतीतो ओळारिको ब्यापादो अत्थी ति ? आमन्ता ।

सकदागामी तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थी ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापन्नस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो सीलब्बतपरामासो अत्थि ... अतीतो अपायगमनीयो रागो अत्थि ... अतीतो अपायगमनीयो दोसो अत्थि ... अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थी ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२६२. *पुथुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, पुथुज्जनो तेन रागेन सरागो ति ? आमन्ता ।

अरहतो अतीतो रागो अत्थि, अरहा तेन रागेन सरागो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीतो दोसो अत्थि ...पे०... अतीतं अनोत्तप्पं अत्थि पुथुज्जनो तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

अरहतो अतीतं अनोत्तप्पं अत्थि, अरहा तेन अनोत्तप्पेन
R. 134 अनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ...पे०... अतीतो अणुसहगतो ब्यापादो अत्थि, पुथुज्जनो तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स अतीतो अणुसहगतो ब्यापादो अत्थि, अनागामी तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ... अतीतो ओळारिको ब्यापादो अत्थि, पुथुज्जनो तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स अतीतो ओळारिको ब्यापादो अत्थि, सकदागामी तेन ब्यापादेन ब्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता । B. 108

सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुथुज्जनस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ..पे०... अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, पुथुज्जनो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 135

*अरहतो अतीतो रागो अत्थि, न च अरहा तेन रागेन सरागो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो रागो अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन रागेन सरागो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो अतीतो दोसो अत्थि ... पे०.. अतीतं अनोत्तप्पं अत्थि, न च अरहा तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतं अनोत्तप्पं अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन अनोत्तप्पेन अनोत्तप्पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च अनागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ...पे०... अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च अनागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो अणुसहगतो व्यापादो अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च सकदागामी ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ...पे०... अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, न च सकदागामी तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो ओळारिको व्यापादो अत्थि, न च पुथुज्जनो
R.136 तेन व्यापादेन व्यापन्नचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापन्नस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च सोतापन्नो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? आमन्ता ।

B.109 पुथुज्जनस्स अतीता सक्कायदिट्ठि अत्थि, न च पुथुज्जनो ताय दिट्ठिया सदिट्ठिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापन्नस्स अतीता विचिकिच्छा अत्थि ...पे०... अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, न च सोतापन्नो तेन मोहेन समोहो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स अतीतो अपायगमनीयो मोहो अत्थि, न च पुथुज्जनो तेन मोहेन समोहो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ ६. अतीतहत्थादिकथा

२६३. *अतीता हत्था अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेसु हत्थेसु सति आदाननिक्खेपनं पञ्ञायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीता पादा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेसु पादेसु सति अभिक्कमपटिक्कमो पञ्ञायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीता पब्बा अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतेसु पब्बेसु सति समिञ्जनपसारणं पञ्ञायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतो कुच्छि अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतस्मि कुच्छिस्मि सति जिघच्छा पिपासा पञ्ञायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतो कायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतो कायो पग्गहनिग्गहुपगो[1] छेदनभेदनुपगो[1] काकेहि गिज्झेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीते काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.137

लब्भा अतीतो कायो अद्दुबन्धनेन[2] बन्धितुं, रज्जुबन्धनेन बन्धितुं, सङ्खलिकबन्धनेन बन्धितुं, गामबन्धनेन बन्धितुं, निगमबन्धनेन बन्धितुं, नगरबन्धनेन बन्धितुं, जनपदबन्धनेन बन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि बन्धनेहि बन्धितुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतो आपो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन आपेन आपकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतो तेजो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन तेजेन तेजकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतो वायो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन वायेन वायकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ ७. अतीतक्खन्धादिसमोधानकथा

२९४. *अतीतो रूपक्खन्धो अत्थि, अनागतो रूपक्खन्धो अत्थि, पच्चुप्पन्नो रूपक्खन्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

१–१. पग्गहनिग्गहूपगो छेदनभेदनूपगो – सी०, स्या०, रो० । २. अनुबन्धनेन – रो० ।

B. 110 तयो रूपक्खन्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीता पञ्चक्खन्धा अत्थि, अनागता पञ्चक्खन्धा अत्थि, पच्चुप्पन्ना पञ्चक्खन्धा अत्थी ति ? आमन्ता ।

पन्नरसक्खन्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं चक्खायतनं अत्थि, अनागतं चक्खायतनं अत्थि, पच्चुप्पन्नं चक्खायतनं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चक्खायतनानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 138 अतीतानि द्वादसायतनानि अत्थि, अनागतानि द्वादसायतनानि अत्थि, पच्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि अत्थी ति ? आमन्ता ।

छत्तिंसायतनानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीता चक्खुधातु अत्थि, अनागता चक्खुधातु अत्थि, पच्चुप्पन्ना चक्खुधातु अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिस्सो चक्खुधातुयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीता अट्ठारस धातुयो अत्थि, अनागता अट्ठारस धातुयो अत्थि, पच्चुप्पन्ना अट्ठारस धातुयो अत्थी ति ? आमन्ता ।

चतुपञ्ञास धातुयो ति ?* न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं चक्खुन्द्रियं अत्थि, अनागतं चक्खुन्द्रियं अत्थि, पच्चुप्पन्नं चक्खुन्द्रियं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तीणि चक्खुन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतानि बावीसतिन्द्रियानि अत्थि, अनागतानि बावीसतिन्द्रियानि अत्थि, पच्चुप्पन्नानि बावीसतिन्द्रियानि अत्थी ति ? आमन्ता ।

छसट्ठिन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतो राजा चक्कवत्ती[1] अत्थि, अनागतो राजा चक्कवत्ती अत्थि, पच्चुप्पन्नो राजा चक्कवत्ती अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णन्नं[2] राजूनं[3] चक्कवत्तीनं सम्मुखीभावो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१ चक्कवत्ति – सी०, स्या०, एवमुपरि पि । २. तिण्ण – स्या० । ३. राजान – रो० ।

*अतीतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, अनागतो सम्मासम्बुद्धो अत्थि, पच्चुप्पन्नो सम्मासम्बुद्धो अत्थी ति ? आमन्ता ।

तिण्णन्नं सम्मासम्बुद्धानं सम्मुखीभावो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ ८. पदसोधनं

२९५. *अतीतं अत्थी ति ? आमन्ता । R.139

अत्थि अतीतं ति ? अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अतीतं अत्थि, अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं ति । यं तत्थ वदेसि – B. 111 "वत्तब्बे खो – 'अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन अतीतं न्वातीतं न्वातीतं अतीतं ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अतीतं अत्थि अत्थि सिया अतीतं, सिया न्वातीतं, तेनातीतं न्वातीतं, न्वातीतं अतीतं'" ति मिच्छा ।

*अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि अनागतं ति ? अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं'" ति मिच्छा ।

नो चे पनानागतं न्वानागतं न्वानागतं अनागतं ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'अनागतं अत्थि अत्थि सिया अनागतं, सिया न्वानागतं, तेनानागतं न्वानागतं, न्वानागतं अनागतं'" ति मिच्छा ।

[1]पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि पच्चुप्पन्नं ति ? अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं'" ति मिच्छा ।

R.140 नो चे पन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पच्चुप्पन्नं अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'पच्चुप्पन्नं
B.112 अत्थि अत्थि सिया पच्चुप्पन्नं, सिया नो पच्चुप्पन्नं, तेन पच्चुप्पन्नं नो पच्चुप्पन्नं, नो पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं'" ति मिच्छा ।

[1]निब्बानं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थि निब्बानं ति ? अत्थि सिया निब्बानं सिया नो निब्बानं ति ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'निब्बानं अत्थि अत्थि सिया निब्बानं, सिया नो निब्बानं, तेन निब्बानं नो निब्बानं, नो निब्बानं निब्बानं'" ति मिच्छा ।

§ ९. सुत्तसाधनं

२९६. [1]न वत्तब्बं – "अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी" ति ? आमन्ता ।

१. अतीत – रो० ।

ननु वुत्तं भगवता – "यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा वहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा – अयं वुच्चति रूपक्खन्धो । या काचि वेदना ... या काचि सञ्ञा ... ये केचि सङ्खारा ... यं किञ्चि विञ्ञाणं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा वहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा – अयं वुच्चति विञ्ञाणक्खन्धो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी ति ।

*अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिवचनपथा पञ्ञत्तिपथा असङ्किण्णा असङ्किण्णपुब्बा न सङ्कियन्ति न सङ्कियिस्सन्ति अप्पटिकुट्ठा[1] समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूहि । कतमे तयो ? यं, भिक्खवे, रूपं अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं 'अहोसी' ति तस्स सङ्खा, 'अहोसी' ति तस्स समञ्ञा, 'अहोसी' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अत्थी' ति, न तस्स सङ्खा 'भविस्सती' ति । या वेदना ...पे०... या सञ्ञा ... ये सङ्खारा ... यं विञ्ञाणं अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं 'अहोसी' ति तस्स सङ्खा, 'अहोसी' ति तस्स समञ्ञा, 'अहोसी' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अत्थी' ति, न तस्स सङ्खा 'भविस्सती' ति । R. 141 B. 113

"यं, भिक्खवे, रूपं अजातं अपातुभूतं 'भविस्सती' ति तस्स सङ्खा, 'भविस्सती' ति तस्स समञ्ञा, 'भविस्सती' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अत्थी' ति, न तस्स सङ्खा 'अहोसी' ति । या वेदना ...पे०... या सञ्ञा ... ये सङ्खारा ... यं विञ्ञाणं अजातं अपातुभूतं 'भविस्सती' ति तस्स सङ्खा, 'भविस्सती' ति तस्स समञ्ञा, 'भविस्सती' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अत्थी' ति, न तस्स सङ्खा 'अहोसी' ति ।

"यं, भिक्खवे, रूपं जातं पातुभूतं 'अत्थी' ति तस्स सङ्खा, 'अत्थी' ति तस्स समञ्ञा, 'अत्थी' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अहोसी' ति, न तस्स सङ्खा 'भविस्सती' ति । या वेदना ...पे०... या सञ्ञा ...

1. अप्पतिकुट्ठा – सी०; अप्पटिक्कुट्ठा – स्या० ।

ये सङ्खारा ... यं विञ्ञाणं जातं पातुभूतं 'अत्थी' ति तस्स सङ्खा, 'अत्थी' ति तस्स समञ्ञा, 'अत्थी' ति तस्स पञ्ञत्ति; न तस्स सङ्खा 'अहोसी' ति, न तस्स सङ्खा 'भविस्सती' ति। इमे खो, भिक्खवे, तयो निरुत्तिपथा अधिवचनपथा पञ्ञत्तिपथा असङ्किण्णा असङ्किण्णपुब्बा न सङ्कियन्ति[1] न सङ्कियिस्सन्ति[2] अप्पटिकुट्ठा समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूहि।

"ये पि ते, भिक्खवे, अहेसुं उक्कला[3] वस्सभञ्ञा[3] अहेतुकवादा अकिरियवादा नत्थिकवादा, ते पिमे तयो निरुत्तिपथे अधिवचनपथे पञ्ञत्तिपथे न गरहितब्बं न पटिक्कोसितब्बं अमञ्ञिसु। तं किस्स हेतु? निन्दाब्यारोसउपारम्भभया[4]" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अतीतं अत्थि, अनागतं अत्थी" ति।

R.142 *अतीतं अत्थी ति? आमन्ता।

ननु आयस्मा फग्गुनो[5] भगवन्तं एतदवोच – "अत्थि नु खो तं, भन्ते, चक्खुं येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिब्बुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवटुमे परियादिण्णवट्टे[6] सब्बदुक्खवीतिवत्ते पञ्ञापयमानो पञ्ञापेय्या[7] ति[7]। अत्थि नु खो सा, भन्ते, जिव्हा ...पे०... अत्थि नु खो सो, भन्ते, मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिब्बुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवटुमे परियादिण्णवट्टे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पञ्ञापयमानो पञ्ञापेय्या" ति।

B.114 "नत्थि खो तं, फग्गुन, चक्खुं येन चक्खुना अतीते बुद्धे परिनिब्बुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवटुमे परियादिण्णवट्टे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पञ्ञापयमानो पञ्ञापेय्य। नत्थि खो सा, फग्गुन, जिव्हा ...पे०... नत्थि नु खो सो, फग्गुन, मनो येन मनेन अतीते बुद्धे परिनिब्बुते छिन्नपपञ्चे छिन्नवटुमे परियादिण्णवट्टे सब्बदुक्खवीतिवत्ते पञ्ञापयमानो पञ्ञापेय्या" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अतीतं अत्थी" ति।

*अतीतं अत्थी ति? आमन्ता।

---

१ सङ्कीयन्ति – रो०। २. सङ्कीयिस्सन्ति – सी०, रो०। ३–३. उक्कलावस्सञ्ञा – सी०। ४. निन्दाब्यारोसना-उपारम्भभया – सी०, स्या०, रो०। ५ फग्गुणो – सी०, स्या० रो०, एवमुपरि पि। ६ परियादिन्नवट्टे – स्या०। ७–७. पञ्ञापेय्य – स्या०।

ननु आयस्मा नन्दको एतदवोच – "अहु पुब्बे लोभो तदहु अकुसलं, सो एतरहि नत्थि, इच्चेतं कुसलं। अहु पुब्बे दोसो ... अहु पुब्बे मोहो, तदहु अकुसलं, सो एतरहि नत्थि, इच्चेतं कुसलं" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अतीतं अत्थी" ति।

न वत्तब्बं – "अनागतं अत्थी" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "कवळीकारे[1] चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि रागो, अत्थि नन्दी[2], अत्थि तण्हा; पतिट्ठितं तत्थ विञ्ञाणं विरूळ्हं। यत्थ पतिट्ठितं विञ्ञाणं विरूळ्हं, अत्थि तत्थ नामरूपस्स अवक्कन्ति। यत्थ अत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, अत्थि तत्थ सङ्खारानं वुद्धि। यत्थ R 143 अत्थि सङ्खारानं वुद्धि[3], अत्थि तत्थ आयतिं पुनब्भवाभिनिब्बत्ति। यत्थ अत्थि आयतिं पुनब्भवाभिनिब्बत्ति, अत्थि तत्थ आयतिं जातिजरामरणं। यत्थ अत्थि आयतिं जातिजरामरणं, ससोकं तं, भिक्खवे, सरजं सउपायासं ति वदामि।

"फस्से चे, भिक्खवे, आहारे ... मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्खवे, आहारे ... विञ्ञाणे चे, भिक्खवे, आहारे अत्थि रागो, अत्थि नन्दी ...पे०... सरजं सउपायासं ति वदामी" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि[4] अनागतं अत्थी ति।

*अनागतं अत्थी ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "कवळीकारे चे, भिक्खवे, आहारे नत्थि रागो, नत्थि नन्दी, नत्थि तण्हा; अप्पतिट्ठितं तत्थ विञ्ञाणं अविरूळ्हं। यत्थ विञ्ञाणं अप्पतिट्ठितं अविरूळ्हं, नत्थि तत्थ नामरूपस्स अवक्कन्ति। यत्थ नत्थि नामरूपस्स अवक्कन्ति, नत्थि तत्थ सङ्खारानं वुद्धि। यत्थ नत्थि सङ्खारानं वुद्धि, नत्थि तत्थ आयतिं पुनब्भवाभिनिब्बत्ति। यत्थ नत्थि आयतिं पुनब्भवाभिनिब्बत्ति, नत्थि तत्थ B. 115 आयतिं जातिजरामरणं। यत्थ नत्थि आयतिं जातिजरामरणं, असोकं तं, भिक्खवे, अरजं अनुपायासं ति वदामि।

१. कवळिंकारे – स्या०; कबळिंकारे – रो०। २. नन्दि – सी०, स्या०, रो०। ३. वुड्ढि – स्या०; वुद्धि – रो०, एवमुपरि पि। ४. हि न वत्तब्बे – स्या०, हि न वत्तब्बं – रो०।

"फस्से चे, भिक्खवे, आहारे ... मनोसञ्चेतनाय चे, भिक्खवे, आहारे ... विञ्ञाणे चे, भिक्खवे, आहारे नत्थि रागो, नत्थि नन्दी ...पे०... अरजं अनुपायासं ति वदामी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?

आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अनागतं अत्थी" ति ।

---

७. अतीतक्खन्धादिकथा

§ १. नसुत्तसाधनं

२६७. [1]अतीतं खन्धा ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 144 अतीतं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं धातू ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं खन्धा[1] धातु[1] आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]अनागतं खन्धा ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं धातू ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]पच्चुप्पन्नं खन्धा पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं खन्धा अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्न आयतनं पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं आयतनं अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१–१. खन्धधातु – स्या० ।

पच्चुप्पन्नं धातु पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं धातु अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 145

पच्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं खन्धा धातु आयतनं अतीतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]पच्चुप्पन्नं खन्धा पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता । B.116

अनागतं खन्धा अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं आयतनं पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं आयतनं अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं धातु पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं धातु अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं खन्धा धातु आयतनं अनागतं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्ब । ...पे०... ।

[1]अतीतं खन्धा अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं खन्धा पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं आयतनं अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आयतनं पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं धातु अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं धातु पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं खन्धा धातु आयतनं अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.146

[1]अनागतं खन्धा अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं खन्धा पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं आयतनं ...पे०... अनागतं धातु ...पे०... अनागतं खन्धा धातु आयतनं अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]अतीतं रूपं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं रूपं आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

अतीतं रूपं धातू ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं रूपं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]अनागतं रूपं खन्धो ति ? आमन्ता ।

R.147 अनागतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं रूपं आयतनं ...पे०... अनागतं रूपं धातु ...पे०... अनागतं रूपं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं खन्धो अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं रूपं आयतनं ...पे०... पच्चुप्पन्नं रूपं धातु ...पे०... पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं रूपं खन्धा धातु आयतनं अतीतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B 117 [1]पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं खन्धो अनागतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं रूपं आयतनं ...पे०... पच्चुप्पन्नं रूपं धातु ...पे०... पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं रूपं खन्धा आयतनं अनागतं रूपं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.148 [1]अतीतं रूपं खन्धो अतीतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं रूपं आयतनं ... पे०... अतीतं रूपं धातु ... पे०... अतीतं रूपं खन्धा धातु आयतनं अतीतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

[1]अनागतं रूपं खन्धो अनागतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धो पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अनागतं रूपं आयतनं ... पे०... अनागतं रूपं धातु ... पे०... अनागतं रूपं खन्धा धातु आयतनं अनागतं रूपं नत्थी ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं रूपं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं रूपं नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

[1]अतीता वेदना ... अतीता सञ्ञा ... अतीता सङ्खारा ... अतीतं विञ्ञाणं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अतीतं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... अतीतं विञ्ञाणं धातु ... पे०... अतीतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

[1]अनागतं विञ्ञाणं खन्धो ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे०... ।

अनागतं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... अनागतं विञ्ञाणं धातु ... पे०... अनागतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं ति ? आमन्ता ।

अनागतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 149

[1]पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धो पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं खन्धो अतीतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं धातु ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं अतीतं विञ्ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

S. 118 [1]पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धो पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थी ति? आमन्ता।

अनागतं विञ्ञाणं खन्धो अनागतं विञ्ञाणं अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं धातु ... पे०... पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं अत्थी ति? आमन्ता।

अनागतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं अनागतं विञ्ञाणं अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

[1]अतीतं विञ्ञाणं खन्धो अतीतं विञ्ञाणं नत्थी ति? आमन्ता।

R.150 पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धो पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे० ...।

अतीतं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... अतीतं विञ्ञाणं धातु ... पे०... अतीतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं अतीतं विञ्ञाणं नत्थी ति? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अनागतं विञ्ञाणं खन्धो अनागतं विञ्ञाणं नत्थी ति? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धो पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अनागतं विञ्ञाणं आयतनं ... पे०... अनागतं विञ्ञाणं धातु ... पे०... अनागतं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं अनागतं विञ्ञाणं नत्थी ति? आमन्ता।

पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं खन्धा धातु आयतनं पच्चुप्पन्नं विञ्ञाणं नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ..पे०..।

§ २. सुत्तसाधनं

२६८. *न वत्तब्बं –"अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –"तयोमे, भिक्खवे, निरुत्तिपथा अधिवचनपथा पञ्ञत्ति ...पे०... विञ्ञूही ति ...पे०..."। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं –"अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते" ति ।

अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –"यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा बहिद्धा वा ओळारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा, अयं वुच्चति रूपक्खन्धो । या काचि वेदना ... या काचि सञ्ञा ... ये केचि सङ्खारा ... यं किञ्चि विञ्ञाणं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं ... पे०... अयं वुच्चति विञ्ञाणक्खन्धो" ति । R.151
अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं –"अतीतानागता खन्धा धातु आयतनं नत्थि चेते" ति ।

---

८. एकच्चमत्थीतिकथा

§ १. अतीतादिएकच्चकथा

२९९. *अतीतं अत्थी ति ? एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति । B. 119
एकच्चं निरुद्धं, एकच्चं न निरुद्धं; एकच्चं विगतं, एकच्चं अविगतं[1]; एकच्चं अत्थङ्गतं, एकच्चं न अत्थङ्गतं; एकच्चं अब्भत्थङ्गतं, एकच्चं न अब्भत्थङ्गतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

---

१. न विगतं – रो० ।

अतीता अविपाका धम्मा एकच्चे अत्थि एकच्चे नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीतं एकच्चं अत्थि एकच्चं नत्थी ति? आमन्ता।

किं अत्थि किं नत्थी ति? अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थि; अतीता विपक्कविपाका धम्मा – ते नत्थी ति।

R.152 अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी ति? आमन्ता।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी ति? आमन्ता।

अतीता अविपाका धम्मा – ते अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा – ते नत्थी ति? आमन्ता।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीता अविपाका[1] धम्मा – ते नत्थी ति? आमन्ता।

अतीता अविपक्कविपाका[2] धम्मा – ते नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी ति? आमन्ता।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा ति? आमन्ता।

हञ्चि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीता अविपक्कविपाका धम्मा[3] – ते अत्थी" ति।

B.120 *अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते अत्थी ति? आमन्ता।

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते अत्थी ति? आमन्ता।

अतीता अविपाका[4] धम्मा निरुद्धा – ते अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. विपक्कविपाका – स्या०, रो०। २. अविपाका – स्या०, रो०। ३. धम्मा निरुद्धा – स्या०। ४. अविपक्कविपाका – सी०; विपक्कविपाका – रो०।

*अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीता अविपाका धम्मा निरुद्धा – ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते अत्थी ति ? आमन्ता । R. 153

अतीता विपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अतीता एकदेसं विपक्कविपाका धम्मा एकदेसं अविपक्कविपाका धम्मा निरुद्धा – ते एकच्चे अत्थि एकच्चे नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अतीता अविपक्कविपाका धम्मा – ते अत्थी" ति ।

*अतीता अविपक्कविपाका धम्मा विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विपच्चिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्ना धम्मा निरुज्झिस्सन्ती ति कत्वा ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

§ २. अनागतादिएकच्चकथा

३००. अनागतं अत्थी ति ? एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति । एकच्चं जातं, एकच्चं अजातं; एकच्चं सञ्जातं, एकच्चं

असञ्जातं; एकच्चं निब्बत्तं, एकच्चं अनिब्बत्तं; एकच्चं पातुभूतं, एकच्चं अपातुभूतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B 121 अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता अनुप्पादिनो धम्मा एकच्चे अत्थि, एकच्चे नत्थी
R 154 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं एकच्चं अत्थि, एकच्चं नत्थी ति ? आमन्ता ।

किं अत्थि, किं नत्थी ति ? अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थि; अनागता अनुप्पादिनो धम्मा – ते नत्थी ति ।

अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता अनुप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागता अनुप्पादिनो धम्मा – ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

ननु अनागता उप्पादिनो धम्मा अजाता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागता उप्पादिनो धम्मा अजाता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी" ति ।

*अनागता उप्पादिनो धम्मा अजाता – ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता अनुप्पादिनो धम्मा अजाता – ते अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागता अनुप्पादिनो धम्मा अजाता – ते नत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागता उप्पादिनो धम्मा अजाता – ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

¹न वत्तब्बं – "अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ती ति ? आमन्ता।

हञ्चि अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनागता उप्पादिनो धम्मा – ते अत्थी" ति ।

*अनागता उप्पादिनो धम्मा उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा ते अत्थी ति ? आमन्ता ।

उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.155 ...पे०... ।

उप्पज्जिस्सन्ती ति कत्वा पच्चुप्पन्ना ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्ना धम्मा निरुज्झिस्सन्ती ति कत्वा ते नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

६. सतिपट्ठानकथा

३०१. *सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे धम्मा सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति सतिसम्बोज्झङ्गो एकायनमग्गो खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवा असंयोजनिया[1] B. 122 अगन्थनिया अनोघनिया अयोगनिया अनीवरणिया अपरामट्ठा अनुपादानिया असङ्किलेसिका, सब्बे धम्मा बुद्धानुस्सति धम्मानुस्सति सङ्घानुस्सति सीलानुस्सति चागानुस्सति देवतानुस्सति आनापानस्सति[2] मरणानुस्सति कायगतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सतिपट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खायतनं सतिपट्ठानं ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति सतिसम्बोज्झङ्गो एकायनमग्गो खयगामी बोधगामी अपचयगामी अनासवं असंयोजनियं ...पे०... असङ्किलेसिकं, चक्खायतनं बुद्धानुस्सति धम्मानुस्सति सङ्घानुस्सति सीलानुस्सति चागानुस्सति देवतानुस्सति आनापानस्सति मरणानुस्सति कायगतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 156

१. अगन्थनिया – सी०, स्या० । २ आनापानस्सति – सी०, स्या०, रो० ।

सोतायतनं ... घानायतनं ... जिव्हायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ... सद्दायतनं ... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ... अनोत्तप्पं सतिपट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनोत्तप्पं सतिपट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अनोत्तप्पं सति सतिन्द्रियं सतिबलं सम्मासति ...पे०... कायगतासति उपसमानुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सति सतिपट्ठाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं सतिपट्ठानं, तं च सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सति सतिपट्ठाना, सा च सती ति ? आमन्ता ।

सोतायतनं ...पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... रागो ... दोसो ..., मोहो ... अनोत्तप्पं सतिपट्ठानं, तं च सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खायतनं सतिपट्ठानं, तं च न सती ति ? आमन्ता ।

सति सतिपट्ठाना, सा च न सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतायतनं ...पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... रागो ... दोसो ... मोहो ... अनोत्तप्पं सतिपट्ठानं, तं च न सती ति ?
R.157 आमन्ता ।

सति सतिपट्ठाना, सा च न सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.123 ३०२. न वत्तब्बं – "सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना" ति ? आमन्ता ।

ननु सब्बे धम्मे आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सब्बे धम्मे आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना" ति ।

*सब्बं धम्मं आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बं धम्मं आरब्भ फस्सो सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा फस्सपट्ठाना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बं धम्मं आरब्भ सति सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बं धम्मं आरब्भ वेदना सन्तिट्ठति ... सञ्ञा सन्तिट्ठति ... चेतना सन्तिट्ठति ... चित्तं सन्तिट्ठती ति सब्बे धम्मा चित्तपट्ठाना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता उपट्ठितसतिनो सतिया समन्नागता सतिया समोहिता; सब्बेसं सत्तानं सति पच्चुपट्ठिता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०३. *सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "अमतं ते, भिक्खवे, न परिभुञ्जन्ति ये कायगतासतिं न परिभुञ्जन्ति । अमतं ते, भिक्खवे, परिभुञ्जन्ति ये कायगतासतिं परिभुञ्जन्ती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

सब्बे सत्ता कायगतासतिं परिभुञ्जन्ति पटिलभन्ति आसेवन्ति भावेन्ति बहुलीकरोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.158

*सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "एकायनो अयं, भिक्खवे, मग्गो सत्तानं विसुद्धिया सोकपरिदेवानं[1] समतिक्कमाय दुक्खदोमनस्सानं अत्थङ्गमाय ञायस्स अधिगमाय निब्बानस्स सच्छिकिरियाय यदिदं चत्तारो सतिपट्ठाना" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ?

सब्बे धम्मा एकायनमग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "रञ्ञो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा सत्तन्नं रतनानं पातुभावो होति । कतमेसं सत्तन्नं ? चक्करतनस्स पातुभावो होति, हत्थिरतनस्स पातुभावो होति, अस्सरतनस्स ... मणिरतनस्स ... इत्थिरतनस्स ... गहपतिरतनस्स ... परिणायकरतनस्स पातुभावो होति । रञ्ञो, भिक्खवे, चक्कवत्तिस्स पातुभावा इमेसं B.124 सत्तन्नं रतनानं पातुभावो होति ।

"तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स सत्तन्नं बोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होति । कतमेसं सत्तन्नं ? सति-

१. सोकपरिद्दवानं – सी० ।

सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, धम्मविचयसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, विरियसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पीतिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पस्सद्धिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, समाधिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, उपेक्खासम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति। तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स इमेसं सत्तन्नं बोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तथागतस्स पातुभावा अरहतो[1] सम्मासम्बुद्धस्स सब्बे धम्मा[2] सतिसम्बोज्झङ्गरतना व[3] होन्ती[4] ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

R.159 सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता।

सब्बे धम्मा सम्मप्पधाना ... इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... बला ... बोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१०. हेवत्थिकथा

३०४. *अतीतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनागतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. रो० पोत्थके नत्थि। २. सी० पोत्थके नत्थि। ३. स्या० पोत्थके नत्थि। ४. होति – सी०।

*पच्चुप्पन्नं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति । B. 125

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता । R. 160

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०५. *अतीतं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अतीतं अतीतं ति हेवत्थि, अतीतं अनागतं ति हेव नत्थि, अतीतं पच्चुप्पन्नं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? अनागतं अनागतं ति हेवत्थि, अनागतं अतीतं ति हेव नत्थि, अनागतं पच्चुप्पन्नं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? पच्चुप्पन्नं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं अतीतं ति हेव नत्थि, पच्चुप्पन्नं अनागतं ति हेव नत्थी ति । R. 161

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "अतीतं हेवत्थि, हेव नत्थि; अनागतं हेवत्थि, हेव नत्थि; पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी" ति ? आमन्ता ।

सम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, धम्मविचयसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, विरियसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पीतिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, पस्सद्धिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, समाधिसम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति, उपेक्खासम्बोज्झङ्गरतनस्स पातुभावो होति । तथागतस्स, भिक्खवे, पातुभावा अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स इमेसं सत्तन्नं बोज्झङ्गरतनानं पातुभावो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तथागतस्स पातुभावा अरहतो[1] सम्मासम्बुद्धस्स सब्बे धम्मा[2] सतिसम्बोज्झङ्गरतना व[3] होन्ती[4] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 159 सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ति ? आमन्ता ।

सब्बे धम्मा सम्मप्पधाना ... इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... बला ... बोज्झङ्गा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. हेवत्थिकथा

३०४. *अतीतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. टी० पोत्थके नत्थि । २. सी० पोत्थके नत्थि । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४. होति – सी० ।

हेवत्थि । विञ्ञाणं रूपं ति हेव नत्थि ... विञ्ञाणं वेदना ति हेव नत्थि ... विञ्ञाणं सञ्ञा ति हेव नत्थि ... विञ्ञाणं सङ्खारा ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं R. 163 वत्तब्बे । ...पे०... ।

न वत्तब्बं – "रूपं हेवत्थि, हेव नत्थी ति; वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

रूपं वेदना ति हेवत्थि ... रूपं सञ्ञा ति हेवत्थि ... रूपं सङ्खारा ति हेवत्थि ... रूपं विञ्ञाणं ति हेवत्थि ... वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं रूपं ति हेवत्थि ... विञ्ञाणं वेदना ति हेवत्थि ... विञ्ञाणं सञ्ञा ति हेवत्थि ... विञ्ञाणं सङ्खारा ति हेवत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि रूपं हेवत्थि, हेव नत्थि; वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

तस्सुद्दानं

उपलब्भो परिहानि[1], ब्रह्मचरियवासो ओधिसो । B. 127
परिञ्ञा कामरागप्पहानं, सब्बत्थिवादो आयतनं ।
अतीतानागतो[2] सुभङ्गो[2], सब्बे धम्मा सतिपट्ठाना ।
हेवत्थि हेव नत्थी ति ॥

महावग्गो ।

———o———

१. परिहान – सी०, स्या०, रो० । २–२. अतीतानागतेसु भागो – स्या०, रो० ।

अतीतं अनागतं ति हेवत्थि, अतीतं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि, अनागतं अतीतं ति हेवत्थि, अनागतं पच्चुप्पन्नं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं अतीतं ति हेवत्थि, पच्चुप्पन्नं अनागतं ति हेवत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अतीतं हेवत्थि हेव नत्थि, अनागतं हेवत्थि हेव नत्थि, पच्चुप्पन्नं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

३०६. *रूपं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 126 अत्थट्ठो नत्थट्ठो, नत्थट्ठो अत्थट्ठो, अत्थिभावो नत्थिभावो, नत्थिभावो अत्थिभावो, अत्थी ति वा नत्थी ति वा, नत्थी ति वा अत्थी ति वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं अत्थी ति ? हेवत्थि, हेव नत्थी ति ।

R. 162 सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? रूपं रूपं ति हेवत्थि, रूपं वेदना ति हेव नत्थि ...पे०... रूपं सञ्ञा ति हेव नत्थि ...पे०... रूपं सङ्खारा ति हेव नत्थि ...पे०... रूपं विञ्ञाणं ति हेव नत्थी ति ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सेवत्थि, सेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

अत्थट्ठो नत्थट्ठो ...पे०... समे समभागे तज्जाते ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

*वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं हेवत्थि, हेव नत्थी ति ? आमन्ता ।

किन्तत्थि, किन्ति नत्थी ति ? विञ्ञाणं विञ्ञाणं ति

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? आमन्ता।

अत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति? न R.165 हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*नत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति? आमन्ता।

हञ्चि नत्थि मारकायिकानं देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नो च वत रे वत्तब्बे – "मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती" ति।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? आमन्ता।

मारकायिका देवता अत्तनो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ति, अञ्ञेसं असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ति, तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्ञेसं न तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? आमन्ता।

हञ्चि मारकायिका देवता नेव अत्तनो न अञ्ञेसं न तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती" ति।

*मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? आमन्ता।

लोमकूपेहि उपसंहरन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२. *मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठिं उपसंहरन्ती ति? आमन्ता।

किं कारणा ति? हन्द हि विमतिं गाहयिस्सामा ति।

अत्थि अरहतो विमती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अत्थि अरहतो विमती ति? आमन्ता।

अत्थि अरहतो सत्थरि विमति, धम्मे विमति, सङ्घे विमति, सिक्खाय विमति, पुब्बन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुब्बन्तापरन्ते R.166 विमति, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२. दुतियो[1] वग्गो[1]

११(१) परूपहारकथा

१. *अत्थि अरहतो असुचि[2] सुक्कविस्सट्ठी[2] ति ? आमन्ता ।

164 अत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अत्थि तस्स रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नत्थि तस्स रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ...पे०... कामच्छन्दनीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, नत्थि तस्स रागो कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ...पे० .. कामच्छन्दनीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 128 *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

केनट्ठेना ति ? हन्द हि मारकायिका देवता अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि उपसंहरन्ती ति ।

१–१. मी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । * इमिना लक्खणेन सकवादीपुच्छा दस्सिता ।
२–२ असुचिसुक्कविसट्ठी – रो०, एवमुपरि पि ।

*देवा असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि देवतानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. *अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 130

*अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, अत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? आमन्ता ।

अरहतो उच्चारपस्सावो असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो, नत्थि तस्स आसयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं[1] उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 168

*अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, पुथुज्जनो मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि, न च अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? आमन्ता ।

१. मेथुनं धम्मं – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

129 *नत्थि अरहतो सत्थरि विमति, धम्मे विमति, सङ्घे विमति, सिक्खाय विमति, पुब्बन्ते विमति, अपरन्ते विमति, पुब्बन्तापरन्ते विमति, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि विमति ... पे० ... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो विमती" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे० ... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विमति, अत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे० ... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अत्थि अरहतो विमति, नत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे० ... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स विमति, नत्थि तस्स सत्थरि विमति ... पे० ... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु विमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि किस्स निस्सन्दो ति ? असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ।

अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठि असितपीतखायितसायितस्स निस्सन्दो ति ? आमन्ता ।

ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति[1] सायन्ति, सब्बेसंयेव अत्थि
R.167 असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*ये केचि असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, सब्बेसंयेव अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

दारका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि दारकानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*पण्डका असन्ति पिवन्ति खादन्ति सायन्ति, अत्थि पण्डकानं असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

१. खायन्ति – स्या०, रो० ।

अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स B. 132 परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं R. 170 भावितं, सच्छिकातब्बं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो कतकरणीयो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

६. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठि, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि पुथुज्जनस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठि, न च पुथुज्जनो मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

B. 131 ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ... पे०... मोहो पहीनो ... मानो पहीनो ... दिट्ठि पहीना ... विचिकिच्छा पहीना ... थीनं पहीनं ... उद्धच्चं पहीनं ... अहिरिकं पहीनं ... पे०... अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं ति ? आमन्ता ।

R. 169 हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

५. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय सतिपट्ठाना भाविता ...पे०... सम्मप्पधाना भाविता ... इद्धिपादा भाविता ... इन्द्रिया भाविता ... बला भाविता ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी" ति ।

*अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०...

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... R.172 सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. *अत्थि अरहतो असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "ये ते[1], भिक्खवे, भिक्खू पुथुज्जना सीलसम्पन्ना सता[2] सम्पजाना निद्दं ओक्कमन्ति, तेसं असुचि न मुच्चति । ये पि ते, भिक्खवे, बाहिरका इसयो कामेसु वीतरागा, तेसं पि असुचि न मुच्चति । अट्ठानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं अरहतो असुचि मुच्चेय्या" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता[3] ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो असुचि[4] सुक्कविस्सट्ठी[4]" ति ।

†न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परूपहारो" ति ? आमन्ता । B. 134

ननु अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं, तेन[5] वत रे वत्तब्बे[5] – "अत्थि अरहतो परूपहारो" ति ।

*अरहतो चीवर-पिण्डपात-सेनासन-गिलानपच्चय-भेसज्ज-परिक्खारं परे उपसंहरेय्युं ति, अत्थि अरहतो परूपहारो ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं वा अरहत्तं वा परे उपसंहरेय्युं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. केचि – सी० । २. सति – स्या०, रो० । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४-४. असुचिसुक्कविसट्ठी – रो० । ५-५. रो० पोत्थके नत्थि ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता,
R. 171 अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

B. 133 परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, नत्थि तस्स असुचि सुक्कविस्सट्ठी ति ? आमन्ता ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाणं, पुथुज्जनो अञ्ञाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य, मुसा भणेय्य ...पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? आमन्ता । R.174

अत्थि अरहतो अञ्ञाणं, अरहा अञ्ञाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ...पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं, न च अरहा अञ्ञाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ...पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाणं, न च पुथुज्जनो अञ्ञाणपकतो पाणं हनेय्य, अदिन्नं आदियेय्य ...पे०... गामघातं करेय्य, निगमघातं करेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि अञ्ञाणं, धम्मे अञ्ञाणं, सङ्घे अञ्ञाणं, सिक्खाय अञ्ञाणं, पुब्बन्ते अञ्ञाणं, अपरन्ते अञ्ञाणं, पुब्बन्तापरन्ते अञ्ञाणं, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि अञ्ञाणं, धम्मे अञ्ञाणं, सङ्घे अञ्ञाणं, सिक्खाय अञ्ञाणं, पुब्बन्ते अञ्ञाणं, अपरन्ते अञ्ञाणं, पुब्बन्तापरन्ते अञ्ञाणं, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि अञ्ञाणं, धम्मे अञ्ञाणं, सङ्घे अञ्ञाणं ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाणं, अत्थि तस्स सत्थरि अञ्ञाणं, धम्मे अञ्ञाणं, सङ्घे अञ्ञाणं ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाणं ति ? आमन्ता । B. 136

अत्थि अरहतो अञ्ञाणं, अत्थि तस्स सत्थरि अञ्ञाणं, धम्मे अञ्ञाणं, सङ्घे अञ्ञाणं ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्च-समुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । R. 175

१२(२) अञ्ञाणकथा

R 173 ८ *अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

नत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाण" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाण, अत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो अञ्ञाण, अत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण, नत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन
B 135 अविज्जानीवरण ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाण, नत्थि तस्स अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो अविज्जापरियुट्ठान अविज्जासयोजन अविज्जानीवरण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

अरहा अञ्ञाणपकतो पाण हनेय्य, अदिन्न आदियेय्य, मुसा भणेय्य, पिसुण भणेय्य, फरुस भणेय्य, सम्फ[1] पलपेय्य[1], सन्धि छिन्देय्य, निल्लोप हरेय्य, एकागारिय[2] करेय्य, परिपन्थे तिट्ठेय्य, परदार गच्छेय्य, गामघात करेय्य, निगमघात करेय्या ति ? न हेव वत्तब्बे ।

१–१ सम्फप्पलपय्य – रा० । २ एकागारिक – रो० ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता । B. 137

ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ।

१०. *अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्ञाणं, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ञाणं ति।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.177

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण, नत्थि तस्स सत्थरि अञ्ञाण, धम्मे अञ्ञाण, सङ्घे अञ्ञाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स अञ्ञाण, नत्थि तस्स सत्थरि अञ्ञाण, धम्मे अञ्ञाण, सङ्घे अञ्ञाण पे० इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु अञ्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे ।

९ *अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो पे० मोहो पहीनो पे० अनोत्तप्प पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्थुकत अनभावङ्कत आयतिं अनुप्पादधम्म ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्प पहीन उच्छिन्नमूल तालावत्थुकत अनभावङ्कत आयतिं अनुप्पादधम्म, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागप्पहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाण" ति ।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो दोसप्पहानाय पे० मोहप्पहानाय पे०
R 176 अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो पे० बोज्झङ्गा भाविता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाण" ति ।

इति रूपस्स अत्थङ्गमो, इति वेदना ...पे०... इति सञ्ञा ... इति सङ्खारा ... इति विञ्ञाणं, इति विञ्ञाणस्स समुदयो, इति विञ्ञाणस्स अत्थङ्गमो' ति – एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो। किञ्च, भिक्खवे, जानतो कि पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इदं दुक्खं' ति – भिक्खवे, जानतो B. 139 पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति – जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधो' ति – जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति – जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति। एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "सब्बं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभब्बो दुक्खक्खयाय, सब्बं[1] च खो, भिक्खवे[1], अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भब्बो दुक्खक्खयाया" ति! R.179 अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति।

*अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति।
सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छितं च,
सीलब्बतं वा पि यदत्थि किञ्चि।
चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
छच्चाभिठानानि[2] अभब्बो[3] कातुं" ति॥

१–१. इदं खो भिक्खवे सच्चं – सी०। २. छ चाभिठानानि – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि। ३. अभब्ब – म०, एवमुपरि पि।

*सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B. 138 *परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

सधम्मकुसलस्स[1] अरहतो अनोत्तप्पं पहीनं, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अनोत्तप्पपहानाय बोज्झङ्गा भाविता, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०...
R. 178 सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स अञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

११. *अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं[2], भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो। किञ्च, भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इति रूपं, इति रूपस्स समुदयो,

---

१. एत्थ – 'अरहतो दोसो पहीनो . पे०..' इति रो० पोत्थके अधिको पाठो दिस्सति।

२. जानताहं – सी०; जानत्वाहं – स्या०, रो०, एवमुपरि पि।

विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता । R.181

अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, नत्थि तस्स विचिकिच्छा B. 141 विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा, सङ्घे कङ्खा, सिक्खाय कङ्खा, पुब्बन्ते कङ्खा, अपरन्ते कङ्खा, पुब्बन्तापरन्ते कङ्खा, इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो कङ्खा, अत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा, नत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ।

अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि – 'यं किञ्चि समुदयधम्मं सब्बं तं निरोधधम्मं' ति । सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति – सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलब्बतपरामासो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ।

B. 140 न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा इत्थिपुरिसानं[1] नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं न जानेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं न जानेय्या ति ? आमन्ता ।

R. 100 हञ्चि अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं न जानेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं न जानेय्य, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो अञ्ञाणं" ति ।

*अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं न जानेय्य, मग्गामग्गं न जानेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं न जानेय्या ति, अत्थि अरहतो अञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

अरहा सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं वा अरहत्तं वा न जानेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२(३) कङ्खाकथा

१२. *अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं

---

१ इत्थिपुरिसान – स्या०, इट्ठिपुरिसान – रो०, एवमुपरि पि ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ...पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०.. बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... R. 184
सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ...पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... मोहप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. *अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च, भिक्खवे, जानतो B. 143
किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इति रूपं' ...पे०... 'इति विञ्ञाणस्स R. 185

अत्थि पुथुज्जनस्स कङ्खा, नत्थि तस्स सत्थरि कङ्खा, धम्मे कङ्खा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

R.182 १३. *अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता[1] ।

ननु अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ...पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता; ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

3.112, R.183 १४. *अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि कङ्खा, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि कङ्खा ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि कङ्खा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि कङ्खा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि कङ्खा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स कङ्खा ति ? आमन्ता ।

---

1. रो० पोत्थके नत्थि ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो झायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा,
यतो पजानाति सहेतुधम्मं ति ।।

"यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा, B. 144
आतापिनो झायतो ब्राह्मणस्स ।
अथस्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा,
यतो खयं पच्चयानं अवेदी ति ।।

"यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा,
आतापिनो झायतो ब्राह्मणस्स ।
विधूपयं तिट्ठति मारसेनं,
सुरियो[1] व[1] ओभासयमन्तलिक्खं ति ।।

"या काचि कङ्खा इध वा हुरं वा,
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।
झायिनो ता पजहन्ति सब्बा,
आतापिनो ब्रह्मचरियं चरन्ता ति ।। R. 187

"ये कङ्खासमतिक्कन्ता, कङ्खाभूतेसु पाणिसु ।
असंसया विसंयुत्ता, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ।।

"एतादिसी धम्मपकासनेत्थ,
न[2] तत्थ किं[2] कङ्खति कोचि सावको ।
नित्थिण्णओघं[3] विचिकिच्छछिन्नं,
बुद्धं नमस्साम जिनं जनिन्दा" ति ।।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

१–१. सुरियोव – म० । २–२. कानु तत्थ – स्या०; किन्नु तत्थ – रो० ।
३. नित्तिण्णओघं – सी०, रो०; नित्तिण्णओघं – स्या० ।

अत्थङ्गमो'ति – एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो! किञ्च, भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इदं दुक्खं' ति, भिक्खवे ...पे०... 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति। एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "सब्बं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभब्बो दुक्खक्खयाय; सब्बं[1] च[1] खो, भिक्खवे, अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भब्बो दुक्खक्खयाया" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –

R.186 "सहावस्स दस्सनसम्पदाय ...पे०... ।
छच्चाभिठानानि अभब्बो कातुं" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति।

*अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि – 'यं किञ्चि समुदयधम्मं सब्बं तं निरोधधम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति – सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलब्बतपरामासो" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

१–१. इद – सी०।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिबद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूळ्हो सम्पजानो ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, सो च न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिबद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूळ्हो सम्पजानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा, सङ्घे परवितारणा, सिक्खाय परवितारणा, पुब्बन्ते परवितारणा, अपरन्ते B. 146
परवितारणा, पुब्बन्तापरन्ते परवितारणा, इदप्पच्चयतापटिच्च-समुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 189

*नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो परवितारणा, अत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि परवितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, नत्थि तस्स सत्थरि पर-वितारणा, धम्मे परवितारणा ...पे०... इदप्पच्चयतापटिच्चसमुप्पन्नेसु धम्मेसु परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कङ्खेय्य, मग्गामग्गे कङ्खेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामे कङ्खेय्या" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कङ्खेय्य, मग्गामग्गे कङ्खेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामे कङ्खेय्य; तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो कङ्खा" ति ।

B. 145 *अरहा इत्थिपुरिसानं नामगोत्ते कङ्खेय्य, मग्गामग्गे कङ्खेय्य, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामे कङ्खेय्या ति, अत्थि अरहतो कङ्खा ति ? आमन्ता ।

अरहा सोतापत्तिफले वा सकदागामिफले वा अनागामिफले वा अरहत्ते वा कङ्खेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४(४) परवितारणकथा

R. 188 १६. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अरहा परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिबद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूळ्हो[1] असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ननु अरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिबद्धभू जानाति पस्सति असम्मूळ्हो सम्पजानो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा न परनेय्यो न परपत्तियो न परपच्चयो न परपटिबद्धभू, जानाति पस्सति असम्मूळ्हो सम्पजानो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि पुथुज्जनस्स परवितारणा, सो च परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिबद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूळ्हो[2] असम्पजानो[2] ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो परवितारणा, सो च परनेय्यो परपत्तियो परपच्चयो परपटिबद्धभू, न जानाति न पस्सति सम्मूळ्हो असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । पे० ।

---

१ समूळ्हो – सी०, सम्मुळ्हो – रो० । २–२ असम्मुळ्हो सम्पजानो – रो०, एवमुपरि पि ।

...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स पर- R. 192
वितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, नत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*परधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो, मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ...पे०.. रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०.. परधम्मकुसलो B 148
अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलो अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च, भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इति रूपं ...पे०... इति विञ्ञाणस्स अत्थङ्गमो' ति – एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो
आसवानं खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R. 193

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "जानतोहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ! किञ्च भिक्खवे, जानतो किं पस्सतो आसवानं खयो होति ? 'इदं दुक्खं' ति – भिक्खवे, जानतो

ननु अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

R.190 ननु अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं ...पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... दोसप्पहानाय ...पे०... अनोत्तप्पपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ...पे०... ।

B.147 *ननु अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

१८. *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि परवितारणा, परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि परवितारणा ति ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो अत्थि परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.191 *परधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि परवितारणा ति ? आमन्ता ।

सधम्मकुसलस्स अरहतो नत्थि परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? आमन्ता ।

परधम्मकुसलस्स अरहतो रागो पहीनो, अत्थि तस्स परवितारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सधम्मकुसलस्स अरहतो दोसो पहीनो ...पे०... मोहो पहीनो ...पे०... अनोत्तप्पं पहीनं ...पे०... रागप्पहानाय मग्गो भावितो

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामग्गं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामग्गं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति । R.195

*अरहतो इत्थिपुरिसानं नामगोत्तं परे वितारेय्युं, मग्गामग्गं परे वितारेय्युं, तिणकट्ठवनप्पतीनं नामं परे वितारेय्युं ति[1], अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

अरहतो सोतापत्तिफलं वा सकदागामिफलं वा अनागामिफलं वा अरहत्तं[2] वा परे वितारेय्युं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५(५) वचीभेदकथा

२०. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता । B. 150

सब्बत्थ समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बदा समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बेसं समापन्नानं अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सब्बसमापत्तीसु अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. रो० पोत्थके नत्थि । २. अरहत्तफलं – सी० ।

पस्सतो आसवानं खयो होति, 'अयं दुक्खसमुदयो' ति ...पे०... 'अयं दुक्खनिरोधो' ति ...पे०... 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति – जानतो पस्सतो आसवानं खयो होति । एवं खो, भिक्खवे, जानतो एवं पस्सतो आसवानं खयो होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सब्बं, भिक्खवे, अनभिजानं अपरिजानं अविराजयं अप्पजहं अभब्बो दुक्खक्खयाय; सब्बं च खो, भिक्खवे, अभिजानं परिजानं विराजयं पजहं भब्बो दुक्खक्खयाया" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय ...पे०... ।
छच्चाभिठानानि अभब्बो कातुं" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R. 194 तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

B. 149 *अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि – 'यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति – सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलब्बतपरामासो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "अत्थि अरहतो परवितारणा" ति ।

*अत्थि अरहतो परवितारणा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"नाहं सहिस्सामि[1] पमोचनाय,
कथङ्कथिं धोतक कञ्चि[2] लोके ।
धम्मं च सेट्ठं अभिजानमानो,
एवं तुवं ओघमिमं तरेसी" ति ॥

१. गमिस्सामि – सी०, स्या०, रो० । २. किञ्चि – सी० ।

२२. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता । R. 197

ञाणं किं गोचरं ति ? ञाणं सच्चगोचरं ति ।

सोतं सच्चगोचरं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सोतं किं गोचरं ति ? सोतं सद्दगोचरं ति ।

ञाणं सद्दगोचरं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ञाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्दगोचरं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ञाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्दगोचरं, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ञाणं सच्चगोचरं, सोतं सद्दगोचरं ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं, द्विन्नं वेदनानं, द्विन्नं सञ्ञानं, द्विन्नं चेतनानं, द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

२३. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

आपोकसिणं ...पे०... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नीलकसिणं ... पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदातकसिणं[1] ... आकासानञ्चायतनं ... विञ्ञाणञ्चायतनं ... आकिञ्चञ्ञायतनं ...पे०... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? R. 198
आमन्ता ।

हञ्चि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*आपोकसिणं ... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नीलकसिणं ... B. 152
पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदातकसिणं ... आकासानञ्चायतनं ...

१. ओदातकसिणं समापत्तिं स्या०, – रो० ।

R.196 *समापन्नस्स नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वाचा, अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि कायो, अत्थि कायभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि कायो, नत्थि कायभेदो ति ? आमन्ता ।

समापन्नस्स अत्थि वाचा, नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. *दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

समुदयो ति जानन्तो समुदयो ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

निरोधो ति जानन्तो निरोधो ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुक्खं ति जानन्तो दुक्खं ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

मग्गो ति जानन्तो मग्गो ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.151 *समुदयो ति जानन्तो न च समुदयो ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधो ति जानन्तो न च निरोधो ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गो ति जानन्तो न च मग्गो ति वाचं भासती ति ? आमन्ता ।

दुक्खं ति जानन्तो न च दुक्खं ति वाचं भासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०. ।

लोकियं दुतियं झानं ... ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकियं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता । B. 153

लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकियं दुतियं झानं ... ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न, हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५. *लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं दुतियं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 200

*लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकुत्तरं दुतियं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकुत्तरं दुतियं झानं ... ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२६. †न वत्तब्बं – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति ? आमन्ता ।

विञ्ञाणञ्चायतनं ... आकिञ्चञ्ञायतनं ... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियसमापत्ति[1] समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियं पठमं[2] झानं[2] समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियं दुतियं झानं ... ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकियं समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकियं समापत्ति समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

R.199 *लोकियं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकियं पठमं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*लोकियं दुतियं झानं ... ततियं झानं ... चतुत्थं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकियं चतुत्थं झानं समापन्नस्स नत्थि वचीभेदो, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

२४. *लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

लोकियं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकुत्तरं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

---

१. लोकियं समापत्ति – स्या०, रो० । २–२. पठमज्झानं – सी०, एवमुपरि पि ।

चतुत्थं झानं ... आकासानञ्चायतनं ... विञ्ञाणञ्चायतनं ... आकिञ्चञ्ञायतनं समापन्नस्स अत्थि सञ्ञा, अत्थि तस्स वितक्कविचारा ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. *समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

ननु "पठमं झानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "पठमं झानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती" ति, R.202
अत्थेव सुत्तन्तो ति[1], नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*"पठमं झानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती" ति, अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

"दुतियं झानं समापन्नस्स वितक्कविचारा निरुद्धा होन्ती" ति, अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वितक्कविचारा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*"पठमं झानं समापन्नस्स वाचा निरुद्धा होती" ति, अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

"ततियं झानं समापन्नस्स पीति निरुद्धा होति, चतुत्थं झानं B. 155
समापन्नस्स अस्सासपस्सासा निरुद्धा होन्ति, आकासानञ्चायतनं समापन्नस्स रूपसञ्ञा निरुद्धा होति, विञ्ञाणञ्चायतनं समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्ञा निरुद्धा होति, आकिञ्चञ्ञायतनं समापन्नस्स विञ्ञाणञ्चायतनसञ्ञा निरुद्धा होति, नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स आकिञ्चञ्ञायतनसञ्ञा निरुद्धा होति, सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स सञ्ञा च वेदना च निरुद्धा होन्ती" ति, अत्थेव सुत्तन्तो ति, अत्थि तस्स सञ्ञा च वेदना चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको[2] वुत्तो भगवता ति ? आमन्ता ।

---

१. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. कण्ठको – सी०, रो०; कण्डको – म०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा," तेन वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि [1]वितक्कविचारा" ति[1], अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 154 *वितक्कविचारा वचीसङ्खारा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ?
R. 201 आमन्ता ।

आपोकसिणं ... तेजोकसिणं ... वायोकसिणं ... नीलकसिणं ... पीतकसिणं ... लोहितकसिणं ... ओदातकसिणं पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

न वत्तब्बं – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु वितक्कसमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वितक्कसमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा," तेन वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*वितक्कसमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सञ्ञासमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – "दुतियं झानं समापन्नस्स अत्थि सञ्ञा, अत्थि तस्स वितक्कविचारा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*वितक्कसमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – "पठमं झानं समापन्नस्स अत्थि वितक्कविचारा" ति, अत्थि तस्स वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

सञ्ञासमुट्ठाना वाचा वुत्ता भगवता – ततियं झानं ...पे०...

१–१. वितक्कविचारा – स्या०, रो० ।

ये केचि दुक्खं ति वाचं भासन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*ये केचि दुक्खं ति वाचं भासन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ? आमन्ता ।

बालपुथुज्जना दुक्खं ति वाचं भासन्ति, बालपुथुज्जना मग्गं भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

मातुघातको[1] ... पितुघातको ... अरहन्तघातको ... रुहिरुप्पादको[2] ... सङ्घभेदको दुक्खं ति वाचं भासति, सङ्घभेदको मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७(७) चित्तट्ठितिकथा

२९. *एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

उपड्ढदिवसो उप्पादक्खणो, उपड्ढदिवसो वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*एकं चित्तं द्वे दिवसे तिट्ठती ति ? आमन्ता । B. 157

दिवसो उप्पादक्खणो, दिवसो वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*एकं चित्तं चत्तारो दिवसे तिट्ठति ... अट्ठ दिवसे तिट्ठति ... दस दिवसे तिट्ठति ... वीसति दिवसे[3] तिट्ठति ... मासं तिट्ठति ... द्वे मासे तिट्ठति ... चत्तारो मासे तिट्ठति ... अट्ठ मासे तिट्ठति ... दस मासे तिट्ठति ... संवच्छरं तिट्ठति ... द्वे वस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ वस्सानि तिट्ठति ... दस वस्सानि तिट्ठति ... वीसति वस्सानि तिट्ठति ... तिंस वस्सानि तिट्ठति ... चत्तारीस[4] वस्सानि तिट्ठति ... पञ्ञास वस्सानि तिट्ठति ... वस्ससतं तिट्ठति ... द्वे वस्ससतानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्ससतानि तिट्ठति ... पञ्च वस्ससतानि तिट्ठति ... वस्ससहस्सं तिट्ठति ... द्वे वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... सोळस वस्ससहस्सानि तिट्ठति . . कप्पं तिट्ठति ... द्वे कप्पे तिट्ठति ... चत्तारो कप्पे तिट्ठति . . अट्ठ कप्पे तिट्ठति... सोळस R.205

---

१. मातुघातका – रो०, एवमुपरि पि । २ लोहितुप्पादको – सी० । ३. दिवसानि – सी० । ४. चत्तालीस – स्या० ।

हञ्चि पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ।

*पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ? आमन्ता ।

R.203 दुतियस्स झानस्स वितक्कविचारा कण्टको वुत्तो[1] भगवता ... ततियस्स झानस्स पीति कण्टको वुत्तो भगवता ... चतुत्थस्स झानस्स अस्सासपस्सासा कण्टको वुत्तो भगवता ... आकासानञ्चायतनं समापन्नस्स रूपसञ्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... विञ्ञाणञ्चायतनं समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... आकिञ्चञ्ञायतनं समापन्नस्स विञ्ञाणञ्चायतनसञ्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स आकिञ्चञ्ञायतनसञ्ञा कण्टको वुत्तो भगवता ... सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स सञ्ञा च वेदना च कण्टको वुत्तो भगवता, अत्थि तस्स सञ्ञा च वेदना चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

†न वत्तब्बं – "समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सिखिस्स, आनन्द, भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स अभिभू नाम सावको ब्रह्मलोके ठितो दससहस्सिलोकधातुं[2] सरेन विञ्ञापेसि –

B. 156 'आरम्भथ[3] निक्कमथ[3], युञ्जथ बुद्धसासने ।
धुनाथ मच्चुनो सेनं, नळागारं व कुञ्जरो ॥
'यो इमस्मिं धम्मविनये, अप्पमत्तो विहस्सति[4] ।
पहाय जातिसंसारं, दुक्खस्सन्तं करिस्सती'"ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समापन्नस्स अत्थि वचीभेदो ति ।

१६(६) दुक्खाहारकथा

R 204 २८. *दुक्खाहारो मग्गङ्गं मग्गपरियापन्नं ति ? आमन्ता ।

---

१. वुत्ता – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. सहस्सीलोकधातु – स्या०; सहस्सिलोकधातु – रो० । ३–३. आरभथ निक्खमथ – सी० । ४. विहेस्सति – सी०, स्या०; विहरिस्सति – रो० ।

चक्खुविञ्ञाणं दिवसं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सोतविञ्ञाणं ... पे० ... घानविञ्ञाणं ... जिव्हाविञ्ञाणं ... कायविञ्ञाणं ... अकुसलं चित्तं ... रागसहगतं ... दोससहगतं ... मोहसहगतं ... मानसहगतं ... दिट्ठिसहगतं ... विचिकिच्छासहगतं ... थीनसहगतं ... उद्धच्चसहगतं ... अहिरिकसहगतं ... अनोत्तप्पसहगतं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन चक्खुना रूपं पस्सति, तेनेव चित्तेन सोतेन सद्दं सुणाति ... पे० ... घानेन गन्धं घायति ... जिव्हाय रसं सायति ... कायेन फोट्ठब्बं फुसति ... मनसा धम्मं विजानाति ... पे० ... येनेव चित्तेन मनसा धम्मं विजानाति, तेनेव चित्तेन चक्खुना रूपं पस्सति ... पे० ... सोतेन सद्दं सुणाति ... घानेन गन्धं घायति ... जिव्हाय रसं सायति ... पे० ... कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

येनेव चित्तेन अभिक्कमति, तेनेव चित्तेन पटिक्कमति; येनेव चित्तेन पटिक्कमति, तेनेव चित्तेन अभिक्कमति; येनेव चित्तेन आलोकेति, तेनेव चित्तेन विलोकेति; येनेव चित्तेन विलोकेति, तेनेव R.207
चित्तेन आलोकेति, येनेव चित्तेन समिञ्जेति, तेनेव चित्तेन पसारेति; येनेव चित्तेन पसारेति, तेनेव चित्तेन समिञ्जेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

३१. *आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं B. 159
तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सानं एकं चित्तं यावतायुकं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिकानं[1] देवानं ... पे० ... तावतिंसानं देवानं ... यामानं देवानं ... तुसितानं देवानं ... निम्मानरतीनं देवानं ... परनिम्मितवसवत्तीनं देवानं ... ब्रह्मपारिसज्जानं देवानं ... ब्रह्मपुरोहितानं देवानं ... महाब्रह्मानं देवानं .. परित्ताभानं देवानं ... अप्पमाणाभानं देवानं ...

१. चातुम्महाराजिकान – सी०, स्या०, रो० ।

कप्पे तिट्ठति ... बात्तिंस[1] कप्पे तिट्ठति ... चतुसट्ठि[2] कप्पे[3] तिट्ठति ... पञ्च कप्पसतानि तिट्ठति ... कप्पसहस्सानि[4] तिट्ठति ... द्वे कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... बीसति कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारीस कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... सट्ठि कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... चतुरासीति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

द्वेचत्तारीस कप्पसहस्सानि उप्पादक्खणो, द्वेचत्तारीस कप्पसहस्सानि वयक्खणो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

अत्थञ्ञे धम्मा एकाहं बहुं पि उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ती ति ? आमन्ता ।

ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "नाहं, भिक्खवे, अञ्ञं एकधम्मं पि समनुपस्सामि एवं[5] लहुपरिवत्तं यथयिदं चित्तं । यावञ्चिदं, भिक्खवे, उपमा पि न सुकरा याव लहुपरिवत्तं चित्तं" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता" ति ।

B, 158 *ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता ति ? आमन्ता ।

R. 206 ननु वुत्तं भगवता – "सेय्यथापि, भिक्खवे, मक्कटो अरञ्ञे पवने चरमानो साखं गण्हति[6], तं मुञ्चित्वा अञ्ञं गण्हति, तं मुञ्चित्वा अञ्ञं गण्हति; एवमेव खो, भिक्खवे, यमिदं वुच्चति चित्तं इति पि मनो इति पि विञ्ञाणं इति पि तं रत्तिया च दिवसस्स च अञ्ञदेव उप्पज्जति अञ्ञं निरुज्झती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "ते धम्मा चित्तेन लहुपरिवत्ता" ति ।

३०. *एकं चित्तं दिवसं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

---

१. बत्तिंस – सी०, स्या०, रो० । २. चतुसट्ठी – स्या०, रो० । ३. कप्पानि – सी० । ४. कप्पसहस्सं – स्या०, रो० । ५. य एव – स्या० । ६. गण्हाति – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा येनेव चित्तेन उप्पज्जन्ति, तेनेव चित्तेन चवन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८(८) कुक्कुळकथा

३२. *सब्बे सङ्खारा अनोधिं[1] कत्वा[1] कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि सुखा वेदना, कायिकं सुखं, चेतसिकं सुखं, दिब्बं R.209 सुखं, मानुसकं सुखं, लाभसुखं, सक्कारसुखं, यानसुखं, सयनसुखं, इस्सरियसुखं, आधिपच्चसुखं[2], गिहिसुखं, सामञ्ञसुखं, सासवं सुखं, अनासवं सुखं, उपधिसुखं, निरूपधिसुखं, सामिसं सुखं, निरामिसं[3] सुखं, सप्पीतिकं सुखं, निप्पीतिकं सुखं, झानसुखं, विमुत्तिसुखं, कामसुखं, नेक्खम्मसुखं, विवेकसुखं[4], उपसमसुखं, सम्बोधसुखं[5] ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि सुखा वेदना ...पे०... सम्बोधसुखं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

*सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

सब्बे[6] सङ्खारा दुक्खा वेदना कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सउपायासा ति ? न हेवं वत्तब्बे[6] ।

†न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सब्बं, भिक्खवे, आदित्तं ! किञ्च, भिक्खवे, सब्बं आदित्तं ? चक्खुं, भिक्खवे, आदित्तं, रूपा आदित्ता, चक्खुविञ्ञाणं आदित्तं, चक्खुसम्फस्सो आदित्तो; यमिदं[7] चक्खुसम्फस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि आदित्तं । केन आदित्तं ? 'रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं, जातिया जराय मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपाया- B. 161 सेहि आदित्तं' ति वदामि । सोतं आदित्तं, सद्दा आदित्ता ...पे०... घानं

१-१. अनोधिकत्वा – रो०, एवमुपरि पि । २. अधिपच्चसुखं – सी०, रो० । ३. निसामिसं – रो० । ४. पविवेकसुखं – सी०, स्या०, रो० । ५. सम्बोधिसुखं – रो०, एवमुपरि पि । ६-६. रो० पोत्थके नत्थि । ७. यम्पिदं – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

आभस्सरानं देवानं ... परित्तसुभानं देवानं ... अप्पमाणसुभानं देवानं ... सुभकिण्हानं[1] देवानं ... वेहप्फलानं देवानं ... अविहानं देवानं ... अतप्पानं देवानं ... सुदस्सानं देवानं ... सुदस्सीनं देवानं ... अकनिट्ठानं देवानं एकं चित्तं यावतायुकं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं वीसति कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं वीसति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सानं वस्ससतं आयुप्पमाणं, मनुस्सानं एकं चित्तं वस्ससतं तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं वीसति कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं एकं चित्तं वीसति कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

R.208 चातुमहाराजिकानं देवानं पञ्च वस्ससतानि आयुप्पमाणं, चातुमहाराजिकानं देवानं एकं चित्तं पञ्च वस्ससतानि तिट्ठति ... वस्ससहस्सं तिट्ठति ... द्वे वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... सोळस वस्ससहस्सानि तिट्ठति ... कप्पस्स ततियभागं तिट्ठति ... उपड्ढकप्पं तिट्ठति ... एकं कप्पं तिट्ठति ... द्वे कप्पे तिट्ठति ... चत्तारो कप्पे तिट्ठति ... अट्ठ कप्पे तिट्ठति ... सोळस कप्पे तिट्ठति ... बात्तिस कप्पे तिट्ठति ... चतुसट्ठि[2] कप्पे तिट्ठति ... पञ्च कप्पसतानि तिट्ठति ... कप्पसहस्सं तिट्ठति ... द्वे कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... चत्तारि कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अट्ठ कप्पसहस्सानि तिट्ठति ... अकनिट्ठानं[3] देवानं सोळस कप्पसहस्सानि आयुप्पमाणं, अकनिट्ठानं देवानं एकं चित्तं सोळस कप्पसहस्सानि तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B.160 आकासानञ्चायतनूपगानं देवानं चित्तं मुहुत्तं मुहुत्तं उप्पज्जति मुहुत्तं मुहुत्तं निरुज्झती ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनूपगा देवा मुहुत्तं मुहुत्तं चवन्ति मुहुत्तं मुहुत्तं उप्पज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. सुभकिण्णान – रो० । २. चतुसट्ठी – सी०; चतुसत्थि – रो० । ३. अकनिट्ठवानं – सी०; अकनिट्ठगानं – रो०, एवमुपरि पि ।

तेन हि वत्तब्बं[1] – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

*सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता । B.162

ननु वुत्तं भगवता – "लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे, खणो वो पटिलद्धो ब्रह्मचरियवासाय ! दिट्ठा मया, भिक्खवे, छ फस्सायतनिका नाम सग्गा । तत्थ यं किञ्चि चक्खुना रूपं पस्सति, R.211 इट्ठरूपञ्ञेव पस्सति नो अनिट्ठरूपं, कन्तरूपञ्ञेव पस्सति नो अकन्तरूपं, मनापरूपञ्ञेव पस्सति नो अमनापरूपं । यं किञ्चि सोतेन सद्दं सुणाति ...पे०... घानेन गन्धं घायति ... जिव्हाय रसं सायति ... कायेन फोट्ठब्बं फुसति ... मनसा धम्मं विजानाति, इट्ठरूपञ्ञेव विजानाति नो अनिट्ठरूपं, कन्तरूपञ्ञेव विजानाति नो अकन्तरूपं, मनापरूपञ्ञेव विजानाति नो अमनापरूपं" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ? आमन्ता ।

ननु "यदनिच्चं तं दुक्खं," वुत्तं भगवता, "सब्बे सङ्खारा अनिच्चा" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "यदनिच्चं तं दुक्खं," वुत्तं भगवता, "सब्बे सङ्खारा अनिच्चा," तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

*सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

दानं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्ञफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं[2] दुक्खविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सीलं ...पे०... उपोसथो ...पे०... भावना ...पे०... ब्रह्मचरियं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्ञफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

---

१. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. दुक्खिन्द्रियं – रो०, एवमुपरि पि ।

आदित्तं, गन्धा आदित्ता ...पे०... जिव्हा आदित्ता, रसा आदित्ता ...पे०... कायो आदित्तो, फोट्ठब्बा आदित्ता ...पे०... मनो आदित्तो, धम्मा आदित्ता, मनोविञ्ञाणं आदित्तं, मनोसम्फस्सो आदित्तो; यमिदं मनोसम्फस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तं पि आदित्तं। केन आदित्तं? 'रागग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं, जातिया जराय मरणेन सोकेहि परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि आदित्तं' ति वदामी" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

R.210 तेन हि वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति।

[1]सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा! कतमे पञ्च? चक्खुविञ्ञेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया[2], सोतविञ्ञेय्या सद्दा ...पे०... घानविञ्ञेय्या गन्धा ... जिव्हाविञ्ञेय्या रसा ... कायविञ्ञेय्या फोट्ठब्बा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया। इमे खो, भिक्खवे, पञ्च कामगुणा" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति।

न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "लाभा वो, भिक्खवे, सुलद्धं वो, भिक्खवे, खणो वो पटिलद्धो[3] ब्रह्मचरियवासाय! दिट्ठा मया, भिक्खवे, छ फस्सायतनिका नाम निरया। तत्थ यं किञ्चि चक्खुना रूपं पस्सति, अनिट्ठरूपञ्ञेव पस्सति नो इट्ठरूपं, अकन्तरूपञ्ञेव पस्सति नो कन्तरूपं, अमनापरूपञ्ञेव पस्सति नो मनापरूपं। यं किञ्चि सोतेन सद्दं सुणाति ...पे०... घानेन गन्धं घायति ... जिव्हाय रसं सायति ... कायेन फोट्ठब्बं फुसति .. मनसा धम्मं विजानाति, अनिट्ठरूपञ्ञेव विजानाति नो इट्ठरूपं, अकन्तरूपञ्ञेव विजानाति नो कन्तरूपं, अमनापरूपञ्ञेव विजानाति नो मनापरूपं" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

१. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि। २. रजनिया – स्या०, एवमुपरि पि।
३. पटिविद्धो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि।

अनुपुब्बेन सकदागामिमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।
अनुपुब्बेन सकदागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।
अनुपुब्बेन अनागामिमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
अनुपुब्बेन अनागामिमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।
अनुपुब्बेन अनागामिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।
अनुपुब्बेन अरहत्तमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
अनुपुब्बेन अरहत्तमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।
अनुपुब्बेन अरहत्तफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

३४. *सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं, विचिकिच्छं, सीलब्बतपरामासं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति । B. 164

चतुभागं सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभागं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं सत्तक्खत्तुपरमो[1] कोलङ्कोलो एकबीजी[2] बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मे ... पे० ... सङ्घे ... पे० ... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो चतुभागं न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.214

*समुदयदस्सनेन ... पे० ... निरोधदस्सनेन ... पे० ... मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? सक्कायदिट्ठिं, विचिकिच्छं, सीलब्बतपरामासं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं सोतापन्नो, चतुभागं न सोतापन्नो, चतुभागं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं सत्तक्खत्तुपरमो कोलङ्कोलो एकबीजी बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो, धम्मे ... पे० ... सङ्घे ... पे० ... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, चतुभागं न अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

---

१. सत्तक्खत्तुंपरमो – स्या० । २. एकवीजी – स्या०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं R.212 सुखुद्रयं सुखविपाकं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

ननु सीलं ... उपोसथो ... भावना ... ब्रह्मचरियं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ब्रह्मचरियं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

B. 163 *सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"सुखो विवेको तुट्ठस्स, सुतधम्मस्स पस्सतो ।
अब्यापज्जं[1] सुखं लोके, पाणभूतेसु संयमो ॥

"सुखा विरागता लोके, कामानं समतिक्कमो ।
अस्मिमानस्स यो विनयो, एतं वे परमं सुखं ॥

"तं सुखेन सुखं पत्तं, अच्चन्तसुखमेव तं ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, एतं वे परमं सुखं" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "सब्बे सङ्खारा अनोधिं कत्वा कुक्कुळा" ति ।

१९(९) अनुपुब्बाभिसमयकथा

३३. *अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

R.213 अनुपुब्बेन सोतापत्तिमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिमग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

अनुपुब्बेन सकदागामिमग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

---

१. अब्यापज्झ – स्या०, रो० ।

निब्बायी ... ससङ्खारपरिनिब्बायी ... उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, चतुभागं न उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३७. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? रूपरागं, अरूपरागं, मानं, उद्धच्चं, अविज्जं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अरहा, चतुभागं न अरहा, चतुभागं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं वीतरागो R. 216 ...पे०... वीतदोसो ... वीतमोहो ...पे०... कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं भावितं ...पे०... सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, चतुभागं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन ... निरोधदस्सनेन ... मग्गदस्सनेन किं जहती B. 166 ति ? रूपरागं, अरूपरागं, मानं, उद्धच्चं, अविज्जं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अरहा, चतुभागं न अरहा, चतुभागं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं वीतरागो ... वीतदोसो ... वीतमोहो ... कतकरणीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिक्खीणभवसंयोजनो सम्मदञ्ञाविमुत्तो उक्खित्तपलिघो सङ्किण्णपरिखो अब्बूळ्हेसिको निरग्गळो अरियो पन्नद्धजो पन्नभारो विसञ्ञुत्तो सुविजितविजयो, दुक्खं तस्स परिञ्ञातं, समुदयो पहीनो, निरोधो सच्छिकतो, मग्गो भावितो, अभिञ्ञेय्यं अभिञ्ञातं, परिञ्ञेय्यं परिञ्ञातं, पहातब्बं पहीनं, भावेतब्बं[1] भावितं ...पे०... सच्छिकातब्बं

१. भावितब्बं – म० ।

३५. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं, ओळारिकं व्यापादं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं सकदागामी, चतुभागं न सकदागामी, चतुभागं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन ...पे०... निरोधदस्सनेन ...पे०... मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? ओळारिकं कामरागं, ओळारिकं व्यापादं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं सकदागामी, चतुभागं न सकदागामी, चतुभागं सकदा-
215 गामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B, 165 ३६. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं, अणुसहगतं व्यापादं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अनागामी, चतुभागं न अनागामी, चतुभागं अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं अन्तरापरिनिब्बायी ...पे०... उपहच्चपरिनिब्बायी ... असङ्खारपरिनिब्बायी ... ससङ्खारपरिनिब्बायी ... उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, चतुभागं न उद्धंसोतो न अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समुदयदस्सनेन ...पे०... निरोधदस्सनेन ...पे०... मग्गदस्सनेन किं जहती ति ? अणुसहगतं कामरागं, अणुसहगतं व्यापादं, तदेकट्ठे च किलेसे चतुभागं जहती ति ।

चतुभागं अनागामी, चतुभागं न अनागामी, चतुभागं अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं न कायेन फुसित्वा विहरति, चतुभागं अन्तरापरिनिब्बायी ...पे०... उपहच्चपरिनिब्बायी ... असङ्खारपरि-

निरत्थियं[1] दुक्खदस्सनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.218

समुदयं दक्खन्तो ...पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, निरोधे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? आमन्ता ।

निरत्थियं निरोधदस्सनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३६. [1]दुक्खे दिट्ठे चत्तारि सच्चानि दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

दुक्खसच्चं चत्तारि सच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपक्खन्धे अनिच्चतो दिट्ठे पञ्चक्खन्धा अनिच्चतो दिट्ठा होन्ती ति ? आमन्ता ।

रूपक्खन्धो पञ्चक्खन्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खायतने अनिच्चतो दिट्ठे द्वादसायतनानि अनिच्चतो दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं द्वादसायतनानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुधातुया अनिच्चतो दिट्ठाय अट्ठारस धातुयो अनिच्चतो दिट्ठा होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुधातु अट्ठारस धातुयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुन्द्रिये अनिच्चतो दिट्ठे बावीसतिन्द्रियानि अनिच्चतो दिट्ठानि होन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियं बावीसतिन्द्रियानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चतूहि ञाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

चत्तारि सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठहि ञाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता । R.219

अट्ठ सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वादसहि ञाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

द्वादस सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चतुचत्तारीसाय[2] ञाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

---

१. निदत्थियं – सी०, एवमुपरि पि । २. चतुचत्तालीसाय – स्या०, एवमुपरि पि ।

सच्छिकतं, चतुभागं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३८. *सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

दुक्खे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

समुदयं दक्खन्तो ...पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति
R.217 वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

दुक्खं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, दुक्खे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

समुदयं दक्खन्तो ...पे०... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, निरोधे दिट्ठे फले ठितो ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, दुक्खे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? आमन्ता ।

मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

समुदयं दक्खन्तो ... निरोधं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, निरोधे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? आमन्ता ।

B. 167 मग्गं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, मग्गे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो दुक्खं दक्खन्तो पटिपन्नको ति वत्तब्बो, दुक्खे दिट्ठे न वत्तब्बं – "फले ठितो ति वत्तब्बो" ति ? आमन्ता ।

पटिपदं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खसमुदयं पि पस्सति, दुक्खनिरोधं पि पस्सती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अनुपुब्बाभिसमयो" ति।

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –

"सहावस्स दस्सनसम्पदाय,
तयस्सु धम्मा जहिता भवन्ति।
सक्कायदिट्ठी विचिकिच्छितं च,
सीलब्बतं वा पि यदत्थि किञ्चि।
चतूहपायेहि च विप्पमुत्तो,
छच्चाभिठानानि अभब्बो कातुं" ति।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता। B. 169

तेन हि न वत्तब्बं – "अनुपुब्बाभिसमयो" ति॥

*अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं, भिक्खवे, समये अरियसावकस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि – 'यं किञ्चि समुदयधम्मं सब्बं तं निरोधधम्मं' ति, सह दस्सनुप्पादा, भिक्खवे, अरियसावकस्स तीणि संयोजनानि पहीयन्ति – सक्कायदिट्ठि, विचिकिच्छा, सीलब्बतपरामासो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अनुपुब्बाभिसमयो" ति।

२०(१०) वोहारकथा

४१. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता। R. 221

लोकुत्तरे सोते पटिहञ्ञति नो लोकिये, लोकुत्तरेन विञ्ञाणेन पटिविजानन्ति नो लोकियेन, सावका पटिविजानन्ति नो पुथुज्जना ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकिये सोते पटिहञ्ञती ति ? आमन्ता।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकिये सोते पटिहञ्ञति, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति।

चतुचत्तारीसं[1] सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सत्तसत्ततिया ञाणेहि सोतापत्तिफलं सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

सत्तसत्तति सोतापत्तिफलानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 168 ४०. न वत्तब्बं – "अनुपुब्बाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्दो अनुपुब्बनिन्नो अनुपुब्बपोणो अनुपुब्बपब्भारो, न आयतकेनेव पपातो; एवमेव खो, भिक्खवे, इमस्मिं धम्मविनये अनुपुब्बसिक्खा अनुपुब्बकिरिया अनुपुब्बपटिपदा, न आयतकेनेव अञ्ञापटिवेधो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनुपुब्बाभिसमयो ति ।

न वत्तब्बं – "अनुपुब्बाभिसमयो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"अनुपुब्बेन मेधावी, थोकं[2] थोकं खणे खणे ।
कम्मारो रजतस्सेव, निद्धमे मलमत्तनो" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि[3] अनुपुब्बाभिसमयो ति ।

R.220 अनुपुब्बाभिसमयो ति ? आमन्ता ।

नन्वायस्मा गवम्पति[4] थेरो[4] भिक्खू एतदवोच – "सम्मुखा मेतं, आवुसो, भगवतो सुतं सम्मुखा पटिग्गहितं – 'यो, भिक्खवे, दुक्खं पस्सति दुक्खसमुदयं पि सो पस्सति, दुक्खनिरोधं पि पस्सति, दुक्खनिरोधगामिनिं[5] पटिपदं[5] पि पस्सति; यो दुक्खसमुदयं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खनिरोधं पि पस्सति, दुक्खनिरोधगामिनिं पटिपदं पि पस्सति; यो दुक्खनिरोधं पस्सति दुक्खं पि सो पस्सति, दुक्खसमुदयं पि पस्सति, दुक्खनिरोधगामिनिं पटिपदं पि पस्सति; यो दुक्खनिरोधगामिनिं

१. चतुचत्तारीस – रो० । २ थोक – सी० । ३ हि न वत्तब्ब – सी० । ४-४. गवम्पती थेरो – सी०, रो०, गवम्पतित्थेरो – स्या० । ५-५. दुक्खनिरोधगामिनी० – सी०, स्या०; ०गामिनिपटिपद – रो० ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न रागट्ठानियो न रजनीयो न कमनीयो न मदनीयो न बन्धनीयो न मुच्छनीयो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति ।

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारे[1] दुस्सेय्युं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो दोसट्ठानियो[2] कोपट्ठानियो पटिघट्ठानियो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्ठानियो न कोपट्ठानियो न पटिघट्ठानियो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न दोसट्ठानियो न कोपट्ठानियो न पटिघट्ठानियो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति । B. 171, R.223

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारे मुय्हेय्युं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो मोहट्ठानियो अञ्ञाणकरणो अचक्खुकरणो पञ्ञानिरोधिको विघातपक्खिको अनिब्बानसंवत्तनिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्ठानियो न अञ्ञाणकरणो न अचक्खुकरणो पञ्ञावुद्धिको[3] अविघातपक्खिको निब्बानसंवत्तनिको ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न मोहट्ठानियो न अञ्ञाणकरणो न अचक्खुकरणो पञ्ञावुद्धिको अविघातपक्खिको निब्बानसंवत्तनिको, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति ।

४४. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

ये केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ये केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणन्ति, सब्बे ते मग्गं भावेन्ती ति ? आमन्ता ।

१. वोहारो – सी०; वोहारं – स्या०, रो० । २. दोसट्ठानीयो – सी०, रो०, एवमुपरि पि । ३. पञ्ञावुड्ढिको – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारं लोकियेन विञ्ञाणेन पटिविजानन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो वोहारं लोकियेन विञ्ञाणेन पटिविजानन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति ।

*ननु बुद्धस्स भगवतो वोहारं पुथुज्जना पटिविजानन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि बुद्धस्स भगवतो वोहारं पुथुज्जना पटिविजानन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति ।

B. 170 ४२. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदागामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो अरहत्तफलं, सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं बलं बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणन्ती ति ? आमन्ता ।

R. 222 लोकुत्तरो धम्मो सोतविञ्ञेय्यो, सोतस्मिं पटिहञ्ञति, सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न सोतविञ्ञेय्यो, न सोतस्मिं पटिहञ्ञति, न सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोकुत्तरो धम्मो न सोतविञ्ञेय्यो, न सोतस्मिं पटिहञ्ञति, न सोतस्स आपाथं आगच्छति, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो" ति ।

४३. *बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकुत्तरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो वोहारे रज्जेय्युं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरो धम्मो रागट्ठानियो रजनीयो[1] कमनीयो मदनीयो बन्धनीयो मुच्छनीयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ननु लोकुत्तरो धम्मो न रागट्ठानियो न रजनीयो न कमनीयो न मदनीयो न बन्धनीयो न मुच्छनीयो ति ? आमन्ता ।

१. रजनियो – स्या०, एवमुपरि पि ।

*बुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

मग्गं वोहरन्तस्स मग्गो होति, अमग्गं वोहरन्तस्स अमग्गो R.225 होति, फलं वोहरन्तस्स फलं होति, अफलं वोहरन्तस्स अफलं होति, निब्बानं वोहरन्तस्स निब्बानं होति, अनिब्बानं वोहरन्तस्स अनिब्बानं होति, सङ्खतं वोहरन्तस्स सङ्खतं होति, असङ्खतं वोहरन्तस्स असङ्खतं होति, रूपं वोहरन्तस्स रूपं होति, अरूपं वोहरन्तस्स अरूपं होति, वेदनं वोहरन्तस्स वेदना होति, अवेदनं वोहरन्तस्स अवेदना होति, सञ्ञं वोहरन्तस्स सञ्ञा होति, असञ्ञं वोहरन्तस्स असञ्ञा होति, सङ्खारे वोहरन्तस्स सङ्खारा होन्ति, असङ्खारे वोहरन्तस्स असङ्खारा होन्ति, विञ्ञाणं वोहरन्तस्स विञ्ञाणं होति, अविञ्ञाणं वोहरन्तस्स अविञ्ञाणं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१(११) निरोधकथा

४७. *द्वे निरोधा ति ? आमन्ता । B. 173

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे दुक्खनिरोधा ति ? आमन्ता ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे दुक्खसच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे समुदयसच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे मग्गसच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.226

*द्वे निरोधसच्चानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... द्वे लेणानि ... द्वे सरणानि ... द्वे परायणानि ... द्वे अच्चुतानि ... द्वे अमतानि . . द्वे निब्बानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

वालपुथुज्जना वुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणन्ति, वालपुथुज्जना मग्गं भावेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मातुघातको[1] ...पे०... पितुघातको ... अरहन्तघातको ... रुहिरुप्पादको ... सङ्घभेदको वुद्धस्स भगवतो वोहारं सुणाति, सङ्घभेदको मग्गं भावेती[2] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.221 ४५. लब्भा सोवण्णमयाय लट्ठिया धञ्ञपुञ्जो पि सुवण्णपुञ्जो पि आचिक्खितुं ति ? आमन्ता ।

एवमेवं भगवा लोकुत्तरेन वोहारेन लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं वोहरती ति ।

*लब्भा एलण्डियाय लट्ठिया धञ्ञपुञ्जो पि सुवण्णपुञ्जो पि आचिक्खितुं ति ? आमन्ता ।

एवमेवं भगवा लोकियेन वोहारेन लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं वोहरती ति ।

B. 172 ४६. *वुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

लोकियं वोहरन्तस्स लोकिये[3] सोते पटिहञ्ञति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरे सोते पटिहञ्ञति; लोकियं वोहरन्तस्स लोकियेन विञ्ञाणेन पटिविजानन्ति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरेन विञ्ञाणेन पटिविजानन्ति; लोकियं वोहरन्तस्स पुथुज्जना पटिविजानन्ति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स सावका पटिविजानन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

न वत्तब्बं – "वुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं वोहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लोकियं पि लोकुत्तरं पि धम्मं वोहरति, तेन वत रे वत्तब्बे – 'वुद्धस्स भगवतो वोहारो लोकियं वोहरन्तस्स लोकियो होति, लोकुत्तरं वोहरन्तस्स लोकुत्तरो होती" ति ।

---

१. मातुघातका – रा०, एवमुपरि पि । २. भावेन्ती – रा० । ३ सो लोकिये – स्या०, रो० ।

३. ततियो वग्गो

२२(१) बलकथा

१. *तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता । R. 228

तथागतबलं सावकबलं, सावकबलं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव तथागतबलं तं सावकबलं, तञ्ञेव सावकबलं तं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

यादिसं तथागतबलं तादिसं सावकबलं, यादिसं सावकबलं तादिसं तथागतबलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

यादिसो तथागतस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना तादिसो सावकस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी[1] धम्मप्पटिसरणो ति ? आमन्ता । B. 175

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

तथागतो अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता, असञ्जातस्स मग्गस्स R.229 सञ्जनेता[2] अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्ञू मग्गविदू मग्गकोविदो ति ? आमन्ता ।

सावको अनुप्पन्नस्स मग्गस्स उप्पादेता असञ्जातस्स मग्गस्स सञ्जनेता अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्ञू मग्गविदू मग्गकोविदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. धम्मसामी – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. सञ्जानेता – सी०, एवमुपरि पि ।

अत्थि द्विन्नं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसावकंसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*द्वे निरोधा ति? आमन्ता।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ती ति? आमन्ता।

हञ्चि अप्पटिसङ्खानिरुद्धे सङ्खारे पटिसङ्खा निरोधेन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "द्वे निरोधा" ति।

न वत्तब्बं – "द्वे निरोधा" ति? आमन्ता।

ननु अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि[1] सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, पटिसङ्खानिरुद्धा पि[2] सङ्खारा अच्चन्तभग्गा ति? आमन्ता।

हञ्चि अप्पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अच्चन्तभग्गा, तेन वत रे वत्तब्बे – "द्वे निरोधा" ति।

*द्वे निरोधा ति? आमन्ता।

पटिसङ्खानिरुद्धा पि सङ्खारा अरियमग्गं आगम्म निरुद्धा ति? आमन्ता।

R.227 अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा अरियमग्गं आगम्म निरुद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B. 174 *द्वे निरोधा ति? आमन्ता।

पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति? आमन्ता।

अप्पटिसङ्खानिरुद्धा सङ्खारा न पुन उप्पज्जन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

तेन हि न वत्तब्बं – "द्वे निरोधा" ति।

दुतियो वग्गो।

तस्सुद्दानं

परूपहारो अञ्ञाणं, कङ्खा परवितारणा।
वचीभेदो दुक्खाहारो, चित्तट्ठिति[3] च कुक्कुळा[3]।
अनुपुब्बाभिसमयो[4], वोहारो[5] च निरोधको[5] ति॥

———o———

1. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि। 2. रो० पोत्थके नत्थि। 3–3. ठिति कुक्कुळा सङ्खारा – स्या०, रो०। 4. एकाभिसमयो चेव – सी०; एको अभिसमयो – स्या०, रो०। 5–5. एको वोहारो एको निरोधो – स्या०, रो०।

समापत्तीनं सङ्किलेसं वोदानं वुट्ठानं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

सावको पुब्बेनिवासानुस्सतिं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको पुब्बेनिवासानुस्सतिं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पुब्बेनिवासानुस्सति यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको सत्तानं चुतूपपातं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सत्तानं चुतूपपातं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

ननु तथागतस्सा पि आसवा खीणा सावकस्सा पि आसवा खीणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स वा आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ती ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि किञ्चि नानाकरणं तथागतस्स वा सावकस्स वा आसवक्खयेन वा आसवक्खयं विमुत्तिया वा विमुत्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

३. आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता । R. 231

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

सावको सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. [1]सावको ठानाठानं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको ठानाठानं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "ठानाठानं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

[1]सावको अतीतानागतपच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं ठानसो हेतुसो विपाकं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको अतीतानागतपच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं ठानसो हेतुसो विपाकं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अतीतानागतपच्चुप्पन्नानं कम्मसमादानानं ठानसो हेतुसो विपाकं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

[1]सावको सब्बत्थगामिनिं पटिपदं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको सब्बत्थगामिनिं पटिपदं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बत्थगामिनिं पटिपदं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

[1]सावको अनेकधातुं नानाधातुं लोकं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको अनेकधातुं नानाधातुं लोकं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनेकधातुं नानाधातुं लोकं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

R.230 [1]सावको सत्तानं नानाधिमुत्तिकतं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको सत्तानं नानाधिमुत्तिकतं जानाति, तेन वत
B. 176 रे वत्तब्बे – "सत्तानं नानाधिमुत्तिकतं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं" ति ।

[1]सावको झानविमोक्खसमाधिसमापत्तीनं सङ्किलेसं वोदानं[1] वुट्ठानं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सावको झानविमोक्खसमाधिसमापत्तीनं सङ्किलेसं वोदानं वुट्ठानं जानाति, तेन वत रे वत्तब्बे – "झानविमोक्खसमाधि-

---

१. वोदान – रो०, एवमुपरि पि।

सुञ्ञतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

सुञ्ञतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्ञतं च मनसि करोती ति ? B. 178 न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, सुञ्ञतं च मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं R.233 वत्तब्बे । ...पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

अनिमित्तारम्मणं ...पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ठानाठानं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. *सतिपट्ठाना अरिया सुञ्ञतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्ञतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सतिपट्ठाना अरिया अनिमित्तारम्मणा ...पे०... अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मप्पधाना, इद्धिपादा, इन्द्रिया, बला, बोज्झङ्गा अरिया सुञ्ञतारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्ञतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 177 [1]सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? आमन्ता । ...पे०... ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकअसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं
R.232 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियपरोपरियत्तं यथाभूतं ञाणं तथागतबलं सावकसाधारणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३(२) अरियन्तिकथा

४. *ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदागामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो अरहत्तफलं, सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं बलं बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० . ।

*ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

अनिमित्तारम्मणं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति; अप्पणिहितं च मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

८. *सतिपट्ठाना अरिया सुञ्ञतारम्मणा ...पे०... अनिमित्तारम्मणा ... पे०... अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मप्पधानं ...पे०... बोज्झङ्गा अरिया सुञ्ञतारम्मणा ...पे०... अनिमित्तारम्मणा ... पे०... अप्पणिहितारम्मणा ति ? आमन्ता । R.236

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – सुञ्ञतारम्मणं ...पे०... अनिमित्तारम्मणं ...पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता । B. 180

सतिपट्ठाना अरिया न वत्तब्बा – "अप्पपणिहितारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – सुञ्ञतारम्मणं ...पे०... अनिमित्तारम्मणं ...पे०.... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

*बोज्झङ्गा अरिया अनिमित्तारम्मणा ... अप्पणिहितारम्मणा R 234 ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. *ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – "सुञ्ञतारम्मणं" ति ? आमन्ता ।

सतिपट्ठाना अरिया न वत्तब्बा – "सुञ्ञतारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सतिपट्ठाना अरिया न वत्तब्बा – "अप्पणिहितारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 179 *ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – सुञ्ञतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सम्मप्पधानं ...पे०... बोज्झङ्गा अरिया न वत्तब्बा – "अप्पणिहितारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. *सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

सुञ्ञतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.235 सुञ्ञतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, सुञ्ञतं च मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

*सत्तानं चुतूपपातं च मनसि करोति, सुञ्ञतं च मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

---

१. बोज्झङ्गा – स्या० ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – "सुञ्ञतारम्मणं" ति ? आमन्ता । R.238

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – "सुञ्ञतारम्मणं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – अनिमित्तारम्मणं ... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – "अप्पणिहितारम्मणं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – सुञ्ञतारम्मणं ...पे०... अनिमित्तारम्मणं ...पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं न वत्तब्बं – "अप्पणिहितारम्मणं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४(३) विमुत्तिकथा[1]

१०. *सरागं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

रागसहगतं रागसहजातं रागसंसट्ठं रागसम्पयुत्तं रागसहभु[2] रागानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं संयोजनियं[3] गन्थनियं[4] ओघनियं योगनियं नीवरणियं परामट्ठं उपादानियं सङ्किलेसियं[5] चित्तं विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

सरागं चित्तं विमुच्चति, रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.239

*सवेदनं ...पे०... ससञ्ञं ...पे०... सचेतनं ...पे०... सपञ्ञं चित्तं विमुच्चति, पञ्ञा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

---

१. विमुच्चतिकथा – स्या० । २. रागसहभू – सी०, रो० । ३. सञ्ञोजनिय – स्या०; सञ्ञोजनीय – रो० । ४. गन्थनीय – रो०, एवमुपरि पि । ५. सङ्किलेसिकं – स्या०, रो० ।

सम्मप्पधाना ...पे०... बोज्झङ्गा अरिया न वत्तब्बा – "अप्पणिहितारम्मणा" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.237 [1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? आमन्ता ।

सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं न वत्तब्बं – "अरियं" ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं न वत्तब्बं – "अरियं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं न वत्तब्बं – "अरियं" ति ? आमन्ता ।

आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं न वत्तब्बं – "अरियं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्ञतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्ञतारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अनिमित्तारम्मणं ... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ठानाठाने यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]आसवानं खये यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं सुञ्ञतारम्मणं ... पे०... अनिमित्तारम्मणं ... पे०... अप्पणिहितारम्मणं ति ? आमन्ता । ...पे०... ।

B.181 सत्तानं चुतूपपाते यथाभूतं ञाणं तथागतबलं अरियं अप्पणिहितारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सदोसं चित्तं विमुच्चति, पञ्ञा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. *समोहं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

मोहसहगतं मोहसहजातं मोहसंसट्ठं मोहसम्पयुत्तं मोहसहभु मोहानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं ...पे०... सङ्किलेसियं चित्तं विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

समोहं चित्तं विमुच्चति, मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सवेदनं ... ससञ्ञं ... सचेतनं ... सपञ्ञं चित्तं विमुच्चति, B. 183
पञ्ञा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

समोहं चित्तं विमुच्चति, मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सफस्सं समोहं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो
विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता । R. 241

मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सवेदनं समोहं ... ससञ्ञं समोहं ... सचेतनं समोहं ...पे०... सपञ्ञं समोहं चित्तं विमुच्चति, पञ्ञा च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

मोहो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सरागं[1] सदोसं समोहं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

वीतरागं वीतदोसं वीतमोहं निक्किलेसं चित्तं विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१ न वत्तब्ब सरागं – सी०, स्या०, रो० ।

सरागं चित्तं विमुच्चति, रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे० ... ।

B. 182 *सफस्सं सरागं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे० ... ।

*सवेदनं सरागं ... पे० ... ससञ्ञं सरागं ... पे० ... सचेत सरागं ... पे० ... सपञ्ञं सरागं चित्तं विमुच्चति, पञ्ञा च चित्तं च उभ विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

रागो च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ... पे० ... ।

११. *सदोसं चित्तं विमुच्चती ति ? आमन्ता ।

दोससहगतं दोससहजातं दोससंसट्ठं दोससम्पयुत्तं दोससह दोसानुपरिवत्ति अकुसलं लोकियं सासवं ... पे० ... सङ्किलेसियं चि विमुच्चती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*सफस्सं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उभो विमुच्चन ति ? आमन्ता ।

सदोसं चित्तं विमुच्चति, दोसो च चित्तं च उभो विमुच्चन ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*सवेदनं ... पे० ... ससञ्ञं ... पे० ... सचेतनं ... पे० ... सपञ्
R. 240 चित्तं विमुच्चति, पञ्ञा[२] च चित्तं च उभो विमुच्चन्ती ति ? आमन्त

सदोसं चित्तं विमुच्चति, दोसो च चित्तं च उभो विमुच्च ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*सफस्सं सदोसं चित्तं विमुच्चति, फस्सो च चित्तं च उ विमुच्चन्ती ति ? आमन्ता ।

सदोसं[३] चित्तं विमुच्चति[३], दोसो च चित्तं च उभो विमुच्च ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*सवेदनं सदोसं ... ससञ्ञं सदोसं ... सचेतनं सदोसं ... सप

१. ससञ्ञ – सी० । २. सञ्ञा – सी० । ३–३. रो० पोत्थके नत्थि ।

एकदेसं अरहा एकदेसं न अरहा, एकदेसं अरहत्तप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं वीतरागो वीतदोसो वीतमोहो ...पे०... एकदेसं सच्छिकातब्बं सच्छिकतं, एकदेसं सच्छिकातब्बं न सच्छिकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

उप्पादक्खणे विमुत्तं, भङ्गक्खणे[1] विमुच्चमानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. †न वत्तब्बं – "विमुत्तं[2] विमुच्चमानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं विमुच्चति, भवासवा पि चित्तं विमुच्चति, अविज्जासवा पि चित्तं विमुच्चती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.243

तेन हि वत्तब्बं[3] – "विमुत्तं विमुच्चमानं" ति ।

*विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सो एवं समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिये[4] ठिते आनेञ्जप्पत्ते आसवानं खयञाणाय चित्तं अभिनिन्नामेती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "विमुत्तं विमुच्चमानं" ति ।

*अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि चित्तं रज्जमानं दुस्समानं मुय्हमानं किलिस्समानं[5] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूळ्हं[6] चेव अमूळ्हं च, छिन्नं चेव अछिन्नं[7] च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं चा ति ? आमन्ता । B.185

हञ्चि रत्तं चेव अरत्तं च, दुट्ठं चेव अदुट्ठं च, मूळ्हं चेव अमूळ्हं च, छिन्नं चेव अछिन्नं च, भिन्नं चेव अभिन्नं च, कतं चेव अकतं च, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि चित्तं विमुच्चमानं" ति ।

---

१. वयक्खणे – स्या०, रो० । २. विमुच्च – सी०, स्या० । ३. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ४. कम्मनीये – स्या०, रो० । ५. किळिस्समानं – सी० । ६. मुळ्हं – रो०, एवमुपरि पि । ७. अच्छिन्नं – स्या० ।

तेन हि न[1] वत्तब्बं[1] – "सरागं सदोसं समोहं चित्तं विमुच्चती" ति ।

२५(४) विमुच्चमानकथा

१३. *विमुत्तं विमुच्चमानं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं सोतापन्नो, एकदेसं न सोतापन्नो, एकदेसं सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं सत्तक्खत्तुपरमो कोलङ्कोलो एकबीजी बुद्धे अवेच्चप्पसादेन समन्नागतो धम्मे ...पे०... सङ्घे ...पे०... अरियकन्तेहि सीलेहि समन्नागतो, एकदेसं अरियकन्तेहि सीलेहि न समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.242 *एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं सकदागामी, एकदेसं न सकदागामी, एकदेसं सकदागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.184 *एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

एकदेसं अनागामी, एकदेसं न अनागामी, एकदेसं अनागामिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं न कायेन फुसित्वा विहरति, एकदेसं अन्तरापरिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खारपरिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी, एकदेसं न उद्धंसोतो[2] अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*एकदेसं विमुत्तं, एकदेसं अविमुत्तं ति ? आमन्ता ।

१–१. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. उद्धंसोतो न – स्या०, रो० ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलब्बतपरामासो अप्पहीनो ति ? आमन्ता । B. 186

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.245

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स सीलब्बतपरामासो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय[1] मग्गो भावितो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सतिपट्ठाना भाविता ...पे०... सम्मप्पधाना ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो भावितो ...पे०... बोज्झङ्गा भाविता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय मग्गो अभावितो ति ? आमन्ता ।

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ...पे०... सङ्किलेसियेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानपहानाय सतिपट्ठाना ...पे०... बोज्झङ्गा अभाविता ति ? आमन्ता ।

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ...पे०... सङ्किलेसियेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.246

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानपहानाय मग्गो

१. दिट्ठिपरियुट्ठानप्पहानाय – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

२६ (५) अट्ठमककथा

१५. *अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो पटिलद्धो अधिगतो सच्छिकतो उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

R.244 अट्ठमको पुग्गलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलप्पत्तो ...पे०... कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो पहीनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलब्बतपरामासो पहीनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो पहीनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो ... सीलब्बतपरामासो पहीनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो अप्पहीनो ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं अप्पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७(६) अट्ठमकस्सइन्द्रियकथा

१८. *अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं[1] ...पे०... नत्थि सतिन्द्रियं ...पे०... नत्थि समाधिन्द्रियं ...पे०... नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं ...पे०... अत्थि सति ... अत्थि समाधि ... अत्थि पञ्ञा ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.248

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, अत्थि मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता । B.188

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्सं, अत्थि सोमनस्सिन्द्रियं, अत्थि जीवितं, अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

---

१. वीरियिन्द्रियं – म०, एवमुपरि पि ।

अभावितो ...पे०... सतिपट्ठाना ...पे०... बोज्झङ्गा अभाविता ति? आमन्ता।

अमग्गेन पहीनं लोकियेन सासवेन ...पे०... सङ्किलेसियेना ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१७. ꠰न वत्तब्बं – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं" ति? आमन्ता।

उप्पज्जिस्सती ति? नुप्पज्जिस्सति।

हञ्चि नुप्पज्जिस्सति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं" ति।

꠰न वत्तब्बं – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं" ति? आमन्ता।

उप्पज्जिस्सती ति? नुप्पज्जिस्सति।

हञ्चि नुप्पज्जिस्सति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं पहीनं" ति।

B, 187 *अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति? आमन्ता।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठानुसयो नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति? आमन्ता।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलब्बतपरामासो नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छापरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति? आमन्ता।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छानुसयो ... सीलब्बतपरामासो
R, 247 नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति? आमन्ता।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स दिट्ठिपरियुट्ठानं नुप्पज्जिस्सती ति कत्वा पहीनं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता । अट्ठमको पुग्गलो दुप्पञ्ञो एलमूगो[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, सा च सद्धा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं" ति । अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि विरियं, तं च विरियं निय्यानिकं; अत्थि सति, सा च सति निय्यानिका; अत्थि समाधि, सो च समाधि निय्यानिको; अत्थि पञ्ञा, सा च पञ्ञा निय्यानिका ति ? आमन्ता । R. 250

हञ्चि अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, सा च पञ्ञा निय्यानिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्ञिन्द्रियं" ति । B. 189

१६. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... अरहत्तच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं पे०... अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? ामन्ता ।

---

१. एळमूगो – स्या०, रो० ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, अत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि जीवितं, अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स .... पे०... अत्थि पञ्ञा, अत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, नत्थि मनिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सोमनस्सं, नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं
R.249 ति ...पे०... अत्थि जीवितं, नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि मनो, नत्थि मनिन्द्रियं ति ? अत्थि सोमनस्सं, नत्थि सोमनस्सिन्द्रियं ति ? अत्थि जीवितं, नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो अस्सद्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि विरियिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो कुसीतो हीनविरियो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि सतिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो मुट्ठस्सति असम्पजानो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि समाधिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो असमाहितो विब्भन्तचित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२८(७) दिब्बचक्खुकथा

२०. *मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं[1] दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

मंसचक्खुं दिब्बचक्खुं, दिब्बचक्खुं मंसचक्खुं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.252

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

यादिसं मंसचक्खुं तादिसं दिब्बचक्खुं, यादिसं दिब्बचक्खुं तादिसं मंसचक्खुं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

तञ्ञेव मंसचक्खुं तं दिब्बचक्खुं, तं दिब्बचक्खुं तं मंसचक्खुं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

यादिसो मंसचक्खुस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो दिब्बस्स चक्खुस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

उपादिन्नं[2] हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति? आमन्ता।

कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति? आमन्ता।

रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति? आमन्ता।

परियापन्नं हुत्वा अपरियापन्नं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२१. *मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता। B.191, R.253

दिब्बचक्खुं धम्मुपत्थद्धं मंसचक्खुं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. धम्मूपत्थद्धं – स्या०, एवमुपरि पि। २. उपादिण्णं – सी०, म०, एवमुपरि पि।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि सद्धा, नत्थि सद्धिन्द्रियं ति ...पे०...
R.251 अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स ... अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्ञा, नत्थि पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अट्ठमकस्स पुग्गलस्स नत्थि पञ्चिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमानि, भिक्खवे, इन्द्रियानि ! कतमानि पञ्च ? सद्धिन्द्रियं, विरियिन्द्रियं, सतिन्द्रियं, समाधिन्द्रियं, पञ्ञिन्द्रियं – इमानि खो, भिक्खवे, पञ्चिन्द्रियानि । इमेसं खो, भिक्खवे, पञ्चन्नं इन्द्रियानं समत्ता परिपूरत्ता अरहा होति । ततो मुदुतरेहि अरहत्तसच्छिकिरियाय[1] पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि अनागामी होति, ततो मुदुतरेहि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामी होति, ततो मुदुतरेहि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सोतापन्नो होति, ततो मुदुतरेहि सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो होति ।
B 190 यस्स खो, भिक्खवे, इमानि पञ्चिन्द्रियानि सब्बेन सब्बं सब्बथा सब्बं नत्थि, तमहं 'बाहिरो पुथुज्जनपक्खे ठितो' ति वदामी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

अट्ठमको पुग्गलो बाहिरो पुथुज्जनपक्खे ठितो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अट्ठमकस्स पुग्गलस्स अत्थि पञ्चिन्द्रियानी ति ।

---

१. अरहत्तफलसच्छिकिरियाय – सी० ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता । B. 192

यादिसं मंससोतं तादिसं दिब्बसोतं, यादिसं दिब्बसोतं तादिसं मंससोतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव मंससोतं तं दिब्बसोतं, तं दिब्बसोतं तं मंससोतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता ।

यादिसो मंससोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो तादिसो दिब्बस्स सोतस्स विसयो आनुभावो गोचरो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.255

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता ।

उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपादिन्नं हुत्वा अनुपादिन्नं होती ति ? आमन्ता ।

कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामावचरं हुत्वा रूपावचरं होती ति ? आमन्ता ।

रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपावचरं हुत्वा अरूपावचरं होती ति ? आमन्ता ।

परियापन्नं हुत्वा अपरियापन्नं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता ।

दिब्बसोतं धम्मुपत्थद्धं मंससोतं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति ? आमन्ता ।

एकंयेव सोतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*एकंयेव सोतं ति ? आमन्ता । ननु द्वे सोतानि वुत्तानि भगवता – "मंससोतं, दिब्बसोतं" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि द्वे सोतानि वुत्तानि भगवता – मंससोतं, दिब्बसोतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "एकञ्ञेव सोतं" ति ।

---

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

दिब्बचक्खुं धम्मुपत्थद्धं पञ्ञाचक्खुं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

दिब्बचक्खुं धम्मुपत्थद्धं मंसचक्खुं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मंसचक्खुं धम्मुपत्थद्धं दिब्बचक्खुं होती ति? आमन्ता।

द्वेव चक्खूनी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

द्वेव चक्खूनी ति? आमन्ता।

ननु तीणि चक्खूनि वुत्तानि भगवता – मंसचक्खुं, दिब्बचक्खुं, पञ्ञाचक्खुं ति? आमन्ता।

हञ्चि तीणि चक्खूनि वुत्तानि भगवता – मंसचक्खुं, दिब्बचक्खुं, पञ्ञाचक्खुं, नो च वत रे वत्तब्बे – "द्वेव चक्खूनी" ति।

*द्वेव चक्खूनी ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "तीणिमानि, भिक्खवे, चक्खूनि! कतमानि तीणि? मंसचक्खुं, दिब्बचक्खुं, पञ्ञाचक्खुं ति – इमानि खो, भिक्खवे, तीणि चक्खूनी" ति।

R 254 "मंसचक्खुं दिब्बचक्खुं, पञ्ञाचक्खुं अनुत्तरं।
एतानि तीणि चक्खूनि, अक्खासि पुरिमुत्तमो[1]॥
मंसचक्खुस्स उप्पादो, मग्गो दिब्बस्स चक्खुनो।
यदा[2] च ञाणं उदपादि, पञ्ञाचक्खुं अनुत्तरं।
तस्स चक्खुस्स पटिलाभा, सब्बदुक्खा पमुच्चती" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "द्वेव चक्खूनी" ति।

२६(८) दिब्बसोतकथा

२२. *मंससोतं धम्मुपत्थद्धं दिब्बसोतं होती ति? आमन्ता।

मंससोतं दिब्बसोतं, दिब्बसोतं मंससोतं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१ पुरिसुत्तमो – रो०। २. यथा – रो०।

अत्थि कोचि अदिब्बचक्खुको दिब्बचक्खुं अप्पटिलद्धो अनधिगतो असच्छिकतो यथाकम्मूपगतं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि अदिब्बचक्खुको दिब्बचक्खुं अप्पटिलद्धो अनधिगतो असच्छिकतो यथाकम्मूपगतं जानाति, नो च वत रे वत्तब्बे – "यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं" ति । B. 194

*यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता ।

आयस्मा सारिपुत्तो[1] यथाकम्मूपगतं ञाणं जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं ञाणं जानाति, नो च वत रे वत्तब्बे – "यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं" ति ।

*यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता[2] ।

आयस्मा सारिपुत्तो यथाकम्मूपगतं ञाणं जानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिब्बचक्खुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थायस्मतो सारिपुत्तस्स दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच –

"नेव पुब्बेनिवासाय, न पि दिब्बस्स चक्खुनो ।
चेतोपरियाय इद्धिया, सोतधातुविसुद्धिया ।
चुतिया उपपत्तिया, पणिधि मे न विज्जती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R. 258

तेन हि न वत्तब्बं – "यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं" ति ।

---

३१ (१०) संवरकथा

२६. *अत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु असंवरो[3] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि देवेसु असंवरो ति ? आमन्ता ।

नत्थि देवेसु संवरो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. सारिपुत्तो – स्या०, एवमुपरि पि । २. रो० पोत्थके नत्थि । ३. संवरो – सी० ।

३०(६) यथाकम्मूपगतञाणकथा

B, 193, R.256 २४. *यथाकम्मूपगतं[1] ञाणं[1] दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता । यथाकम्मूपगतं च मनसि करोति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथाकम्मूपगतं च मनसि करोति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता ।

"इमे वत भोन्तो सत्ता" ति च मनसि करोति, "कायदुच्चरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "वचीदुच्चरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "मनोदुच्चरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "अरियानं उपवादका" ति च मनसि करोति, "मिच्छादिट्ठिका" ति च मनसि करोति, "मिच्छादिट्ठिकम्मसमादाना" ति च मनसि करोति, "ते कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपन्ना" ति च मनसि करोति, "इमे वा पन भोन्तो सत्ता" ति च मनसि करोति, "कायसुचरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "वचीसुचरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "मनोसुचरितेन समन्नागता" ति च मनसि करोति, "अरियानं अनुपवादका" ति च मनसि करोति, "सम्मादिट्ठिका" ति च मनसि करोति, "सम्मादिट्ठिकम्मसम्मादाना" ति च मनसि करोति, "ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सग्गं लोकं उपपन्ना" ति च मनसि करोति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.257 *"ते[2] कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सग्गं लोकं उपपन्ना" ति च मनसि करोति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५. *यथाकम्मूपगतं ञाणं दिब्बचक्खुं ति ? आमन्ता ।

१-१. यथाकम्मूपगतञाण – स्या० । २. यथाकम्मूपगतं ञाण दिब्बचक्खु ति ? आमन्ता । इमे वत भोन्तो सत्ता ति च मनसिकरोति ...पे०... ते – सी०, स्या०, रो० ।

*अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, अत्थि तत्थ पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि B. 196
तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, अत्थि तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो R. 260
ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु पाणातिपाता वेरमणि, नत्थि तत्थ पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणि, नत्थि तत्थ सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

सब्बे देवा पाणातिपातिनो अदिन्नादायिनो कामेसुमिच्छाचारिनो मुसावादिनो सुरामेरयमज्जपमादट्ठायिनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अत्थि देवेसु संवरो ति ।

३२(११) असञ्ञकथा

२८. *असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी ति ? आमन्ता ।

सञ्ञाभवो[1] सञ्ञागति सञ्ञासत्तावासो सञ्ञासंसारो सञ्ञायोनि सञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु असञ्ञभवो असञ्ञगति असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

---

१. सञ्ञभवो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

B. 195 *ननु असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आजानाहि निग्गहं । हञ्चि असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो – 'असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो,' नो च वत्तब्बे – 'अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं'" ति मिच्छा ।

नो चे पन वत्तब्बे – "अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं" ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो" ति । यं तत्थ वदेसि – "वत्तब्बे खो 'असंवरा संवरो सीलं, अत्थि देवेसु संवरो,' नो च वत्तब्बे – 'अत्थि देवेसु असंवरो, यम्हा असंवरा संवरो सीलं'" ति मिच्छा ।

R.259 *अत्थि मनुस्सेसु संवरो, अत्थि तत्थ असंवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु संवरो, अत्थि तत्थ असंवरो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि देवेसु संवरो, नत्थि तत्थ असंवरो ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु संवरो, नत्थि तत्थ असंवरो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. *अत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? आमन्ता । अत्थि देवेसु पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? आमन्ता ।

अत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि देवेसु पाणातिपातो ति ? आमन्ता ।

नत्थि देवेसु पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? आमन्ता ।

नत्थि देवेसु सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, सो च असञ्ञभवो असञ्ञगति R.262 ...पे०... असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, सो च एकवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, न च ताय सञ्ञाय सञ्ञा- B.198 करणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, न च ताय सञ्ञाय सञ्ञाकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०. †न वत्तब्बं – "असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सन्ति, भिक्खवे, असञ्ञसत्ता नाम देवा; सञ्ञुप्पादा च पन ते देवा तम्हा काया चवन्ती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी ति ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी ति ? किञ्चि[1] काले अत्थि, किञ्चि काले नत्थी ति ।

किञ्चि काले सञ्ञसत्ता किञ्चि काले असञ्ञसत्ता, किञ्चि काले सञ्ञभवो किञ्चि काले असञ्ञभवो, किञ्चि काले पञ्चवोकारभवो किञ्चि काले एकवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा किञ्चि काले अत्थि, किञ्चि काले नत्थी ति ? आमन्ता ।

कं कालं अत्थि, कं कालं नत्थी ति ? चुतिकाले उपपत्तिकाले अत्थि, ठितिकाले नत्थी ति ।

चुतिकाले[2] उपपत्तिकाले सञ्ञसत्ता, ठितिकाले असञ्ञसत्ता;

---

१. कञ्चि – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. चुतिकाले च – स्या०, रो० ।

हञ्चि असञ्ञभवो असञ्ञगति असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी" ति ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी ति ? आमन्ता ।

B. 197, R.261 पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी" ति ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थी ति ? आमन्ता ।

ताय सञ्ञाय सञ्ञाकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, सो च सञ्ञाभवो सञ्ञागति सञ्ञासत्तावासो सञ्ञासंसारो सञ्ञायोनि सञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, सो च सञ्ञाभवो सञ्ञागति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, सो च पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, सो च पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनुस्सेसु सञ्ञा अत्थि, ताय सञ्ञाय सञ्ञाकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, ताय सञ्ञाय सञ्ञाकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा अत्थि, सो च असञ्ञभवो असञ्ञगति

असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तेसु न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च एकवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च एकवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.264

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च सञ्ञाभवो सञ्ञागति ...पे०... सञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च सञ्ञाभवो सञ्ञागति ...पे०... सञ्ञत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च चतुवोकारभवो गति ...पे०...अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तेसु न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? आमन्ता । B. 200

ननु नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – 'सञ्ञा अत्थी'" ति ।

३३. *नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो आकासानञ्चायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? आमन्ता ।

चुतिकाले उपपत्तिकाले सञ्ञाभवो, ठितिकाले असञ्ञभवो; चुतिकाले उपपत्तिकाले पञ्चवोकारभवो, ठितिकाले एकवोकारभवो ति? न
R.263 हेवं वत्तब्बे। ..पे०...।

२३(१२) नेवसञ्ञानासञ्ञायतनकथा

३१. *नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति? आमन्ता।

असञ्ञभवो असञ्ञगति असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०..।

B 199 ननु सञ्ञाभवो सञ्ञागति सञ्ञासत्तावासो सञ्ञासंसारो सञ्ञायोनि सञ्ञत्तभावपटिलाभो ति? आमन्ता।

हञ्चि सञ्ञाभवो सञ्ञागति ...पे०... सञ्ञत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – 'सञ्ञा अत्थी'" ति।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति? आमन्ता।

एकवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति? न हेवं वत्तब्बे। ..पे०...।

ननु चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति? आमन्ता।

हञ्चि चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – 'सञ्ञा अत्थी'" ति।

३२ *असञ्ञसत्तेसु न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि", सो च असञ्ञभवो असञ्ञगति असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो असञ्ञयोनि असञ्ञत्तभावपटिलाभो ति? आमन्ता।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थि," सो च असञ्ञभवो असञ्ञगति असञ्ञसत्तावासो असञ्ञसंसारो

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.266

नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं, तेन वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं– 'सञ्ञा अत्थी' ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं ति कत्वा नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

अदुक्खमसुखा वेदना ति कत्वा अदुक्खमसुखाय वेदनाय न वत्तब्बं – "वेदना" ति वा "अवेदना" ति वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

तितियो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

बलं साधारणं अरियं, सरागं[1] चित्तं विमुच्चति ।
विमुत्तं विमुच्चमानं, अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ।।
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ।
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, नत्थि पञ्चिन्द्रियानि चक्खुं ।।
सोतं धम्मुपत्थद्धं, यथाकम्मूपगतं ञाणं ।
देवेसु संवरो असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा एवमेव[2] भवग्गं ति ।।

---

१. सारागं – सी० । २. एवमेत्र – सी० ।

विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, आकिञ्चञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.265 *आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – 'सञ्ञा अत्थी' ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं ...पे०... विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, आकिञ्चञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

01 *आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०.. आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.266

नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं, तेन वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं– 'सञ्ञा अत्थी' ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं ति कत्वा नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

अदुक्खमसुखा वेदना ति कत्वा अदुक्खमसुखाय वेदनाय न वत्तब्बं – "वेदना" ति वा "अवेदना" ति वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तितियो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

बलं साधारणं अरियं, सरागं[1] चित्तं विमुच्चति ।
विमुत्तं विमुच्चमानं, अत्थि चित्तं विमुच्चमानं ।।
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, दिट्ठिपरियुट्ठानं पहीनं ।
अट्ठमकस्स पुग्गलस्स, नत्थि पञ्चिन्द्रियानि चक्खुं ।।
सोतं धम्मुपत्थद्धं, यथाकम्मूपगतं ञाणं ।
देवेसु संवरो असञ्ञसत्तेसु सञ्ञा एवमेव[2] भवग्गं ति ।।

———o———

१ सारागं – सी० । २ एवमेव – सी० ।

विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, आकिञ्चञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.265 *आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

ननु नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता । हञ्चि नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – 'सञ्ञा अत्थी' ति वा 'नत्थी' ति वा" ति ।

*नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, नेवसञ्ञानासञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं ...पे०... विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, आकिञ्चञ्ञायतने न वत्तब्बं – "सञ्ञा अत्थी" ति वा "नत्थी" ति वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 201 *आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं चतुवोकारभवो, अत्थि तत्थ सञ्ञा ति ? आमन्ता ।

अरहा मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, मेथुनं[1] उप्पादेय्य, पुत्तसम्बाधसयनं अज्झावसेय्य, कासिकचन्दनं पच्चनुभवेय्य, मालागन्धविलेपनं धारेय्य, जातरूपरजतं सादियेय्य, अजेळकं पटिग्गण्हेय्य[2], कुक्कुटसूकरं पटिग्गण्हेय्य, हत्थिगवस्सवळवं[3] पटिग्गण्हेय्य, तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं[4] पटिग्गण्हेय्य, चित्तवण्डवालमोळि[5] धारेय्य, ओदातानि वत्थानि दीघदसानि धारेय्य, यावजीवं अगारियभूतो अस्सा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

न वत्तब्बं – "गिहिस्स अरहा" ति ? आमन्ता । B. 203

ननु यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहिब्यञ्जनेन[6] अरहत्तं पत्तो[7] ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यसो कुलपुत्तो, उत्तियो गहपति, सेतु माणवो, गिहिब्यञ्जनेन अरहत्तं पत्तो, तेन वत रे वत्तब्बे – "गिहिस्स अरहा" ति ।

३५(२) उपपत्तिकथा

२. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सोतापन्नो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सह उपपत्तिया सकदागामी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता । R.269

सह उपपत्तिया अनागामी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया सोतापन्नो न होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सह उपपत्तिया सोतापन्नो न होति, नो च वत रे वत्तब्ब – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

---

१. मेथुन धम्म – सी०, स्या०, रो० । २ पटिग्गण्हेय्य – सी०, रो० । ३. हत्थिगवास्सवळव – स्या० । ४ ०पिञ्जल – स्या०, रो० । ५. पीतवण्टवालमोलिय – स्या०; पिनवण्टवालमोलिय – रो० । ६. गिहिस्स ब्यञ्जनेन – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । ७. पत्ता – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

४. चतुत्थो वग्गो

३४(१) गिहिस्सअरहातिकथा

B.202, R.267 १. *गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि अरहतो गिहिसंयोजनं, नो च वत रे वत्तब्बे – "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु अरहतो गिहिसंयोजनं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो गिहिसंयोजनं पहीनं उच्छिन्नमूलं तालावत्थुकतं अनभावङ्कतं आयतिं अनुप्पादधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि गिहि[2] गिहिसंयोजनं अप्पहाय दिट्ठेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि कोचि गिहि गिहिसंयोजनं अप्पहाय दिट्ठेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो, नो च वत रे वत्तब्बे – "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

ननु वच्छगोत्तो परिब्बाजको भगवन्तं एतदवोच – "अत्थि नु खो, भो गोतम, कोचि गिहि गिहिसंयोजनं अप्पहाय कायस्स भेदा दुक्खस्सन्तकरो" ति ? "नत्थि खो, वच्छ, कोचि गिहि गिहिसंयोजनं अप्पहाय कायस्स भेदा दुक्खस्सन्तकरो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ?

R.268 आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "गिहिस्स अरहा" ति ।

*गिहिस्स अरहा ति ? आमन्ता ।

---

१. गिहिसञ्ञोजन – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. गिही – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*ननु उपपत्तेसियं चित्तं अनिय्यानिकं न खयगामि[1] न बोधगामि न अपचयगामि[1] सासवं ...पे०... सङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि उपपत्तेसियं चित्तं अनिय्यानिकं न खयगामि न बोधगामि न अपचयगामि सासवं ...पे०... सङ्किलेसियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन रागं पजहति, दोसं पजहति, मोहं पजहति, अनोत्तप्पं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियं चित्तं मग्गो ... सतिपट्ठानं ...पे०... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ... बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 205

सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

चुतिचित्तं मग्गचित्तं उपपत्तेसियं चित्तं फलचित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.271

---

३६ (३) अनासवकथा

५. *अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदागामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो अरहत्तफलं, सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं बलं बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा ति ? आमन्ता ।

अरहतो चक्खुं अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो चक्खुं अनासवं ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

१–१ मयगामी – सी०, रो०, एवमञ्ञेसु पि ।

*सह उपपत्तिया सकदागामी न होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सह उपपत्तिया सकदागामी न होति, नो च वत रे वत्तब्बे – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

*सह उपपत्तिया अनागामी न होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सह उपपत्तिया अनागामी न होति, नो च वत रे वत्तब्बे – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

३. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

सारिपुत्तो थेरो सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

B. 204 महामोग्गल्लानो थेरो ...पे०... महाकस्सपो थेरो ...पे०... महाकच्चानो[1] थेरो ...पे०... महाकोट्ठिको[2] थेरो ...पे०... महापन्थको थेरो सह उपपत्तिया अरहा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सारिपुत्तो थेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सारिपुत्तो थेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत रे वत्तब्बे – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

*महामोग्गल्लानो थेरो ...पे०... महाकस्सपो थेरो ...पे०... महाकच्चानो थेरो ...पे०... महाकोट्ठिको थेरो ...पे०... महापन्थको थेरो न सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

R. 270 हञ्चि महापन्थको थेरो न सह उपपत्तिया अरहा, नो च वत रे वत्तब्बे – "सह उपपत्तिया अरहा" ति ।

४. *सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन अरहत्तं सच्छिकरोति लोकियेन सासवेन ...पे०... सङ्किलेसियेना[3] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सह उपपत्तिया अरहा ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियं चित्तं निय्यानिकं खयगामि[4] बोधगामि अपचयगामि[4] अनासवं ...पे०... असङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. महाकच्चायनो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. महाकोट्ठितो – सी०, एवमुपरि पि । ३. सङ्किलेसिकेना – स्या०, रो० । ४–४. खयगामी – सी०, रो०, म०, एवमञ्ञेसु पि ।

मग्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

फलं ... सतिपट्ठानं ... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ... बोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.273

*यदि अरहा पुथुज्जनस्स पिण्डपातं देति, सेनासनं देति, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव अनासवं तं सासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव अनासवं तं सासवं ति ? आमन्ता ।

मग्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

फलं ... सतिपट्ठानं ... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादो ... इन्द्रियं ... बलं ... बोज्झङ्गो अनासवो हुत्वा सासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो चीवरं देति, सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव सासवं तं अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव सासवं तं अनासवं ति ? आमन्ता ।

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दोसो ...पे०... मोहो ...पे०... अनोत्तप्पं सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यदि पुथुज्जनो अरहतो पिण्डपातं देति, सेनासनं देति, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव सासवं तं अनासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.274

तञ्ञेव सासवं तं अनासवं ति ? आमन्ता । B.207

रागो सासवो हुत्वा अनासवो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो सोतं ...पे०... अरहतो घानं ... अरहतो जिव्हा ... अरहतो कायो अनासवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०..., बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो कायो अनासवो ति ? आमन्ता ।

अरहतो कायो पग्गहनिग्गहुपगो[1] छेदनभेदनुपगो काकेहि गिज्झेहि कुललेहि साधारणो ति ? आमन्ता ।

R.272 अनासवो धम्मो पग्गहनिग्गहुपगो छेदनभेदनुपगो काकेहि गिज्झेहि कुललेहि साधारणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? आमन्ता ।

अनासवे धम्मे विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B 206 *लब्भा अरहतो कायो अद्दुबन्धनेन बन्धितुं, रज्जुबन्धनेन बन्धितुं, सङ्खलिकबन्धनेन बन्धितुं, गामबन्धनेन बन्धितुं, निगमबन्धनेन बन्धितुं, नगरबन्धनेन बन्धितुं, जनपदबन्धनेन बन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि[2] बन्धनेहि बन्धितुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा अनासवो धम्मो अद्दुबन्धनेन बन्धितुं, रज्जुबन्धनेन बन्धितु, सङ्खलिकबन्धनेन बन्धितुं, गाम-निगम-नगर-जनपदबन्धनेन बन्धितुं, कण्ठपञ्चमेहि बन्धनेहि बन्धितु ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. *यदि अरहा पुथुज्जनस्स चीवरं देति, अनासवं हुत्वा सासवं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

अनासवं हुत्वा सासवं होती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव अनासवं त सासवं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तञ्ञेव अनासवं त सासव ति ? आमन्ता ।

---

१. पग्गहनिग्गहूपगो – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. कण्हपञ्चमेहि – रो०, एवमुपरि पि ।

*अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 208

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८. *सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता । R.276

अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलेन समन्नागतो "अनागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहा, सो अनागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो "सकदागामी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अनागामी, सो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दोसो ...पे०... मोहो ...पे०... अनोत्तप्पं सासवं हुत्वा अनासवं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

न वत्तब्बं – "अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा अनासवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा अनासवो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा" ति ।

३७(४) समन्नागतकथा

७. *अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा चतूहि फस्सेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्ञाहि चतूहि चेतनाहि चतूहि चित्तेहि चतूहि सद्धाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामी तीहि फस्सेहि ...पे०... तीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी द्वीहि फस्सेहि ...पे०... द्वीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.275 *अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो[1], कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहा सकदागामिफलेन[2] समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा अनागामी, अन्तरापरिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खारपरिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० ।

---

१. सत्तक्खत्तुपरमो – स्या० । २. सकदागामिफले – रो० ।

*अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा अनागामिमग्गं वीतिवत्तो, अणुसहगतं कामरागं, अणुसहगतं ब्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अनागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । R.278

अनागामी सोतापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि ...पे०... अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामी सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अनागामी सकदागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? B. 210
आमन्ता ।

अनागामी सकदागामिमग्गं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं, ओळारिकं ब्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

*सकदागामी सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी सोतापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठि ...पे०... अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो "सोतापन्नो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

सकदागामी सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव सकदागामी, सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

९. *अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

209 *अरहा सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

217 अरहा सोतापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं, अपायगमनीयं[1] रागं, अपायगमनीयं दोसं, अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अरहा सकदागामिफलं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहा सकदागामिमग्गं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं, ओळारिकं ब्यापादं वीतिवत्तो तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा अनागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा अनागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

---

१. अपायगमनिय – स्या०, एवमुपरि पि ।

सकदागामिना द्वे मग्गा पटिलद्धा, तेहि च अपरिहीनो ति, सकदागामी द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.280

३८(५) उपेक्खासमन्नागतकथा

११. *अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता।

अरहा छहि फस्सेहि, छहि वेदनाहि, छहि सञ्ञाहि ...पे०... छहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता।

अरहा चक्खुना रूपं पस्सन्तो सोतेन सद्दं सुणाति, घानेन गन्धं घायति, जिव्हाय रसं सायति, कायेन फोट्ठब्बं फुसति, मनसा धम्मं विजानाति ...पे०... मनसा धम्मं विजानन्तो चक्खुना रूपं पस्सति, सोतेन सद्दं सुणाति, घानेन गन्धं घायति, जिव्हाय रसं सायति, कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो ति ? आमन्ता।

सततं समितं अब्बोकिण्णं छहि उपेक्खाहि समन्नागतो समोहितो[1], छ उपेक्खायो पच्चुपट्ठिता ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

†न वत्तब्बं – "अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता।

ननु अरहा छळङ्गुपेक्खो[2] ति ? आमन्ता।

हञ्चि अरहा छळङ्गुपेक्खो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहा छहि उपेक्खाहि समन्नागतो" ति। ...पे०...।

३९(६) बोधिया बुद्धोतिकथा

१२. *बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता। B. 212, R.281

बोधिया निरुद्धाय विगताय पटिपस्सद्धाय[3] अबुद्धो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता।

---

१. समाहितो – स्या०, रो०। २. छळङ्गुपेक्खो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि।
३. पटिप्पस्सद्धाय – सी०, स्या०।

१०. न वत्तब्बं – "अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो
R.279 ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

न वत्तब्बं – "अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

न वत्तब्बं – "सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

*अरहता चत्तारि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहता चत्तारो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अरहा चतूहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिना तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामी तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

B. 211 अनागामिना तयो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामी तीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिना द्वे फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, सकदागामी द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

---

१. द्वीहि – रो०, एवमुपरि पि ।

अनागताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ..पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.283

*अनागताय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, न च ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. *अतीताय बोधिया बुद्धो, अनागताय बोधिया बुद्धो, पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तीहि बोधीहि बुद्धो ति ? आमन्ता ।

सततं समितं अब्बोकिण्णं तीहि बोधीहि समन्नागतो समाहितो, तिस्सो बोधियो पच्चुपट्ठिता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "बोधिया बुद्धो" ति ? आमन्ता ।

ननु बोधिपटिलाभा बुद्धो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि बोधिपटिलाभा बुद्धो, तेन वत रे वत्तब्बे – "बोधिया बुद्धो" ति ।

*बोधिपटिलाभा बुद्धो ति, बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

बोधिपटिलाभा बोधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागताय बोधिया बुद्धो ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती
R.282 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

अतीताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? आमन्ता ।

अनागताय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया बोधिकरणीयं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.213 *पच्चुप्पन्नाय बोधिया बुद्धो, ताय बोधिया दुक्खं परिजानाति ...पे०... मग्गं भावेती ति ? आमन्ता ।

करोन्ति मातु च, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स R.285 धारा अन्तलिक्खा पातुभवन्ति – एका सीतस्स, एका उण्हस्स – येन B.215 चक्कवत्तिसत्तस्स[1] उदककिच्चं करोन्ति मातु चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा सम्पतिजातो बोधिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठहित्वा उत्तरेन अभिमुखो सत्तपदवीतिहारेन[2] गच्छति सेतम्हि छत्ते अनुधारियमाने, सब्बा च दिसा विलोकेति, आसभिं च वाचं भासति – "अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठोहमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स, अयमन्तिमा जाति, नत्थि दानि पुनब्भवो" ति, एवमेवं सम्पतिजातो चक्कवत्तिसत्तो समेहि पादेहि पतिट्ठहित्वा उत्तरेन अभिमुखो सत्तपदवीतिहारेन गच्छति सेतम्हि छत्ते अनुधारियमाने, सब्बा च दिसा विलोकेति, आसभिं च वाचं भासति – "अग्गोहमस्मि लोकस्स, जेट्ठोहमस्मि लोकस्स, सेट्ठोहमस्मि लोकस्स, अयमन्तिमा जाति, नत्थि दानि पुनब्भवो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो ओभासस्स महतो भूमिचालस्स पातुभावो होति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स महतो आलोकस्स महतो ओभासस्स महतो भूमिचालस्स पातुभावो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा बोधिसत्तस्स पकतिकायो समन्ता ब्यामं[3] ओभासति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स पकतिकायो समन्ता ब्यामं ओभासती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा बोधिसत्तो महासुपिनं पस्सति[4], एवमेवं चक्कवत्तिसत्तो महासुपिनं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. ¹न वत्तब्बं – "लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "द्वत्तिंसिमानि, भिक्खवे, महापुरिसस्स महापुरिसलक्खणानि, येहि समन्नागतस्स महापुरिसस्स द्वेव गतियो R.286 भवन्ति अनञ्ञा ! सचे अगारं अज्झावसति, राजा होति चक्कवत्ती

१. बोधिसत्तस्स – रो० । २. सत्त पदवीतिहारे – स्या०, रो० । ३. ब्यामं – सी० । ४. पस्सि – स्या०, रो० ।

४०(७) लक्खणकथा

B. 214 १४. *लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

पदेसलक्खणेहि समन्नागतो पदेसबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 284 *लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

तिभागलक्खणेहि समन्नागतो तिभागबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

उपड्ढलक्खणेहि समन्नागतो उपड्ढबोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तो लक्खणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्कवत्तिसत्तो लक्खणसमन्नागतो, चक्कवत्तिसत्तो बोधिसत्तो ति ? आमन्ता ।

यादिसो बोधिसत्तस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना, तादिसो चक्कवत्तिसत्तस्स पुब्बयोगो पुब्बचरिया धम्मक्खानं धम्मदेसना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. *यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठमं पटिग्गण्हन्ति पच्छा मनुस्सा, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स देवा पठमं पटिग्गण्हन्ति पच्छा मनुस्सा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो नं[1] देवपुत्ता पटिग्गहेत्वा मातु पुरतो ठपेन्ति – "अत्तमना, देवि[2], होहि ! महेसक्खो ते[3] पुत्तो उप्पन्नो" ति, एवमेवं चक्कवत्तिसत्तस्स जायमानस्स चत्तारो नं देवपुत्ता पटिग्गहेत्वा मातु पुरतो ठपेन्ति – "अत्तमना, देवि, होहि ! महेसक्खो ते पुत्तो उप्पन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*यथा बोधिसत्तस्स जायमानस्स द्वे उदकस्स[4] धारा[4] अन्तलिक्खा पातुभवन्ति – एका सीतस्स, एका उण्हस्स – येन बोधिसत्तस्स उदककिच्चं

१. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. देवी – सी०, रो० । ३. तव – सी०, स्या०, रो० । ४-४. उदकधारा – सी० ।

*ननु भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्ञफलानि अभिसम्बुद्धानी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवता बोधिया मूले चत्तारि सामञ्ञफलानि अभिसम्बुद्धानि, नो च वत रे वत्तब्बे – "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ।

१८. *बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता । B. 217

बोधिसत्तो दुक्करकारियं[1] अकासी ति ? आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुग्गलो दुक्करकारियं[2] करेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो अपरन्तपं अकासि, अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी[3] ति ? आमन्ता ।

दस्सनसम्पन्नो पुग्गलो अञ्ञं सत्थारं उद्दिसेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आयस्मा आनन्दो भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, आयस्मा आनन्दो भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.283

*चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

---

१. दुक्करकारिकं – सी०, स्या०, रो० । २. दुक्करं कारियं – स्या०, रो० ।
३. उद्दिसि – रो० ।

धम्मिको धम्मराजा चातुरन्तो विजितावी जनपदत्थावरियप्पत्तो सत्तरतनसमन्नागतो। तस्सिमानि सत्त रतनानि भवन्ति, सेय्यथीदं[1] –
B. 216 चक्करतनं, हत्थिरतनं, अस्सरतनं, मणिरतनं, इत्थिरतनं, गहपतिरतनं, परिणायकरतनमेव सत्तमं। परोसहस्सं खो पनस्स पुत्ता भवन्ति सूरा[2] वीरङ्गरूपा[3] परसेनप्पमद्दना। सो इमं पथविं[4] सागरपरियन्तं अदण्डेन असत्थेन धम्मेन अभिविजिय अज्झावसति। सचे खो[5] पन[5] अगारस्मा अनगारियं पब्बजति, अरहं होति सम्मासम्बुद्धो लोके विवट्टच्छदो" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि लक्खणसमन्नागतो बोधिसत्तो ति।

---

४१ (८) नियामोक्कन्तिकथा[6]

१७ *बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो ति? आमन्ता।

बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो सावको ति? आमन्ता।

सावको हुत्वा बुद्धो होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*सावको हुत्वा बुद्धो होती ति? आमन्ता।

अनुस्सवियो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

R.287 *अनुस्सवियो ति? आमन्ता।

ननु भगवा सयम्भू ति? आमन्ता।

हञ्चि भगवा[7] सयम्भू, नो च[8] वत रे वत्तब्बे – "अनुस्सवियो" ति।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो ति? आमन्ता।

भगवता बोधिया मूले तीणेव[9] सामञ्ञफलानि अभिसम्बुद्धानी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. सेय्यथिदं – म०; सेय्यथापीदं – रो०। २ सूर – रो०। ३. विरङ्गरूपा – स्या०
४. पठविं – सी०, स्या०, रो०। ५-५. पन खो – स्या०, रो०। ६. नियामोक्कन्तिकथा – सी०। ७. सी० पोत्थके नत्थि। ८. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि। ९. तीनेव – सी०।

"अहं हि अरहा लोके, अहं सत्था अनुत्तरो ।
एकोम्हि सम्मासम्बुद्धो, सीतिभूतोस्मि[1] निब्बुतो ॥
"धम्मचक्कं पवत्तेतुं, गच्छामि कासिनं पुरं ।
अन्धभूतस्मि[2] लोकस्मि, आहञ्छं[3] अमतदुन्दुभिं[4]" ति ॥

"यथा खो त्वं, आवुसो, पटिजानासि, अरहसि[5] अनन्तजिनो" ति ?

"मादिसा वे जिना होन्ति, ये पत्ता आसवक्खयं ।
जिता मे पापका धम्मा, तस्माहं उपक[6] जिनो[7]" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने R.290 ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं[8] भगवता[8] – "'इदं दुक्खं अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, ञाणं उदपादि, पञ्ञा B.219 उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । 'तं खो पनिदं दुक्खं अरियसच्चं परिञ्ञेय्यं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... परिञ्ञातं ति मे, भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि ....पे०.... आलोको उदपादि । 'इदं दुक्खसमुदयं[9] अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहातब्बं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... पहीनं ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'इदं दुक्खनिरोधं[10] अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं सच्छिकातब्बं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... सच्छिकतं ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं भावेतब्बं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... भावितं ति मे, भिक्खवे, पुब्बे अननु-

१. सीतिभूतोस्मि – स्या० । २. अन्धीभूतस्मि – म० । ३. आहञ्छं – म०; अहञ्ञि – स्या०; आहञ्ञि हि – रो० । ४. अमतदुन्दुभिं – सी०; अमतदुद्रभिं – रो० । ५. अरहामि – सी०, रो० । ६. उपकं – स्या० । ७. जीनो – सी० । ८–८. भगवा – सी० । ९. दुक्खसमुदयो – स्या०, एवमुपरि पि । १०. दुक्खनिरोधो – स्या० ।

आयस्मा आनन्दो भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, न च भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

चित्तो गहपति हत्थको आळवको भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, न च भगवतो सावको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, न च कस्सपस्स भगवतो सावको ति ? आमन्ता ।

सावको जाति[1] वीतिवत्तो[1] असावको होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.218 १६. [1]न वत्तब्बं – "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "कस्सपे अहं, आनन्द, भगवति ब्रह्मचरियं
R.289 अचरिं आयतिं सम्बोधाया" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न[2] वत्तब्बं[2] – "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ।

*बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"सब्बाभिभू सब्बविदूहमस्मि,
सब्बेसु धम्मेसु अनूपलित्तो[3] ।
सब्बञ्जहो तण्हक्खये[4] विमुत्तो,
सयं अभिञ्ञाय कमुद्दिसेय्यं ॥

"न मे आचरियो अत्थि, सदिसो मे न विज्जति ।
सदेवकस्मिं लोकस्मिं, नत्थि मे पटिपुग्गलो ॥

१–१ जातिवीतिवत्तो – सी०, रो० । २–२ स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ३. अनुपलित्तो – म० । ४ तण्हक्खये – म० ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामी अन्तरापरिनिब्बायी, उपहच्चपरिनिब्बायी, असङ्खारपरिनिब्बायी, ससङ्खारपरिनिब्बायी, उद्धंसोतो अकनिट्ठगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । R.292

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. *सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता । B.221

स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो[1], सो सोतापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो सकदागामी ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

स्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, ञाणं उदपादि, पञ्ञा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "बोधिसत्तो कस्सपस्स भगवतो पावचने ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो" ति ।

४२(९) अपरापि समन्नागतकथा

२०. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

R.291 अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो चतूहि फस्सेहि चतूहि वेदनाहि चतूहि सञ्ञाहि चतूहि चेतनाहि चतूहि चित्तेहि चतूहि सद्धाहि चतूहि विरियेहि चतूहि सतीहि चतूहि समाधीहि चतूहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फस्सेहि तीहि वेदनाहि ...पे०... तीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 220 *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि ...पे०... द्वीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापन्नो सत्तक्खत्तुपरमो, कोलङ्कोलो, एकबीजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति । R.294

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं B.222
वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमग्गं[1] वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं अपायगमनीयं[2] रागं अपायगमनीयं दोसं अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिमग्गं[3] वीतिवत्तो, ओळारिकं[4] कामरागं ओळारिकं ब्यापादं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

१. सोतापत्तिफलं – रो० । २. अपायगमनियं – स्या०, एवमुपरि पि । ३. सकदागामिफलं – रो० । ४. ओलारिकं – सी० ।

*अनागामिफलेन समन्नागतो अनागामी ति वत्तब्बो ति? आमन्ता।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलेन
R.293 समन्नागतो ति? आमन्ता।

स्वेव अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो अनागामी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तब्बो ति? आमन्ता।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

स्वेव अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो सोतापन्नो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*सकदागामिफलेन समन्नागतो सकदागामी ति वत्तब्बो ति? आमन्ता।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

स्वेव अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो सकदागामी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*सोतापत्तिफलेन समन्नागतो सोतापन्नो ति वत्तब्बो ति? आमन्ता।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

स्वेव सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो, सो सोतापन्नो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२२. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति? आमन्ता।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं

२४. *सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमग्गं वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठिं ...पे०... अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५. †न वत्तब्बं – "अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहत्त- B. 224
सच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

†न वत्तब्बं – "अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे R.297
फलानि पटिलद्धानि, तेहि च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो" ति ।

†न वत्तब्बं – "सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

R.295 *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो अनागामिमग्गं[1] वीतिवत्तो, अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

B. 223 *अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिमग्गं[2] वीतिवत्तो, सक्कायदिट्ठिं ...पे०... अपायगमनीयं मोहं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलेन समन्नागतो" ति ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिफलं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

R.296 अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सकदागामिमग्गं वीतिवत्तो, ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं वीतिवत्तो, तेन समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

१. अनागामिफलं – रो० । २ सोतापत्तिफलं – रो०, एवमुपरि पि ।

४३(१०) सब्बसंयोजनप्पहानकथा

२७ *सब्बसंयोजनानं पहानं अरहत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तिण्णं संयोजनानं पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती" ति ।

२८. *अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं व्यापादं पजहती ति ? आमन्ता । R.299

ननु कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागव्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती" ति ।

*अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता । B. 226

अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०. *अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं पजहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

ननु सकदागामिफलसच्छिकिरियाय[1] पटिपन्नेन पुग्गलेन सोतापत्तिफलं पटिलद्धं, तेन च अपरिहीनो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन सोतापत्तिफलं पटिलद्धं तेन च अपरिहीनो, तेन वत रे वत्तब्बे – "सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो" ति ।

२६. *अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तीणि फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन चत्तारो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो चतूहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे[2] फलानि पटिलद्धानि तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि फलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन तयो मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो तीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन सोता-
8 पत्तिफलं पटिलद्धं तेन च अपरिहीनो ति, सकदागामिफलसच्छि-
5 किरियाय पटिपन्नो पुग्गलो सोतापत्तिफलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नेन पुग्गलेन द्वे मग्गा पटिलद्धा तेहि च अपरिहीनो ति, सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो पुग्गलो द्वीहि मग्गेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय – रो० । २. द्वेव – सी० ।

५. पञ्चमो वग्गो

४४(१) विमुत्तिकथा

१. *विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता । B. 227, R. 301

यं किञ्चि विमुत्तिञाणं सब्बं तं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

पच्चवेक्खणञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो[1] पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

सोतापन्नस्स ञाणं, सोतापत्तिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिस्स ञाणं, सकदागामिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अनागामिस्स ञाणं, अनागामिफलं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहतो ञाणं, अरहत्तं पत्तस्स पटिलद्धस्स अधिगतस्स सच्छिकतस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 302

२. *सोतापत्तिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

---

१. गोत्रभूनो – सी० ।

हञ्चि कामरागब्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती" ति ।

अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु रूपराग-अरूपराग-मान-उद्धच्च-अविज्जाय अनवसेसप्पहानं अरहत्तं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपराग-अरूपराग-मान-उद्धच्च-अविज्जाय अनवसेसप्पहानं अरहत्तं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन सब्बे संयोजना पहीयन्ती" ति ।

३१. न वत्तब्बं – "सब्बसंयोजनानं पहानं अरहत्तं" ति ? आमन्ता ।

300 ननु अरहतो सब्बे संयोजना पहीना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो सब्बे संयोजना पहीना, तेन वत रे वत्तब्बे – "सब्बसंयोजनानं पहानं अरहत्तं" ति ।

चतुत्थो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

गिहिस्स अरहा, सह उपपत्तिया अरहा, अरहतो सब्बे धम्मा अनासवा, अरहा चतूहि फलेहि समन्नागतो, एवमेवं छहि उपेक्खाहि, बोधिया बुद्धो, सलक्खणसमन्नागतो[१], बोधिसत्तो ओक्कन्तनियामो चरितब्रह्मचरियो, पटिपन्नको फलेन समन्नागतो, सब्बसंयोजनानं पहानं अरहत्तं ति ।

१ सहुलक्खणसमन्नागतो – स्या०; लक्खणसमन्नागतो – रो०

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४५(२) असेखञाणकथा[1]

४. *सेखस्स असेखं[2] ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सेखो असेखं धम्मं जानाति पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सेखो असेखं धम्मं न जानाति न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सेखो असेखं धम्मं न जानाति न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरति, नो च वत रे वत्तब्बे – "सेखस्स असेखं ञाणं अत्थी" ति ।

*असेखस्स असेखं ञाणं अत्थि, असेखो असेखं धम्मं जानाति R.304
पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? आमन्ता ।

सेखस्स असेखं ञाणं अत्थि, सेखो असेखं धम्मं जानाति पस्सति, दिट्ठं विदितं सच्छिकतं उपसम्पज्ज विहरति, कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न[3] हेवं वत्तब्बे । ...पे०[3]... ।

५. *सेखस्स असेखं ञाणं अत्थि, सेखो असेखं धम्मं न जानाति B.229
न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? आमन्ता ।

असेखस्स असेखं ञाणं अत्थि, असेखो असेखं धम्मं न जानाति न पस्सति, अदिट्ठं अविदितं असच्छिकतं न उपसम्पज्ज विहरति, न कायेन फुसित्वा विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सेखस्स असेखं ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

---

१. असेक्खञाणकथा – स्या० । २. असेक्खं – स्या०, एवमुपरि पि । ३–३. आमन्ता – रो०, एवमुपरि पि ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? आमन्ता ।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. *सोतापत्तिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? आमन्ता ।

B. 228 सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं R. 303 च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? आमन्ता ।

अनागामिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तफलसमङ्गिस्स पुग्गलस्स विमुत्तिञाणं विमुत्तं तं च फलं पत्तस्स ञाणं ति ? आमन्ता ।

*अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खे सुखं ति ...पे०... अनत्तनि अत्ता ति ...पे०... असुभे सुभं ति विपरियेसो, सो च अकुसलो ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं, तं च अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८. *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं, तं R.306
च अकुसलं[1] ति ? आमन्ता ।

अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं, तं च अकुसलं ति ? आमन्ता ।

दुक्खे सुखं ति ...पे०... अनत्तनि अत्ता ति ...पे०... असुभे सुभं ति विपरियेसो, सो च कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति ? आमन्ता ।

अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं" ति ।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं, अरहा पथवीकसिणं समापत्तिं समापज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरहतो विपरियेसो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरहतो सञ्ञाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठिविपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि अरहतो सञ्ञाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठिविपरियेसो ति ? आमन्ता ।

---

१. कुसलं – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स सोतापत्तिमग्गे ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स सोतापत्तिफले ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिफल ... अनागामिफल ... अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अरहत्ते ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. न वत्तब्बं – "सेखस्स असेखं ञाणं अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा आनन्दो सेखो – "भगवा उळारो" ति जानाति "सारिपुत्तो थेरो, महामोग्गल्लानो थेरो उळारो" ति जानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आयस्मा आनन्दो सेखो – "भगवा उळारो" ति
R.305 जानाति, "सारिपुत्तो थेरो, महामोग्गल्लानो थेरो उळारो" ति जानाति तेन वत रे वत्तब्बे – "सेखस्स असेखं ञाणं अत्थी" ति ।

---

४६ (३) विपरीतकथा

७. "पथवीकसिणं[1] समापत्ति समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति ? आमन्ता ।

अनिच्चे निच्चं ति विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

दुक्खे सुखं ति ...पे०... अनत्तनि अत्ता ति ...पे०... असुभे सुभं ति विपरियेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.230 "पथवीकसिणं समापत्ति समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति ? आमन्ता ।

अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु कुसलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं, नो च वत रे वत्तब्बे – "पथवीकसिणं समापत्ति समापन्नस्स विपरीते ञाणं" ति ।

---

१. पठविकसिण – सी०, पठवीकसिण – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

*नियतस्स अनियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता। R. 308

नियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*नियतस्स नियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता। B. 232

अनियतस्स अनियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनियतस्स अनियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१२. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि नियामो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि सतिपट्ठाना ... सम्मप्पधाना ... इद्धिपादा ... इन्द्रिया ... बला ... बोज्झङ्गा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो ति? आमन्ता।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि नियामो, नो वत रे वत्तब्बे – "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं" ति।

*अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि सतिपट्ठाना ...पे०... बोज्झङ्गा ति? आमन्ता।

हञ्चि अनियतस्स नियामगमनाय नत्थि बोज्झङ्गा, नो वत रे वत्तब्बे – "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं" ति।

B.231 हञ्चि नत्थि अरहतो सञ्ञाविपरियेसो चित्तविपरियेसो दिट्ठिविपरियेसो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो विपरियेसो" ति।

१०. न वत्तब्बं – पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति? आमन्ता।

R.307 पथवीकसिणं[1] समापत्तिं[1] समापज्जन्तस्स सब्बेव पथवी ति? न हेवं वत्तब्बे।

तेन हि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति।

*पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं ति? आमन्ता।

ननु पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथविं पथवितो समापज्जती ति? आमन्ता।

हञ्चि पथवी अत्थि, अत्थि च कोचि पथविं पथवितो समापज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं" ति।

*पथवी अत्थि, पथविं पथवितो समापज्जन्तस्स विपरीतं होती ति? आमन्ता।

निब्बानं अत्थि, निब्बानं निब्बानतो समापज्जन्तस्स विपरीतं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

तेन हि न वत्तब्बं – "पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स विपरीते ञाणं" ति।

४७(४) नियामकथा

११. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

नियतस्स अनियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१-१. पथवी ति – रो०।

*सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

सब्बा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? आमन्ता ।

पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि पञ्ञा, सा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आपोकसिणं ...पे०... तेजोकसिणं ...पे०... वायोकसिणं ...पे०... नीलकसिणं ...पे०... पीतकसिणं ...पे०... लोहितकसिणं ...पे०... ओदातकसिणं ...पे०... आकासानञ्चायतनं ...पे०... विञ्ञाणञ्चायतनं ...पे०... आकिञ्चञ्ञायतनं ...पे०... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स ...पे०... दानं ददन्तस्स ...पे०... चीवरं ददन्तस्स ...पे०... पिण्डपातं ददन्तस्स ...पे०... सेनासनं ददन्तस्स ...पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि पञ्ञा, सा पञ्ञा पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. [1]न वत्तब्बं – "सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा" ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकुत्तरा पञ्ञा, सा पञ्ञा न पटिसम्भिदा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा ति ।

---

४९ (६) सम्मुतिञाणकथा

१७. [1]न वत्तब्बं – "सम्मुतिञाणं सच्चारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ? आमन्ता ।

ननु पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि ञाणं, पथवीकसिणं च सम्मुतिसच्चम्ही ति ? आमन्ता । B. 234, R. 311

हञ्चि पथवीकसिणं समापत्तिं समापन्नस्स अत्थि ञाणं, पथवीकसिणं च सम्मुतिसच्चम्हि, तेन वत रे वत्तब्बे – "सम्मुतिञाणं सच्चारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

[1]न वत्तब्बं – "सम्मुतिञाणं सच्चारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ? आमन्ता । ...पे०... ।

१३. *अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं ति? आमन्ता।

R 309 गोत्रभुनो पुग्गलस्स सोतापत्तिमग्गे ञाणं अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स सोतापत्तिफले ञाणं अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अरहत्ते ञाणं अत्थी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१४. [1]न वत्तब्बं – "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं" ति? आमन्ता[1]।

ननु भगवा जानाति – "अयं पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमिस्सति, भब्बो अयं पुग्गलो धम्मं अभिसमेतु" ति? आमन्ता।

हञ्चि भगवा जानाति – "अयं पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमिस्सति, भब्बो अयं पुग्गलो धम्मं अभिसमेतुं," तेन वत रे वत्तब्बे – "अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं" ति।

४८(५) पटिसम्भिदाकथा

D. 233 १५. *सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा ति? आमन्ता।

सम्मुतिञाणं[2] पटिसम्भिदा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सम्मुतिञाणं पटिसम्भिदा ति? आमन्ता।

ये केचि सम्मुतिं जानन्ति, सब्बे ते पटिसम्भिदापत्ता[3] ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा ति? आमन्ता।

चेतोपरियाये ञाणं पटिसम्भिदा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

R.310 चेतोपरियाये ञाणं पटिसम्भिदा ति? आमन्ता।

ये केचि परचित्तं जानन्ति, सब्बे ते पटिसम्भिदापत्ता ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. रो० पोत्थके नत्थि। २. सम्मतिञाण – स्या०, एवमुपरि पि। ३. पटिसम्भिदप्पत्ता – स्या०, रो०।

हञ्चि फस्सारम्मणे ञाणं वत्तब्बं चेतोपरियाये ञाणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

वेदनारम्मणे ञाणं ..पे०... सञ्ञारम्मणे ञाणं ... चेतनारम्मणे ञाणं ... चित्तारम्मणे ञाणं ... सद्धारम्मणे ञाणं ... विरियारम्मणे ञाणं ... सतारम्मणे ञाणं ... समाधारम्मणे ञाणं ... पञ्ञारम्मणे ञाणं ... रागारम्मणे ञाणं ... दोसारम्मणे ञाणं ... मोहारम्मणे ञाणं ...पे०... अनोत्तप्पारम्मणे ञाणं वत्तब्बं – "चेतोपरियाये ञाणं" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्पारम्मणे ञाणं वत्तब्बं चेतोपरियाये ञाणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

*फस्सारम्मणे ञाणं न वत्तब्बं – "चेतोपरियाये ञाणं" ति ? आमन्ता ।

फस्सपरियाये ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनारम्मणे ञाणं ...पे०... सञ्ञारम्मणे ञाणं ...पे०... अनोत्तप्पारम्मणे ञाणं न वत्तब्बं – "चेतोपरियाये ञाणं" ति ? आमन्ता ।

अनोत्तप्पपरियाये ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 313

२१. †न वत्तब्बं – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ? आमन्ता ।

ननु चेतोपरियाये ञाणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चेतोपरियाये ञाणं, तेन वत रे वत्तब्बे – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

५.१ (८) अनागतञाणकथा

२२. *अनागते ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं मूलतो जानाति, हेतुतो जानाति, निदानतो जानाति, सम्भवतो जानाति, पभवतो जानाति, समुट्ठानतो जानाति, आहारतो

ननु आपोकसिणं ...पे०... तेजोकसिणं ...पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि ञाणं, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो च सम्मुतिसच्चम्ही ति ? आमन्ता ।

हञ्चि गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स अत्थि ञाणं, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो च सम्मुतिसच्चम्हि, तेन वत रे वत्तब्बे – "सम्मुतिञाणं सच्चारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

१८. *सम्मुतिञाणं सच्चारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५०(७) चित्तारम्मणकथा

१९. *चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि "सरागं चित्तं सरागं चित्तं" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि "सरागं चित्तं सरागं चित्तं" ति पजानाति, नो च वत रे वत्तब्बे – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

R.312 *ननु अत्थि कोचि वीतरागं चित्तं ...पे०... सदोसं चित्तं ... वीतदोसं चित्तं ... समोहं चित्तं ... वीतमोहं चित्तं ... सङ्खित्तं चित्तं ... विक्खित्तं[1] चित्तं ... महग्गतं चित्तं ... अमहग्गतं चित्तं ... सउत्तरं चित्तं ... अनुत्तरं चित्तं ... समाहितं चित्तं ... असमाहितं चित्तं ... विमुत्तं चित्तं ..पे०... अविमुत्तं चित्तं "अविमुत्तं चित्तं" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि "अविमुत्तं चित्तं अविमुत्तं चित्तं" ति पजानाति, नो च वत रे वत्तब्बे – "चेतोपरियाये ञाणं चित्तारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं" ति ।

B.235 २०. *फस्सारम्मणे ञाणं वत्तब्बं – "चेतोपरियाये ञाणं" ति ? आमन्ता ।

---

१. विक्खित्तं – स्या० ।

तेन ञाणेन तं ञाणं "ञाणं" ति जानाती ति ? आमन्ता ।

तं ञाणं तस्स ञाणस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तं ञाणं तस्स ञाणस्स आरम्मणं ति ? आमन्ता । B. 237

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय तं वेदनं वेदेति, ताय सञ्ञाय तं सञ्ञं सञ्जानाति, ताय चेतनाय तं चेतनं चेतेति, तेन चित्तेन तं चित्तं चिन्तेति, तेन वितक्केन तं वितक्कं वितक्केति, तेन विचारेन तं विचारं विचारेति, ताय पीतिया तं पीतिं पियायति, ताय सतिया तं सतिं सरति, ताय पञ्ञाय तं पञ्ञं पजानाति, तेन खग्गेन तं खग्गं छिन्दति, तेन फरसुना तं फरसुं तच्छति, R.315 ताय कुधारिया[1] तं कुधारिं तच्छति, ताय वासिया तं वासिं तच्छति, ताय सूचिया तं सूचिं सिब्बेति, तेन अङ्गुलग्गेन तं अङ्गुलग्गं परामसति, तेन नासिकग्गेन तं नासिकग्गं परामसति, तेन मत्थकेन तं मत्थकं परामसति, तेन गूथेन तं गूथं धोवति, तेन मुत्तेन तं मुत्तं धोवति, तेन खेळेन तं खेळं धोवति, तेन पुब्बेन तं पुब्बं धोवति, तेन लोहितेन तं लोहितं धोवती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५. न वत्तब्बं – "पच्चुप्पन्ने ञाणं अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु सब्बसङ्खारे[2] अनिच्चतो दिट्ठे तं पि ञाणं अनिच्चतो दिट्ठं होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सब्बसङ्खारे अनिच्चतो दिट्ठे तं पि ञाणं अनिच्चतो दिट्ठं होति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पच्चुपन्ने ञाणं अत्थी" ति ।

५३(१०) फलञाणकथा

२६. *सावकस्स फले ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको फलस्स कतं पञ्ञापेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सावकस्स फले ञाणं अत्थी[3] ति ? आमन्ता ।

अत्थि सावकस्स फलपरोपरियत्ति[4] इन्द्रियपरोपरियत्ति पुग्गलपरोपरियत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. कुठारिया – रो० । २. सब्बे सङ्खारे – रो० । ३. पञ्ञापेति – रो० ।
४. फलपरोपरियत्तं – स्या०, एवमुपरि पि ।

B.236 जानाति, आरम्मणतो जानाति, पच्चयतो जानाति, समुदयतो जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागते ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनागतं हेतुपच्चयतं जानाति, आरम्मणपच्चयतं जानाति, अधिपतिपच्चयतं जानाति, अनन्तरपच्चयतं जानाति, समनन्तरपच्चयतं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागते ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

गोत्रभुनो पुग्गलस्स सोतापत्तिमग्गे ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स सोतापत्तिफले ञाणं अत्थी[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.314 *सकदागामि ...पे०... अनागामि ...पे०... अरहत्तसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स पुग्गलस्स अरहत्ते ञाणं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. न वत्तब्बं – "अनागते ञाणं अत्थी" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पाटलिपुत्तस्स खो, आनन्द, तयो अन्तराया भविस्सन्ति – अग्गितो वा उदकतो वा मिथुभेदा वा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अनागते ञाणं अत्थी ति ।

५२(६) पच्चुप्पन्नञाणकथा[2]

२४. *पच्चुप्पन्ने[3] ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन तं ञाणं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन ञाणेन तं ञाणं जानाती ति ? आमन्ता ।

तेन ञाणेन तं ञाणं "ञाणं" ति जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. होती – रो० । २. पटुप्पन्नञाणकथा – सी०, स्या० । ३. पटुप्पन्ने – म० ।

६. छट्ठो वग्गो

५४(१) नियामकथा

१. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता । B. 239, R. vol. II, 317

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नियामो असङ्खतो, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्वे परायनानि द्वे अच्चुतानि द्वे अमतानि द्वे निब्बानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि द्विन्नं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता[1] उक्कंसावकंसो सीमा वा भेदो वा राजि[2] वा अन्तरिका[3] वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि नियामं ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि असङ्खतं ओक्कमन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. *नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

मग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 318

*मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

नियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिनियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

---

१. हीनप्पणीतता – स्या०, रो० । २. राजी – रो० । ३. अन्तरीका – रो० ।

B. 238 *सावकस्स फले ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

R.316 अत्थि सावकस्स खन्धपञ्ञत्ति आयतनपञ्ञत्ति धातुपञ्ञत्ति सच्चपञ्ञत्ति इन्द्रियपञ्ञत्ति पुग्गलपञ्ञत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सावकस्स फले ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी[1] धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सावकस्स फले ञाणं अत्थी ति ? आमन्ता ।

सावको अनुप्पन्नस्स मग्गस्स[2] उप्पादेता असञ्जातस्स मग्गस्स सञ्जनता[3] अनक्खातस्स मग्गस्स अक्खाता मग्गञ्ञू मग्गविदू मग्गकोविदो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. न वत्तब्बं – "सावकस्स फले ञाणं अत्थी" ति ? आमन्ता ।

सावको अञ्ञाणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि सावकस्स फले ञाणं अत्थी ति । ...पे०... ।

पञ्चमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

विमुत्तिञाणं विमुत्तं, सेखस्स असेखं[4] ञाणं, विपरीते ञाणं, अनियतस्स नियामगमनाय अत्थि ञाणं, सब्बं ञाणं पटिसम्भिदा ति, सम्मुतिञाणं, चेतोपरियाये ञाणं, अनागते ञाणं, पच्चुप्पन्ने ञाणं, सावकस्स फले ञाणं ति ।

महापण्णासको ।

तस्सा पि उद्दानं

सत्तुपलद्धि, उपहरतो[5], बलं, गिहिस्स अरहा च, विमुत्तिपञ्चमं ति ।

———०———

१. धम्मसामी – सी०, स्या०, रो० । २ धम्मस्स – सी० । ३. सञ्जानेता – सी० ।
४. असेखे – सी०; असेक्ख – स्या० । ५. उपहारो – स्या० ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि द्वे लेणानि द्वे सरणानि द्व परायनानि द्वे अच्चुतानि द्वे अमतानि द्वे निब्बानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि द्विन्नं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसाव-ंसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं त्तब्बे । ...पे०... ।

५. *पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता । R.320

अविज्जा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B.241

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अविज्जापच्चया सङ्खारा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जापच्चया सङ्खारा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारपच्चया विञ्ञाणं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारपच्चया विञ्ञाणं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

विञ्ञाणपच्चया नामरूपं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विञ्ञाणपच्चया नामरूपं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

जातिपच्चया जरामरणं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिमग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिमग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिनियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिनियामो ...पे०... अनागामिनियामो ...पे०... अरहत्तनियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

B. 240 अरहत्तमग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तमग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अरहत्तनियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिनियामो असङ्खतो ...पे०... अरहत्तनियामो असङ्खतो, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

पञ्च असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्च असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नियामो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियामो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मिच्छत्तनियामो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

R 319 सम्मत्तनियामो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. न वत्तब्बं – "नियामो असङ्खतो" ति ? आमन्ता ।

नियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०. ।

तेन हि नियामो असङ्खतो ति ।

मिच्छत्तनियामे उप्पज्ज निरुद्धे अनियतो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि मिच्छत्तनियामो असङ्खतो ति ।

५५(२) पटिच्चसमुप्पादकथा

४ *पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० ।

पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

*अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, सङ्खारपच्चया विञ्ञाणं ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता ...पे०... जातिपच्चया जरामरणं ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वादस असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वादस असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वादस ताणानि द्वादस लेणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

५६ (३) सच्चकथा

८. *चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

चत्तारि ताणानि चत्तारि लेणानि चत्तारि सरणानि चत्तारि परायनानि चत्तारि अच्चुतानि चत्तारि अमतानि चत्तारि निब्बानानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चत्तारि निब्बानानी ति ? आमन्ता ।

अत्थि चतुन्नं निब्बानानं उच्चनीचता हीनपणीतता उक्कंसावकंसो सीमा वा भेदो वा राजि वा अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुक्खसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता । R.323

दुक्खं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सउपायासा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

समुदयसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

समुदयो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

समुदयसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा असङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

जातिपच्चया जरामरणं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

R.321 पटिच्चसमुप्पादो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. न वत्तब्बं – "पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "जातिपच्चया, भिक्खवे, जरामरणं । उप्पादा वा तथागतानं अनुप्पादा वा तथागतानं ठिता व सा धातु धम्मट्ठितता धम्मनियामता इदप्पच्चयता । तं तथागतो अभिसम्बुज्झति अभिसमेति । अभिसम्बुज्झित्वा अभिसमेत्वा आचिक्खति देसेति पञ्ञापेति पट्ठपेति विवरति विभजति उत्तानीकरोति[1] । 'पस्सथा' ति चाह – जातिपच्चया, भिक्खवे, जरामरणं । भवपच्चया, भिक्खवे, जाति ...पे०... अविज्जापच्चया, भिक्खवे, सङ्खारा । उप्पादा वा तथागतानं अनुप्पादा वा तथागतानं ठिता व सा धातु ...पे०... 'पस्सथा' ति चाह – अविज्जापच्चया, भिक्खवे, सङ्खारा । इति खो, भिक्खवे, या तत्र तथता अवितथता अनञ्ञथता इदप्पच्चयता – अयं वुच्चति, भिक्खवे, पटिच्चसमुप्पादो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो ति ।

७. *अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.242 *अविज्जापच्चया सङ्खारा ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, सङ्खारपच्चया विञ्ञाणं ति या तत्थ धम्मट्ठितता धम्मनियामता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

R.322 तीणि असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तीणि असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

तीणि ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. उत्तानिं करोति – म० ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्खतं, मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. न वत्तब्बं – "चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी" ति ? आमन्ता । R.325

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, तथानि अवितथानि अनञ्ञथानि ! कतमानि चत्तारि ? 'इदं दुक्खं' ति, भिक्खवे, तथमेतं अवितथमेतं अनञ्ञथमेतं ...पे०... 'अयं दुक्खसमुदयो' ति ...पे०... 'अयं दुक्खनिरोधो' ति ...पे०... 'अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा' ति तथमेतं अवितथमेतं अनञ्ञथमेतं । इमानि खो, भिक्खवे, चत्तारि तथानि अवितथानि अनञ्ञथानी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चत्तारि सच्चानि असङ्खतानी ति ।

५७(४) आरुप्पकथा

११. *आकासानञ्चायतनं असङ्खतं ति ? आमन्ता । B. 244

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आकासानञ्चायतनं असङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आकासानञ्चायतनं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

आकासानञ्चायतनं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसच्चं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ...पे०... सम्मासमाधि असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 243 *दुक्खं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

दुक्खसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायिकं दुक्खं चेतसिकं दुक्खं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सउपायासा सङ्खता ति ? आमन्ता ।

दुक्खसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

समुदयो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

समुदयसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 324 कामतण्हा भवतण्हा विभवतण्हा सङ्खता ति ? आमन्ता

समुदयसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मादिट्ठि ...पे०... सम्मासमाधि सङ्खतो ति ? आमन्ता

मग्गसच्चं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो असङ्खतो ति ? आमन्ता

दुक्खसच्चं असङ्खतं, दुक्खं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो असङ्खतो ति ? आमन्ता

समुदयसच्चं असङ्खतं, समुदयो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निरोधसच्चं असङ्खतं, निरोधो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसच्चं असङ्खतं, मग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*दुक्खसच्चं असङ्खतं, दुक्खं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

निरोधसच्च असङ्खतं, निरोधो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

समुदयसच्चं असङ्खतं, समुदयो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधसमापत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि निरोधं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठपेन्ति[1] समुट्ठपेन्ति[1] निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि असङ्खतं समापज्जन्ति पटिलभन्ति उप्पादेन्ति समुप्पादेन्ति उट्ठपेन्ति समुट्ठपेन्ति निब्बत्तेन्ति अभिनिब्बत्तेन्ति जनेन्ति सञ्जनेन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. *निरोधा[2] वोदानं वुट्ठानं पञ्ञायती ति ? आमन्ता ।

असङ्खता वोदानं वुट्ठानं पञ्ञायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निरोधं समापज्जन्तस्स पठमं निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? आमन्ता ।

असङ्खतं समापज्जन्तस्स पठमं निरुज्झति वचीसङ्खारो, ततो कायसङ्खारो, ततो चित्तसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निरोधा वुट्ठहन्तस्स पठमं उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? आमन्ता । R, 328

असङ्खता वुट्ठहन्तस्स पठमं उप्पज्जति चित्तसङ्खारो, ततो कायसङ्खारो, ततो वचीसङ्खारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधा वुट्ठितं तयो फस्सा फुसन्ति – सुञ्ञतो फस्सो, अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? आमन्ता ।

असङ्खता वुट्ठितं तयो फस्सा फुसन्ति – सुञ्ञतो फस्सो, अनिमित्तो फस्सो, अप्पणिहितो फस्सो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधा वुट्ठितस्स विवेकनिन्नं चित्तं होति विवेकपोणं विवेकपब्भारं ति ? आमन्ता ।

---

१. उट्ठापेन्ति समुट्ठापेन्ति – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २. निरोधो – सी०, स्या० ।

R.326 असङ्खतं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि आकासानञ्चायतनूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्खतूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि आकासानञ्चायतनूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि असङ्खतूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आकासानञ्चायतने सत्ता जायन्ति जीयन्ति[1] मीयन्ति[1] चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

असङ्खते सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आकासानञ्चायतने अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

असङ्खते अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आकासानञ्चायतनं चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

असङ्खतं चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. न वत्तब्बं – "चत्तारो आरुप्पा असङ्खता" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो आरुप्पा अनेजा वुत्ता भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे "चत्तारो आरुप्पा असङ्खता" ति ।

५८(५) निरोधसमापत्तिकथा

. 245, . 327 १३. *निरोधसमापत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निरोधसमापत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१–१. जिय्यन्ति मिय्यन्ति – स्या०, एवमुपरि पि ।

रूपानि गच्छन्ति, इद्धि विकुब्बन्ति, बाहुं चालेन्ति, पाणिं चालेन्ति, लेड्डुं खिपन्ति, लगुळं खिपन्ति, इद्धि खिपन्ति, उसुं खिपन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७. *आकासं परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्ठानि करोन्ती ति ? आमन्ता ।

असङ्खतं परिवारेत्वा घरानि करोन्ति कोट्ठानि करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

उदपाने खञ्ञमाने अनाकासो आकासो होती ति ? आमन्ता । B. 247

सङ्खतं असङ्खतं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*तुच्छउदपाने पूरियमाने, तुच्छकोट्ठे पूरियमाने, तुच्छकुम्भिया पूरियमानाय आकासो अन्तरधायती ति ? आमन्ता ।

असङ्खतं अन्तरधायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.330

१८. न वत्तब्बं – "आकासो असङ्खतो" ति ? आमन्ता ।

आकासो सङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि आकासो असङ्खतो ति ।

६०(७) आकासो सनिदस्सनो ति कथा

१९. *आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्खुविञ्ञेय्यं चक्खुस्मिं पटिहञ्ञति चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आकासो सनिदस्सनो ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

"चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

असङ्खता वुट्ठितस्स विवेकनिन्नं चित्तं होति विवेकपोणं विवेकपब्भारं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 246 १५. न वत्तब्बं – "निरोधसमापत्ति असङ्खता" ति ? आमन्ता ।

सङ्खता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि निरोधसमापत्ति असङ्खता ति ।

५९(६) आकासकथा

१६. *आकासो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायनं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आकासो असङ्खतो, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.329 द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आकासो असङ्खतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि अनाकासं आकासं करोन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि सङ्खतं असङ्खतं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि केचि आकासं अनाकासं करोन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि असङ्खतं सङ्खतं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*आकासे पक्खिनो[1] गच्छन्ति, चन्दिमसुरिया[2] गच्छन्ति तारकरूपानि गच्छन्ति, इद्धिं विकुब्बन्ति, बाहुं चालेन्ति, पाणिं चालेन्ति, लेड्डुं खिपन्ति, लगुळं खिपन्ति, इद्धिं खिपन्ति, उसुं खिपन्ति ति ? आमन्ता ।

असङ्खते पक्खिनो गच्छन्ति, चन्दिमसुरिया गच्छन्ति, तारक

---

१. पक्खियो – सी०, रो० । २. चन्दिमसूरिया – म०, एवमुपरि पि ।

ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

२२. [1]न वत्तब्बं – "पथवीधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति[1] भूमिं पासाणं पब्बतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति भूमिं पासाणं पब्बतं, तेन वत रे वत्तब्बे – "पथवीधातु सनिदस्सना" ति । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "आपोधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति उदकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति उदकं, तेन वत रे वत्तब्बे – "आपोधातु सनिदस्सना ति । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – तेजोधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति अग्गिं जलन्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति अग्गिं जलन्तं, तेन वत रे वत्तब्बे – "तेजोधातु सनिदस्सना" ति । ...पे०... ।

[1]न वत्तब्बं – "वायोधातु सनिदस्सना" ति ? आमन्ता । B. 249

ननु पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति वातेन रुक्खे सञ्चालियमाने, तेन वत रे वत्तब्बे – "वायोधातु सनिदस्सना" ति । ...पे०... ।

६२(६) चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति आदिकथा

२३. *चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु ...पे०... चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुन्द्रियं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.333

*चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

---

१. पस्ससि – सी०, स्या० ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" R.331 ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च आकासं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

२०. न वत्तब्बं – "आकासो सनिदस्सनो" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति द्विन्नं रुक्खानं अन्तरं, द्विन्नं थम्भानं अन्तरं, B.248 ताळच्छिद्दं[1] वातपानच्छिद्दं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति[2] द्विन्नं रुक्खानं अन्तरं, द्विन्नं थम्भानं अन्तरं, ताळच्छिद्दं वातपानच्छिद्दं, तेन वत रे वत्तब्बे – "आकासो सनिदस्सनो" ति ।

६१(८) पथवीधातु सनिदस्सना ति आदिकथा

२१. *पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्खुविञ्ञेय्यं चक्खुस्मिं पटिहञ्ञति चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पथवीधातु सनिदस्सना ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

"चक्खुं च पटिच्च पथवीधातुं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R.332 हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं"

---

१. ताळच्छिद्दं – स्या०; तालच्छिद्दं – रो० । २. पस्सति – सी०, स्या० ।

२६. [1]न वत्तब्बं – "कायकम्मं सनिदस्सनं" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति अभिक्कमन्तं पटिक्कमन्तं आलोकेन्तं विलोकेन्तं समिञ्जेन्तं पसारेन्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति अभिक्कमन्तं पटिक्कमन्तं आलोकेन्तं विलोकेन्तं समिञ्जेन्तं पसारेन्तं, तेन वत रे वत्तब्बे – "कायकम्मं सनिदस्सनं" ति ।

छट्ठो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

नियमो[1] असङ्खतो, पटिच्चसमुप्पादो असङ्खतो, चत्तारि सच्चानि असङ्खतानि, चत्तारो आरुप्पा असङ्खता, निरोधसमापत्ति असङ्खता, आकासो असङ्खतो, आकासो सनिदस्सनो, चत्तारो महाभूता, पञ्चिन्द्रियानि, तथेव कायकम्मं ति ।

———o———

१. नियामो – स्या०, रो० ।

"चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च चक्खुन्द्रियं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

२४. न वत्तब्बं – "पञ्चिन्द्रियानि सनिदस्सनानी" ति ? आमन्ता ।

ननु पस्सति चक्खुं सोतं घानं जिव्हं कायं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पस्सति चक्खुं सोतं घानं जिव्हं कायं, तेन वत रे वत्तब्बे – "पञ्चिन्द्रियानि सनिदस्सनानी" ति । ...पे०... ।

६२(१०) कायकम्मं सनिदस्सनं ति कथा

२५. *कायकम्मं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

रूपं रूपायतनं रूपधातु नीलं पीतकं लोहितकं ओदातं चक्खुविञ्ञेय्यं चक्खुस्मिं पटिहञ्ञति चक्खुस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 250 *कायकम्मं सनिदस्सनं ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चक्खुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

"चक्खुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

R.334 "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च कायकम्मं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

दुक्खा वेदना ...पे०... अदुक्खमसुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति । R.336

हञ्चि अदुक्खमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अदुक्खमसुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा सञ्ञा कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सञ्ञाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि चक्खुसम्फस्सजा सञ्ञा सञ्ञाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "चक्खुसम्फस्सजा सञ्ञा सञ्ञाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

सोतसम्फस्सजा सञ्ञा ...पे०... मनोसम्फस्सजा सञ्ञा कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सञ्ञाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोसम्फस्सजा सञ्ञा सञ्ञाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "मनोसम्फस्सजा सञ्ञा सञ्ञाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुसम्फस्सजा चेतना ...पे०... मनोसम्फस्सजा चेतना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे –"मनोसम्फस्सजा चेतना सङ्खारक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

*चक्खुविञ्ञाणं ...पे०... मनोविञ्ञाणं कतमक्खन्धगणनं B. 252
गच्छती ति ? विञ्ञाणक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि मनोविञ्ञाणं विञ्ञाणक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "मनोविञ्ञाणं विञ्ञाणक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

२. [1]यथा दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्दा[1] सङ्गहिता, सिक्काय पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो[2]; एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि सङ्गहिता ति ? आमन्ता[3] ।

हञ्चि दामेन वा योत्तेन वा द्वे बलिवद्दा सङ्गहिता, सिक्काय R.337
पिण्डपातो सङ्गहितो, सा गद्दुलेन सङ्गहितो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता" ति ।

८

---

१. बलिवद्दा – सी०; बलीबद्दा – म० । २. सङ्गहिता – सी० । ३. स्या०, म० पोत्थकेसु नत्थि ।

७. सत्तमो वग्गो

६४(१) सङ्गहितकथा

R.335 १. *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणनं गच्छन्ति उद्देसं गच्छन्ति परियापन्ना ति ? आमन्ता ।

B.251 हञ्चि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि गणनं गच्छन्ति उद्देसं गच्छन्ति परियापन्ना, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सङ्गहिता" ति ।

*चक्खायतनं कतमक्खन्धगणनं[1] गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि चक्खायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "चक्खायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ...पे०... जिव्हायतनं ...पे०... कायायतनं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि कायायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "कायायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

*रूपायतनं ...पे०... सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ...पे०... रसायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? रूपक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि फोट्ठब्बायतनं रूपक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "फोट्ठब्बायतनं रूपक्खन्धेन सङ्गहितं" ति ।

*सुखा वेदना कतमक्खन्धगणनं गच्छती ति ? वेदनाक्खन्धगणनं गच्छती ति ।

हञ्चि सुखा वेदना वेदनाक्खन्धगणनं गच्छति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सुखा वेदना वेदनाक्खन्धेन सङ्गहिता" ति ।

---

१. कतम खन्धगणन – सी०, रो० ।

*फस्सो चित्तेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि फस्सो चित्तेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे – "फस्सो चेतसिको" ति ।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पञ्ञा ... रागो ... दोसो ... मोहो ... पे०... अनोत्तप्पं चित्तेन सहजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनोत्तप्पं चित्तेन सहजातं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनोत्तप्पं चेतसिकं" ति ।

६. †चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

फस्सेन सहजाता ति कत्वा फस्ससिका[1] ति ? आमन्ता ।

चित्तेन सहजाता ति कत्वा चेतसिका ति ? आमन्ता । B. 254, R. 339

वेदनाय ... सञ्ञाय ... चेतनाय ... सद्धाय ... विरियेन ... सतिया ... समाधिना[2] ... पञ्ञाय ... रागेन ... दोसेन ... मोहेन ... पे०... अनोत्तप्पेन सहजाता ति कत्वा अनोत्तप्पासिका[3] ति ? आमन्ता ।

७. *नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"चित्तञ्हिदं[4] चेतसिका च धम्मा,
अनत्ततो संविदितस्स होन्ति ।
हीनप्पणीतं तदु ये विदित्वा,
सम्मद्दसो वेदि पलोकधम्मं" ति ।।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

*नत्थि चेतसिको धम्मो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, केवट्ट, भिक्खु परसत्तानं परपुग्गलानं चित्तं पि आदिसति चेतसिकं पि आदिसति वितक्कितं पि आदिसति विचारितं पि आदिसति – 'एवं पि ते मनो, इत्थं पि ते मनो, इति पि ते चित्तं'" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि चेतसिको धम्मो ति ।

---

१. फस्सिका – रो० । २ समाधिया – रो० । ३. अनोत्तप्पसिका – स्या० ।
४. चित्तमिद – स्या० ।

६५(२) सम्पयुत्तकथा

३. *नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुत्ता ति? आमन्ता।

ननु अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सहगता सहजाता संसट्ठा एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि केचि धम्मा केहिचि धम्मेहि सम्पयुत्ता" ति।

*वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धेन सहजातो ति? आमन्ता।

हञ्चि वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे – "वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति।

*वेदनाक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन ... विञ्ञाणक्खन्धेन सहजातो ति? आमन्ता।

हञ्चि वेदनाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे – "वेदनाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति।

B 253 *सञ्ञाक्खन्धो ... सङ्खारक्खन्धो ... विञ्ञाणक्खन्धो वेदनाक्खन्धेन ... सञ्ञाक्खन्धेन ... सङ्खारक्खन्धेन सहजातो ति? आमन्ता।

R.338 हञ्चि विञ्ञाणक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन सहजातो, तेन वत रे वत्तब्बे – "विञ्ञाणक्खन्धो सङ्खारक्खन्धेन सम्पयुत्तो" ति।

४. †यथा तिलम्हि तेलं अनुगतं अनुपविट्ठं, उच्छुम्हि रसो अनुगतो अनुपविट्ठो, एवमेव ते धम्मा तेहि धम्मेहि अनुगता अनुपविट्ठा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

६६(३) चेतसिककथा

५. *नत्थि चेतसिको धम्मो ति? आमन्ता।

ननु अत्थि केचि धम्मा चित्तेन सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुत्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि केचि धम्मा चित्तेन सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुत्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि चेतसिको धम्मो" ति।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

न वत्तब्बं – "चेतसिको धम्मो दानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमानि, भिक्खवे, दानानि महादानानि अग्गञ्ञानि रत्तञ्ञानि वंसञ्ञानि पोराणानि असङ्किण्णानि असङ्किण्णपुब्बानि, न सङ्कियन्ति न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्ठानि[1] समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूहि ! कतमानि पञ्च ? इध, भिक्खवे, अरियसावको पाणातिपातं पहाय पाणातिपाता पटिविरतो होति । पाणातिपाता पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं[2] सत्तानं अभयं देति अवेरं देति अब्यापज्झं देति । अपरिमाणानं सत्तानं अभयं दत्वा अवेरं दत्वा अब्यापज्झं दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स अब्यापज्झस्स भागी होति । इदं भिक्खवे, पठमं दानं महादानं अग्गञ्ञं B. 256
रत्तञ्ञं वंसञ्ञं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुब्बं, न सङ्कियति न सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्ठं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूहि । पुन च परं, भिक्खवे, अरियसावको अदिन्नादानं[3] पहाय ... पे०... कामेसुमिच्छाचारं पहाय ... पे०... मुसावादं पहाय ... पे०... सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं पहाय सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना पटिविरतो होति । सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना पटिविरतो, भिक्खवे, अरियसावको अपरिमाणानं सत्तानं अभयं देति अवेरं देति अब्यापज्झं देति । अपरिमाणानं सत्तानं अभयं दत्वा अवेरं दत्वा अब्यापज्झं दत्वा अपरिमाणस्स अभयस्स अवेरस्स अब्यापज्झस्स भागी होति । इदं, भिक्खवे, पञ्चमं दानं महादानं R.342
अग्गञ्ञं रत्तञ्ञं वंसञ्ञं पोराणं असङ्किण्णं असङ्किण्णपुब्बं, न सङ्कियति न सङ्कियिस्सति, अप्पटिकुट्ठं समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूहि । इमानि खो, भिक्खवे, पञ्च दानानि महादानानि अग्गञ्ञानि रत्तञ्ञानि वंसञ्ञानि पोराणानि असङ्किण्णानि असङ्किण्णपुब्बानि, न सङ्कियन्ति न सङ्कियिस्सन्ति, अप्पटिकुट्ठानि समणेहि ब्राह्मणेहि विञ्ञूही" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चेतसिको धम्मो दानं ति ।

---

१. अप्पटिकुट्ठानि – स्या० । २. अपरिमानानं – सी० । ३. अदिन्नादायं – रो० ।

६७(४) दानकथा

८. *चेतसिको धम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

R.340 लब्भा चेतसिको धम्मो परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

लब्भा चेतसिको धम्मो परेसं दातुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा फस्सो परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

लब्भा वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पञ्ञा परेसं दातुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.255 ९. †न वत्तब्बं – चेतसिको धम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

दानं अनिट्ठफलं अकन्तफलं अमनुञ्ञफलं सेचनकफलं दुक्खुद्रयं[1] दुक्खविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं[2] सुखविपाकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दानं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं, तेन वत रे वत्तब्बे – "चेतसिको धम्मो दानं" ति ।

†दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, पिण्डपातो सेनासनं गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो दानं ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ञफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. †न वत्तब्बं – "चेतसिको धम्मो दानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

R.341 "सद्धा हिरियं कुसलं च दानं,
धम्मा एते सप्पुरिसानुयाता ।
एतं हि मग्गं[3] दिवियं[4] वदन्ति,
एतेन हि गच्छति देवलोकं" ति ॥

१. दुक्खिन्द्रियं – रो० । २. सुखिन्द्रियं – रो० । ३. दानं – सी० । ४. दिब्बं – सी० ।

होति ... अमनसिकरोन्तस्स होति ... अचेतयन्तस्स होति ... अपत्थयन्तस्स होति ... अप्पणिदहन्तस्स होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु आवट्टेन्तस्स होति ... आभोगस्स होति ... समन्नाहरन्तस्स होति ... मनसिकरोन्तस्स होति ... चेतयन्तस्स होति ... पत्थयन्तस्स होति ... पणिदहन्तस्स होती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आवट्टेन्तस्स होति ... आभोगस्स होति ... समन्नाहरन्तस्स R. 344
होति ... मनसिकरोन्तस्स होति ... चेतयन्तस्स होति ... पत्थयन्तस्स होति ... पणिदहन्तस्स होति, नो च वत रे वत्तब्बे – "परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती" ति ।

१५. *परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं दत्वा कामवितक्कं वितक्केति, ब्यापादवितक्कं
वितक्केति, विहिंसावितक्कं वितक्केति, होति पुञ्ञं ति ? आमन्ता । B. 258

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता[1] कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं । ओरिमं च, भिक्खवे, तीरं समुद्दस्स पारिमं च तीरं – इदं दुतियं सुविदूरविदूरं । यतो च, भिक्खवे, वेरोचनो अब्भुदेति यत्थ च अत्थमेति – इदं ततियं सुविदूरविदूरं । सतं च, भिक्खवे, धम्मो[2] असतं च धम्मो – इदं चतुत्थं सुविदूरविदूरं । इमानि खो, भिक्खवे, चत्तारि सुविदूरविदूरानी ति ।

---

१. हीनप्पणीता – सी०, स्या०, रो० । २. धम्मा – सी०, स्या० ।

११. *न वत्तब्बं – "देय्यधम्मो दानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इधेकच्चो अन्नं देति, पानं देति, वत्थं देति, यानं देति, मालं देति, गन्धं देति, विलेपनं देति, सेय्यं देति, आवसथं देति, पदीपेय्यं देती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि देय्यधम्मो दानं ति ।

१२. देय्यधम्मो दानं ति ? आमन्ता ।

देय्यधम्मो इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ञफलो असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, चीवरं दानं ति ? आमन्ता ।

चीवरं इट्ठफलं कन्तफलं मनुञ्ञफलं असेचनकफलं सुखुद्रयं सुखविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दानं इट्ठफलं वुत्तं भगवता, पिण्डपातो दानं ... सेनासनं दानं ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो दानं ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो इट्ठफलो कन्तफलो मनुञ्ञफलो
B. 257, R. 343 असेचनकफलो सुखुद्रयो सुखविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि न वत्तब्बं – "देय्यधम्मो दानं" ति ।

६८(५) परिभोगमयपुञ्ञकथा

१३. *परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

परिभोगमयो फस्सो वड्ढति, वेदना वड्ढति, सञ्ञा वड्ढति, चेतना वड्ढति, चित्तं वड्ढति, सद्धा वड्ढति, विरियं वड्ढति, सति वड्ढति, समाधि वड्ढति, पञ्ञा वड्ढती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

लता विय वड्ढति, मालुवा विय वड्ढति, रुक्खो विय वड्ढति, तिणं विय वड्ढति, मुञ्जपुञ्जो[1] विय वड्ढती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. *परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं दत्वा न समन्नाहरति, होति पुञ्ञं ति ? आमन्ता अनावट्टेन्तस्स[2] होति ... अनाभोगस्स होति ... असमन्नाहरन्तस्स

---

१. पुञ्जपुञ्जो – रो० । २. अनावट्टेन्तस्स – सी०, रो०; अनावज्जन्तस्स – स्या०

सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तति । यस्स, भिक्खवे, भिक्खु पिण्डपातं परिभुञ्जमानो ... पे०... सेनासनं परिभुञ्जमानो ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं परिभुञ्जमानो अप्पमाणं चेतोसमाधिं उपसम्पज्ज विहरति, अप्पमाणो तस्स पुञ्ञाभिसन्दो कुसलाभिसन्दो सुखस्साहारो सोवग्गिको सुखविपाको सग्गसंवत्तनिको इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तति । इमे खो, भिक्खवे, चत्तारो पुञ्ञाभिसन्दा कुसलाभिसन्दा सुखस्साहारा सोवग्गिका सुखविपाका सग्गसंवत्तनिका इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ।

१७. *परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परिभुञ्जति छड्डेति विस्सज्जेति, होति पुञ्ञं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दायको दानं देति, पटिग्गाहको पटिग्गहेत्वा न परिभुञ्जति छड्डेति विस्सज्जेति, होति पुञ्ञं; नो च वत रे वत्तब्बे – "परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती" ति ।

*परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

दायको दानं देति, पटिग्गाहके पटिग्गहिते राजानो वा हरन्ति, चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति[1], उदकं वा वहति, अप्पिया वा दायादा हरन्ति, होति पुञ्ञं ति ? आमन्ता । B. 260

हञ्चि दायको दानं देति, पटिग्गाहके पटिग्गहिते राजानो वा हरन्ति, चोरा वा हरन्ति, अग्गि वा दहति, उदकं वा वहति, अप्पिया वा दायादा हरन्ति, होति पुञ्ञं; नो च वत रे वत्तब्बे – "परिभोगमयं R. 347 पुञ्ञं वड्ढती" ति ।

६९(६) इतोदिन्नकथा

१८. *इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

---

१. डहति – रो० ।

"नभं च दूरे पथवी च दूरे,
पारं समुद्दस्स तदाहु दूरे।
R. 345 यतो च वेरोचनो अब्भुदेति,
पभङ्करो यत्थ च अत्थमेति ॥

"ततो हवे[1] दूरतरं वदन्ति,
सतं च धम्मं असतं च धम्मं।
अब्यायिको होति सतं समागमो,
यावं पि तिट्ठेय्य तथेव होति ॥
खिप्पं हि[2] वेति[2] असतं समागमो,
तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

१६. न वत्तब्बं – "परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"आरामरोपा[3] वनरोपा, ये जना सेतुकारका ।
पपं च उदपानं च, ये ददन्ति उपस्सयं ॥
P. 259 "तेसं दिवा च रत्तो च, सदा पुञ्ञं पवड्ढति ।
धम्मट्ठा सीलसम्पन्ना, ते जना सग्गगामिनो" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती ति ।

न वत्तब्बं – "परिभोगमयं पुञ्ञं वड्ढती" ति ? आमन्ता ।

R. 346 ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारोमे, भिक्खवे, पुञ्ञाभिसन्दा कुसलाभिसन्दा सुखस्साहारा सोवग्गिका सुखविपाका सग्गसंवत्तनिका इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ति ! कतमे चत्तारो ? यस्स, भिक्खवे, भिक्खु चीवरं परिभुञ्जमानो अप्पमाणं चेतोसमाधिं उपसम्पज्ज विहरति, अप्पमाणो तस्स पुञ्ञाभिसन्दो कुसलाभिसन्दो

---

१. हेव – रो० । २–२. हवेति – स्या०, रो० । ३. आरामारोपा – सी० ।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमानि, भिक्खवे, ठानानि सम्पस्सन्ता मातापितरो पुत्तं इच्छन्ति कुले जायमानं ! कतमानि पञ्च ? भटो वा नो भरिस्सति, किच्चं वा नो करिस्सति, कुलवंसो चिरं ठस्सति[1], दायज्जं पटिपज्जिस्सति[2], अथ वा पन पेतानं कालङ्कतानं दक्खिणं अनुप्पदस्सति – इमानि खो, भिक्खवे, पञ्च ठानानि[3] सम्पस्सन्ता मातापितरो पुत्तं इच्छन्ति कुले जायमानं ति ।

"पञ्च ठानानि सम्पस्सं, पुत्तं इच्छन्ति पण्डिता ।
भटो[4] वा नो भरिस्सति, किच्चं वा नो करिस्सति ॥
"कुलवंसो चिरं तिट्ठे, दायज्जं पटिपज्जति ।
अथ वा पन पेतानं, दक्खिणं अनुप्पदस्सति ॥ R.349
"ठानानेतानि सम्पस्सं, पुत्तं इच्छन्ति पण्डिता ।
तस्मा सन्तो सप्पुरिसा, कतञ्ञू कतवेदिनो ॥
"भरन्ति मातापितरो, पुब्बे कतमनुस्सरं[5] ।
करोन्ति तेसं किच्चानि, यथा तं पुब्बकारिनं ॥
"ओवादकारी भटपोसी, कुलवंसं अहापयं ।
सद्धो सीलेन सम्पन्नो, पुत्तो होति पसंसियो" ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ।

७०(७) पथवी कम्मविपाको ति कथा

२२. *पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता । B. 262

सुखवेदनिया[6] दुक्खवेदनिया[6] अदुक्खमसुखवेदनिया, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, फस्सेन सम्पयुत्ता, वेदनाय सम्पयुत्ता, सञ्ञाय सम्पयुत्ता, चेतनाय सम्पयुत्ता, चित्तेन सम्पयुत्ता, सारम्मणा; अत्थि ताय आवट्टना[7] आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.350

---

१. थस्सति – रो० । २. मे पटिपज्जिस्सति – सी०; पटिपज्जति – स्या०, रो० । ३. थाणानि – रो० । ४. भतो – रो० । ५. यतामनुस्सरि – सी० । ६–६. सुखवेदनीया दुक्खवेदनीया – रो० । ७. आवज्जना – स्या० ।

इतो चीवरं देन्ति तं चीवरं तत्थ परिभुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

इतो पिण्डपातं देन्ति, इतो सेनासनं देन्ति, इतो गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देन्ति, इतो खादनीयं देन्ति, इतो भोजनीयं देन्ति, इतो पानीयं देन्ति; तं[1] पानीयं[1] तत्थ परिभुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो अञ्ञस्स कारको परकतं[2] सुखदुक्खं अञ्ञो करोति, अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

१९. न वत्तब्बं – "इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती" ति ? आमन्ता ।

ननु पेता अत्तनो अत्थाय दानं देन्तं अनुमोदेन्ति[3], चित्तं पसादेन्ति, पीतिं उप्पादेन्ति, सोमनस्सं पटिलभन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पेता अत्तनो अत्थाय दानं देन्तं अनुमोदेन्ति, चित्तं पसादेन्ति, पीतिं उप्पादेन्ति, सोमनस्सं पटिलभन्ति; तेन वत रे वत्तब्बे – "इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती" ति ।

२०. न वत्तब्बं – "इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"उन्नमे[4] उदकं वुट्ठं[5], यथानिन्नं पवत्तति ।
R.348 एवमेव इतो दिन्नं, पेतानं उपकप्पति ॥
B.261 "यथा वारिवहा पूरा, परिपूरेन्ति सागरं ।
एवमेव इतो दिन्नं, पेतानं उपकप्पति ॥
"न हि तत्थ कसी अत्थि, गोरक्खेत्थ न विज्जति ।
वणिज्जा तादिसी नत्थि, हिरञ्ञेन कयाकयं[6] ।
इतो दिन्नेन यापेन्ति, पेता कालङ्कता तहिं" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती ति ।

२१. न वत्तब्बं – "इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ती" ति ? आमन्ता ।

१–१. रो० पोत्थके नत्थि । २. परिकतं – सी० । ३. अनुमोदन्ति – स्या० ।
४. उण्णते – स्या० । ५. वुत्थं – रो० । ६. कयक्कय – रो० ।

कम्मविपाको पग्गहनिग्गहूपगो छेदनभेदनूपगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लब्भा पथवी केतुं विक्केतुं आठपेतुं ओचिनितुं विचिनितुं ति ? आमन्ता ।

लब्भा कम्मविपाको केतुं विक्केतुं आठपेतुं ओचिनितुं विचिनितुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *पथवी परेसं साधारणा ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको परेसं साधारणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्मविपाको परेसं साधारणो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"असाधारणमञ्ञेसं, अचोरहरणो[1] निधि ।
कयिराथ मच्चो पुञ्ञानि, सचे[2] सुचरितं चरे" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कम्मविपाको परेसं साधारणो" ति ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

पठमं पथवी सण्ठाति, पच्छा सत्ता उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

पठमं विपाको उप्पज्जति, पच्छा विपाकपटिलाभाय कम्मं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पथवी सब्बसत्तानं कम्मविपाको ति ? आमन्ता । R.352

सब्बे सत्ता पथविं परिभुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बे सत्ता पथविं परिभुञ्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि पथविं अपरिभुञ्जित्वा परिनिब्बायन्ती ति ? आमन्ता ।

अत्थि केचि कम्मविपाकं अखेपेत्वा परिनिब्बायन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पथवी चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

अञ्ञे सत्ता पथविं परिभुञ्जन्ती ति ? आमन्ता ।

चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाकं अञ्ञे सत्ता परिभुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. अचोराहरणो – सी०, स्या० । २. स वे – स्या० ।

ननु न सुखवेदनिया न दुक्खवेदनिया न अदुक्खमसुखवेदनिया, न सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता, न फस्सेन सम्पयुत्ता, न वेदनाय सम्पयुत्ता, न सञ्ञाय सम्पयुत्ता, न चेतनाय सम्पयुत्ता, न चित्तेन सम्पयुत्ता, अनारम्मणा; नत्थि ताय आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनिया न दुक्खवेदनिया ...पे०... अनारम्मणा; नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "पथवी कम्मविपाको" ति ।

*फस्सो कम्मविपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुक्खवेदनियो अदुक्खमसुखवेदनियो सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो दुक्खाय ...पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो फस्सेन सम्पयुत्तो वेदनाय सम्पयुत्तो सञ्ञाय सम्पयुत्तो चेतनाय सम्पयुत्तो चित्तेन सम्पयुत्तो सारम्मणो[1]; अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

पथवी कम्मविपाको, पथवी सुखवेदनिया दुक्खवेदनिया अदुक्खमसुखवेदनिया सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता दुक्खाय ...पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता फस्सेन सम्पयुत्ता वेदनाय सम्पयुत्ता सञ्ञाय सम्पयुत्ता चेतनाय सम्पयुत्ता चित्तेन सम्पयुत्ता सारम्मणा; अत्थि ताय आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पथवी कम्मविपाको, पथवी न सुखवेदनिया न दुक्खवेदनिया ...पे०... अनारम्मणा; नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

B. 263 फस्सो कम्मविपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ...पे०... अनारम्मणो; नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पथवी कम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

R.351 पथवी पग्गहनिग्गहूपगा[2] छेदनभेदनूपगा[2] ति ? आमन्ता ।

---

१. सारम्मणे – सी०; सारम्मणा – स्या०, रो० । २–२. पग्गहनिग्गहुपगा छेदनभेदनुपगा – म० ।

*जरामरणं विपाको, जरामरणं न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं; नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? आमन्ता।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ...पे०... अनारम्मणो; नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२६. *अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं विपाको ति? आमन्ता। B. 265

कुसलानं धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं विपाको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.354

*कुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "कुसलानं धम्मानं विपाको" ति? आमन्ता।

अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "अकुसलानं धम्मानं विपाको" ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कुसलानं धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं विपाको ति? आमन्ता।

अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं विपाको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अकुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "कुसलानं धम्मानं विपाको" ति? आमन्ता।

कुसलानं धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "अकुसलानं धम्मानं विपाको" ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, अकुसलानं धम्मानं विपाको ति? आमन्ता।

कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, कुसलानं धम्मानं विपाको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "कुसलानं धम्मानं विपाको" ति? आमन्ता।

कुसलानं च अकुसलानं च धम्मानं जरामरणं, न वत्तब्बं – "अकुसलानं धम्मानं विपाको" ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

चक्कवत्तिसत्तस्स कम्मविपाकं अञ्ञे सत्ता परिभुञ्जन्ती ति ? आमन्ता ।

B.264 चक्कवत्तिसत्तस्स फस्सं वेदनं सञ्ञं चेतनं चित्तं सद्धं विरियं सतिं समाधिं पञ्ञं अञ्ञे सत्ता परिभुञ्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे० ... ।

२४. न वत्तब्बं – "पथवी कम्मविपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि इस्सरियसंवत्तनियं[1] कम्मं अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं, तेन वत रे वत्तब्बे– "पथवी कम्मविपाको" ति ।

---

७१ (८) जरामरणं विपाको ति कथा

R.353 २५. *जरामरणं विपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, फस्सेन सम्पयुत्तं, वेदनाय सम्पयुत्तं, सञ्ञाय सम्पयुत्तं, चेतनाय सम्पयुत्तं, चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं; अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं; नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं; नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "जरामरणं विपाको" ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुक्खवेदनियो ...पे०... सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना ..पे०... पणिधी ति ? आमन्ता

जरामरणं विपाको, जरामरणं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ...पे०. सारम्मणं; अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

---

१. इस्सरियसवत्तनिक – रो०, एवमुपरि पि ।

दानफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दानफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलफलं ...पे०... भावनाफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

भावनाफलं विपाको ति ? आमन्ता ।

सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *कामावचरं कुसलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपावचरं कुसलं ...पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लोकुत्तरं कुसलं अविपाकं ति ? आमन्ता । B. 267

कामावचरं कुसलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

लोकुत्तरं कुसलं अविपाकं ति ? आमन्ता । R.357

रूपावचरं ...पे०... अरूपावचरं कुसलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०. †कामावचरं कुसलं सविपाकं आचयगामी[1] ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं आचयगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपावचरं ...पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं आचयगामी ति ? आमन्ता ।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं आचयगामी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

†लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति ? आमन्ता ।

१. आचयगामि – सी० ।

२७. न वत्तब्बं – "जरामरणं विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि दुब्बण्णसंवत्तनियं कम्मं अप्पायुकसंवत्तनियं कम्मं ति ? आमन्ता ।

R.355 हञ्चि अत्थि दुब्बण्णसंवत्तनियं कम्मं अप्पायुकसंवत्तनियं कम्मं, तेन वत रे वत्तब्बे – "जरामरणं विपाको" ति ।

७२(६) अरियधम्मविपाककथा

B.266 २८. *नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

ननु महप्फलं सामञ्ञं महप्फलं ब्रह्मञ्ञं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि महप्फलं सामञ्ञं महप्फलं ब्रह्मञ्ञं, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरियधम्मविपाको" ति ।

*नत्थि अरियधम्मविपाको ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि सोतापत्तिफलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि सोतापत्तिफलं, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरियधम्मविपाको" ति ।

ननु अत्थि सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अरहत्तफलं, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरियधम्मविपाको" ति ।

*सोतापत्तिफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।

दानफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।

सीलफलं ...पे०... भावनाफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।

R.356 दानफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तफलं न विपाको ति ? आमन्ता ।

सीलफलं ...पे०... भावनाफलं न विपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३२. ˡन वत्तब्बं – "विपाको विपाकधम्मधम्मो" ति ? आमन्ता ।

ननु विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिनो अञ्ञमञ्ञपच्चया ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विपाका चत्तारो खन्धा अरूपिनो अञ्ञमञ्ञपच्चया, तेन वत रे वत्तब्बे – "विपाको विपाकधम्मधम्मो" ति ।

सत्तमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

सङ्गहो, सम्पयुत्तो[1], चेतसिको धम्मो, चेतसिकं दानं, परिभोग- R.359
मयं पुञ्ञं वड्ढति, इतो दिन्नेन तत्थ यापेन्ति, पथवी कम्मविपाको, जरामरणं विपाको, नत्थि अरियधम्मविपाको, विपाको विपाकधम्मधम्मो ति ।

—o—

१. सम्पयोगो – स्या० ।

कामावचरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

लोकुत्तरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति? आमन्ता। रूपावचरं ...पे०... अरूपावचरं कुसलं सविपाकं अपचयगामी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७२(१०) विपाको विपाकधम्मधम्मो ति कथा

३१. *विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

तस्स विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

तस्स विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्स अन्तकिरिया नत्थि वट्टुपच्छेदो[1]
R.358 नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

विपाको ति वा विपाकधम्मधम्मो ति वा विपाकधम्मधम्मो ति वा विपाको ति[2] वा एसेसे एकट्ठे समे समभागे तज्जाते ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

विपाको च विपाकधम्मधम्मो च विपाकधम्मधम्मो च विपाको च सहगता सहजाता संसट्ठा सम्पयुत्ता एकुप्पादा एकनिरोधा एकवत्थुका एकारम्मणा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B.208 *विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

तञ्ञेव अकुसलं सो अकुसलस्स विपाको, तञ्ञेव कुसलं सो कुसलस्स विपाको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*विपाको विपाकधम्मधम्मो ति? आमन्ता।

येनेव चित्तेन पाणं हनति तेनेव चित्तेन निरये पच्चति, येनेव चित्तेन दानं देति तेनेव चित्तेन सग्गे मोदती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१. वट्टुपच्छेदो – स्या०। २. सी० पोत्थके नत्थि।

ननु अत्थि असुरकायो ति, आमन्ता । R.361

हञ्चि अत्थि असुरकायो, तेन वत रे वत्तब्बे – "छ गतियो" ति ।

७५(२) अन्तराभवकथा

३. *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अरूपभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता । B. 270

हञ्चि कामभवस्स च रूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता । R.362

हञ्चि रूपभवस्स च अरूपभवस्स च अन्तरे नत्थि अन्तराभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

४. *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

पञ्चमी सा योनि, छट्ठमी सा गति, अट्ठमी सा विञ्ञाणट्ठिति, दसमो सो सत्तावासो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८. अट्ठमो वग्गो

७४(१) छगतिकथा

R.360 १. *छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्च गतियो वुत्ता भगवता – निरयो, तिरच्छानयोनि, पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पञ्च गतियो वुत्ता भगवता – निरयो, तिरच्छानयोनि, पेत्तिविसयो, मनुस्सा, देवा; नो च वत रे वत्तब्बे – "छ गतियो" ति ।

B.269 *छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु कालकञ्चिका[1] असुरा पेतानं समानवण्णा समानभोगा समानाहारा समानायुका पेतेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कालकञ्चिका असुरा पेतानं समानवण्णा समानभोगा समानाहारा समानायुका पेतेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "छ गतियो" ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु वेपचित्तिपरिसा[2] देवानं समानवण्णा समानभोगा समानाहारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वेपचित्तिपरिसा देवानं समानवण्णा समानभोगा समानाहारा समानायुका देवेहि सह आवाहविवाहं गच्छन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "छ गतियो" ति ।

*छ गतियो ति ? आमन्ता ।

ननु वेपचित्तिपरिसा पुब्बदेवा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वेपचित्तिपरिसा पुब्बदेवा, नो च वत रे वत्तब्बे – "छ गतियो" ति ।

२ †न वत्तब्बं – "छ गतियो" ति ? आमन्ता ।

---

१. कालकञ्जिका – सी०, स्या०; कालकञ्जका – रो०, एवमुपरि पि । २. वेपचित्तिपरिसा – सी०, एवमुपरि पि ।

योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । B. 271 ...पे०... ।

अत्थि रूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपभवे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? R.364 आमन्ता ।

अन्तराभवे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपभवो पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अरूपभवो, अरूपभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपभवूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपभवे अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०

अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ति ति ? न हेव वत्तब्बे पे० ।

अन्तराभवे अत्थि रूप[1] वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाण ति न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो[2] ति ? न हेव वत्तब्बे । पे०

५. *अत्थि कामभवो, कामभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि कामभवूपग कम्म ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवूपग कम्म ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

अत्थि कामभवूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

R 363 अत्थि अन्तराभवूपगा सत्ता ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामभवे अत्थि रूप वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाण ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवे अत्थि रूप वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाण ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

कामभवो पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

अन्तराभवो पञ्चवोकारभवो ति ? न हेव वत्तब्बे । पे० ।

*अत्थि रूपभवो, रूपभवो भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि अन्तराभवो, अन्तराभवो भवो गति सत्तावासो संसारो

१ रूपा – सी० । २ पञ्चवोकारो – सी० ।

अरूपूपगस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.366

अरूपूपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति? आमन्ता।

न अरूपूपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७. न वत्तब्बं अत्थि अन्तराभवो ति? आमन्ता।

ननु अन्तरापरिनिब्बायी[1] पुग्गलो अत्थी ति? आमन्ता।

हञ्चि अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थि, तेन[2] वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति।

*अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो ति? आमन्ता।

उपहच्चपरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि उपहच्चभवो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अन्तरापरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि अन्तराभवो ति? आमन्ता।

असङ्खारपरिनिब्बायी पुग्गलो ...पे०... ससङ्खारपरिनिब्बायी पुग्गलो अत्थी ति कत्वा अत्थि ससङ्खारभवो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

७६(३) कामगुणकथा

८. *पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति? आमन्ता।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो[3] छन्दो ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि तप्पटिसंयुत्तो छन्दो, नो च वत रे वत्तब्बे – B. 273 "पञ्चेव कामगुणा कामधातू" ति।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो छन्दो तप्पटिसंयुत्तो छन्दरागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसंयुत्तो R. 367 रागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्परागो तप्पटिसंयुत्ता पीति तप्पटिसंयुत्तं सोमनस्सं तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं ति? आमन्ता।

---

१. अन्तरापरिनिब्बायि – सी०, स्या०, एवमुपरि पि। २. नो – स्या०। ३. तप्पटिसञ्ञुत्तो – सी०, रो०, म०, एवमुपरि पि।

अन्तराभवे अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपभवो चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

R.305 अन्तराभवो चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. *अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

सब्बेसञ्ञेव सत्तानं अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बेसञ्ञेव सत्तानं नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सब्बेसञ्ञेव सत्तानं नत्थि अन्तराभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

*अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स[1] पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

B 272 *न आनन्तरियस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

न आनन्तरियस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निरयूपगस्स पुग्गलस्स ...पे०... असञ्ञसत्तूपगस्स पुग्गलस्स ...पे०... अरूपूपगस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपूपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपूपगस्स पुग्गलस्स नत्थि अन्तराभवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अन्तराभवो" ति ।

*न अरूपूपगस्स पुग्गलस्स अत्थि अन्तराभवो ति ? आमन्ता ।

---

१. मानन्तरियस्स – रो० ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कामधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि कामगुणूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 274

अत्थि कामधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि कामगुणूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामधातुया सत्ता॰ जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

कामगुणे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

कामगुणा पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.369

कामधातुया सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, सावकयुगं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कामगुणे[1] सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, सावकयुगं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. न वत्तब्बं – "पञ्चेव कामगुणा कामधातू" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा ! कतमे पञ्च ? चक्खुविञ्ञेय्या रूपा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया, सोतविञ्ञेय्या सद्दा ...पे०... घानविञ्ञेय्या गन्धा ...पे०... जिव्हाविञ्ञेय्या रसा ...पे०... कायविञ्ञेय्या फोट्ठब्बा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया – इमे खो, भिक्खवे, पञ्च कामगुणा" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ।

---

१. कामगुणा – रो० ।

हञ्चि अत्थि तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चेव कामगुणा कामधातू" ति।

*पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ? आमन्ता।

मनुस्सानं चक्खु[1] न कामधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

मनुस्सानं सोतं ... पे०... मनुस्सानं घानं ... पे०... मनुस्सानं जिव्हा[2] ... पे०... मनुस्सानं कायो ... पे०.. मनुस्सानं मनो न कामधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनुस्सानं मनो न कामधातू ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"पञ्च कामगुणा लोके, मनोच्छट्ठा पवेदिता ।
एत्थ छन्दं विराजेत्वा, एवं दुक्खा पमुच्चती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "मनुस्सानं मनो न कामधातू" ति ।

९. *पञ्चेव कामगुणा कामधातू ति ? आमन्ता ।

कामगुणा भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कामगुणूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कामगुणूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामगुणे सत्ता जायन्ती जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती
R 360 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामगुणे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामगुणा पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामगुणे सम्मासम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, पच्चेकसम्बुद्धा उप्पज्जन्ति, सावकयुगं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामधातु भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

१. चक्खु – स्या०, रो० । २. जिव्ह – सी० ।

७८(५) रूपधातुकथा

१३. *रूपिनो धम्मा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

रूपं भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति R.371 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B.276

अत्थि रूपूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपधातु भवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

रूपं भवो गति ...पे... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

रूपे सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

रूपे अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपधातु पञ्चवोकारभवो ति ? आमन्ता । R.372

रूपं पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. *रूपिनो धम्मा रूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं ति ? आमन्ता ।

७७(४) कामकथा

११. *पञ्चेवायतना कामा ति? आमन्ता।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो[1] छन्दो ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि तप्पटिसंयुत्तो छन्दो, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चेवायतना कामा" ति।

ननु अत्थि तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो[2] छन्दो[2] तप्पटिसंयुत्तो छन्दरागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्पो तप्पटिसंयुत्तो रागो तप्पटिसंयुत्तो सङ्कप्परागो तप्पटिसंयुत्ता पीति तप्पटिसंयुत्तं सोमनस्सं तप्पटिसंयुत्तं
B, 275 पीतिसोमनस्सं ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि तप्पटिसंयुत्तं पीतिसोमनस्सं, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चेवायतना कामा" ति।

R. 370 १२. †न वत्तब्बं – "पञ्चेवायतना कामा" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा! कतमे पञ्च? चक्खुविञ्ञेय्या रूपा ...पे०... कायविञ्ञेय्या फोट्ठब्बा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया – इमे खो, भिक्खवे, पञ्च कामगुणा" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि पञ्चेवायतना कामा ति।

*पञ्चेवायतना कामा ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "पञ्चिमे, भिक्खवे, कामगुणा! कतमे पञ्च? चक्खुविञ्ञेय्या रूपा ...पे०... कायविञ्ञेय्या फोट्ठब्बा इट्ठा कन्ता मनापा पियरूपा कामूपसंहिता रजनीया – इमे खो, भिक्खवे, पञ्च कामगुणा। अपि च, भिक्खवे, नेते कामा कामगुणा नामेते अरियस्स विनये वुच्चन्ति –

"सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
न ते कामा यानि चित्रानि लोके।
सङ्कप्परागो पुरिसस्स कामो,
तिट्ठन्ति चित्रानि तथेव लोके।
अथेत्थ धीरा विनयन्ति छन्दं" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "पञ्चेवायतना कामा" ति।

---

१. तप्पटिसञ्ञुत्तो रो०, एवमुपरि पि। २-२. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति— कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता । R.374

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

८० (७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? आमन्ता । B.278

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

७९.(६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति B. 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

वेदना भवो गति ... पे०.. अत्तभावपटिलाभो ति ? न हे वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मी पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा स

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता । R.37

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

८० (७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? आमन्ता । B.271

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता ।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

७९.(६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता ।

वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति
B. 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरूपधातु भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

R. 373 वेदना भवो गति ... पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता ।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अरूपधातु चतुवोकारभवो ति ? आमन्ता।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१६. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सा व कामधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति– कामभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, कामधातुया अत्थि रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता। R.374

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सा व कामधातु, सा रूपधातु, सा अरूपधातू ति ? आमन्ता।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो तीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन च अरूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

८० (७) रूपधातुया आयतनकथा

१७. *अत्थि सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया ति ? B. 278
आमन्ता।

अत्थि तत्थ घानायतनं ति ? आमन्ता।

अत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं ति ? आमन्ता।

अत्थि तत्थ रसायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि तत्थ कायायतनं ति ? आमन्ता।

अत्थि तत्थ फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*नत्थि तत्थ गन्धायतनं ति ? आमन्ता।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सा व कामधातु, सा रूपधातू ति ? आमन्ता।

कामभवेन समन्नागतो पुग्गलो द्वीहि भवेहि समन्नागतो होति – कामभवेन च रूपभवेन चा ति ? न हेवं वत्तब्बे।

---

७९ (६) अरूपधातुकथा

१५. *अरूपिनो धम्मा अरूपधातू ति ? आमन्ता।

वेदना भवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति
B. 277 अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

वेदनाय अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

वेदना चतुवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अरूपधातु भवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता।

R. 373 वेदना भवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि अरूपधातूपगं कम्मं ति ? आमन्ता।

अत्थि वेदनूपगं कम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि अरूपधातूपगा सत्ता ति ? आमन्ता।

अत्थि वेदनूपगा सत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अरूपधातुया सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? आमन्ता।

वेदनाय सत्ता जायन्ति जीयन्ति मीयन्ति चवन्ति उपपज्जन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अरूपधातुया अत्थि वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं ति ? आमन्ता।

अत्थि तत्थ कायायतनं, नत्थि फोट्ठब्बायतनं ति ? आमन्ता । R. 376

अत्थि तत्थ सोतायतनं, नत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ B. 279 मनायतनं, नत्थि धम्मायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. *अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, तेन चक्खुना तं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, तेन घानेन तं गन्धं घायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, तेन चक्खुना तं रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं अत्थि रसायतनं, ताय जिव्हाय तं रसं सायति ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्ठब्बायतनं, तेन कायेन तं फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ सोतायतनं अत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, तेन घानेन तं गन्धं घायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं अत्थि रसायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्ठब्बायतनं, तेन कायेन तं फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, न च तेन घानेन तं गन्धं घायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायतनं, न च तेन चक्खुना तं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 377

अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, न च तेन घानेन तं गन्धं घायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ सोतायतनं अत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ

नत्थि तत्थ घानायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि तत्थ रसायतनं ति ? आमन्ता ।

नत्थि तत्थ जिव्हायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि तत्थ फोट्ठब्बायतनं ति ? आमन्ता ।

R.375 नत्थि तत्थ कायायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८. *अत्थि तत्थ चक्खायतनं, अत्थि रूपायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं, अत्थि गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं, अत्थि रूपायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं, अत्थि रसायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, अत्थि फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ सोतायतनं, अत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं, अत्थि धम्मायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ घानायतनं, अत्थि गन्धायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ मनायतनं, अत्थि धम्मायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं, अत्थि रसायतनं ति ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, अत्थि फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ घानायतनं, नत्थि गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं, नत्थि रूपायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ घानायतनं, नत्थि गन्धायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ सोतायतनं, नत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं, नत्थि धम्मायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ जिव्हायतनं, नत्थि रसायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं, नत्थि फोट्ठब्बायतनं ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ चक्खायतनं, नत्थि रूपायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिव्हानिमित्तं कायनिमित्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि तत्थ घाननिमित्तं जिव्हानिमित्तं कायनिमित्तं, तेन वत रे वत्तब्बे – "सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया" ति ।

८१(८) अरूपे रूपकथा

२२. *अत्थि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

रूपभवो रूपगति रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो अरूपसंसारो अरूपयोनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपभवो ...पे०... अरूपत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं अरूपेसू" ति ।

*अत्थि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवो गति सत्तावासो संसारो योनि विञ्ञाणट्ठिति अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 281, R. 379

ननु चतुवोकारभवो ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं अरूपेसू" ति ।

२३. *अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च रूपभवो रूपगति रूपसत्तावासो रूपसंसारो रूपयोनि रूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च रूपभवो रूपगति ...पे०... रूपत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च पञ्चवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च पञ्चवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च अरूपभवो अरूपगति अरूपसत्तावासो अरूपसंसारो अरूपयोनि अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, न च तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ जिव्हायतनं अत्थि रसायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्ठब्बायतनं, न च तेन कायेन तं फोट्ठब्बं फुसती ति? आमन्ता ।

अत्थि[1] तत्थ चक्खायतनं अत्थि रूपायातनं, न च तेन चक्खुना तं रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्ठब्बायतनं, न च तेन कायेन तं फोट्ठब्बं फुसती ति ? आमन्ता[1] ।

अत्थि तत्थ सोतायतनं अत्थि सद्दायतनं ...पे०... अत्थि तत्थ मनायतनं अत्थि धम्मायतनं, न च तेन मनेन तं धम्मं विजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 280 २०. *अत्थि तत्थ घानायतनं अत्थि गन्धायतनं, तेन घानेन तं गन्धं घायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ मूलगन्धो सारगन्धो तचगन्धो पत्तगन्धो पुप्फगन्धो फलगन्धो आमगन्धो विस्सगन्धो[2] सुगन्धो दुग्गन्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ जिव्हायतनं अत्थि रसायतनं, ताय जिव्हाय तं रसं सायती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ मूलरसो खन्धरसो तचरसो पत्तरसो पुप्फरसो फलरसो अम्बिलं मधुरं तित्तकं[3] कटुकं लोणियं खारियं लम्बिलं कसावो
R.378 सादु असादु ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि तत्थ कायायतनं अत्थि फोट्ठब्बायतनं, तेन कायेन तं फोट्ठब्बं फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ कक्खळं[4] मुदुकं सण्हं[5] फरुसं सुखसम्फस्सं दुक्खसम्फस्सं गरुकं लहुकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. न वत्तब्बं – "सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया" ति ? आमन्ता ।

१–१ अयं पाठो म० पोत्थके न दिस्सति । २. विसगन्धो – स्या०, रो० । ३. तित्तिकं – स्या० । ४. ककखल – सी०, स्या० । ५. सण्हक – सी० ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि R.381
तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२६. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

यं किञ्चि कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपं सब्बं तं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता । B. 283
कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ...
रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु R.382
...पे०... वायोधातु कुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपं रूपधातुया[1], सो च अरूपभवो अरूपगति ...पे०... अरूपत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपं अरूपेसु, सो च चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपं रूपधातुया, सो च चतुवोकारभवो गति ...पे०... अत्तभावपटिलाभो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४. *अत्थि रूपं अरूपेसू ति ? आमन्ता ।

ननु रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं अरूपेसू" ति ।

*रूपानं निस्सरणं अरूपं वुत्तं भगवता, अत्थि रूपं अरूपेसू
R.380 ति ? आमन्ता ।

कामानं निस्सरणं नेक्खम्मं वुत्तं भगवता, अत्थि नेक्खम्मेसु कामा, अत्थि अनासवेसु आसवा, अत्थि अपरियापन्नेसु परियापन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८२(९) रूपं कम्मं ति कथा

B.282 २५. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं कुसलं" ति ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

---

१. अरूपधातुया – सी०, स्या०, रो० ।

रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०...।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु फस्सविप्पयुत्ता अब्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.384

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता कुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु अनारम्मणा फस्सविप्पयुत्ता अब्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु अब्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ...फोट्ठब्बायतनं ... पे०... पथवीधातु... आपोधातु ... तेजोधातु ... पे०... वायोधातु अनारम्मणा कुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 383 कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु अनारम्मणा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२८. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 284 कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ...

यं किञ्चि कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपं सब्बं तं कुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यथा कायकम्मं तथा वचीकम्मं ति ।

३१. *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता । R. 386

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे –"अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं" ति ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । B. 286

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... रागो,... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०. *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 285 ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं" ति ।

.385 *कुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

यं किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपं सब्बं तं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अब्याकतं ति ? आमन्ता । R.380

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ...

R.387 अकुसलन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ... पे०... सञ्ञा ... चेतना ... रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ... पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं कायकम्म रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

यं किञ्चि अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपं सब्बं तं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३२. *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे – "अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं" ति ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

287 अकुसलेन चित्तेन समुट्ठिता वेदना ... पे०... सञ्ञा ... चेतना ... रागो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अकुसलं सारम्मणं,
R.388 अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो फस्सविप्पयुत्तो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ... पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो फस्सविप्पयुत्तो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं[1] फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्स- B.289
विप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... R.391
रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो फस्सविप्पयुत्तो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

---

१. रो० पोत्थके नत्थि ।

रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 288 ३४. *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ...पे०... रसायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं अनारम्मणं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ...पे०... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ..पे०.. वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं अब्याकतं
R. 390 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

३५. *अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं रूपायतनं फस्सविप्पयुत्तं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

सोतायतनं रूपं ति, सोतविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

घानायतनं रूपं ति, घानविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

जिव्हायतनं रूपं ति, जिव्हाविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

कायायतनं रूपं ति, कायविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.393
...पे०... ।

३७. *रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि; चेतयित्वा कम्मं करोति कायेन वाचाय मनसा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; वाचाय वा, आनन्द, सति वचीसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; मने वा, आनन्द, सति मनोसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना अकुसलं कायकम्मं दुक्खुद्रयं[1] दुक्खविपाकं; चतुब्बिधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना अकुसलं वचीकम्मं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना अकुसलं मनोकम्मं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना कुसलं कायकम्मं सुखुद्रयं[2]

१. दुक्खिन्द्रियं – रो० । २. सुखिन्द्रियं – रो० ।

सोतायतनं रूपं ति, सोतविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

घानायतनं रूपं ति, घानविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

जिव्हायतनं रूपं ति, जिव्हाविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

कायायतनं रूपं ति, कायविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.393 ...पे०... ।

३७. *रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चेतनाहं, भिक्खवे, कम्मं वदामि; चेतयित्वा कम्मं करोति कायेन वाचाय मनसा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "काये वा, आनन्द, सति कायसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; वाचाय वा, आनन्द, सति वचीसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं; मने वा, आनन्द, सति मनोसञ्चेतनाहेतु उप्पज्जति अज्झत्तं सुखदुक्खं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना अकुसलं कायकम्मं दुक्खुद्रयं[1] दुक्खविपाकं; चतुब्बिधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना अकुसलं वचीकम्मं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना अकुसलं मनोकम्मं दुक्खुद्रयं दुक्खविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, कायसञ्चेतना कुसलं कायकम्मं सुखुद्रयं[2]

१. दुक्खिन्द्रियं – रो० । २. सुखिन्द्रियं – रो० ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं सद्दायतनं ...पे०... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो अनारम्मणो फस्सविप्पयुत्तो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन चित्तेन समुट्ठितं वचीकम्मं रूपं अनारम्मणं फस्सविप्पयुत्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३६. न वत्तब्बं – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ।

*रूपं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ... जिव्हायतनं ... कायायतनं ...
R.392 रूपायतनं ... सद्दायतनं ... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ... पथवीधातु ... आपोधातु ... तेजोधातु ...पे०... वायोधातु असुचि अस्सु लोहितं सेदो कुसलो पि अकुसलो पी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कायो रूपं, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

मनो रूपं, मनोकम्मं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनो अरूपं, मनोकम्मं अरूपं ति ? आमन्ता ।

कायो रूपं, कायकम्मं अरूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.290 *कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं रूपं ति, चक्खुविञ्ञाणं रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायो रूपं ति, कायकम्मं रूपं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि अरूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नत्थि अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरूपीनं धम्मानं आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

रूपीनं धम्मानं आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपीनं धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "रूपजीवितिन्द्रियं" ति ? आमन्ता ।

अरूपीनं धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "अरूपजीवितिन्द्रियं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३९. *रूपीनं धम्मानं आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? B. 292 आमन्ता ।

अरूपीनं धम्मानं आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरूपीनं धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "रूपजीवितिन्द्रियं" ति ? आमन्ता ।

रूपीनं धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "अरूपजीवितिन्द्रियं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 396

*रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "रूपजीवितिन्द्रियं" ति ? आमन्ता ।

रूपीनं च अरूपीनं च धम्मानं आयु न वत्तब्बं – "अरूपजीवितिन्द्रियं" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

निरोधं समापन्नस्स नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सुखविपाकं; चतुब्बिधा, भिक्खवे, वचीसञ्चेतना कुसलं वचीकम्मं सुखुद्रयं सुखविपाकं; तिविधा, भिक्खवे, मनोसञ्चेतना कुसलं मनोकम्मं सुखुद्रयं सुखविपाकं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

R.394 तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

*रूपं कम्मं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सचायं, आनन्द, समिद्धि मोघपुरिसो B. 291 पाटलिपुत्तस्स[1] परिब्बाजकस्स एवं पुट्ठो एवं व्याकरेय्य – 'सञ्चेतनियं, आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा कायेन वाचाय मनसा सुखवेदनियं सुखं सो वेदयति; सञ्चेतनियं, आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा कायेन वाचाय मनसा दुक्खवेदनियं दुक्खं सो वेदयति; सञ्चेतनियं, आवुसो पाटलिपुत्त, कम्मं कत्वा कायेन वाचाय मनसा अदुक्खमसुखवेदनियं अदुक्खमसुखं सो वेदयती' ति, एवं व्याकरमानो खो, आनन्द, समिद्धि मोघपुरिसो पाटलिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स सम्मा व्याकरमानो व्याकरेय्या" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "रूपं कम्मं" ति ।

८३(१०) जीवितिन्द्रियकथा

३८. *नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं[2] ति ? आमन्ता ।

नत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, नो च[3] वत रे वत्तब्बे – "नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं[4]" ति ।

R.395 *अत्थि अरूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, अत्थि अरूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि रूपीनं धम्मानं आयु ठिति यपना यापना इरियना वत्तना पालना, अत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. पाटलिपुत्तस्स – स्या०, रो० । २. रूप जीवितिन्द्रियं – सी० । ३. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ४. जीवितिन्द्रियं – रो० ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने एकदेसो भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितो फस्सो उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने अनवसेसो भिज्जती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन समुट्ठितं जीवितिन्द्रियं उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने अनवसेसं भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४३. *द्वे जीवितिन्द्रियानी ति ? आमन्ता ।

द्वीहि जीवितेहि जीवति, द्वीहि मरणेहि मीयती[1] ति ? आमन्ता[2] ।

८४(११) कम्महेतुकथा

४४. *कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता । R.398

कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु सकदागामी ...पे०... अनागामी अनागामिफला परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्महेतु सोतापन्नो सोतापत्तिफला न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । B. 294 ...पे०... ।

कम्महेतु सकदागामी ...पे०... अनागामी अनागामिफला न परिहायती ति ? आमन्ता ।

कम्महेतु अरहा अरहत्ता न परिहायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्महेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातकम्मस्स हेतु ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अदिन्नादानकम्मस्स हेतु ...पे०... कामेसुमिच्छाचारकम्मस्स

---

१. मिय्यती – स्या० । २. न हेवं वत्तब्बे ...पे०... – स्या०, रो० ।

४०. *निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं" ति ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

निरोधं समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? आमन्ता ।

निरोधं समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खन्धो ...पे०... सञ्ञाक्खन्धो ...पे०... विञ्ञाणक्खन्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निरोधं समापन्नस्स अत्थि वेदनाक्खन्धो ...पे०... सञ्ञाक्खन्धो ...पे०... विञ्ञाणक्खन्धो ति ? आमन्ता ।

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४१. *नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तानं नत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

397 हञ्चि असञ्ञसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि रूपजीवितिन्द्रियं" ति ।

असञ्ञसत्तानं अत्थि जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

असञ्ञसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

293 *असञ्ञसत्तानं अत्थि सङ्खारक्खन्धो ति ? आमन्ता ।

असञ्ञसत्तानं अत्थि वेदनाक्खन्धो ...पे०... सञ्ञाक्खन्धो ..पे०... विञ्ञाणक्खन्धो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्ञसत्तानं अत्थि वेदनाक्खन्धो ...पे०... सञ्ञाक्खन्धो ...पे०... विञ्ञाणक्खन्धो ति ? आमन्ता ।

पञ्चवोकारभवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४२. *उपपत्तेसियेन[1] चित्तेन समुट्ठितं जीवितिन्द्रियं उपपत्तेसिये चित्ते भिज्जमाने एकदेसं भिज्जती ति ? आमन्ता ।

१. उप्पत्तेसियेन – रो०, एवमुपरि पि ।

९. नवमो वग्गो

८५(१) आनिसंसदस्साविकथा[1]

१. *आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ? आमन्ता । R.400

ननु सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं" ति । B.295

*ननु सङ्खारे दुक्खतो ... पे०... रोगतो ... गण्डतो ... सल्लतो ... अघतो ... आबाधतो ... परतो ... पलोकतो ... ईतितो ... उपद्दवतो ... भयतो ... उपसग्गतो ... चलतो ... पभङ्गुतो ... अद्धुवतो[2] ... अताणतो ... अलेणतो ... असरणतो ... असरणीभूततो ... रित्ततो[3] ... तुच्छतो ... सुञ्ञतो ... अनत्ततो ... आदीनवतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं" ति ।

*सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च दुक्खतो ...पे०... विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता । R.401

१. आनिसंसकथा – सी०, स्या०, रो० । २. अधुवतो – सी०, स्या०, रो० । ३. रिच्चतो – रो० ।

हेतु ... मुसावादकम्मस्स हेतु ... पिसुणवाचाकम्मस्स[1] हेतु ... फरुसवाचाकम्मस्स[2] हेतु ... सम्फप्पलापकम्मस्स[3] हेतु ... मातुघातकम्मस्स[4] हेतु ... पितुघातकम्मस्स हेतु ... अरहन्तघातकम्मस्स हेतु ... रुहिरुप्पादकम्मस्स हेतु ...पे०... सङ्घभेदकम्मस्स हेतू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कतमस्स कम्मस्स हेतू ति ? हन्द हि अरहन्तानं अब्भाचिक्खती ति ।

R.399 अरहन्तानं अब्भाचिक्खनकम्मस्स[5] हेतु अरहा अरहत्ता परिहायती ति ? आमन्ता ।

ये केचि अरहन्तानं अब्भाचिक्खन्ति, सब्बे ते अरहत्तं सच्छिकरोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अट्ठमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

छ गतियो, अन्तराभवो, पञ्चेव कामगुणा कामधातु, पञ्चेव आयतना कामा, रूपिनो धम्मा रूपधातु, अरूपिनो धम्मा अरूपधातु, सळायतनिको अत्तभावो रूपधातुया, अत्थि रूपं अरूपेसु, रूपं कम्मं, रूपं[6] जीवितं[6], कम्महेतुका[7] परिहायती ति ।

---

१. पिसुणावाचाकम्मस्स – सी०, स्या० । २. फरुसावाचाकम्मस्स – सी० । ३. सम्फप्पलापाकम्मस्स – सी० । ४. मातुघातककम्मस्स – स्या०, एवमुपरि पि । ५. अब्भाचिक्खितकम्मस्स – सी० । ६–६. रूपजीवितिन्द्रियं – स्या०, रो० । ७. कम्महेतु – स्या०, रो० ।

९. नवमो वग्गो

८५(१) आनिसंसदस्साविकथा[1]

१. *आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ? आमन्ता । R.400

ननु सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे अनिच्चतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति, B.295 नो च वत रे वत्तब्बे – "आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं" ति ।

*ननु सङ्खारे दुक्खतो ... पे०... रोगतो ... गण्डतो ... सल्लतो ... अघतो ... आबाधतो ... परतो ... पलोकतो ... ईतितो ... उपद्दवतो ... भयतो ... उपसग्गतो ... चलतो ... पभङ्गुतो ... अद्धुवतो[2] ... अताणतो ... अलेणतो ... असरणतो ... असरणीभूततो ... रित्ततो[3] ... तुच्छतो ... सुञ्ञतो ... अनत्ततो ... आदीनवतो ... पे०... विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारे विपरिणामधम्मतो मनसिकरोतो संयोजना पहीयन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं" ति ।

*सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च अनिच्चतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च दुक्खतो ...पे०... विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारे च विपरिणामधम्मतो मनसि करोति निब्बाने च आनिसंसदस्सावी होती ति ? आमन्ता । R.401

१. आनिसंसकथा – सी०, स्या०, रो० । २. अधुवतो – सी०, [illegible] रो० । ३. रिञ्चतो – रो० ।

छिन्नं फस्सानं ...पे०... छिन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. न वत्तब्बं – "आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु निब्बाने सुखानुपस्सी विहरति सुखसञ्ञी सुखपटिसंवेदी, सततं समितं अब्बोकिण्णं चेतसा अधिमुच्चमानो पञ्ञाय परियोगाहमानो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं पहानं ति ।

---

८६ (२) अमतारम्मणकथा

३. *अमतारम्मणं संयोजनं ति ? आमन्ता ।

अमतं संयोजनियं गन्थनियं ओघनियं योगनियं नीवरणियं
296 परामट्ठं उपादानियं सङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अमतं असंयोजनियं अगन्थनियं ...पे०... असङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं असंयोजनियं ...पे०... असङ्किलेसियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अमतारम्मणं संयोजनं" ति ।

*अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अमतं रागट्ठानियं[1] रजनियं कमनियं मदनियं बन्धनियं
..402 मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अमतं न रागट्ठानियं न रजनियं न कमनियं न मदनियं न बन्धनियं न मुच्छनियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न रागट्ठानियं न रजनियं न कमनियं न मदनियं न बन्धनियं न मुच्छनियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जती" ति ।

*अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

---

१. रागट्ठानीयं – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

अमतं दोसट्ठानियं कोपट्ठानियं पटिघट्ठानियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अमतं न दोसट्ठानियं न कोपट्ठानियं न पटिघट्ठानियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न दोसट्ठानियं न कोपट्ठानियं न पटिघट्ठानियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जती" ति ।

*अमतं आरब्भ मोहो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अमतं मोहट्ठानियं अञ्ञाणकरणं अचक्खुकरणं पञ्ञानिरोधियं विघातपक्खियं अनिब्बानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अमतं न मोहट्ठानियं न अञ्ञाणकरणं[1] न अचक्खुकरणं पञ्ञावुद्धियं[2] अविघातपक्खियं[3] निब्बानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अमतं न मोहट्ठानियं न अञ्ञाणकरणं ...पे०... निब्बानसंवत्तनियं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अमतं आरब्भ मोहो उप्पज्जती" ति ।

४. *रूपं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, रूपं संयोजनियं गन्थनियं ...पे०... सङ्किलेसियं ति ? आमन्ता । R.403

अमतं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, अमतं संयोजनियं ...पे०... सङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं आरब्भ रागो उप्पज्जति, रूपं रागट्ठानियं रजनियं कमनियं मदनियं बन्धनियं मुच्छनियं ति ? आमन्ता ।

अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जति, अमतं रागट्ठानियं ...पे०... मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, रूपं दोसट्ठानियं कोपट्ठानियं पटिघट्ठानियं ति ? आमन्ता ।

अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, अमतं दोसट्ठानियं कोपट्ठानियं पटिघट्ठानियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं आरब्भ मोहो उप्पज्जति, रूपं मोहट्ठानियं अञ्ञाणकरणं ...पे०... अनिब्बानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता । B.297

१. अञ्ञाणकरणीयं – सी० । २. पञ्ञावुद्धियं – सी०; पञ्ञावुड्ढियं – स्या०, रो० । ३. अविघातपक्खियं – रो० ।

अमतं आरब्भ मोहो उप्पज्जति, अमतं मोहट्ठानियं अञ्ञाणकरणं ...पे०... अनिब्बानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अमतं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, अमतं असंयोजनियं अगन्थनियं अनोघनियं अयोगनियं अनीवरणियं अपरामट्ठं अनुपादानियं असङ्किलेसियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्भ संयोजना उप्पज्जन्ति, रूपं असंयोजनियं अगन्थनियं ...पे०... असङ्किलेसियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अमतं आरब्भ रागो उप्पज्जति, अमतं न रागट्ठानियं न रजनियं न कमनियं न मदनियं न बन्धनियं न मुच्छनियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्भ रागो उप्पज्जति, रूपं न रागट्ठानियं ...पे०... न मुच्छनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.404 *अमतं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, अमतं न दोसट्ठानियं न कोपट्ठानियं न पटिघट्ठानियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्भ दोसो उप्पज्जति, रूपं न दोसट्ठानियं न कोपट्ठानियं न पटिघट्ठानियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अमतं आरब्भ मोहो उप्पज्जति, अमतं न मोहट्ठानियं न अञ्ञाणकरणं ...पे०... निब्बानसंवत्तनियं ति ? आमन्ता ।

रूपं आरब्भ मोहो उप्पज्जति, रूपं न मोहट्ठानियं न अञ्ञाणकरणं ...पे०... निब्बानसंवत्तनियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. न वत्तब्बं – "अमतारम्मणं संयोजनं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "निब्बानं निब्बानतो सञ्जानाति, निब्बानं निब्बानतो सञ्जानित्वा निब्बानं मञ्ञति, निब्बानस्मिं मञ्ञति, निब्बानतो मञ्ञति, निब्बानं मे ति मञ्ञति, निब्बानं अभिनन्दती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अमतारम्मणं संयोजनं ति ।

८७(३) रूपं सारम्मणं ति कथा

६. *रूपं सारम्मणं ति ? आमन्ता । B. 298

अत्थि तस्स आवट्टना[1] आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं सारम्मणं" ति ।

*फस्सो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । R. 405

रूपं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*वेदना ...पे०... सञ्ञा चेतना चित्तं सद्धा विरियं सति समाधि पञ्ञा रागो दोसो मोहो मानो दिट्ठि विचिकिच्छा थीनं उद्धच्चं अहिरिकं ...पे०... अनोत्तप्पं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो सारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

वेदना ...पे०... अनोत्तप्पं सारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना आभोगो ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. न वत्तब्बं – "रूपं सारम्मणं" ति ? आमन्ता ।

ननु रूपं सप्पच्चयं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं सप्पच्चयं, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं सारम्मणं" ति ।

---

१. आवज्जना – स्या०, एवमुपरि पि ।

८८(४) अनुसया अनारम्मणकथा

B. 299 ८. अनुसया अनारम्मणा ति? आमन्ता।

R. 406 रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कामरागानुसयो अनारम्मणो ति? आमन्ता।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं अनारम्मणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं सारम्मणं ति? आमन्ता।

कामरागानुसयो सारम्मणो ति? न हेव वत्तब्बे। ...पे०...।

*कामरागानुसयो अनारम्मणो ति? आमन्ता।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति? न हेव वत्तब्बे। ...पे०...।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति? आमन्ता।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो अनारम्मणो ति? न हेवं वत्तब्बे। ..पे०...।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो ति? आमन्ता।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०.. ।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति? आमन्ता।

कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

R. 407 *कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो, कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति? आमन्ता।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति? आमन्ता।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *पटिघानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो[1] अविज्जापरियुट्ठानं अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अनारम्मणं ति ? न B. 300 हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो ...पे०... अविज्जानीवरणं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्मणा ति ? न हेवं R.408 वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो अनारम्मणो, अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

१. रो० पोत्थके नत्थि ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. न वत्तब्बं – "अनुसया अनारम्मणा" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने सानुसयो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तेसं अनुसयानं आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अनुसया अनारम्मणा ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने सरागो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स रागस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि रागो अनारम्मणो ति ।

---

८९ (५) ञाणं अनारम्मणं ति कथा

R.409 ११. *ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B.301 पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

ञाणं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना अनारम्मणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता ।

ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं अनारम्मणं, पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना सारम्मणा ति ? आमन्ता । R.410

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. न वत्तब्बं – "ञाणं अनारम्मणं" ति ? आमन्ता ।

अरहा चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी ञाणी ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स ञाणस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि ञाणं अनारम्मणं ति ।

अरहा चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी पञ्ञवा ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि ताय पञ्ञाय आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि पञ्ञा अनारम्मणा ति ।

९०(६) अतीतानागतारम्मणकथा[1]

१३. *अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

---

१. अतीतारम्मणकथा – सी०, स्या०, रो० ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो एकदेसो सारम्मणो एकदेसो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. न वत्तब्बं – "अनुसया अनारम्मणा" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने सानुसयो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तेसं अनुसयानं आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अनुसया अनारम्मणा ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने सरागो ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अत्थि तस्स रागस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०...।

तेन हि रागो अनारम्मणो ति ।

८९(५) ञाणं अनारम्मणं ति कथा

R.409 ११. *ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

B.301 पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

ञाणं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ञाणं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो विञ्ञाणक्खन्धो अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्नं आरब्भ अत्थि आवट्टना ... पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. न वत्तब्बं – "अतीतानागतारम्मणं[1] चित्तं अनारम्मणं" B. 303 ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतानागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतानागतं नत्थि, तेन वत रे वत्तब्बे – "अतीतानागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं" ति । ...पे०... ।

---

६१ (७) वितक्कानुपतितकथा

१६. *सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं ति ? आमन्ता ।

सब्बं चित्तं विचारानुपतितं पीतानुपतितं सुखानुपतितं दुक्खानुपतितं सोमनस्सानुपतितं दोमनस्सानुपतितं उपेक्खानुपतितं सद्धानु- R. 413 पतितं विरियानुपतितं सतानुपतितं समाधानुपतितं पञ्ञानुपतितं रागानुपतितं दोसानुपतितं ...पे०... अनोत्तप्पानुपतितं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अवितक्को विचारमत्तो समाधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं" ति ।

*सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अवितक्को अविचारो समाधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं" ति ।

---

१. अतीतारम्मण – रो०, एवमुपरि पि ।

B.302 हञ्चि अतीतारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतारम्मणं
R.411 चित्तं अनारम्मणं" ति । अतीतारम्मणं चित्तं[1] अनारम्मणं ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अनारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतारम्मणं" ति । अनारम्मणं अतीतारम्मणं ति मिच्छा ।

*अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं" ति ।

१४. *अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं" ति । अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति मिच्छा । हञ्चि वा पन अनारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतारम्मणं" ति । अनारम्मणं अनागतारम्मणं ति मिच्छा ।

*अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतारम्मणं चित्तं अनारम्मणं" ति ।

*पच्चुप्पन्नं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

R.412 अतीतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, अतीतारम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, पच्चुप्पन्नारम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

अनागतं आरब्भ अत्थि आवट्टना ...पे०... पणिधि, अनागतारम्मणं चित्तं सारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. रो० पोत्थके नत्थि ।

अचेतनकस्स वाचा अचित्तकस्स वाचा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु सफस्सकस्स वाचा सवेदनकस्स वाचा ससञ्ञकस्स वाचा सचेतनकस्स वाचा सचित्तकस्स वाचा ति? आमन्ता।

हञ्चि सफस्सकस्स वाचा ... पे०... सचित्तकस्स वाचा, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति? आमन्ता। B. 305, R. 415

अनावट्टेन्तस्स[1] वाचा ... पे०... अनाभोगस्स वाचा ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स वाचा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा ... पे०... पणिदहन्तस्स वाचा ति? आमन्ता।

हञ्चि आवट्टेन्तस्स वाचा आभोगस्स वाचा पणिदहन्तस्स वाचा, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति? आमन्ता।

ननु वाचा चित्तसमुट्ठाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह एकुप्पादा ति? आमन्ता।

हञ्चि वाचा चित्तसमुट्ठाना चित्तेन सहजाता चित्तेन सह एकुप्पादा, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति।

*न यथाचित्तस्स वाचा ति? आमन्ता।

न भणितुकामो भणति, न कथेतुकामो कथेति, न आलपितुकामो आलपति, न वोहरितुकामो वोहरती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो आलपति, वोहरितुकामो वोहरती ति? आमन्ता।

हञ्चि भणितुकामो भणति, कथेतुकामो कथेति, आलपितुकामो आलपति, वोहरितुकामो वोहरति, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति।

१६. न वत्तब्बं – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति? आमन्ता।

ननु अत्थि कोचि "अञ्ञं भणिस्सामी" ति अञ्ञं भणति, "अञ्ञं कथेस्सामी" ति अञ्ञं कथेति, "अञ्ञं आलपिस्सामी" ति

१. अनापट्टेन्तस्स – रो०; अनावज्जन्तस्स – सी०, स्या०।

सव्वं चित्तं वितक्कानुपतितं ति ? आमन्ता ।

ननु तयो समाधी वुत्ता भगवता – सवितक्को सविचारो समाधि, अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो समाधी वुत्ता भगवता – सवितक्को सविचारो समाधि, अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं" ति ।

---

९२ (८) वितक्कविप्फारसद्दकथा

B 304 १७. *सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो ति ? आमन्ता ।

R.414 सब्बसो फुसयतो फस्सविप्फारो सद्दो, सब्बसो वेदयतो वेदनाविप्फारो सद्दो, सब्बसो सञ्जानतो सञ्ञाविप्फारो सद्दो, सब्बसो चेतयतो चेतनाविप्फारो सद्दो, सब्बसो चिन्तयतो चित्तविप्फारो सद्दो, सब्बसो सरतो सतिविप्फारो सद्दो, सब्बसो पजानतो पञ्ञाविप्फारो सद्दो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो ति ? आमन्ता ।

वितक्कविप्फारो सद्दो सोतविञ्ञेय्यो सोतस्मिं पटिहञ्ञति सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु वितक्कविप्फारो सद्दो न सोतविञ्ञेय्यो न सोतस्मिं पटिहञ्ञति न सोतस्स आपाथं आगच्छती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वितक्कविप्फारो सद्दो न सोतविञ्ञेय्यो न सोतस्मिं पटिहञ्ञति न सोतस्स आपाथं आगच्छति, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो" ति ।

---

९३ (९) न यथाचित्तस्स वाचा ति कथा

१८. न यथाचित्तस्स वाचा ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स वाचा अवेदनकस्स वाचा असञ्ञकस्स वाचा

क्कमति, न आलोकेतुकामो आलोकेति, न विलोकेतुकामो विलोकेति, न सम्मिञ्जितुकामो[1] सम्मिञ्जेति, न पसारेतुकामो पसारेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अभिक्कमितुकामो आभक्कमति, पटिक्कमितुकामो पटिक्कमति, आलोकेतुकामो आलोकेति, विलोकेतुकामो विलोकेति, सम्मिञ्जितुकामो सम्मिञ्जेति, पसारेतुकामो पसारेती ति ? आमन्ता[2] ।

हञ्चि अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति ...पे० .. पसारेतुकामो पसारेति[2], नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति ।

२१. [1]न वत्तब्बं –"न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि "अञ्ञत्र गच्छिस्सामी" ति अञ्ञत्र गच्छति ..पे०... "अञ्ञं पसारेस्सामी" ति अञ्ञं पसारेती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि "अञ्ञत्र गच्छिस्सामी" ति अञ्ञत्र गच्छति ... पे०... "अञ्ञं पसारेस्सामी" ति अञ्ञं पसारेति, तेन वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति । B. 307

६५(११) अतीतानागतपच्चुप्पन्नकथा

२२. *अतीतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं विगतं विपरिणतं अत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीतेन समन्नागतो" ति । R.418

*अनागतेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं अजातं अभूतं असञ्जातं अनिब्बत्तं अनभिनिब्बत्तं अपातुभूतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागतेन समन्नागतो" ति ।

२३. *अतीतेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो, अनागतेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेन रूपक्खन्धेन समन्नागतो ति ? आ—

१. सम्मिञ्जितुकामो – म० । २–२ रो० पोत्थके नत्थि ।

अञ्ञं आलपति, "अञ्ञं वोहरिस्सामी" ति अञ्ञं वोहरती ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि कोचि "अञ्ञं भणिस्सामी" ति अञ्ञं भणति,
R.416 ...पे०... "अञ्ञं वोहरिस्सामी" ति अञ्ञं वोहरति, तेन वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स वाचा" ति।

९४(१०) न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति कथा

B. 306 २०. *न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

अफस्सकस्स कायकम्मं ... पे०... अचित्तकस्स कायकम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु सफस्सकस्स कायकम्मं ...पे०... सचित्तकस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

हञ्चि सफस्सकस्स कायकम्मं ... पे०... सचित्तकस्स कायकम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति।

*न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

अनावट्टेन्तस्स कायकम्मं ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स[1] कायकम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु आवट्टेन्तस्स कायकम्मं ... पे०... पणिदहन्तस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

हञ्चि आवट्टेन्तस्स कायकम्मं ...पे०... पणिदहन्तस्स कायकम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति।

*न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

ननु कायकम्मं चित्तसमुट्ठानं चित्तेन सहजातं चित्तेन सह एकुप्पादं ति? आमन्ता।

R.417 हञ्चि कायकम्मं चित्तसमुट्ठानं चित्तेन सहजातं चित्तेन सह एकुप्पादं, नो च वत रे वत्तब्बे – "न यथाचित्तस्स कायकम्मं" ति।

*न यथाचित्तस्स कायकम्मं ति? आमन्ता।

न अभिक्कमितुकामो अभिक्कमति, न पटिक्कमितुकामो पटि-

---

१ अपणिदहन्तस्स – सी०, स्या०, रो०।

छसट्ठिन्द्रियेहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४. *न वत्तब्बं – "अतीतानागतेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि अट्ठविमोक्खझायी चतुन्नं झानानं निकामलाभी नवन्नं[1] अनुपुब्बविहारसमापत्तीनं लाभी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अट्ठविमोक्खझायी चतुन्नं झानानं निकामलाभी नवन्नं[1] अनुपुब्बविहारसमापत्तीनं लाभी, तेन वत रे वत्तब्बे – "अतीतानागतेहि समन्नागतो" ति ।

नवमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

आनिसंसदस्साविस्स संयोजनानं[2] पहानं, अमतारम्मणं संयोजनं, रूपं सारम्मणं, अनुसया अनारम्मणा, एवमेवं[3] ञाणं, अतीतानागतारम्मणं R.420 चित्तं, सब्बं चित्तं वितक्कानुपतितं, सब्बसो वितक्कयतो विचारयतो वितक्कविप्फारो सद्दो, न यथाचित्तस्स वाचा, तथेव कायकम्मं अतीतानागतेहि समन्नागतो ति ।

———o———

१. नवन्न – सी०, रो० । २. सञ्ञोजनान – सी०, स्या०, रो० । ३. एवमेव – स्या०, रो० ।

तीहि रूपक्खन्धेहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीतेहि पञ्चहि खन्धेहि समन्नागतो, अनागतेहि पञ्चहि खन्धेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि पञ्चहि खन्धेहि समन्नागतो ति? आमन्ता।

पन्नरसहि खन्धेहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीतेन चक्खायतनेन समन्नागतो, अनागतेन चक्खायतनेन समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेन चक्खायतनेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

तीहि चक्खायतनेहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीतेहि द्वादसहि आयतनेहि समन्नागतो, अनागतेहि द्वादसहि आयतनेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि द्वादसहि आयतनेहि समन्नागतो ति? आमन्ता।

छत्तिसायतनेहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीताय चक्खुधातुया समन्नागतो, अनागताय चक्खुधातुया
B. 308, R. 419 समन्नागतो, पच्चुप्पन्नाय चक्खुधातुया समन्नागतो ति? आमन्ता।

तीहि चक्खुधातूहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीताहि अट्ठारसहि धातूहि समन्नागतो, अनागताहि अट्ठारसहि धातूहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नाहि अट्ठारसहि धातूहि समन्नागतो ति? आमन्ता।

चतुपञ्ञासधातूहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीतेन चक्खुन्द्रियेन समन्नागतो, अनागतेन चक्खुन्द्रियेन समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेन चक्खुन्द्रियेन समन्नागतो ति? आमन्ता।

तीहि चक्खुन्द्रियेहि समन्नागतो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अतीतेहि बावीसतिन्द्रियेहि समन्नागतो, अनागतेहि बावीसतिन्द्रियेहि समन्नागतो, पच्चुप्पन्नेहि बावीसतिन्द्रियेहि समन्नागतो ति? आमन्ता।

२. †उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे निरुद्धे मग्गो उप्पज्जती ति ? आमन्ता । R.422

मतो मग्गं भावेति, कालङ्कतो[1] मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६७(२) रूपं मग्गो ति कथा

३. *मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे – "मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो" ति ।

*सम्मावाचा मग्गो ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे – "सम्मावाचा मग्गो" ति ।

*सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो मग्गो ति ? आमन्ता । B. 310

सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । R.423

हञ्चि अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि; नो च वत रे वत्तब्बे – "सम्माआजीवो मग्गो" ति ।

४. *सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

---

१. कालकतो – स्या०, एवमुपरि पि ।

१०. दसमो वग्गो

९६ (१) निरोधकथा

R.421 १. *उपपत्तेसिये[1] पञ्चक्खन्धे[1] अनिरुद्धे किरिया पञ्चक्खन्धा उप्पज्जन्ती ति? आमन्ता।

दसन्नं खन्धानं समोधानं होति, दस खन्धा सम्मुखीभावं

B. 309 आगच्छन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

दसन्नं खन्धानं समोधानं होति, दस खन्धा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? आमन्ता।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे अनिरुद्धे किरिया चत्तारो खन्धा उप्पज्जन्ती ति? आमन्ता।

नवन्नं खन्धानं समोधानं होति, नव खन्धा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

नवन्नं खन्धानं समोधानं होति, नव खन्धा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? आमन्ता।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*उपपत्तेसिये पञ्चक्खन्धे अनिरुद्धे किरियाञाणं उप्पज्जती ति? आमन्ता।

छन्नं खन्धानं समोधानं होति, छ खन्धा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

छन्नं खन्धानं समोधानं होति, छ खन्धा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? आमन्ता।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१-१. उप्पत्तेसिये पञ्च खन्धे – रो०, एवमुपरि पि।

५. न वत्तब्बं – "मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो" ति ? आमन्ता । B. 311

ननु सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो मग्गो, तेन वत रे वत्तब्बे – "मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो" ति ।

९८(३) पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स मग्गकथा

६. *पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

ननु पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना" ति ।

*ननु पञ्चविञ्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्ञमञ्ञस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति, न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जन्ति, न अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविञ्ञाणा अनाभोगा ति ? आमन्ता । R. 425

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा अनाभोगा, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना" ति ।

७. *चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुं न पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मासङ्कप्पो ...पे०... सम्मावायामो ...पे०... सम्मासति ...पे०... ।

*सम्मासमाधि मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गो, सा च सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मासमाधि मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मावाचा मग्गो, सा च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गो, सा च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मावाचा मग्गो, सा च अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

R.424 सम्मासङ्कप्पो ...पे०... सम्मावायामो ... सम्मासति ... सम्मासमाधि मग्गो, सो च अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो मग्गो, सो च अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ... सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि मग्गो, सो च अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०...

९. न वत्तब्बं – "पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं दिस्वा न निमित्तग्गाही होति नानुब्यञ्जनग्गाही ...पे०... सोतेन सद्दं सुत्वा ... घानेन गन्धं घायित्वा ... जिव्हाय रसं सायित्वा ...पे०... कायेन फोट्ठब्बं फुसित्वा न निमित्तग्गाही होति नानुब्यञ्जनग्गाही" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति।

९९(४) पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी ति कथा

१०. *पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी ति? आमन्ता। R. 427

ननु पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति? आमन्ता।

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी" ति। B. 313

ननु पञ्चविञ्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्ञमञ्ञस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति, न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जन्ति, न अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविञ्ञाणा अनाभोगा ति? आमन्ता।

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा अनाभोगा, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी" ति।

११. *चक्खुविञ्ञाणं कुसलं ति? आमन्ता।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति? आमन्ता।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे।

"चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

B.312 ८. *चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना ति ? आमन्ता ।

R.426 चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... वेदनं आरब्भ ... सञ्ञं आरब्भ ... चेतनं आरब्भ ... चित्तं आरब्भ ... चक्खुं आरब्भ ... कायं आरब्भ ... सद्दं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, मनोविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ... वेदनं आरब्भ ..पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ... वेदनं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. न वत्तब्बं – "पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं R.429 दिस्वा निमित्तग्गाही होति ...पे०...न निमित्तग्गाही होति ...पे०... सोतेन सद्दं सुत्वा ...पे०... कायेन फोट्ठब्बं फुसित्वा निमित्तग्गाही होति ...पे०... न निमित्तग्गाही होती" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पी ति।

१००(५) साभोगा ति कथा

१४. *पञ्चविञ्ञाणा साभोगा ति? आमन्ता।

ननु पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा ति? आमन्ता।

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा उप्पन्नवत्थुका उप्पन्नारम्मणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणा साभोगा" ति।

ननु पञ्चविञ्ञाणा पुरेजातवत्थुका पुरेजातारम्मणा अज्झत्तिकवत्थुका बाहिरारम्मणा असम्भिन्नवत्थुका असम्भिन्नारम्मणा नानावत्थुका नानारम्मणा न अञ्ञमञ्ञस्स गोचरविसयं पच्चनुभोन्ति, न असमन्नाहारा उप्पज्जन्ति, न अमनसिकारा उप्पज्जन्ति, न अब्बोकिण्णा उप्पज्जन्ति, न अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जन्ति, ननु पञ्चविञ्ञाणा न अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती ति? आमन्ता।

हञ्चि पञ्चविञ्ञाणा न अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणा साभोगा" ति।

१५. *चक्खुविञ्ञाणं साभोगं ति? आमन्ता।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति? आमन्ता।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति? R.430 न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति –
R.428 अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

१२. *चक्खुविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... चित्तं आरब्भ ... चक्खुं आरब्भ ... कायं आरब्भ ... सद्दं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनोविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, मनोविञ्ञाणं फस्सं
14 आरब्भ ...पे०... चित्तं आरब्भ ... कायं आरब्भ ... सद्दं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं कुसलं पि अकुसलं पि, चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायेन फोट्ठब्बं फुसित्वा निमित्तग्गाही होति ...पे०... न निमित्तग्गाही होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चविञ्ञाणा साभोगा ति । ...पे०... ।

१०१(६) द्वीहि सीलेहि कथा

१७. *मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी द्वीहि फस्सेहि द्वीहि वेदनाहि द्वीहि सञ्ञाहि द्वीहि चेतनाहि द्वीहि चित्तेहि द्वीहि सद्धाहि द्वीहि विरियेहि द्वीहि B. 316 सतीहि द्वीहि समाधीहि द्वीहि पञ्ञाहि समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन फस्सेन लोकियाय वेदनाय लोकियाय सञ्ञाय[1] लोकियाय चेतनाय लोकियेन चित्तेन लोकियाय सद्धाय लोकियेन विरियेन लोकियाय सतिया लोकियेन समाधिना लोकियाय पञ्ञाय समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च फस्सेन समन्नागतो R.432 ...पे०... लोकियाय च लोकुत्तराय च पञ्ञाय समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सीलेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी पुथुज्जनो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८. *मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मादिट्ठिया समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

---

१. सञ्ञाय – सी०, स्या०, रो० ।

चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

B. 315 "चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि । ...पे०... ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च सुञ्ञतं च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति ।

*चक्खुविञ्ञाणं साभोगं ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेव वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुविञ्ञाणं साभोगं ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणं साभोगं, मनोविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं साभोगं, चक्खुविञ्ञाणं सुञ्ञतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनोविञ्ञाणं साभोगं, मनोविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं साभोगं, चक्खुविञ्ञाणं अतीतानागतं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 431 मनोविञ्ञाणं साभोगं, मनोविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं साभोगं, चक्खुविञ्ञाणं फस्सं आरब्भ ...पे०... फोट्ठब्बं आरब्भ उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. न वत्तब्बं – "पञ्चविञ्ञाणा साभोगा" ति ? आमन्ता । ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं दिस्वा निमित्तग्गाही होति ...पे०... न निमित्तग्गाही होति ...पे०...

दुस्सीलो खण्डसीलो छिन्नसीलो[1] मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो ति ।

१०२(७) सीलं अचेतसिकं ति कथा

२०. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

रूपं ... निब्बानं ... चक्खायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R.434

सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

*फस्सो अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पञ्ञा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*फस्सो चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

अनिट्ठफलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु इट्ठफलं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि इट्ठफलं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सीलं अचेतसिकं" ति ।

*सद्धा इट्ठफला, सद्धा चेतसिका ति ? आमन्ता । B. 318

सीलं इट्ठफलं, सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा इट्ठफला, पञ्ञा चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सीलं इट्ठफलं, सीलं चेतसिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सीलं इट्ठफलं, सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता । R.435

---

१. छिद्दसीलो – स्या० ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सम्मासङ्कप्पेन ...पे०... लोकियेन सम्मावायामेन ...पे०... लोकियाय सम्मासतिया ...पे०... लोकियेन सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन सम्माकम्मन्तेन ...पे०... लोकियेन सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय सम्मादिट्ठिया ...पे०... लोकियेन सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मावाचाय समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन
R.433 ...पे०... लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मावायामेन ...पे०... लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मासतिया ...पे०... लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 317 *मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरन च सम्माकम्मन्तेन ...पे०... सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियाय च लोकुत्तराय च सम्मादिट्ठिया समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्माआजीवेन समन्नागतो ति ? आमन्ता ।

मग्गसमङ्गी लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासङ्कप्पेन ...पे०... लोकियेन च लोकुत्तरेन च सम्मासमाधिना समन्नागतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. न वत्तब्बं – "मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो" ति ? आमन्ता ।

लोकिये सीले निरुद्धे मग्गो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

सम्माआजीवो अचेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ... सम्मासमाधि अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मादिट्ठि चेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... । B. 319

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मासमाधि चेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो चेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२४. न वत्तब्बं – "सीलं अचेतसिकं" ति ? आमन्ता ।

सीले उप्पज्जित्वा निरुद्धे दुस्सीलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०[1]... ।

तेन हि सीलं अचेतसिकं ति ।

१०३(८) सीलं न चित्तानुपरिवत्ती ति कथा

२५. *सीलं न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता । R.437

रूपं ... निब्बानं ... चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलं न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

फस्सो न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलं न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*फस्सो चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सीलं चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१ म० पोत्थके नत्थि ।

सद्धा इट्ठफला, सद्धा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलं इट्ठफलं, सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

विरियं .. सति ... समाधि ... पे०... पञ्ञा इट्ठफला, पञ्ञा अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२२. *सीलं अचेतसिकं ति ? आमन्ता ।

अफलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु सफलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सफलं सविपाकं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सीलं अचेतसिकं" ति । ...पे०... ।

*चक्खायतनं अचेतसिकं अविपाकं ति ? आमन्ता ।

सीलं अचेतसिकं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं अचेतसिकं अविपाकं ति ? आमन्ता ।

सीलं अचेतसिकं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सीलं अचेतसिकं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं अचेतसिकं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सीलं अचेतसिकं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

सोतायतनं ...पे०... कायायतनं ... रूपायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं अचेतसिकं सविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *सम्मावाचा अचेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.436 सम्मावाचा अचेतसिका ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि अचेतसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो अचेतसिको ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि अचेतसिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०४(९) समादानहेतुकथा

२८. *समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता । R.439

समादानहेतुको फस्सो वड्ढति, वेदना वड्ढति, सञ्ञा वड्ढति, चेतना वड्ढति, चित्तं वड्ढति, सद्धा वड्ढति, विरियं वड्ढति, सति वड्ढति, समाधि वड्ढति, पञ्ञा वड्ढती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

लता विय वड्ढति, मालुवा विय वड्ढति, रुक्खो विय वड्ढति, तिणं विय वड्ढति, मुञ्जपुञ्जो विय वड्ढती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

सीलं समादियित्वा कामवितक्कं वितक्केन्तस्स ब्यापादवितक्कं वितक्केन्तस्स विहिंसावितक्कं वितक्केन्तस्स सीलं वड्ढती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 321

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता[1] कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी[2] च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.440

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

३०. न वत्तब्बं – "समादानहेतुकं सीलं वड्ढती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "आरामरोपा वनरोपा ... पे०... धम्मट्ठा सीलसम्पन्ना ते जना सग्गगामिनो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति ।

---

१. हीनप्पणीता – सी०, स्या०, रो० । २. पठवी – सी०, स्या०, रो० ।

वेदना ...पे०... सञ्ञा ... चेतना ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सीलं चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२६. *सम्मावाचा न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मावाचा न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो न चित्तानुपरिवत्ती ति ? R.438 आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

320 सम्माआजीवो न चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि न चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मादिट्ठि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मासङ्कप्पो ... सम्मावायामो ... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मासमाधि चित्तानुपरिवत्ती ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो चित्तानुपरिवत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. [1]न वत्तब्बं – "सीलं न चित्तानुपरिवत्ती" ति ? आमन्ता । सीले उप्पज्जित्वा निरुद्धे दुस्सीलो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०[1]... ।

तेन हि सीलं न चित्तानुपरिवत्ती ति ।

---

१. म० पोत्थके नत्थि ।

पुञ्ञं च अपुञ्ञं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- R.442
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति[1] ।

३४. न वत्तब्बं – "अविञ्ञत्ति दुस्सिल्यं" ति ? आमन्ता ।

---

१. एत्थ "पापकम्मं समादियित्वा चीवरं ददन्तस्स, पिण्डपातं ददन्तस्स, सेनासनं ददन्तस्स, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददन्तस्स, अभिवादनारहस्स अभिवादेन्तस्स, पच्चुट्ठानारहस्स पच्चुट्ठेन्तस्स, अञ्जलीकम्मारहस्स अञ्जलीकम्मं करोन्तस्स, सम्मीचिकम्मारहस्स सम्मीचिकम्मं करोन्तस्स, आसनारहस्स आसनं ददन्तस्स, मग्गारहस्स मग्गं ददन्तस्स, पुञ्ञं च अपुञ्ञं च उभो वड्ढन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुञ्ञं च अपुञ्ञं च उभो वड्ढन्ती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनप्पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनप्पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि । कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.443

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनप्पणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु अधिको पाठो दिस्सति ।

१०५(१०) विञ्ञत्ति सीलं ति कथा

३१. *विञ्ञत्ति सीलं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अदिन्नादाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामेसुमिच्छाचारा वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मुसावादा वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अभिवादनं सीलं, पच्चुट्ठानं सीलं, अञ्जलिकम्मं[1] सीलं, सामीचिकम्मं सीलं, आसनाभिहारो सीलं, सेय्याभिहारो सीलं, पादोदकाभिहारो सीलं, पादकथलिकाभिहारो[2] सीलं, न्हाने[3] पिट्ठिपरिकम्मं[4] R.441 सीलं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपाता वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठाना वेरमणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 322 ३२. न वत्तब्बं – "विञ्ञत्ति सीलं" ति ? आमन्ता ।

दुस्सिल्यं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि विञ्ञत्ति सीलं ति ।

१०६(११) अविञ्ञत्ति दुस्सिल्यं ति कथा

३३. *अविञ्ञत्ति दुस्सिल्यं ति ? आमन्ता ।

पाणातिपातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अदिन्नादानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामेसुमिच्छाचारो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मुसावादो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सुरामेरयमज्जपमादट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पापकम्मं समादियित्वा दानं ददन्तस्स पुञ्ञं च अपुञ्ञं च उभो वड्ढन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. अञ्जलीकम्म – सी०, स्या०, रो० । २. पादकथलियाभिहारो – सी०, रो० ३. नहाने – रो० । ४. पिट्ठिकम्म – सी० ।

११. एकादसमो वग्गो

१०७–१०६(१-३) तिस्सो पि अनुसयकथा

१. *अनुसया अब्याकता ति ? आमन्ता । R.444

विपाकाब्याकता किरियाब्याकता रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*कामरागानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं[1] कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*पटिघानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

पटिघं पटिघपरियुट्ठानं पटिघसंयोजनं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पटिघं पटिघपरियुट्ठानं पटिघसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

पटिघानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*मानानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता । B. 324

मानो मानपरियुट्ठानं मानसंयोजनं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

मानो मानपरियुट्ठानं मानसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

मानानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*दिट्ठानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता । R.445

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठानं दिट्ठिसंयोजनं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दिट्ठि दिट्ठोघो दिट्ठियोगो दिट्ठिपरियुट्ठानं दिट्ठिसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

---

१. ॰ सञ्ञोजनं – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

ननु पापकम्मं समादिन्नो[1] आसी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पापकम्मं समादिन्नो आसि, तेन वत रे वत्तब्बे – "अविञ्ञत्ति दुस्सिल्यं" ति ।

दसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

B.323 उप्पत्तेसियेे[2] पञ्चक्खन्धे अनिरुद्धे किरिया पञ्चक्खन्धा उप्पज्जन्ति[2], मग्गसमङ्गिस्स रूपं मग्गो, पञ्चविञ्ञाणसमङ्गिस्स अत्थि मग्गभावना, पञ्चविञ्ञाणा कुसला पि अकुसला पि, पञ्चविञ्ञाणा साभोगा, मग्गसमङ्गी द्वीहि सीलेहि समन्नागतो, सीलं अचेतसिकं, सीलं न चित्तानुपरिवत्ति, समादानहेतुकं सीलं वड्ढती ति, विञ्ञत्ति सीलं अविञ्ञत्ति दुस्सिल्यं ति ।

दुतियो पण्णासको ।

तस्सुद्दानं

नियामसङ्गहगतानिसंसता[3] च निरोधो ति[3] ।

१. समादिण्णो – म० । २–२. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ३–३. नियामसङ्गहगतानिसंसता अत्थि पञ्चवोकारभवो निरोधो मग्गसमङ्गिस्स पञ्चवोकारभवो ति – सी०, स्या०; नियामसङ्गहगतानिसंसता अत्थि पञ्चवोकारभवो मग्गसमङ्गिस्स नो पञ्चवोकारभवो – रो० ।

तेन हि रागो अब्याकतो ति ।

३. *अनुसया अहेतुका ति ? आमन्ता । B. 325

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामरागानुसयो अहेतुको ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामच्छन्दनीवरणं अहेतुकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ...पे०... कामच्छन्दनीवरणं सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पटिघानुसयो ...पे०... मानानुसयो ... दिट्ठानुसयो ... विचिकिच्छानुसयो ... भवरागानुसयो ... अविज्जानुसयो अहेतुको ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुट्ठानं अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अहेतुकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो ...पे०... अविज्जानीवरणं सहेतुकं ति ? आमन्ता । R.447

अविज्जानुसयो सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४. न वत्तब्बं – "अनुसया अहेतुका" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनुसया तेन हेतुना सहेतुका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अनुसया अहेतुका ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

रागो तेन हेतुना सहेतुको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि रागो अहेतुको ति ।

५. *अनुसया चित्तविप्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

दिट्ठानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विचिकिच्छानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विचिकिच्छा विचिकिच्छापरियुट्ठानं विचिकिच्छासंयोजनं विचिकिच्छानीवरणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

विचिकिच्छानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*भवरागानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

भवरागो भवरागपरियुट्ठानं भवरागसंयोजनं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

भवरागो भवरागपरियुट्ठानं भवरागसंयोजनं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

भवरागानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुट्ठानं अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जापरियुट्ठानं अविज्जासंयोजनं अविज्जानीवरणं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

416 अविज्जानुसयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. न वत्तब्बं – "अनुसया अब्याकता" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अनुसया अब्याकता ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. *पटिघानुसयो मानानुसयो दिट्ठानुसयो विचिकिच्छानुसयो भवरागानुसयो अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा अविज्जोघो अविज्जायोगो अविज्जानीवरणं चित्त- R.449
सम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८. *अविज्जानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अविज्जानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो, B.327
अविज्जा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामरागानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं कामरागसंयोजनं कामोघो कामयोगो कामच्छन्दनीवरणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामरागो कामरागपरियुट्ठानं ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं चित्तसम्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. *कामरागानुसयो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नो ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ।

B. 326, R. 446 सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो[1] चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कामरागानुसयो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तविप्पयुत्तो, कामरागो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

---

१. विञ्ञाणक्खन्धो – रो०।

अतीतेन ञाणेन ञाणी निरुद्धेन विगतेन पटिपस्सद्धेन[1] ञाणेन ञाणी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१११(५) ञाणं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१२. *ञाणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्ञा पञ्ञिन्द्रियं पञ्ञाबलं सम्मादिट्ठि धम्मविचयसम्बोज्झङ्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

ञाणं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ञाणं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

कतमक्खन्धपरियापन्नं ति ? सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति । R.452

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तविप्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तसम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ञाणं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं चित्तविप्पयुत्तं, पञ्ञा सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना चित्तसम्पयुत्ता ति ? आमन्ता ।

---

१. पटिप्पस्सद्धेन – स्या० ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो R.450 चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. [1]न वत्तब्बं – "अनुसया चित्तविप्पयुत्ता" ति ? आमन्ता । पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

अनुसया तेन चित्तेन सम्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अनुसया चित्तविप्पयुत्ता ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

रागो तेन चित्तेन सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि रागो चित्तविप्पयुत्तो ति ।

११०(४) ञाणकथा

१०. *अञ्ञाणे विगते ञाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने न वत्तब्बं – "ञाणी" ति ? आमन्ता ।

रागे विगते न वत्तब्बं – "वीतरागो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

अञ्ञाणे विगते ञाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने न वत्तब्बं – "ञाणी" ति ? आमन्ता ।

दोसे विगते ... मोहे विगते ... किलेसे विगते न वत्तब्बं – "निक्किलेसो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रागे विगते वत्तब्बं – "वीतरागो" ति ? आमन्ता ।

अञ्ञाणे विगते ञाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तब्बं – "ञाणी" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

R.451 दोसे विगते ... मोहे विगते ... किलेसे विगते वत्तब्बं – "निक्किलेसो" ति ? आमन्ता ।

अञ्ञाणे विगते ञाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तब्बं – "ञाणी" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.328 ११. [1]अञ्ञाणे विगते ञाणविप्पयुत्ते चित्ते वत्तमाने वत्तब्बं – "ञाणी" ति ? आमन्ता ।

*"अयं समुदयो" ति वाचं भासतो न च "अयं समुदयो" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

"अयं निरोधो" ति ... "अयं मग्गो" ति वाचं भासतो न च अयं मग्गो" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता । R.454

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. *"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"रूपं अनिच्चं" ति वाचं भासतो "रूपं अनिच्चं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... "विञ्ञाणं अनिच्चं" ति वाचं भासतो "विञ्ञाणं अनिच्चं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता । B.330

"रूपं अनत्ता" ति वाचं भासतो "रूपं अनत्ता" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... "विञ्ञाणं अनत्ता" ति वाचं भासतो "विञ्ञाणं अनत्ता" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*"रूपं अनिच्चं" ति वाचं भासतो न च "रूपं अनिच्चं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता । R.455

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

वेदनाक्खन्धो सञ्ञाक्खन्धो एकदेसो चित्तसम्पयुत्तो एकदेसो चित्तविप्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. [1]न वत्तब्बं – "ञाणं चित्तविप्पयुत्तं" ति ? आमन्ता ।

अरहा चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी "ञाणी" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

R 453 ञाणं तेन चित्तेन सम्पयुत्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि ञाणं चित्तविप्पयुत्तं ति ।

329 [1]अरहा चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी "पञ्ञवा" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

पञ्ञा तेन चित्तेन सम्पयुत्ता ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि पञ्ञा चित्तविप्पयुत्ता ति ।

११२(६) इदं दुक्खं ति कथा

१४. *"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"अयं दुक्खसमुदयो[2]" ति वाचं भासतो "अयं दुक्खसमुदयो" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"अयं दुक्खनिरोधो" ति वाचं भासतो "अयं दुक्खनिरोधो" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"अयं मग्गो" ति वाचं भासतो "अयं मग्गो" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. परवादीपुच्छा विय दिस्सति । २. समुदयो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

द्वे कप्पे तिट्ठेय्य, तयो कप्पे तिट्ठेय्य, चत्तारो कप्पे तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, असति जीविते जीविता-वसेसे तिट्ठेय्या ति ? सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति ।

हञ्चि सति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ।

असति जीविते जीवितावसेसे तिट्ठेय्या ति, मतो तिट्ठेय्य, कालङ्कतो तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८. *इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

उप्पन्ना वेदना ...पे०... उप्पन्ना सञ्ञा ...पे०... उप्पन्ना चेतना ...पे०... उप्पन्नं चित्तं ... उप्पन्ना सद्धा ... उप्पन्नं विरियं ... उप्पन्ना सति ... उप्पन्नो समाधि ...पे०... उप्पन्ना पञ्ञा मा निरुज्झी R.457 ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

रूपं निच्चं होतू ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ...पे०... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं निच्चं होतू ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

जातिधम्मा सत्ता मा जायिंसू ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

जराधम्मा सत्ता मा जीरिंसू[1] ति ...पे०... ब्याधिधम्मा सत्ता मा ब्याधियिंसू ति ...पे०... मरणधम्मा सत्ता मा मीयिंसू[2] ति लब्भा इद्धिया पग्गहेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. जीरिंसू – सी०; जिरिंसू – स्या०, जिरिंसु – रो० । २. मिय्यिंसू – स्या०; मीयिंसु – रो० ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... "विञ्ञाणं अनिच्चं" ति वाचं भासतो न च "विञ्ञाणं अनिच्चं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*"रूपं अनत्ता" ति वाचं भासतो न च "रूपं अनत्ता" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... "विञ्ञाणं अनत्ता" ति वाचं भासतो न च "विञ्ञाणं अनत्ता" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो न च "इदं दुक्खं"[1] ति ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *"इदं दुक्खं" ति वाचं भासतो "इदं दुक्खं" ति ञाणं पवत्तती ति ? आमन्ता ।

"इ[2]" ति च "दं" ति च "दु[3]" ति[3] च "खं" ति न ञाणं पवत्तती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११३(७) इद्धिबलकथा

R 456 १७. इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

इद्धिमयिको सो आयु, इद्धिमयिका सा गति, इद्धिमयिको सो अत्तभावप्पटिलाभो[4] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 331 *इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

अतीतं कप्पं तिट्ठेय्य, अनागतं कप्पं तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

१–१. दुक्ख – म० । २. ई – स्या०, रो० । ३–३. दुति – स्या०, दुखि – सी०, रो० । ४. अत्तभावपटिलाभो – सी०, स्या०, रो० ।

ननु अतीतं निरुद्धं अनागतं अजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं अनागतं अजातं, नो च वत रे वत्तब्बे – "चित्तसन्तति समाधी" ति ।

२२. *एकचित्तक्खणिको समाधी ति ? आमन्ता । B. 333

चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतविञ्ञाणसमङ्गी ...पे०... घानविञ्ञाणसमङ्गी ... जिव्हाविञ्ञाणसमङ्गी ... कायविञ्ञाणसमङ्गी ...पे०... अकुसलचित्तसमङ्गी ...पे०... रागसहगतचित्तसमङ्गी ...पे०... दोससहगतचित्तसमङ्गी ...पे०... मोहसहगतचित्तसमङ्गी ...पे०... अनोत्तप्पसहगतचित्तसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 459

*चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अकुसलचित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रागसहगता ...पे०... दोससहगता ... मोहसहगता ...पे०... अनोत्तप्पसहगता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न वत्तब्बं – "चित्तसन्तति समाधी" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "अहं खो, आवुसो निगण्ठा[1], पहोमि अनिञ्जमानो[2] कायेन, अभासमानो वाचं, सत्त रत्तिन्दिवानि एकन्तसुखं[3] पटिसंवेदी[3] विहरितुं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चित्तसन्तति समाधी ति ।

११५(९) धम्मट्ठितताकथा

२३. *धम्मट्ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो[4], नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

1. निगण्ठ – सी०, रो० । २. अनिञ्चमानो – सी० । ३–३. एकन्तसुख० – सी०, स्या०, रो० । ४. वट्टूपच्छेदो – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

१९. न वत्तब्बं – "इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्स कस्सचि, आनन्द, चत्तारो इद्धिपादा भाविता बहुलीकता यानीकता वत्थुकता अनुट्ठिता परिचिता सुसमारद्धा, सो आकङ्खमानो कप्पं वा तिट्ठेय्य कप्पावसेसं वा" ति ! B. 332 अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ।

२०. *इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चतुन्नं, भिक्खवे, धम्मानं नत्थि कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मिं ! कतमेसं चतुन्नं ? जराधम्मो "मा जिरी[1]" ति नत्थि R.458 कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मिं । ब्याधिधम्मो "मा ब्याधियी" ति ... पे०... मरणधम्मो "मा मीयी" ति ... यानि खो पन तानि पुब्बे कतानि पापकानि कम्मानि सङ्किलेसिकानि पोनोब्भविकानि[2] सदरानि[3] दुक्खविपाकानि आयतिं जातिजरामरणियानि तेसं विपाको "मा निब्बत्ती" ति नत्थि कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मिं । इमेसं खो, भिक्खवे, चतुन्नं धम्मानं नत्थि कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मिं" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ।

११४(८) समाधिकथा

२१. *चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अतीता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

अनागता चित्तसन्तति समाधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

चित्तसन्तति समाधी ति ? आमन्ता ।

---

१. जीरी – रो० । २. पोनोभविकानि – सी०, रो० । ३. निस्सारानि – सी०, रो०; दुस्सुद्रपानि – स्या० ।

२५. *रूपं परिनिप्फन्नं, रूपस्स अनिच्चता अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनिच्चता परिनिप्फन्ना, अनिच्चताय अनिच्चता अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं परिनिप्फन्नं, रूपस्स जरा अत्थी ति ? आमन्ता ।

जरा परिनिप्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं परिनिप्फन्नं, रूपस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी ति ? आमन्ता ।

मरणं परिनिप्फन्नं, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*वेदना ...पे०... सञ्ञा ... सङ्खारा ...पे०.. विञ्ञाणं B 335
परिनिप्फन्नं, विञ्ञाणस्स अनिच्चता अत्थी ति ? आमन्ता ।

अनिच्चता परिनिप्फन्ना, अनिच्चताय अनिच्चता अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

विञ्ञाणं परिनिप्फन्नं, विञ्ञाणस्स जरा अत्थी ति ? आमन्ता ।

जरा परिनिप्फन्ना, जराय जरा अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*विञ्ञाणं परिनिप्फन्नं, विञ्ञाणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं R.462
अत्थी ति ? आमन्ता ।

मरण परिनिप्फन्नं, मरणस्स भेदो अत्थि, अन्तरधानं अत्थी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

एकादसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

अनुसया अब्याकता, अहेतुका, चित्तविप्पयुत्ता, अञ्ञाणे[1] विगते ञाणी, ञाणं चित्तविप्पयुत्तं, यत्थ सद्दे[2] ञाणं पवत्तति, इद्धिबलेन समन्नागतो कप्पं तिट्ठेय्य, चित्तसन्तति समाधि, धम्मट्ठितता, अनिच्चता ति ।

———o———

१. ञाणे – सी० । २. सद्दो – सी० ।

R.460 *रूपस्स ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.334 *वेदनाय ठितता ...पे०... सञ्ञाय ठितता ...पे०... सङ्खारानं ठितता ...पे०... विञ्ञाणस्स ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ताय ठितता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११६(१०) अनिच्चताकथा

२४. *अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय अनिच्चताय अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ताय अनिच्चताय अनिच्चता परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

*जरा परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

R.461 ताय जराय जरा परिनिप्फन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ताय जराय जरा परिनिप्फन्ना ति ? आमन्ता ।

ताय तायेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मरणं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

तस्स मरणस्स मरणं परिनिप्फन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तस्स मरणस्स मरणं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

तस्स तस्सेव नत्थि दुक्खस्सन्तकिरिया, नत्थि वट्टुपच्छेदो, नत्थि अनुपादापरिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति? आमन्ता।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

मनिन्द्रियअसंवरो मनोकम्मं ति? आमन्ता।

सोतिन्द्रियअसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियअसंवरो ... जिव्हिन्द्रियअसंवरो ...पे०... कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

३. [1]न वत्तब्बं – "संवरो पि असंवरो पि कम्मं" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं दिस्वा निमित्तग्गाही होति ...पे०... न निमित्तग्गाही होति, सोतेन सद्दं सुत्वा ...पे०... मनसा धम्मं विञ्ञाय निमित्तग्गाही होति ...पे०... न निमित्तग्गाही होती" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि संवरो पि असंवरो पि कम्मं ति।

११८(२) कम्मकथा

४. *सब्बं कम्मं सविपाकं ति? आमन्ता।

सब्बा चेतना सविपाका ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R,465

सब्बा चेतना सविपाका ति? आमन्ता।

विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सब्बा चेतना सविपाका ति? आमन्ता। B. 337

किरियाब्याकता चेतना सविपाका ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*सब्बा चेतना सविपाका ति? आमन्ता।

कामावचरा विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०..।

सब्बा चेतना सविपाका ति? आमन्ता।

रूपावचरा अरूपावचरा अपरियापन्ना विपाकाब्याकता चेतना सविपाका ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१२. द्वादसमो वग्गो

११७(१) संवरो कम्मं ति कथा

R.463 १. *संवरो कम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतिन्द्रियसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियसंवरो ... जिव्हिन्द्रियसंवरो ...पे०... कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियसंवरो ...पे०... जिव्हिन्द्रियसंवरो जिव्हाकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मनिन्द्रियसंवरो मनोकम्मं ति ? आमन्ता ।

B.336 सोतिन्द्रियसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियसंवरो ... जिव्हिन्द्रियसंवरो ...पे०... कायिन्द्रियसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. *असंवरो कम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतिन्द्रियअसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियअसंवरो ... जिव्हिन्द्रियअसंवरो ... कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
R.464

*कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

चक्खुन्द्रियअसंवरो चक्खुकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कायिन्द्रियअसंवरो कायकम्मं ति ? आमन्ता ।

सोतिन्द्रियअसंवरो ...पे०... घानिन्द्रियअसंवरो ...पे०... जिव्हिन्द्रियअसंवरो जिव्हाकम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११६(३) सद्दो विपाको ति कथा

७. *सद्दो विपाको ति ? आमन्ता । B. 338

सुखवेदनियो[1] दुक्खवेदनियो अदुक्खमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तो, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, फस्सेन सम्पयुत्तो, वेदनाय सम्पयुत्तो, सञ्ञाय सम्पयुत्तो, चेतनाय सम्पयुत्तो, चित्तेन सम्पयुत्तो, सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना[2] आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न[3] हेवं वत्तब्बे[3] । ...पे०... ।

ननु न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स[4] आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सद्दो विपाको" ति । R.467

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ...पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सद्दो विपाको, सद्दो सुखवेदनियो ...पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्दो विपाको, सद्दो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो, न दुक्खवेदनियो ...पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

८. न वत्तब्बं – "सद्दो विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सो तस्स कम्मस्स कतत्ता उपचितत्ता उस्सन्नत्ता[5] विपुलत्ता ब्रह्मस्सरो[6] होति करविकभाणी[7]" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सद्दो विपाको ति ।

---

१. सुखवेदनीयो – रो०, एवमुपरि पि । २. आवज्जना – स्या० । ३-३. आमन्ता – रो० । ४. तस्स – म० । ५. उस्सन्नता – रो० । ६. ब्रह्मसरो – स्या० । ७. करवीकभाणी – सी०, रो० ।

*सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

कामावचरा किरियाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बा चेतना सविपाका ति ? आमन्ता ।

रूपावचरा अरूपावचरा किरियाब्याकता चेतना सविपाका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. *विपाकाब्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विपाकाब्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बा चेतना सविपाका" ति ।

*किरियाब्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि किरियाब्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बा चेतना सविपाका" ति ।

*कामावचरा रूपावचरा अरूपावचरा अपरियापन्ना विपाका-
R.466 ब्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अपरियापन्ना विपाकाब्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बा चेतना सविपाका" ति ।

*कामावचरा रूपावचरा अरूपावचरा किरियाब्याकता चेतना अविपाका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरूपावचरा किरियाब्याकता चेतना अविपाका, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बा चेतना सविपाका" ति ।

६. न वत्तब्बं – "सब्बं कम्मं सविपाकं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "नाहं, भिक्खवे, सञ्चेतनिकानं कम्मानं कतानं उपचितानं अप्पटिसंविदित्वा ब्यन्तिभावं[1] वदामि, तं च खो दिट्ठेव धम्मे उपपज्जे[2] वा अपरे वा परियाये" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सब्बं कम्मं सविपाकं ति ।

१. ब्यन्तीभावं – स्या० । २. उप्पज्जे – रो० ।

११६(३) सद्दो विपाको ति कथा

७. *सद्दो विपाको ति ? आमन्ता । B. 338

सुखवेदनियो[1] दुक्खवेदनियो अदुक्खमसुखवेदनियो, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तो, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो, फस्सेन सम्पयुत्तो, वेदनाय सम्पयुत्तो, सञ्ञाय सम्पयुत्तो, चेतनाय सम्पयुत्तो, चित्तेन सम्पयुत्तो, सारम्मणो; अत्थि तस्स आवट्टना[2] आभोगो समन्नाहारो मनसिकारो चेतना पत्थना पणिधी ति ? न[3] हेवं वत्तब्बे[3] । ...पे०... ।

ननु न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स[4] आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सद्दो विपाको" ति । R.467

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ...पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सद्दो विपाको, सद्दो सुखवेदनियो ...पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*सद्दो विपाको, सद्दो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो, न दुक्खवेदनियो ...पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०.. ।

८. न वत्तब्बं – "सद्दो विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सो तस्स कम्मस्स कतत्ता उपचितत्ता उस्सन्नत्ता[5] विपुलत्ता ब्रह्मस्सरो[6] होति करविकभाणी[7]" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सद्दो विपाको ति ।

---

१. सुखवेदनीयो – रो०, एवमुपरि पि । २. आवज्जना – स्या० । ३–३. आमन्ता – रो० । ४. तत्थ – म० । ५. उस्सन्नता – रो० । ६. ब्रह्मसरो – स्या० । ७. करवीकभाणी – सी०, रो० ।

१२०(४) सळायतनकथा

B. 339 ९. *चक्खायतनं विपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ... पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

R. 408 हञ्चि न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खायतनं विपाको" ति । ... पे०... ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं विपाको, चक्खायतनं सुखवेदनियं ...पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्खायतनं विपाको, चक्खायतनं न सुखवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. *सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ... जिव्हायतनं ...पे०... कायायतनं विपाको ति ? आमन्ता ।

सुखवेदनियं ... पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियं ... पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "कायायतनं विपाको" ति ।

*फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो ... पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

कायायतनं विपाको, कायायतनं सुखवेदनियं ... पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कायायतनं विपाको, कायायतनं न सुखवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । R.469

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो ... पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. न वत्तब्बं – "सळायतनं विपाको" ति ? आमन्ता । B. 340

ननु सळायतनं कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सळायतनं कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं, तेन वत रे वत्तब्बे – "सळायतनं विपाको" ति ।

१२१(५) सत्तक्खत्तुपरमकथा

१२. *सत्तक्खत्तुपरमो[1] पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... अरहा जीविता वोरोपितो ... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ... सङ्घो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

अभब्बो अन्तरा धम्मं अभिसमेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अभब्बो अन्तरा धम्मं अभिसमेतुं ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... अरहा जीविता वोरोपितो ... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ... सङ्घो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. *सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि ते सतिपट्ठाना ...पे०... सम्मप्पधाना ... इद्धिपादा ... R.470
इन्द्रिया ... बला ... बोज्झङ्गा येहि बोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. सत्तक्खत्तुंपरमो – स्या०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि सो कोलङ्कोलो, तेन वत रे वत्तब्बे – "कोलङ्कोलो पुग्गलो कोलङ्कोलतानियतो" ति ।

१२३(७) एकबीजीकथा

१८. न वत्तब्बं – "एकबीजी[1] पुग्गलो एकबीजितानियतो" ति ? आमन्ता । B. 342

ननु सो एकबीजी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सो एकबीजी, तेन वत रे वत्तब्बे – "एकबीजी पुग्गलो एकबीजितानियतो" ति ।

१२४(८) जीविता वोरोपनकथा

१९. *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेय्य ... पे०... पितरं जीविता वोरोपेय्य ... पे०... अरहन्तं जीविता वोरोपेय्य ... पे०... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादेय्य ... पे०... सङ्घं भिन्देय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R. 472

*दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि अगारवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

धम्मे ... पे०... सङ्घे ... पे०... सिक्खाय अगारवो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि सगारवो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि सगारवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या" ति ।

ननु दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो धम्मे ... पे०... सङ्घे ... पे०... सिक्खाय सगारवो ति ? आमन्ता ।

---

१. एकबीजी – स्या० ।

१४. *नत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि सो नियमो येन नियमेन सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो, नो च वत रे वत्तब्बे – "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

B. 341 *नत्थि ते सतिपट्ठाना ... बोज्झङ्गा येहि बोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि ते बोज्झङ्गा येहि बोज्झङ्गेहि सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो, नो च वत रे वत्तब्बे – "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

१५. *सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

सकदागामिनियमेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागामिनियमेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तनियमेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कतमेन नियमेना ति ? सोतापत्तिनियमेना ति ।

सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो ति ? आमन्ता ।

ये केचि सोतापत्तिनियामं ओक्कमन्ति, सब्बे ते सत्तक्खत्तुपरमतानियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. [1]न वत्तब्बं – "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ? आमन्ता ।

R. 471 ननु सो सत्तक्खत्तुपरमो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सो सत्तक्खत्तुपरमो, तेन वत रे वत्तब्बे – "सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमतानियतो" ति ।

१२२(६) कोलङ्कोलकथा

१७. [1]न वत्तब्बं – "कोलङ्कोलो पुग्गलो कोलङ्कोलतानियतो" ति ? आमन्ता ।

ननु सो कोलङ्कोलो ति ? आमन्ता ।

२२. *दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके सद्दे ... गन्धे ... रसे ... फोट्ठब्बे ...पे०... तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? आमन्ता । R.474

अरहतो पहीना दुग्गति, अरहा तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं B. 344 पटिग्गण्हेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहतो पहीना दुग्गति, न च अरहा आपायिके सद्दे ...पे०... गन्धे ... रसे ... फोट्ठब्बे ...पे०... अमनुस्सित्थिया तिरच्छानगतित्थिया नागकञ्ञाय मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, अजेळकं पटिग्गण्हेय्य, कुक्कुटसूकरं पटिग्गण्हेय्य, हत्थिगवस्सवळवं पटिग्गण्हेय्य ...पे०... तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, न च दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. *न वत्तब्बं –"दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती" ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो निरयं उपपज्जेय्य ...पे०... तिरच्छानयोनिं उपपज्जेय्य ... पेत्तिविसयं[1] उपपज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ।

---

१. पित्तिविसयं – सी०, स्या०, रो० ।

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सिक्खाय सगारवो, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या" ति।

२०. *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सत्थरि अगारवो ति ? आमन्ता। दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो बुद्धथूपे ओहदेय्य[1] ओमुत्तेय्य निट्ठुभेय्य बुद्धथूपे अपब्यामतो[2] करेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B. 343 *दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "सेय्यथापि, भिक्खवे, महासमुद्दो ठितधम्मो वेलं नातिवत्तति; एवमेव खो, भिक्खवे, यं मया सावकानं सिक्खापदं पञ्ञत्तं तं मम सावका जीवितहेतु पि नातिक्कमन्ती" ति ! अत्थेव
R.473 सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्या" ति।

१२५(९) दुग्गतिकथा

२१. *दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ? आमन्ता। दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्या ति ? आमन्ता। हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके रूपे रज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती" ति।

*दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ? आमन्ता। दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो आपायिके सद्दे ... पे०... गन्धे ... रसे ... फोट्ठब्बे ...पे०... अमनुस्सित्थिया तिरच्छानगतित्थिया, नागकञ्ञाय मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, अजेळकं पटिग्गण्हेय्य, कुक्कुटसूकरं पटिग्गण्हेय्य, हत्थिगवस्सवळवं[3] पटिग्गण्हेय्य...तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं[4] पटिग्गण्हेय्या ति ? आमन्ता।

हञ्चि दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो तित्तिरवट्टकमोरकपिञ्जरं पटिग्गण्हेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती" ति।

---

१. ओहनेय्य – सी०, स्या०, रो०। २. असब्याकतो – सी०। ३. ०गवास्सवलवं – सी०। ४. तित्थिरवट्टकं मोरकपिञ्जरं – सी०; ०कपिञ्जलं – स्या०; ०कपिञ्जळं – रो०।

१३. तेरसमो वग्गो

१२७(१) कप्पट्ठकथा

१. *कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता । R.476

कप्पो च सण्ठाति बुद्धो च लोके उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पो च सण्ठाति सङ्घो च भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पो च सण्ठाति कप्पट्ठो च कप्पट्ठियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पो च सण्ठाति कप्पट्ठो च पुग्गलो कालं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२. *कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

अतीतं कप्पं तिट्ठेय्य, अनागतं कप्पं तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

द्वे कप्पे तिट्ठेय्य ... तयो कप्पे तिट्ठेय्य ... चत्तारो कप्पे तिट्ठेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

३. *कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पट्ठो कप्पे डय्हन्ते कत्थ गच्छती ति ? अञ्ञं लोकधातुं गच्छती ति ।

मतो गच्छति, वेहासं गच्छती ति ? मतो गच्छती ति ।

कप्पट्ठियं कम्मं अपरापरियवेपक्कं[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । R.477
... पे०... ।

---

१ अपरापरियवेपक्कमं – सी० ।

१२६(१०) सत्तमभविककथा

R 475 २४. न वत्तब्बं "सत्तमभविकस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती" ति ? आमन्ता ।

सत्तमभविको पुग्गलो निरयं उपपज्जेय्य, तिरच्छानयोनिं उपपज्जेय्य, पेत्तिविसयं उपपज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि सत्तमभविकस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गती ति ।

द्वादसमो[1] वग्गो ।

तस्सुद्दानं

B. 345 संवरो कम्मं तथेव असंवरो, सब्बकम्मं सविपाकं, सद्दो विपाको, सळायतनं विपाको, सत्तक्खत्तुपरमो पुग्गलो सत्तक्खत्तुपरमता नियतो, कोलङ्कोलपुग्गलो कोलङ्कोलता नियतो, एकबीजी पुग्गलो एकबीजिता-नियतो, दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सञ्चिच्च पाणं जीविता वोरोपेय्य, दिट्ठिसम्पन्नस्स पुग्गलस्स पहीना दुग्गति, तथेव सत्तमभविकस्सा ति ।

---

१. बारसमो – म० ।

६. कप्पट्ठो कुसलं चित्तं पटिलभेय्या ति ? आमन्ता । B. 347

ततो वुट्ठानं कुसलं चित्तं पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।

रूपावचरं ...पे०... अरूपावचरं ...पे०... लोकुत्तरं कुसलं चित्तं पटिलभेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२९(३) अनन्तरापयुत्तकथा

७. अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियामं च सम्मत्तनियामं च उभो ओक्कमेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु तं कम्मं पयुत्तं कुक्कुच्चं उप्पादितं[1] विप्पटिसारियं जनितं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तं कम्मं पयुत्तं कुक्कुच्चं उप्पादितं विप्पटिसारियं जनितं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या" ति ।

८. *अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो अभब्बो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं ति ? आमन्ता । R.479

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... अरहा जीविता वोरोपितो ... दुट्ठेन चित्तेन तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ... सङ्घो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं पटिविनोदेत्वा विप्पटिसारियं पटिविनेत्वा[2] अभब्बो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं ति ? आमन्ता ।

माता जीविता वोरोपिता ... पिता जीविता वोरोपितो ... ...पे०... सङ्घो भिन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं

---

१. उपदहितं – स्या०, एवमुपरि पि । २. पटिविनोदेत्वा – सी०, रो० ।

वेहासं गच्छती ति ? आमन्ता ।

कप्पट्ठो इद्धिमा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कप्पट्ठो इद्धिमा ति ? आमन्ता ।

B. 346 कप्पट्ठेन छन्दिद्धिपादो भावितो विरियिद्धिपादो भावितो चित्तिद्धिपादो भावितो वीमंसिद्धिपादो भावितो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४. [1]न वत्तब्बं – "कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"आपायिको नेरयिको, कप्पट्ठो सङ्घभेदको ।
वग्गरतो अधम्मट्ठो, योगक्खेमा[1] पधंसति[1] ।
सङ्घं समग्गं भिन्दित्वा[2], कप्पं निरयम्हि पच्चती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्या ति ।

१२८(२) कुसलपटिलाभकथा

५. *कप्पट्ठो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।

कप्पट्ठो दानं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कप्पट्ठो दानं ददेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "कप्पट्ठो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या" ति ।

*कप्पट्ठो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या ति ? आमन्ता ।

R.478 कप्पट्ठो चीवरं ददेय्य ... पे०... पिण्डपातं ददेय्य ... पे०... सेनासनं ददेय्य ...पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य ... खादनीयं ददेय्य ... भोजनीयं ददेय्य ... पानीयं ददेय्य ... चेतियं वन्देय्य ... चेतिये मालं आरोपेय्य ... गन्धं आरोपेय्य ... विलेपनं आरोपेय्य ... पे०... चेतियं अभिदक्खिणं[3] करेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कप्पट्ठो चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "कप्पट्ठो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्या" ति । ...पे०... ।

१–१. योगक्खेमतो धंसति – सी०, रो० । २. भिन्दित्वान – सी०; भेत्वान – स्या०, रो० । ३. पदक्खिणं – रो० ।

११. ²न वत्तब्बं–"नियतो नियामं ओक्कमती" ति? आमन्ता।

भब्बो बोधिसत्तो ताय जातिया धम्मं नाभिसमेतुं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि नियतो नियामं ओक्कमती ति ।

१३१(५) निवुतकथा

१२. *निवुतो नीवरणं जहती ति ? आमन्ता । B.349

रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूळ्हो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.481

रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०... ।

१३. *कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

*निवुतो नीवरणं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सो एवं समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनङ्गणे विगतूपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिये ठिते आनेञ्जप्पत्ते¹ आसवानं

---

१. आनेञ्जपत्ते – रो० ।

पटिविनोदेत्वा विप्पटिसारियं पटिविनेत्वा अभब्बो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं ति ? आमन्ता ।

ननु तं कम्मं पटिसंहटं[1] कुक्कुच्चं पटिविनोदितं विप्पटिसारियं पटिविनीतं ति ? आमन्ता ।

B. 348 हञ्चि तं कम्मं पटिसंहटं कुक्कुच्चं पटिविनोदितं विप्पटिसारियं पटिविनीतं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो तं कम्मं पटिसंहरित्वा कुक्कुच्चं पटिविनोदेत्वा विप्पटिसारियं पटिविनेत्वा अभब्बो सम्मत्तनियामं ओक्कमितुं" ति ।

९. अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या ति ? आमन्ता ।

ननु तं कम्मं पयुत्तो आसी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तं कम्मं पयुत्तो आसि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्या" ति ।

१३०(४) नियतस्स नियामकथा

R.480 १०. *नियतो नियामं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतो सम्मत्तनियामं ओक्कमति, सम्मत्तनियतो मिच्छत्तनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*नियतो नियामं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

पुब्बे मग्गं भावेत्वा पच्छा नियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुब्बे सोतापत्तिमग्गं भावेत्वा पच्छा सोतापत्तिनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुब्बे सकदागामि ...पे०... अनागामि ...पे०... अरहत्तमग्गं भावेत्वा पच्छा अरहत्तनियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पुब्बे सतिपट्ठानं ...पे०... सम्मप्पधानं ... इद्धिपादं ... इन्द्रियं ... बलं ... बोज्झङ्गं भावेत्वा पच्छा नियामं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. पटिसंहतं – सी०, रो० ।

*सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ? आमन्ता । R.483

ननु वुत्तं भगवता – "सो एवं समाहिते चित्ते ... पे०... आसवानं खयञाणाय चित्तं अभिनिन्नामेती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती" ति ।

१७. न वत्तब्बं – "सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं विमुच्चति ... पे०... अविज्जासवा पि चित्तं विमुच्चती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ।

---

१३३ (७) समापन्नो अस्सादेतिकथा

१८. *समापन्नो अस्सादेति, झाननिकन्ति झानारम्मणा ति ? आमन्ता । B 351

तं झानं तस्स झानस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

तं झानं तस्स झानस्स आरम्मणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय तं वेदनं वेदेति, ताय सञ्ञाय तं सञ्ञं सञ्जानाति[1], ताय चेतनाय तं चेतनं चेतेति, तेन चित्तेन तं चित्तं चिन्तेति, तेन वितक्केन तं वितक्कं वितक्केति, तेन विचारेन तं विचारं विचारेति, ताय पीतिया तं पीतिं पियायति, ताय सतिया तं सतिं सरति, ताय पञ्ञाय तं पञ्ञं पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*झाननिकन्ति चित्तसम्पयुत्ता, झानं चित्तसम्पयुत्तं ति ? आमन्ता । R 484

द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

---

१. जानाति – सी०, रो० ।

खयञाणाय चित्तं अभिनिन्नामेती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "निवुतो नीवरणं जहती" ति । ... पे०... ।

१४. *न वत्तब्बं – "निवुतो नीवरणं जहती" ति ? आमन्ता ।
R.482 ननु वुत्तं भगवता – "तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं विमुच्चति ... पे०... अविज्जासवा पि चित्तं विमुच्चती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि निवुतो नीवरणं जहती ति ।

१३२(६) सम्मुखीभूतकथा

350 १५. *सम्मुखीभूतो संयोजनं जहती ति ? आमन्ता ।
रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूळ्हो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।
द्विन्नं फस्सानं ... पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *कुसलाकुसला ...पे०... सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पठवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ... पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला ... पे०... सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

हञ्चि सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुखं पत्थेन्ति पिहेन्ति एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुखं अज्झोसाय तिट्ठन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि असातरागो" ति ।

*अत्थि असातरागो ति ? आमन्ता ।

दुक्खाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, सुखाय वेदनाय पटिघानुसयो अनुसेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ननु सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय पटिघानुसयो अनुसेती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सुखाय वेदनाय रागानुसयो अनुसेति, दुक्खाय वेदनाय पटिघानुसयो अनुसेति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि असातरागो" ति ।

२२. न वत्तब्बं – "अत्थि असातरागो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सो एवं अनुरोधविरोधं समापन्नो यं किञ्चि वेदनं वेदियति[1] सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, सो तं वेदनं अभिनन्दति अभिवदति अज्झोसाय तिट्ठती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि असातरागो ति ।

१३५(६) धम्मतण्हा अब्याकता ति कथा

२३. *धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता । B. 353, R. 486

विपाकाब्याकता किरियाब्याकता रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे० ... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

रूपतण्हा अब्याकता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे० ... गन्धतण्हा ... पे० ... रसतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा अब्याकता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*रूपतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

सद्दतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा अकुसला ति ? आमन्ता ।

---

१. वेदयति – स्या०, म० ।

*झाननिकन्ति अकुसलं, झानं कुसलं ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।...पे०... ।

१९. *कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

२०. न वत्तब्बं – "समापन्नो अस्सादेति, झाननिकन्ति झानारम्मणा" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि विविच्च अकुसलेहि धम्मेहि पठमं झानं उपसम्पज्ज विहरति, सो तं अस्सादेति तं निकामेति तेन च वित्तिं आपज्जति; वितक्कविचारानं वूपसमा ...पे०... दुतियं झानं ...पे०... ततियं झानं ...पे०... चतुत्थं
B. 352 झानं उपसम्पज्ज विहरति, सो तं अस्सादेति तं निकामेति तेन च वित्तिं आपज्जती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि समापन्नो अस्सादेति, झाननिकन्ति झानारम्मणा ति ।

१३४(८) असातरागकथा

R.435 २१. *अत्थि असातरागो¹ ति ? आमन्ता ।

दुक्खाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि दुक्खं पत्थेन्ति पिहेन्ति एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, दुक्खं अज्झोसाय तिट्ठन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सुखाभिनन्दिनो सत्ता, अत्थि केचि सुखं पत्थेन्ति पिहेन्ति एसन्ति गवेसन्ति परियेसन्ति, सुखं अज्झोसाय तिट्ठन्ती ति ? आमन्ता ।

---

१. अस्सातरागो – सी० ।

१३६(१०) धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति कथा

२८. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता । R.488

रूपतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे० ... गन्धतण्हा ... पे० ... रसतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*रूपतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

सद्दतण्हा ... पे० ... गन्धतण्हा ... पे० ... रसतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

२९. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो" ति ।

धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोभो दुक्खसमुदयो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो, B. 355 नो च वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो" ति ।

३०. *धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

रूपतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

धम्मतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता । R.489

सद्दतण्हा ... पे० ... गन्धतण्हा ... पे० ... रसतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा लोभो, न दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*रूपतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

सद्दतण्हा ... पे० ... फोट्ठब्बतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा अकुसला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२४. *धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा अकुसला वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा अकुसला वुत्ता भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा अब्याकता" ति ।

*धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु लोभो अकुसलो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि लोभो अकुसलो वुत्तो भगवता, धम्मतण्हा लोभो, नो च वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा अब्याकता" ति ।

187 २५. *धम्मतण्हा लोभो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

रूपतण्हा लोभो अब्याकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

धम्मतण्हा लोभो अब्याकतो ति ? आमन्ता ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोट्ठब्बतण्हा लोभो अब्याकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*रूपतण्हा लोभो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

सद्दतण्हा ... पे०... फोट्ठब्बतण्हा लोभो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

धम्मतण्हा लोभो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 354 २६. *धम्मतण्हा अब्याकता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यायं तण्हा पोनोब्भविका[1] नन्दीरागसहगता[2] तत्रतत्राभिनन्दिनी, सेय्यथीदं[3] – कामतण्हा, भवतण्हा, विभवतण्हा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "धम्मतण्हा अब्याकता" ति ।

२७. न वत्तब्बं – "धम्मतण्हा अब्याकता" ति ? आमन्ता ।

ननु सा धम्मतण्हा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सा धम्मतण्हा, तेन वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा अब्याकता" ति ।

---

१. पोनोभविका – सी०, रो० । २. नन्दिराग० – स्या०, रो० । ३. सेय्यथिदं – म० ।

१४. चुद्दसमो वग्गो

१३७(१) कुसलाकुसलपटिसन्दहनकथा

१. अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता । B 356 R 491

या अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना[1] ... पे० ... पणिधि, सा व[2] कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे० ... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, न वत्तब्बं – "या अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

कुसलं अनावट्टेन्तस्स[3] उप्पज्जति ... पे० ... अप्पणिदहन्तस्स[4] उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ननु कुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे० ... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे० ... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं" ति ।

२. *अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

अकुसलं[5] अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ननु कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं" ति ।

*अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

---

१. आवज्जना – स्या० । २ च – सी० । ३ अनावट्टन्तस्स – सी०, रो०; अनावज्जन्तस्स – स्या० । ४. अपणिदहन्तस्स – सी०, स्या०, रो० । ५. अकुसलमूलं – म० ।

धम्मतण्हा लोभो दुक्खसमुदयो ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...

३१. *धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यायं तण्हा पोनोब्भविका नन्दीराग सहगता[1] तत्रतत्राभिनन्दिनी, सेय्यथीदं – कामतण्हा, भवतण्ह विभवतण्हा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो" ति ।

३२. 'न वत्तब्बं – "धम्मतण्हा न दुक्खसमुदयो" ति ? आमन्ता

ननु सा धम्मतण्हा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सा धम्मतण्हा, तेन वत रे वत्तब्बे – "धम्मतण्हा दुक्खसमुदयो" ति ।

तेरसमो वग्गो

तस्सुद्दानं

R. 490 कप्पट्ठो कप्पं तिट्ठेय्य, कप्पट्ठो कुसलं चित्तं न पटिलभेय्य अनन्तरापयुत्तो पुग्गलो सम्मत्तनियामं ओक्कमेय्य, नियतो निया ओक्कमति, निवुतो नीवरणं जहति, सम्मुखीभूतो संयोजनं जहति झाननिकन्ति, असातरागो, धम्मतण्हा अब्याकता, धम्मतण्हा न दुक्ख समुदयो ति ।

---

१. नन्दिरागसहगता – स्या०, रो० ।

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

नेक्खम्मसञ्ञाय अनन्तरा कामसञ्ञा उप्पज्जति, अब्या- R.493
पादसञ्ञाय अनन्तरा ब्यापादसञ्ञा उप्पज्जति, अविहिंसासञ्ञाय अनन्तरा विहिंसासञ्ञा उप्पज्जति, मेत्ताय अनन्तरा ब्यापादो उप्पज्जति, करुणाय अनन्तरा विहिंसा उप्पज्जति, मुदिताय अनन्तरा अरति उप्पज्जति, उपेक्खाय अनन्तरा पटिघं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. न वत्तब्बं – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ? आमन्ता ।

ननु यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति, यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति, यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ।

१३८(२) सळायतनुप्पत्तिकथा

६. *सळायतनं अपुब्बं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठाती ति ? B.358
आमन्ता ।

सब्बङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ...पे०... R.494
जिव्हायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामसञ्ञाय अनन्तरा नेक्खम्मसञ्ञा उप्पज्जति, ब्यापादसञ्ञाय अनन्तरा अब्यापादसञ्ञा उप्पज्जति, विहिंसासञ्ञाय 492 अनन्तरा अविहिंसासञ्ञा उप्पज्जति, ब्यापादस्स अनन्तरा मेत्ता उप्पज्जति, विहिंसाय अनन्तरा करुणा उप्पज्जति, अरतिया अनन्तरा मुदिता उप्पज्जति, पटिघस्स[1] अनन्तरा उपेक्खा उप्पज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

३. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति? आमन्ता।

या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B. 357 *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं, न वत्तब्बं – "या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति? आमन्ता।

अकुसलं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

ननु अकुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति? आमन्ता।

हञ्चि अकुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति।

४. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति? आमन्ता।

कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति? आमन्ता।

अकुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति? आमन्ता।

हञ्चि अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति।

---

१. पटिघाय – सी०।

*कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

नेक्खम्मसञ्ञाय अनन्तरा कामसञ्ञा उप्पज्जति, अब्या- R.493
पादसञ्ञाय अनन्तरा ब्यापादसञ्ञा उप्पज्जति, अविहिंसासञ्ञाय अनन्तरा विहिंसासञ्ञा उप्पज्जति, मेत्ताय अनन्तरा ब्यापादो उप्पज्जति, करुणाय अनन्तरा विहिंसा उप्पज्जति, मुदिताय अनन्तरा अरति उप्पज्जति, उपेक्खाय अनन्तरा पटिघं उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. न वत्तब्बं – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ? आमन्ता ।

ननु यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति, यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति, यस्मिं येव वत्थुस्मिं विरज्जति तस्मिं येव वत्थुस्मिं रज्जति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ।

१३८(२) सळायतनुप्पत्तिकथा

६. *सळायतनं अपुब्बं अचरिमं मातुकुच्छिस्मिं सण्ठाती ति ? B. 358
आमन्ता ।

सब्बङ्गपच्चङ्गी अहीनिन्द्रियो मातुकुच्छिस्मिं ओक्कमती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन चक्खायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, सीसं सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्ठाति, मुखं सण्ठाति, दन्ता सण्ठन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपपत्तेसियेन चित्तेन सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ...पे०... जिव्हायतनं सण्ठाती ति ? आमन्ता ।

उपपत्तेसियेन चित्तेन हत्था सण्ठन्ति, पादा सण्ठन्ति, [illegible] सण्ठाति, कण्णो सण्ठाति, नासिका सण्[illegible]
ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

कामसञ्ञाय अनन्तरा नेक्खम्मसञ्ञा उप्पज्जति, ब्यापाद-
सञ्ञाय अनन्तरा अब्यापादसञ्ञा उप्पज्जति, विहिंसासञ्ञाय
R.492 अनन्तरा अविहिंसासञ्ञा उप्पज्जति, ब्यापादस्स अनन्तरा मेत्ता
उप्पज्जति, विहिंसाय अनन्तरा करुणा उप्पज्जति, अरतिया अनन्तरा
मुदिता उप्पज्जति, पटिघस्स[1] अनन्तरा उपेक्खा उप्पज्जती ति ?
न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

357 *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं, न वत्तब्बं – "या कुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व अकुसलस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

अकुसलं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अकुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ।

४. *कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं ति ? आमन्ता ।

कुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

अकुसलं योनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलं अयोनिसो मनसिकरोतो उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "कुसलमूलं पटिसन्दहति अकुसलमूलं" ति ।

---

१. पटिघाय – सी० ।

७. †मातुकुच्छिगतस्स पच्छा चक्खायतनं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मि चक्खुपटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

मातुकुच्छिगतस्स पच्छा सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ...पे०... जिव्हायतनं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मि जिव्हापटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्ती ति ? आमन्ता ।

मातुकुच्छिस्मिं अट्ठिपटिलाभाय कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न वत्तब्बं – "मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्ती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता–

"पठमं कललं होति, कलला होति अब्बुदं[1] ।
अब्बुदा जायते पेसि[2], पेसि निब्बत्तते[3] घनो ॥

"घना पसाखा जायन्ति, केसा लोमा नखा पि च ।
B. 359 यं चस्स भुञ्जति माता, अन्नं पानं च भोजनं ।
तेन सो तत्थ यापेति, मातुकुच्छिगतो नरो" ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि मातुकुच्छिगतस्स पच्छा केसा लोमा नखा दन्ता अट्ठी उप्पज्जन्ती ति ।

१३९(३) अनन्तरपच्चयकथा

195 ८. *चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

---

1. अम्बुद – स्या० । 2. पेसी – स्या०, रो० । 3. निब्बत्तती – सी०, स्या०; [illegible]त्ति – रो० ।

या चक्खुविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व सोतविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जति, न वत्तब्बं – "या चक्खुविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व सोतविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

सोतविञ्ञाणं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... अप्पणिदहन्तस्स[1] उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

ननु सोतविञ्ञाणं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ... पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जती" ति ।

६. *चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चक्खुविञ्ञाणं रूपनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

सोतविञ्ञाणं रूपनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्खुविञ्ञाणं रूपारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? आमन्ता ।

सोतविञ्ञाणं रूपारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R.496

*चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्ञाणं ति ? B.300
आमन्ता ।

---

१. अपणिदहन्तस्स – सी०, स्या०, रो० ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति चक्खुविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुं च पटिच्च रूपे च उप्पज्जति सोतविञ्ञाणं" ति ।

*चक्खुविञ्ञाणस्स अनन्तरा सोतविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव चक्खुविञ्ञाणं तं सोतविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. *सोतविञ्ञाणस्स अनन्तरा घानविञ्ञाणं उप्पज्जति ...पे०... घानविञ्ञाणस्स अनन्तरा जिव्हाविञ्ञाणं उप्पज्जति...पे०... जिव्हाविञ्ञाणस्स अनन्तरा कायविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

या जिव्हाविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व कायविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

जिव्हाविञ्ञाणस्स अनन्तरा कायविञ्ञाणं उप्पज्जति, न वत्तब्बं – "या जिव्हाविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधि, सा व कायविञ्ञाणस्स उप्पादाय आवट्टना ... पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

कायविञ्ञाणं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु कायविञ्ञाणं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायविञ्ञाणं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "जिव्हाविञ्ञाणस्स अनन्तरा कायविञ्ञाणं उप्पज्जती" ति ।

११. *जिव्हाविञ्ञाणस्स अनन्तरा कायविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

जिव्हाविञ्ञाणं रसनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

कायविञ्ञाणं रसनिमित्तं मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जिव्हाविञ्ञाणं रसारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कायविञ्ञाणं रसारम्मणञ्ञेव न अञ्ञारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिव्हाविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविञ्ञाणं ति ? आमन्ता ।

"जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति कायविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिव्हाविञ्ञाणं" B. 361
ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "जिव्हं च पटिच्च रसे च उप्पज्जति जिव्हाविञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "जिव्हं च पटिच्च रसे उप्पज्जति कायविञ्ञाणं" ति ।

*जिव्हाविञ्ञाणस्स अनन्तरा कायविञ्ञाणं उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव जिव्हाविञ्ञाणं तं कायविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. न वत्तब्बं – "पञ्चविञ्ञाणा अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि कोचि नच्चति गायति वादेति, रूपं च पस्सति, सद्दं च सुणाति, गन्धं च घायति, रसं च सायति, फोट्ठब्बं च फुसती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि कोचि नच्चति गायति वादेति, रूपं च पस्सति, सद्दं च सुणाति, गन्धं च घायति, रसं च सायति, फोट्ठब्बं च फुसति, तेन वत रे वत्तब्बे – "पञ्चविञ्ञाणा अञ्ञमञ्ञस्स समनन्तरा उप्पज्जन्ती" ति।

१४०(४) अरियरूपकथा

१३. *अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति? आमन्ता।

अरियरूपं कुसलं ति? आमन्ता।

महाभूता कुसला ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

महाभूता अब्याकता ति? आमन्ता।

अरियरूपं अब्याकतं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति? आमन्ता।

अरियरूपं अनासवं असंयोजनियं अगन्थनियं अनोघनियं अयोगनियं अनीवरणियं अपरामट्ठं अनुपादानियं असङ्किलेसियं ति? आमन्ता।

महाभूता अनासवा ...पे०... असङ्किलेसिया ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

महाभूता सासवा संयोजनिया ...पे०... सङ्किलेसिया ति? आमन्ता।

अरियरूपं सासवं संयोजनियं सङ्किलेसियं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१४. [1]न वत्तब्बं – "अरियरूपं महाभूतानं उपादाया" ति? आमन्ता।

199 ननु वुत्तं भगवता – "यं किञ्चि, भिक्खवे, रूपं चत्तारि
362 महाभूतानि चतुन्नं च महाभूतानं उपादायरूपं" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि अरियरूपं महाभूतानं उपादाया ति।

---

१४१ (५) अञ्ञो अनुसयो ति कथा

१५. *अञ्ञो कामरागानुसयो अञ्ञं कामरागपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

अञ्ञो कामरागो अञ्ञं कामरागपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

स्वेव कामरागो तं कामरागपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

स्वेव कामरागानुसयो तं कामरागपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अञ्ञो पटिघानुसयो अञ्ञं पटिघपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

अञ्ञं पटिघं अञ्ञं पटिघपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

तञ्ञेव पटिघं तं पटिघपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

स्वेव पटिघानुसयो तं पटिघपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अञ्ञो मानानुसयो अञ्ञं मानपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

अञ्ञो मानो अञ्ञं मानपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

स्वेव मानो तं मानपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

स्वेव मानानुसयो तं मानपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अञ्ञो दिट्ठानुसयो अञ्ञं दिट्ठिपरियुट्ठानं ति? आमन्ता। R..

अञ्ञा दिट्ठि अञ्ञं दिट्ठिपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सा व दिट्ठि तं दिट्ठिपरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

स्वेव दिट्ठानुसयो तं दिट्ठिपरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अञ्ञो विचिकिच्छानुसयो अञ्ञं विचिकिच्छापरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

अञ्ञा विचिकिच्छा अञ्ञं विचिकिच्छापरियुट्ठानं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सा व विचिकिच्छा तं विचिकिच्छापरियुट्ठानं ति? आमन्ता।

स्वेव विचिकिच्छानुसयो तं विचिकिच्छापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*अञ्ञो भवरागानुसयो अञ्ञं भवरागपरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

B 363 अञ्ञो भवरागो अञ्ञं भवरागपरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

स्वेव भवरागो तं भवरागपरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव भवरागानुसयो तं भवरागपरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अञ्ञो अविज्जानुसयो अञ्ञं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अञ्ञा अविज्जा अञ्ञं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व अविज्जा तं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव अविज्जानुसयो तं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. न वत्तब्बं – "अञ्ञो अनुसयो अञ्ञं परियुट्ठानं" ति ?

R 501 आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

"परियुट्ठितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अञ्ञो अनुसयो अञ्ञं परियुट्ठानं ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

"परियुट्ठितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अञ्ञो रागो अञ्ञं परियुट्ठानं ति ।

१४२(६) परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१७. *परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

नत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे – "परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं" ति ।

१४३(७) परियापन्नकथा

१८. *रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता । B. 364 R. 502

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो[1] दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो ...पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो" ति । ...पे०... ।

*रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुं अनुसेति, फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. उप्पत्तेसियो – रो०, एवमुपरि पि ।

स्वेव विचिकिच्छानुसयो तं विचिकिच्छापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

. 363 *अञ्ञो भवरागानुसयो अञ्ञं भवरागपरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो भवरागो अञ्ञं भवरागपरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

स्वेव भवरागो तं भवरागपरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव भवरागानुसयो तं भवरागपरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अञ्ञो अविज्जानुसयो अञ्ञं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

अञ्ञा अविज्जा अञ्ञं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सा व अविज्जा तं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? आमन्ता ।

स्वेव अविज्जानुसयो तं अविज्जापरियुट्ठानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. न वत्तब्बं – "अञ्ञो अनुसयो अञ्ञं परियुट्ठानं" ति ?
R. 501 आमन्ता ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सानुसयो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

"परियुट्ठितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अञ्ञो अनुसयो अञ्ञं परियुट्ठानं ति ।

पुथुज्जनो कुसलाब्याकते चित्ते वत्तमाने "सरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

"परियुट्ठितो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अञ्ञो रागो अञ्ञं परियुट्ठानं ति ।

१४२(६) परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति कथा

१७. *परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

रूपं निब्बानं चक्खायतनं ...पे०... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं ति ? आमन्ता ।

नत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि सरागं चित्तं सदोसं चित्तं समोहं चित्तं ...पे०... अकुसलं चित्तं सङ्किलिट्ठं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे – "परियुट्ठानं चित्तविप्पयुत्तं" ति ।

१४३(७) परियापन्नकथा

१८. *रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? B. 364 R. 502
आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो[1] दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो ...पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो" ति । ...पे०... ।

*रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुं अनुसेति, फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. उप्पत्तेसियो – रो०, एवमुपरि पि ।

*सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

503 गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

रूपरागो रूपधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. *अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो
65 सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो ...पे०... एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो" ति ।

*अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०.. ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ..पे०... रसरागो .. पे०.. फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुं अनुसेति, फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सद्दरागो सद्दधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो"
R.504 ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

गन्धरागो ... पे०... रसरागो ... पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति, न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२०. न वत्तब्बं – "रूपरागो रूपधातुं अनुसेति रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागो कामधातु अनुसेति, कामधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागो कामधातुं अनुसेति कामधातुपरियापन्नो, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुं अनुसेति रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुं अनुसेति अरूपधातुपरियापन्नो" ति ।

१४४(८) अब्याकतकथा

२१. **दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।*

विपाकाब्याकतं किरियाब्याकतं रूपं निब्बानं चक्खायतनं ... पे० ... फोट्ठब्बायतनं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता । B. 366

दिट्ठिगतसम्पयुत्तो फस्सो अब्याकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिगतसम्पयुत्ता वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... चेतना ... पे०... चित्तं अब्याकतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... । R.505

*दिट्ठिगतसम्पयुत्तो फस्सो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिगतं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

दिट्ठिगतसम्पयुत्ता वेदना सञ्ञा चेतना चित्तं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

दिट्ठिगतं अकुसलं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२. *दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

अफलं अविपाकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सफलं सविपाकं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सफलं सविपाकं, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ।

*दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

ननु मिच्छादिट्ठिपरमानि वज्जानि वुत्तानि भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि मिच्छादिट्ठिपरमानि वज्जानि वुत्तानि भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ।

*दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "मिच्छादिट्ठि खो, वच्छ, अकुसला, सम्मादिट्ठि कुसला" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ।

*दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

R.506 ननु वुत्तं भगवता – "मिच्छादिट्ठिस्स[1] खो अहं, पुण्ण, द्विन्नं गतीनं अञ्ञतरं गतिं वदामि – निरयं वा ति तिरच्छानयोनिं वा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ।

२३. न वत्तब्बं – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "'सस्सतो लोको' ति खो, वच्छ, अब्याकतमेतं, 'असस्सतो लोको' ति खो, वच्छ, अब्याकतमेतं, 'अन्तवा लोको' ति खो, वच्छ, अब्याकतमेतं, 'अनन्तवा लोको' ति खो, वच्छ ... पे०... 'तं जीवं तं सरीरं' ति खो, वच्छ ... पे०... 'अञ्ञं जीवं-अञ्ञं सरीरं'
B.367 ति खो, वच्छ ... पे०... 'होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ ...पे०... 'न होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ ...पे०... 'होति च न च होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ ... पे०... 'नेव होति न न होति तथागतो परं मरणा' ति खो, वच्छ, अब्याकतमेतं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

---

१. मिच्छादिट्ठिकस्स – सी०, स्या० ।

तेन हि दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ।

*दिट्ठिगतं अब्याकतं ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "मिच्छादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स यं चेव कायकम्मं यथादिट्ठिसमत्तं समादिन्नं, यं च वचीकम्मं ...पे०... यं च मनोकम्मं, या च चेतना, या च पत्थना, यो च पणिधि, ये च सङ्खारा, सब्बे ते धम्मा अनिट्ठाय अकन्ताय अमनापाय अहिताय दुक्खाय संवत्तन्ती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "दिट्ठिगतं अब्याकतं" ति ।

१४५(६) अपरियापन्नकथा

२४. *दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ? आमन्ता । R.507

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं, सकदागामिमग्गो सकदागामिफलं, अनागामिमग्गो अनागामिफलं, अरहत्तमग्गो अरहत्तफलं, सतिपट्ठानं सम्मप्पधानं इद्धिपादो इन्द्रियं बलं बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५. न वत्तब्बं – "दिट्ठिगतं अपरियापन्नं" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो "कामेसु वीतरागो" ति वत्तब्बो ति ? आमन्ता ।

"विगतदिट्ठियो" ति वत्तब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठिगतं अपरियापन्नं ति ।

चुद्दसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

अकुसलमूलं पटिसन्दहति कुसलमूलं, कुसलमूलं पटिसन्दहति B. 368
अकुसलमूलं, सळायतनं छविञ्ञाणकाया, अरियरूपं महाभूतानं उपादाय, स्वेव अनुसयो तं परियुट्ठानं, परियुट्ठानं[1] चित्तविप्पयुत्तं, यथाधातु[2] तञ्ञेव[2] अनुसेति, दिट्ठिगतं अब्याकतं, दिट्ठिगतं अपरियापन्न ति ।

---

१. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २–२ यथाधातयञ्ञेव – स्या०

१५. पन्नरसमो वग्गो

१८६ (१) पच्चयताकथा

R.502 १. *पच्चयता ववत्थिता ति ? आमन्ता ।

ननु वीमंसा हेतु, सो च अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसा हेतु, सो च अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे – "हेतुपच्चयेन पच्चयो, अधिपतिपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु छन्दाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि छन्दाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो" ति ।

२. *ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि विरियाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो" ति ।

B.369 ३. *ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ?

R.509 आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, सो च आहारो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चित्ताधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो" ति ।

४. *ननु वीमंसाधिपति[1] सहजातानं धम्मानं अधिपती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च इन्द्रियं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वीमंसाधिपति सहजातानं धम्मानं अधिपति, तं च मग्गङ्गं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो" ति ।

५. *ननु अरियं धम्मं गरुं कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरियं धम्मं गरुं कत्वा उप्पज्जति पच्चवेक्खणा, तं चारम्मणं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो" ति ।

---

१. विमंसाधिपति – रो०, एवमुपरि पि ।

६. *ननु पुरिमा पुरिमा कुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं कुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना ति ? आमन्ता ।

B. 370, R. 510 हञ्चि पुरिमा पुरिमा कुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं कुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु पुरिमा पुरिमा अकुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं अकुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पुरिमा पुरिमा अकुसला धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं अकुसलानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो" ति ।

*ननु पुरिमा पुरिमा किरियाब्याकता धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं किरियाब्याकतानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पुरिमा पुरिमा किरियाब्याकता धम्मा पच्छिमानं पच्छिमानं किरियाब्याकतानं धम्मानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सा च आसेवना, तेन वत रे वत्तब्बे – "अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसेवनपच्चयेन पच्चयो" ति ।

७. *न वत्तब्बं – "पच्चयता ववत्थिता" ति ? आमन्ता ।

हेतुपच्चयेन पच्चयो होति, आरम्मणपच्चयेन पच्चयो होति, अनन्तरपच्चयेन पच्चयो होति, समनन्तरपच्चयेन पच्चयो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि पच्चयता ववत्थिता ति ।

१४७(२) अञ्ञमञ्ञपच्चयकथा

८. *अविज्जापच्चया व[1] सङ्खारा, न वत्तब्बं – "सङ्खारपच्चया पि अविज्जा" ति ? आमन्ता ।

---

१. पि – सी०, रो० ।

ननु अविज्जा सङ्खारेन सहजाता ति ? आमन्ता । R.511

हञ्चि अविज्जा सङ्खारेन सहजाता, तेन वत रे वत्तब्बे – "अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा" ति ।

*तण्हापच्चया व उपादानं, न वत्तब्बं – "उपादानपच्चया पि तण्हा" ति ? आमन्ता ।

ननु तण्हा उपादानेन सहजाता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तण्हा उपादानेन सहजाता, तेन वत रे वत्तब्बे – B. 371
"तण्हापच्चया पि उपादानं, उपादानपच्चया पि तण्हा" ति ।

९. [1]"जरामरणपच्चया, भिक्खवे, जाति, जातिपच्चया भवो" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

तेन हि अविज्जापच्चया व सङ्खारा, न वत्तब्बं – "सङ्खारपच्चया पि अविज्जा" ति । तण्हापच्चया व उपादानं, न वत्तब्बं – "उपादानपच्चया पि तण्हा" ति ।

*"विञ्ञाणपच्चया, भिक्खवे, नामरूपं, नामरूपपच्चया पि विञ्ञाणं" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अविज्जापच्चया पि सङ्खारा, सङ्खारपच्चया पि अविज्जा; तण्हापच्चया पि उपादानं, उपादानपच्चया पि तण्हा ति ।

१४८(३) अद्धाकथा

१०. *अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतो अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.512

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

अनागतो अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नो अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीतं[1] रूपं[1] वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं अतीतो अद्धा ति ? आमन्ता ।

अतीता पञ्चद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं अनागतो अद्धा ति ? आमन्ता ।

अनागता पञ्चद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

पच्चुप्पन्नं रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

पच्चुप्पन्ना पञ्चद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

B. 372 *अतीता पञ्चक्खन्धा अतीतो अद्धा, अनागता पञ्चक्खन्धा अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्ना पञ्चक्खन्धा पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

R. 513 पन्नरसद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतानि द्वादसायतनानि अतीतो अद्धा, अनागतानि द्वादसायतनानि अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

छत्तिंस अद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीता अट्ठारस धातुयो अतीतो अद्धा, अनागता अट्ठारस धातुयो अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्ना अट्ठारस धातुयो पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

चतुपञ्ञास अद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अतीतानि बावीसतिन्द्रियानि अतीतो अद्धा, अनागतानि

१–१. अतीता रूपा – सी० ।

वावीसतिन्द्रियानि अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्नानि वावीसतिन्द्रियानि पच्चुप्पन्नो अद्धा ति ? आमन्ता ।

छसट्ठि अद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. न वत्तब्बं – "अद्धा परिनिप्फन्नो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि ! कतमानि तीणि ? अतीतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं अहोसि अतीतमद्धानं' ति; अनागतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं भविस्सति अनागतमद्धानं' ति; एतरहि वा, भिक्खवे, पच्चुप्पन्नं अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं होति एतरहि पच्चुप्पन्नं' ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अद्धा परिनिप्फन्नो ति ।

१४६(४) खणलयमुहुत्तकथा

१२. *खणो परिनिप्फन्नो, लयो परिनिप्फन्नो, मुहुत्तं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता । R.514

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१३. *न वत्तब्बं – "मुहुत्तं परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता । B. 373

ननु वुत्तं भगवता – "तीणिमानि, भिक्खवे, कथावत्थूनि ! कतमानि तीणि ? अतीतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं अहोसि अतीतमद्धानं' ति, अनागतं वा, भिक्खवे, अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं भविस्सति अनागतमद्धानं' ति; एतरहि वा, भिक्खवे, पच्चुप्पन्नं अद्धानं आरब्भ कथं कथेय्य – 'एवं होति एतरहि पच्चुप्पन्नं' ति । इमानि खो, भिक्खवे, तीणि कथावत्थूनी" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि मुहुत्तं परिनिप्फन्नं ति ।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

पच्चुप्पन्नो अद्धा परिनिप्फन्नो ति? आमन्ता।

रूपं ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

वेदना ... पे०... सञ्ञा ... पे०... सङ्खारा ... पे०... विञ्ञाणं ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

*अतीतं[1] रूपं[1] वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं अतीतो अद्धा ति? आमन्ता।

अतीता पञ्चद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अनागतं रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं अनागतो अद्धा ति? आमन्ता।

अनागता पञ्चद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

पच्चुप्पन्नं रूपं वेदना सञ्ञा सङ्खारा विञ्ञाणं पच्चुप्पन्नो अद्धा ति? आमन्ता।

पच्चुप्पन्ना पञ्चद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

B 372 *अतीता पञ्चक्खन्धा अतीतो अद्धा, अनागता पञ्चक्खन्धा अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्ना पञ्चक्खन्धा पच्चुप्पन्नो अद्धा ति? आमन्ता।

R.513 पन्नरसद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीतानि द्वादसायतनानि अतीतो अद्धा, अनागतानि द्वादसायतनानि अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्नानि द्वादसायतनानि पच्चुप्पन्नो अद्धा ति? आमन्ता।

छत्तिंस अद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अतीता अट्ठारस धातुयो अतीतो अद्धा, अनागता अट्ठारस धातुयो अनागतो अद्धा, पच्चुप्पन्ना अट्ठारस धातुयो पच्चुप्पन्नो अद्धा ति? आमन्ता।

चतुपञ्ञास अद्धा ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

*अतीतानि बावीसतिन्द्रियानि अतीतो अद्धा, अनागतानि

१–१. अतीता रूपा – सी०।

सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या" ति।

*सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति? आमन्ता।

सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति? आमन्ता।

न निरोधं समापन्नो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२३. [1]सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति? मन्ता।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्ञावेदयितरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति? नत्थि।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्ञावेदयितरोधं समापन्नो न[1] कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितरोधं समापन्नो न[1] कालं करेय्या ति।

२४. *चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति? आमन्ता।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी कालं करेय्या ति? नत्थि।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्ञाणङ्गी न कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी कालं करेय्या" ति।

१५५(१०) असञ्ञसत्तुपिककथा

२५. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका[2] ति? न्ता।

अत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, सो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्धा विरियं सति समाधि पञ्ञा? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.519

नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, सो कुसलमूलं ...पे०... पञ्ञा ति? आमन्ता।

---

१. सी० पोत्थके नत्थि। २. असञ्ञसत्तुपिका – स्या०, रो०, एवमुपरि पि।

१७. †न वत्तब्बं – "लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं ति ? आमन्ता ।

लोकियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरं ति ।

१५२(७) सञ्ञावेदयितकथा

१८. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता । R.516

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. †न वत्तब्बं – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता ।

लोकिया ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरा ति ।

१५३(८) दुतियसञ्ञावेदयितकथा

२०. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. †न वत्तब्बं – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता । B 375

लोकुत्तरा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकिया ति ।

१५४(९) ततियसञ्ञावेदयितकथा

२२. *सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता । R.517

१५०(५) आसवकथा

१४. *चत्तारो आसवा अनासवा ति? आमन्ता।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१५. न वत्तब्बं – "चत्तारो आसवा अनासवा ति? आमन्ता।

अत्थञ्ञेव आसवा येहि आसवेहि ते आसवा सासवा होन्ती

R.515 ति? न हेवं वत्तब्बे।

तेन हि चत्तारो आसवा अनासवा ति।

१५१(६) जरामरणकथा

१६. *लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं ति? आमन्ता।

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सोतापत्तिमग्गस्स जरामरणं सोतापत्तिमग्गो ति? न हेवं वत्तब्बे। ..पे०...।

सोतापत्तिमग्गस्स जरामरणं सोतापत्तिमग्गो ति? आमन्ता।

सोतापत्तिफलस्स जरामरणं सोतापत्तिफलं ति? न हेवं

B.374 वत्तब्बे। ...पे०...।

सकदागामिमग्गस्स ...पे०... सकदागामिफलस्स ...पे०... अनागामिमग्गस्स ... पे०... अनागामिफलस्स ... पे०... अरहत्तमग्गस्स जरामरणं अरहत्तमग्गो ति? न हेवं वत्तब्बे। ... पे०...।

अरहत्तमग्गस्स जरामरणं अरहत्तमग्गो ति? आमन्ता।

अरहत्तफलस्स जरामरणं अरहत्तफलं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सतिपट्ठानानं ... सम्मप्पधानानं ... इद्धिपादानं ... इन्द्रियानं ... बलानं ... बोज्झङ्गानं जरामरणं बोज्झङ्गो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१७. †न वत्तब्बं – "लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं ति ? आमन्ता ।

लोकियं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरं ति ।

१५२(७) सञ्ञावेदयितकथा

१८. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता । R.516

मग्गो फलं निब्बानं, सोतापत्तिमग्गो सोतापत्तिफलं ...पे०... बोज्झङ्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. †न वत्तब्बं – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा ति ? आमन्ता ।

लोकिया ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकुत्तरा ति ।

१५३(८) दुतियसञ्ञावेदयितकथा

२०. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता ।

रूपं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कामावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपावचरा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१. †न वत्तब्बं – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकिया ति ? आमन्ता । B.375

लोकुत्तरा ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि लोकिया ति ।

१५४(९) ततियसञ्ञावेदयितकथा

२२. *सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता । R.517

अत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो[1] फस्सो मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ञा, मारणन्तिया चेतना मारणन्तियं चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो फस्सो मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ञा, मारणन्तिया चेतना मारणन्तियं चित्तं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स मारणन्तियो फस्सो, मारणन्तिया वेदना, मारणन्तिया सञ्ञा, मारणन्तिया चेतना, मारणन्तियं चित्तं, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या" ति ।

*सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ञा चेतना चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ञा चेतना चित्तं ति ? आमन्ता ।

अफस्सकस्स कालं[2] किरिया[2], अवेदनकस्स कालं किरिया ...पे०... अचित्तकस्स कालं किरिया ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सफस्सकस्स कालं किरिया ...पे०... सचित्तकस्स कालं किरिया ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सफस्सकस्स कालं किरिया ...पे०... सचित्तकस्स कालं किरिया, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या" ति ।

*सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.518 सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या ति ? आमन्ता ।

B.376 हञ्चि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं न कमेय्य,

---

१. मरणन्तियो – रो०, एवमुपरि पि, मरणं ति यो – सी० । २–२. कालकिरिया सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या" ति ।

*सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? आमन्ता ।

न निरोधं समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

२३. [1]सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो न कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो न[1] कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे –"सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो न[1] कालं करेय्या ति ।

२४. *चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति ? आमन्ता ।

अत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी न कालं करेय्या ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि सो नियामो येन नियामेन नियतो चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी न कालं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुविञ्ञाणसमङ्गी न कालं करेय्या" ति ।

१५५(१०) असञ्ञसत्तुपिककथा

२५. *सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका[2] ति ? आमन्ता ।

अत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, R.519
अदोसो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्धा विरियं सति समाधि पञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो कुसलमूलं, अदोसो कुसलमूलं ...पे०... पञ्ञा ति ? आमन्ता ।

---

१. सी० पोत्थके नत्थि । २. असञ्ञसत्तूपिका – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स अलोभो
.377 कुसलमूलं, अदोसो कुसलमूलं, अमोहो कुसलमूलं, सद्धा विरियं सति समाधि पञ्ञा, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका" ति।

*सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका ति ? आमन्ता।

अत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ञा चेतना चित्तं ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

नत्थि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स फस्सो वेदना सञ्ञा चेतना चित्तं ति ? आमन्ता।

अफस्सकस्स मग्गभावना ...पे०... अचित्तकस्स मग्गभावना ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु सफस्सकस्स मग्गभावना ...पे०... सचित्तकस्स मग्गभावना ति ? आमन्ता।

हञ्चि सफस्सकस्स मग्गभावना ...पे०... सचित्तकस्स मग्गभावना, नो च वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका" ति।

*सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका ति ? आमन्ता।

ये केचि सञ्ञावेदयितनिरोधं समापज्जन्ति, सब्बे ते असञ्ञसत्तुपिका ति ? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२६. न वत्तब्बं – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका" ति ? आमन्ता।

ननु इधा पि असञ्ञी तत्रा पि असञ्ञी ति ? आमन्ता।

हञ्चि इधा पि असञ्ञी तत्रा पि असञ्ञी, तेन वत रे वत्तब्बे – "सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति असञ्ञसत्तुपिका" ति।

१५.६(११) कम्मूपचयकथा

R.520 २७. *अञ्ञं कम्मं, अञ्ञो कम्मूपचयो[1] ति ? आमन्ता।

---

१. कम्मुपचयो – सी०, एवमुपरि पि।

अञ्ञो फस्सो, अञ्ञो फस्सूपचयो; अञ्ञा वेदना, अञ्ञो वेदनूपचयो; अञ्ञा सञ्ञा, अञ्ञो सञ्ञूपचयो; अञ्ञा चेतना, अञ्ञो चेतनूपचयो; अञ्ञं चित्तं, अञ्ञो चित्तूपचयो; अञ्ञा सद्धा, अञ्ञो सद्धूपचयो; अञ्ञं विरियं, अञ्ञो विरियूपचयो; अञ्ञा सति, अञ्ञो सतूपचयो; अञ्ञो समाधि, अञ्ञो समाधूपचयो; B. 378 अञ्ञा पञ्ञा, अञ्ञो पञ्ञूपचयो; अञ्ञो रागो, अञ्ञो रागूपचयो ...पे०... अञ्ञं अनोत्तप्पं, अञ्ञो अनोत्तप्पूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२८. *अञ्ञं कम्मं, अञ्ञो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो कुसलो ति ? आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खाय वेदनाय ..पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२९. *कम्मूपचयो कम्मेन सहजातो ति ? आमन्ता ।

अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अकुसलेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अकुसलो ति ? आमन्ता ।

सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो सुखाय R.521 वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खाय वेदनाय ...पे०... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेन कम्मेन सहजातो कम्मूपचयो अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३०. *कम्मं चित्तेन सहजातं, कम्मं सारम्मणं ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, कम्मूपचयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, कम्मूपचयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कम्मं चित्तेन सहजातं, कम्मं अनारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 379 *कम्मं चित्तेन सहजातं, चित्तं भिज्जमानं कम्मं भिज्जती ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, चित्तं भिज्जमानं कम्मूपचयो भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्मूपचयो चित्तेन सहजातो, चित्तं भिज्जमानं कम्मूपचयो न भिज्जती ति ? आमन्ता ।

कम्मं चित्तेन सहजातं, चित्तं भिज्जमानं कम्मं न भिज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३१. *कम्मम्हि कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव कम्मं सो कम्मूपचयो ति ? न हेव वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्मम्हि कम्मूपचयो, कम्मूपचयतो विपाको निब्बत्तती ति ? आमन्ता ।

R 522 तञ्ञेव कम्मं, सो कम्मूपचयो, सो कम्मविपाको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्मम्हि कम्मूपचयो, कम्मूपचयतो विपाको निब्बत्तति, विपाको सारम्मणो ति ? आमन्ता ।

कम्मूपचयो सारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्मूपचयो अनारम्मणो ति ? आमन्ता ।

विपाको अनारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३२. *अञ्ञं कम्मं, अञ्ञो कम्मूपचयो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, पुण्ण, एकच्चो सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि कायसङ्खारं अभिसङ्खरोति, सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि वचीसङ्खारं ...पे०... मनोसङ्खारं अभिसङ्खरोति, सो सब्यापज्झं पि

अब्यापज्झं पि कायसङ्खारं अभिसङ्खरित्वा, सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि वचीसङ्खारं ...पे०... मनोसङ्खारं अभिसङ्खरित्वा सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि लोकं उपपज्जति। तमेनं सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि लोकं उपपन्नं समानं सब्यापज्झा पि अब्यापज्झा पि फस्सा फुसन्ति। सो सब्यापज्झेहि पि अब्यापज्झेहि पि फस्सेहि फुट्ठो समानो सब्यापज्झं पि अब्यापज्झं पि वेदनं वेदेति वोकिण्णसुखदुक्खं, सेय्यथापि मनुस्सा एकच्चे च देवा एकच्चे च विनिपातिका। इति खो, पुण्ण, भूता भूतस्स उपपत्ति होति, यं करोति तेन उपपज्जति, उपपन्नमेतं फस्सा फुसन्ति। एवं पाहं, पुण्ण, 'कम्मदायादा सत्ता' ति वदामी" ति। अत्थेव सुत्तन्तो B. 380
ति? आमन्ता।

तेन हि न वत्तब्बं – "अञ्ञं कम्मं, अञ्ञो कम्मूपचयो" ति।

पन्नरसमो वग्गो।

तस्सुद्दानं

पच्चयता ववत्थिता, पटिच्चसमुप्पादो, अद्धा[1], खणो लयो मुहुत्तं, R.523
चत्तारो आसवा अनासवा, लोकुत्तरानं धम्मानं जरामरणं लोकुत्तरं[2], ञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति लोकुत्तरा, सञ्ञावेदयितनिरोधसमापत्ति किया, सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नो कालं करेय्य, स्वेव मग्गो सञ्ञासत्तुपपत्तिया[3], अञ्ञं कम्मं अञ्ञो कम्मूपचयो ति।

ततियो पण्णासको।

तस्सुद्दानं

अनुसया, संवरो, कप्पो, मूलं च ववत्थिता ति।

———o———

१. अद्धा च – रो०। २. लोकुत्तरा – म०। ३. असञ्ञसत्तुपिका – स्या०; सञ्ञसत्तूपपत्तिया – रो०।

१६. सोळसमो वग्गो

१५७(१) निग्गहकथा

R.524 १. परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स चित्तं "मा रज्जि", "मा दुस्सि", "मा मुय्हि", "मा किलिस्सी" ति निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स उप्पन्नो फस्सो "मा निरुज्झी" ति निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स उप्पन्ना वेदना ...पे०... उप्पन्ना सञ्ञा ... उप्पन्ना चेतना ... उप्पन्नं चित्तं ... उप्पन्ना सद्धा ... उप्पन्नं विरियं ... उप्पन्ना सति ... उप्पन्नो समाधि ...पे०... उप्पन्ना पञ्ञा "मा निरुज्झी" ति निग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 381 *परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय रागं पजहति ... दोसं पजहति ...पे०... अनोत्तप्पं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय मग्गं भावेति ... सतिपट्ठानं भावेति ...पे०... बोज्झङ्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

R.525 अञ्ञो अञ्ञस्स कारको, परङ्कतं[1] सुखं दुक्खं अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

---

१. परकतं – स्या० ।

ननु वुत्तं भगवता –

"अत्तना व कतं पापं, अत्तना सङ्किलिस्सति ।
अत्तना अकतं पापं, अत्तना व विसुज्झति ।
सुद्धि असुद्धि पच्चत्तं, नाञ्ञो अञ्ञं विसोधये" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती" ति ।

२. न वत्तब्बं – "परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता, तेन वत रे वत्तब्बे – "परो परस्स चित्तं निग्गण्हाती" ति ।

१५८(२) पग्गहकथा

३. *परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स चित्तं "मा रज्जि," "मा दुस्सि," "मा मुय्हि," "मा किलिस्सी" ति पग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता । B.382

परो परस्स अलोभं कुसलमूलं जनेति ... अदोसं कुसलमूलं जनेति ... अमोहं कुसलमूलं जनेति ... सद्धं जनेति ... विरियं जनेति ... सतिं जनेति ... समाधिं जनेति ... पञ्ञं जनेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.526

परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स उप्पन्नो फस्सो "मा निरुज्झी" ति पग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स उप्पन्ना वेदना ...पे०... उप्पन्ना पञ्ञा "मा निरुज्झी" ति पग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय रागं पजहति ... दोसं पजहति ... मोहं पजहति ...पे०... अनोत्तप्पं पजहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय मग्गं भावेति ... सतिपट्ठानं भावेति ... पे०... बोज्झङ्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्थाय दुक्खं परिजानाति ... पे०... मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो अञ्ञस्स कारको, परङ्कतं सुखं दुक्खं अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

R.527 "अत्तना व कतं पापं ...पे०... नाञ्ञो अञ्ञं विसोधये" ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती" ति ।

४. न वत्तब्बं – "परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि बलप्पत्ता, अत्थि वसीभूता, तेन वत रे वत्तब्बे – "परो परस्स चित्तं पग्गण्हाती" ति ।

१५९(३) सुखानुप्पदानकथा

B. 383 ५. *परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स दुक्खं अनुप्पदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स दुक्खं न अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स सुखं न अनुप्पदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

परो परस्स अत्तनो सुखं अनुप्पदेति, अञ्ञेसं सुखं अनुप्पदेति, तस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

परो परस्स नेवत्तनो, न अञ्ञेसं, न तस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि परो परस्स नेवत्तनो, न अञ्ञेसं, न तस्स सुखं अनुप्पदेति, नो च वत रे वत्तब्बे – "परो परस्स सुखं अनुप्पदेती" ति । R.528

*परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ? आमन्ता ।

अञ्ञो अञ्ञस्स कारको, परङ्कतं सुखं दुक्खं अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. न वत्तब्बं – "परो परस्स सुखं अनुप्पदेती" ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा उदायी एतदवोच –"बहूनं[1] वत नो भगवा दुक्खधम्मानं अपहत्ता, बहूनं वत नो भगवा सुखधम्मानं उपहत्ता, बहूनं वत नो भगवा अकुसलानं धम्मानं अपहत्ता, बहूनं वत नो भगवा कुसलानं धम्मानं उपहत्ता" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि परो परस्स सुखं अनुप्पदेती ति ।

१६०(४) अधिगय्ह मनसिकारकथा

७. *अधिगय्ह[2] मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तेन चित्तेन तं चित्तं पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन चित्तेन तं चित्तं पजानाती ति ? आमन्ता । B.384

तेन चित्तेन तं चित्तं "चित्तं" ति पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन चित्तेन तं चित्तं "चित्तं" ति पजानाती ति ? आमन्ता ।

तं चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.529

*तं चित्तं तस्स चित्तस्स आरम्मणं ति ? आमन्ता ।

तेन फस्सेन तं फस्सं फुसति, ताय वेदनाय ...पे०... ताय सञ्ञाय ... ताय चेतनाय ... तेन चित्तेन ... तेन वितक्केन ... तेन विचारेन ... ताय पीतिया ... ताय सतिया ... ताय पञ्ञाय तं पञ्ञं पजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. बहून – स्या०, एवमुपरि पि । २. अधिगय्ह – स्या०, एवमुपरि पि ।

८. *अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीतं "अतीतं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ...पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं"
R.530 ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोन्तो, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति B. 385
मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्न" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागतं "अनागतं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोति, पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ...पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. *पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसि करोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं"
ति मनसि करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.531

पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसिकरोन्तो, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोति, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? न हवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पच्चुप्पन्नं "पच्चुप्पन्नं" ति मनसिकरोन्तो, अतीतं "अतीतं" ति मनसि करोति, अनागतं "अनागतं" ति मनसि करोती ति ? आमन्ता ।

तिण्णं फस्सानं ...पे०... तिण्णं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. न वत्तब्बं – "अधिगय्ह मनसि करोती" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता –

"सब्बे सङ्खारा अनिच्चा ति, यदा पञ्ञाय पस्सति।
अथ निब्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया॥
"सब्बे सङ्खारा दुक्खा ति, यदा पञ्ञाय पस्सति।
अथ निब्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया॥
"सब्बे धम्मा अनत्ता ति, यदा पञ्ञाय पस्सति।
अथ निब्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया" ति॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि अधिगय्ह मनसि करोती ति।

१६१(५) रूपं हेतू ति कथा

B. 386, R. 532 १२. *रूपं हेतू ति? आमन्ता।

अलोभो हेतू ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अदोसो हेतु ...पे०... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ... मोहो हेतू ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*रूपं हेतू ति? आमन्ता।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना[1] ...पे०... पणिधी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? आमन्ता।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं हेतू" ति।

१३. *अलोभो हेतु सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? आमन्ता।

रूपं हेतु सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

---

१. आवज्जना – स्या०, एवमुपरि पि।

अदोसो हेतु ... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ... मोहो हेतु सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं हेतु सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं हेतु अनारम्मणं[1], नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अलोभो हेतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं हेतु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता । R.533

अदोसो हेतु ... अमोहो हेतु ... लोभो हेतु ... दोसो हेतु ... मोहो हतु अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. †न वत्तब्बं – "रूपं हेतू" ति ? आमन्ता ।

ननु महाभूता उपादायरूपानं[2] उपादायहेतू[2] ति ? आमन्ता ।

हञ्चि महाभूता उपादायरूपानं उपादायहेतु, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं हेतू" ति ।

१६२(६) रूपं सहेतुकं ति कथा

१५. *रूपं सहेतुकं ति ? आमन्ता । B.387

अलोभहेतुना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अदोसहेतुना ति ...पे०... अमोहहेतुना ति ... लोभहेतुना ... दोसहेतुना ...पे०... मोहहेतुना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं सहेतुकं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ... पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

---

१. सारम्मणं – रो० । २–२. उपादा रूपानं उपादाय हेतू – रो०, एत्थुपरि पि ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं सहेतुकं" ति ।

१६. *अलोभो सहेतुको सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं सहेतुकं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R 534 अदोसो सहेतुको ...पे०... अमोहो ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पञ्ञा ... लोभो ... दोसो ... मोहो ... मानो ... दिट्ठि ... विचिकिच्छा ... थीनं ... उद्धच्चं ... अहिरिकं ... अनोत्तप्पं सहेतुकं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं सहेतुकं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं सहेतुकं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अलोभो सहेतुको अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं सहेतुकं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अदोसो सहेतुको ...पे०... अनोत्तप्पं सहेतुकं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७ [1]न वत्तब्बं – "रूपं सहेतुकं" ति ? आमन्ता ।

ननु रूपं सप्पच्चयं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं सप्पच्चयं, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं सहेतुकं" ति ।

१६३(७) रूपं कुसलाकुसलं ति कथा

B. 388 १८. *रूपं कुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं कुसलं" ति । R. 535

१९. *अलोभो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अदोसो कुसलो ...पे०... अमोहो कुसलो ...पे०... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं कुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अलोभो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं कुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो ...पे०... पञ्ञा कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय[1] आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२०. *रूपं अकुसलं ति ? आमन्ता ।

सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं अकुसलं" ति । ...पे०... ।

---

१. तस्स – सी०, रो० ।

२१. *लोभो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
R.536 ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दोसो ... मोहो ... मानो ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्मणं,
B.339 अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

लोभो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

दोसो ... मोहो ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२. न वत्तब्बं – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ।

१६४(८) रूपं विपाको ति कथा

२३. *रूपं विपाको ति ? आमन्ता ।

R.537 रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, फस्सेन सम्पयुत्तं ...पे०... चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं विपाको" ति ।

२४. *फस्सो विपाको, फस्सो सुखवेदनियो दुक्खवेदनियो ...पे०... सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं विपाको, रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं ...पे०... सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं विपाको, रूपं न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... B. 390
अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

फस्सो विपाको, फस्सो न सुखवेदनियो न दुक्खवेदनियो ...पे०... अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२५ न वत्तब्बं – "रूपं विपाको" ति ? आमन्ता ।

ननु कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कम्मस्स कतत्ता उप्पन्ना चित्तचेतसिका धम्मा विपाको, तेन वत रे वत्तब्बे – "कम्मस्स कतत्ता उप्पन्नं रूपं विपाको" ति ।

१६५(६) रूपं रूपावचरारूपावचरं ति कथा

२६. *अत्थि रूपं रूपावचरं ति ? आमन्ता । R. 538

समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठधम्मसुखविहारं[1], समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्थुकं एकारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं, न समापत्तेसियेन चित्तेन न[2] उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्थुकं एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

१. दिट्ठधम्मसुखविहारेन – स्या० । २. स्या० पोत्थके नत्थि ।

२१. *लोभो अकुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना
R.536 ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दोसो ... मोहो ... मानो ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं सारम्मणं,
B.339 अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

रूपं अकुसलं सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

लोभो अकुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

दोसो ... मोहो ...पे०... अनोत्तप्पं अकुसलं अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२. ¹न वत्तब्बं – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ? आमन्ता ।

ननु कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कायकम्मं वचीकम्मं कुसलं पि अकुसलं पि, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपं कुसलं पि अकुसलं पी" ति ।

१६४(८) रूपं विपाको ति कथा

२३. *रूपं विपाको ति ? आमन्ता ।

R.537 रूपं सुखवेदनियं दुक्खवेदनियं अदुक्खमसुखवेदनियं, सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्तं, अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तं, फस्सेन सम्पयुत्तं ...पे०... चित्तेन सम्पयुत्तं, सारम्मणं, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न सुखवेदनियं न दुक्खवेदनियं ...पे०... अनारम्मणं, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो" ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । B. 392

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । R. 540

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन न उपपत्तेसियेन चित्तेन न दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो" ति ।

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं रूपावचरं" ति ।

२७. *अत्थि रूपं अरूपावचरं ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठधम्मसुखविहारं, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्थुकं एकारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं,
91 न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं ...पे०... एकवत्थुकं एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं अरूपावचरं" ति ।

२८. न वत्तब्बं – "अत्थि रूपं रूपावचरं, अत्थि रूपं अरूपावचरं" ति ? आमन्ता ।

ननु कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं ति ? आमन्ता ।

539 हञ्चि कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं रूपावचरं, अरूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं अरूपावचरं" ति ।

---

१६६ (१०) रूपारूपधातुपरियापन्नकथा

२९. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,

न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो" ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । B 392

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । R. 540

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ?

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं रूपावचरं" ति ।

२७. *अत्थि रूपं अरूपावचरं ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियं उपपत्तेसियं दिट्ठधम्मसुखविहारं, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतं सहजातं संसट्ठं सम्पयुत्तं एकुप्पादं एकनिरोधं एकवत्थुकं एकारम्मणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं न दिट्ठधम्मसुखविहारं,
391 न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकारम्मणं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियं न उपपत्तेसियं ...पे०... एकवत्थुकं एकारम्मणं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि रूपं अरूपावचरं" ति ।

२८. न वत्तब्बं – "अत्थि रूपं रूपावचरं, अत्थि रूपं अरूपावचरं" ति ? आमन्ता ।

ननु कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं ति ? आमन्ता ।

R 539 हञ्चि कामावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं कामावचरं, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं रूपावचरं, अरूपावचरकम्मस्स कतत्ता रूपं अरूपावचरं" ति ।

---

१९६ (१०) रूपारूपधातुपरियापन्नकथा

२९. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो,

न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो" ति ।

३०. *रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । B 3

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता । R. 5

रूपरागो न वत्तब्बं – "रूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३१. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

समापत्तेसियो उपपत्तेसियो दिट्ठधम्मसुखविहारो, समापत्तेसियेन चित्तेन उपपत्तेसियेन चित्तेन दिट्ठधम्मसुखविहारेन चित्तेन सहगतो सहजातो संसट्ठो सम्पयुत्तो एकुप्पादो एकनिरोधो एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु न समापत्तेसियो न उपपत्तेसियो न दिट्ठधम्मसुखविहारो, न समापत्तेसियेन चित्तेन ...पे०... एकवत्थुको एकारम्मणो ति ? आमन्ता ।

१७. सत्तरसमो वग्गो

१६७(१) अरहतो पुञ्ञूपचयकथा

१. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता । R.542

अत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा पुञ्ञाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, आनेञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, गतिसंवत्तनियं[1] कम्मं करोति, भवसंवत्तनियं कम्मं करोति, इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोति, अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं करोति, महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोति, महापरिवारसंवत्तनियं कम्मं करोति, देवसोभग्गसंवत्तनियं कम्मं करोति, मनुस्ससोभग्ग-संवत्तनियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहा अपचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B. 394

अरहा पजहती ति ...पे०.. अरहा उपादियती ति ...पे०... अरहा विसिनेती ति ...पे०. अरहा उस्सिनेती ति ...पे०... अरहा विधूपेती ति ...पे० . अरहा सन्धूपेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता । R.543

हञ्चि अरहा नेवाचिनाति नापचिनाति अपचिनित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

*ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव सिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो, नेव विधूपेति न सन्धूपेति धूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

---

१. गतिसंवत्तनिकं – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

३२. *अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

सद्दरागो सद्दधातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

गन्धरागो ..पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो फोट्ठब्ब-धातुपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सद्दरागो न वत्तब्बं – "सद्दधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

अरूपरागो न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

गन्धरागो ...पे०... रसरागो ...पे०... फोट्ठब्बरागो न वत्तब्बं – "फोट्ठब्बधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

41 अरूपरागो न वत्तब्बं – "अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३३. †न वत्तब्बं – "रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

93 ननु कामरागो कामधातुपरियापन्नो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागो कामधातुपरियापन्नो, तेन वत रे वत्तब्बे – "रूपरागो रूपधातुपरियापन्नो, अरूपरागो अरूपधातुपरियापन्नो" ति ।

सोळसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

चित्तनिग्गहो, चित्तपग्गहो, सुखानुप्पदानं, अधिगय्ह मनसिकारो, रूपं हेतु, रूपं सहेतुकं, रूपं कुसलं पि अकुसलं पि, रूपं विपाको, अत्थि रूप रूपावचरं अत्थि रूपं अरूपावचरं, सब्बे किलेसा कामधातुपरियापन्ना ति ।

१७. सत्तरसमो वग्गो

१६७(१) अरहतो पुञ्ञूपचयकथा

१. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता । R.542

अत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अरहतो अपुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा पुञ्ञाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, आनेञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोति, गतिसंवत्तनियं[1] कम्मं करोति, धवसंवत्तनियं कम्मं करोति, इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोति, अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं करोति, महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोति, महापरिवारसंवत्तनियं कम्मं करोति, देवसोभग्गसंवत्तनियं कम्मं करोति, मनुस्ससोभग्गसंवत्तनियं कम्मं करोती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. *अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहा अपचिनाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । D.394

अरहा पजहती ति ...पे०... अरहा उपादियती ति ...पे०... अरहा विसिनेती ति ...पे०... अरहा उस्सिनेती ति ...पे०... अरहा विधूपेती ति ...पे०... अरहा सन्धूपेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता । R.543

हञ्चि अरहा नेवाचिनाति नापचिनाति अपचिनित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

*ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव विसिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो, नेव विधूपेति न सन्धूपेति विधूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

---

१. गतिसंवत्तनिकं – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

हञ्चि अरहा नेव विचूपेति न सन्चूपेति विचूपेत्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

४. [1]नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो ति ? आमन्ता ।

अरहा दानं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा दानं ददेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

[1]अरहा चीवरं ददेय्य ...पे०... पिण्डपातं ददेय्य ... सेनासनं ददेय्य ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य ... खादनीयं ददेय्य ... भोजनीयं ददेय्य ... पानीयं ददेय्य ... चेतियं वन्देय्य ... चेतिये मालं आरोपेय्य ... गन्धं आरोपेय्य ... विलेपनं आरोपेय्य ...पे०... चेतियं अभिदक्खिणं करेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो" ति ।

१६८(२) नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति कथा

५. [2]नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि अरहन्तघातको ति ? आमन्ता ।

B 395, R. 544 अत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

यो अरहन्तं जीविता वोरोपेति, सति[1] जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेति, असति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति ? सति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति ।

हञ्चि सति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेति, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरहतो अकालमच्चू" ति ।

असति जीविते जीवितावसेसे जीविता वोरोपेती ति, नत्थि अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

६. [2]नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

---

१. यो सति – स्या० ।

अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहतो काये विसं कमेय्य, सत्थं कमेय्य, अग्गि कमेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि अरहतो अकालमच्चू" ति ।

*अरहतो काये विसं न कमेय्य, सत्थं न कमेय्य, अग्गि न कमेय्या ति ? आमन्ता ।

नत्थि अरहन्तघातको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. 'अत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "नाहं, भिक्खवे, सञ्चेतनिकानं कम्मानं कतानं उपचितानं अप्पटिसंवेदित्वा ब्यन्तीभावं वदामि; तं च खो दिट्ठेव धम्मे उपपज्जे[1] वा अपरे वा परियाये" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.545

तेन हि नत्थि अरहतो अकालमच्चू ति ।

१६६(३) सब्बमिदं कम्मतो ति कथा

८. *सब्बमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

कम्मं पि कम्मतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

सब्बमिदं पुब्बेकतहेतू ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B.396

सब्बमिदं कम्मतो ति ? आमन्ता ।

सब्बमिदं कम्मविपाकतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *सब्बमिदं कम्मविपाकतो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाकेन पाणं हनेय्या ति ? आमन्ता[2] ।

पाणातिपातो सफलो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको सफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्मविपाको अफलो ति ? आमन्ता ।

---

१. उपपज्जं – म०; उप्पज्जे – रो० । २. न हेव वत्तब्बे – सी०, रो० ।

पाणातिपातो अफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कम्मविपाकेन अदिन्नं आदियेय्य ...पे०... मुसा भणेय्य ... [1]पिसुणं भणेय्य ... फरुसं भणेय्य ... सम्फं[1] पलपेय्य[1] ... सन्धिं छिन्देय्य ... निल्लोपं हरेय्य ... एकागारिकं करेय्य ... परिपन्थे तिट्ठेय्य ... परदारं गच्छेय्य ... गामघातकं[2] करेय्य ... निगमघातकं करेय्य ... कम्मविपाकेन
46 दानं ददेय्य ... चीवरं ददेय्य ... पिण्डपातं ददेय्य ... सेनासनं ददेय्य ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्या ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो सफलो ति ? आमन्ता ।

कम्मविपाको सफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

कम्मविपाको अफलो ति ? आमन्ता ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारो अफलो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१०. न वत्तब्बं – "सब्बमिदं कम्मतो" ति ? आमन्ता । ननु वुत्तं भगवता –

"कम्मुना वत्तती लोको, कम्मुना वत्तती पजा ।
कम्मनिबन्धना सत्ता, रथस्साणी[3] व यायतो ।।

"कम्मेन कित्तिं लभते पसंसं,
कम्मेन जानिं च वधं च बन्धं ।
तं कम्मं नानाकरणं विदित्वा,
कस्मा वदे नत्थि कम्मं ति लोके" ति ।।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि "सब्बमिदं कम्मतो" ति ।

१७०(४) इन्द्रियबद्धकथा

97 ११. *इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं ति ? आमन्ता ।

147 इन्द्रियबद्धञ्ञेव अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? न हे वत्तब्बे । ...पे०... ।

१–१. सम्फप्पलपेय्य – रो० । २. गामघात – रो०, एवमुपरि पि । ३. रथस्सानि सी०, रो० ।

ननु अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं" ति ।

*अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं ...पे०... विपरिणामधम्मं, तं च न[1] दुक्खं ति ? आमन्ता ।

इन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं ...पे०... विपरिणामधम्मं, तं च न[1] दुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*इन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं ...पे०... विपरिणामधम्मं, तं च दुक्खं ति ? आमन्ता ।

अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं सङ्खतं ...पे०... विपरिणामधम्मं, तं च दुक्खं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. *इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – "अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – अनिन्द्रियबद्धं अनिच्चं, नो च वत रे वत्तब्बे – "इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं" ति ।

१३. †न वत्तब्बं – "इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं" ति ? आमन्ता ।

यथा इन्द्रियबद्धस्स दुक्खस्स परिञ्ञाय भगवति ब्रह्मचरियं वुस्सति, एवमेवं[2] अनिन्द्रियबद्धस्स दुक्खस्स परिञ्ञाय भगवति ब्रह्मचरियं वुस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यथा इन्द्रियबद्धं दुक्खं परिञ्ञातं न पुन उप्पज्जति, एवमेवं R.548
अनिन्द्रियबद्धं दुक्खं परिञ्ञातं न पुन उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं ति ।

१७१(५) ठपेत्वा अरियमग्गं ति कथा

१४. *ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा सङ्खारा दुक्खा ति ? B. 398
आमन्ता ।

---

१. सी० पोत्थके नत्थि । २. एवमेव – स्या०, एवमुपरि पि ।

दुक्खसमुदयो पि दुक्खो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खसमुदयो पि दुक्खो ति ? आमन्ता ।

तीणेव अरियसच्चानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तीणेव अरियसच्चानी ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारि अरियसच्चानि वुत्तानि भगवता – दुक्खं, दुक्खसमुदयो, दुक्खनिरोधो, दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारि अरियसच्चानि वुत्तानि भगवता – दुक्खं, दुक्खसमुदयो, दुक्खनिरोधो, दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा; नो च वत रे वत्तब्बे – "तीणेव अरियसच्चानी" ति ।

*दुक्खसमुदयो पि दुक्खो ति ? आमन्ता ।

केनट्ठेना ति ? अनिच्चट्ठेना[1] ति[1] ।

अरियमग्गो अनिच्चो ति ? आमन्ता ।

अरियमग्गो दुक्खो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे० .. ।

*अरियमग्गो अनिच्चो, सो च न दुक्खो ति ? आमन्ता ।

दुक्खसमुदयो अनिच्चो, सो च न दुक्खो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

दुक्खसमुदयो अनिच्चो, सो च दुक्खो ति ? आमन्ता ।

अरियमग्गो अनिच्चो, सो च दुक्खो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५ न वत्तब्ब – "ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा सङ्खारा दुक्खा" ति ? आमन्ता ।

ननु सा दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सा दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा, तेन वत रे वत्तब्बे – "ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा सङ्खारा दुक्खा" ति ।

१७२(६) न वत्तब्बं सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति कथा

१६. *न वत्तब्ब – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

१-१ अनिच्चट्ठेन – म० ।

ननु सङ्घो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो[1] अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्घो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलि- B. 399
करणीयो अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता R. 550
भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि सङ्घस्स दानं देन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्घस्स दानं देन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ।

ननु अत्थि केचि सङ्घस्स चीवरं देन्ति ...पे०... पिण्डपातं देन्ति ... सेनासनं देन्ति ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देन्ति ... खादनीयं देन्ति ... भोजनीयं देन्ति ...पे०... पानीयं देन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्घस्स पानीयं देन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"आहुतिं[2] जातवेदो व, महामेघं व मेदनी[3] ।
सङ्घो समाधिसम्पन्नो, पटिग्गण्हाति दक्खिणं" ति ।।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ।

१७. सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।

मग्गो पटिग्गण्हाति, फलं पटिग्गण्हाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. अञ्जलीकरणीयो – सी०, स्या०, रो० । २. आहुति – सी०; आहुतिं – स्या०, रो० । ३. मेदिनी – सी०, रो० ।

१७३(७) न वत्तब्बं सङ्घो दक्खिणं विसोधेती ति कथा

१८. *न वत्तब्बं–"सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति? आमन्ता। ननु सङ्घो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा ति? आमन्ता।

हञ्चि सङ्घो आहुनेय्यो ...पे०... अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति? आमन्ता।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता ति? आमन्ता।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति? आमन्ता।

ननु अत्थि केचि सङ्घस्स दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्घस्स दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति।

*ननु अत्थि केचि सङ्घस्स चीवरं दत्वा ...पे०... पिण्डपातं दत्वा ...पे०... सेनासनं दत्वा ... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं दत्वा ... खादनीयं दत्वा ... भोजनीयं दत्वा ...पे०... पानीयं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्घस्स पानीयं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो दक्खिणं विसोधेती" ति।

१९. सङ्घो दक्खिणं विसोधेती ति? आमन्ता।

R.552 मग्गो विसोधेति, फलं विसोधेती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१७४(८) न वत्तब्बं सङ्घो भुञ्जती ति कथा

२०. *न वत्तब्बं – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति? आमन्ता।

ननु अत्थि केचि सङ्घभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सङ्घभत्तानि करोन्ति, उद्देसभत्तानि करोन्ति, यागुपानानि करोन्ति, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति ? .401
आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "गणभोजनं परम्परभोजनं अतिरित्तभोजनं अनतिरित्तभोजनं" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि वुत्तं भगवता – "गणभोजनं परम्परभोजनं अतिरित्तभोजनं अनतिरित्तभोजनं", तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति ? आमन्ता ।

ननु अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता – अम्बपानं, जम्बुपानं, चोचपानं, मोचपानं, मधुकपानं[1], मुद्दिकपानं, सालुकपानं[2], फारुसकपानं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठ पानानि वुत्तानि भगवता – अम्बपानं, जम्बुपानं, चोचपानं, मोचपानं, मधुकपानं, मुद्दिकपानं, सालुकपानं, फारुसकपानं, R.553
तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती" ति ।

२१. [1]सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? आमन्ता ।

मग्गो भुञ्जति पिवति खादति सायति, फलं भुञ्जति पिवति खादति सायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१७५(६) न वत्तब्बं सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं ति कथा

२२. *न वत्तब्बं – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु सङ्घो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिणेय्यो अञ्जलिकरणीयो अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

---

१. मधुपानं – सी०, स्या०, रो० । २. साळुकपानं – रो० ।

हञ्चि सङ्घो आहुनेय्यो ...पे०... अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

402 २३. *न वत्तब्बं – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सङ्घे, गोतमि[1], देहि, सङ्घे ते दिन्ने अहं
.554 चेव पूजितो भविस्सामि सङ्घो चा" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

*न वत्तब्बं – "सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु सक्को देवानमिन्दो भगवन्तं एतदवोच –

"यजमानानं[2] मनुस्सानं, पुञ्ञपेक्खान[3] पाणिनं ।
करोतं ओपधिकं[4] पुञ्ञं, कत्थ दिन्नं महप्फलं ति ॥

"चत्तारो च पटिपन्ना, चत्तारो च फले ठिता ।
एस सङ्घो उजुभूतो, पञ्ञासीलसमाहितो ॥
यजमानानं मनुस्सानं, पुञ्ञपेक्खान पाणिनं ।
करोतं ओपधिकं पुञ्ञं, सङ्घे दिन्नं महप्फलं" ति ॥

"एसो हि सङ्घो विपुलो महग्गतो,
एसप्पमेय्यो उदधी व सागरो ।
एतेहि सेट्ठा नरवीरसावका,
पभङ्करा धम्ममुदीरयन्ति ॥
"तेसं सुदिन्नं सुहुतं सुयिट्ठं,
ये सङ्घमुद्दिस्स ददन्ति दानं ।
सा दक्खिणा सङ्घगता पतिट्ठिता,
महप्फला लोकविदून वण्णिता ॥

---

१. गोतमी – सी०, रो० । २. यजमानं – म०, एवमुपरि पि । ३. पुञ्ञपेक्खानं – सी०; पुञ्ञपेखान – रो० । ४. ओपधिकं – सी० ।

"एतादिसं यञ्ञमनुस्सरन्ता,
ये वेदजाता विहरन्ति[1] लोके ।
विनेय्य मच्छेरमलं समूलं[2],
अनिन्दिता सग्गमुपेन्ति ठानं" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । R.555

तेन हि सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

१७६(१०) न वत्तब्बं बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति कथा

२४. *न वत्तब्बं – "बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता । B. 403

ननु भगवा द्विपदानं[3] अग्गो, द्विपदानं सेट्ठो, द्विपदानं पमोक्खो, द्विपदानं उत्तमो, द्विपदानं पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटिभागो अप्पटिपुग्गलो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा द्विपदानं अग्गो, द्विपदानं सेट्ठो, द्विपदानं पमोक्खो, द्विपदानं उत्तमो, द्विपदानं पवरो असमो असमसमो अप्पटिसमो अप्पटिभागो अप्पटिपुग्गलो, तेन वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

*न वत्तब्बं – "बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

अत्थि कोचि[4] बुद्धेन समसमो – सीलेन समाधिना पञ्ञाया ति ? नत्थि ।

हञ्चि नत्थि कोचि बुद्धेन समसमो – सीलेन समाधिना पञ्ञाय, तेन वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं" ति ।

*न वत्तब्बं – "बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"नयिमस्मिं वा लोके[5] परस्मिं वा पन, R.556
बुद्धेन सेट्ठो च समो च विज्जति ।
यमाहुनेय्यानं अग्गतं गतो,
पुञ्ञत्थिकानं[6] विपुलप्फलेसिनं[7]" ति ।

---

१. विचरन्ति – स्या० । २. समानं – रो० । ३. दिपदानं – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । ४. येचि – सी०, रो० । ५. लोकस्मि – स्या० । ६. पुञ्ञत्तिकानं – रो० । ७. विपुलप्फलेसिनं – सी०, स्या०, रो० ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धस्स दिन्नं महप्फलं ति ।

१७७(११) दक्खिणाविसुद्धिकथा

२५. *दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि केचि पटिग्गाहका आहुनेय्या पाहुनेय्या दक्खिणेय्या
B.404 अञ्जलिकरणीया अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि पटिग्गाहका आहुनेय्या पाहुनेय्या दक्खिणेय्या अञ्जलिकरणीया अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्स, नो च वत रे वत्तब्ब – "दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो" ति ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

ननु चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि चत्तारो पुरिसयुगा अट्ठ पुरिसपुग्गला दक्खिणेय्या वुत्ता भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो" ति ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

R.557 ननु अत्थि केचि सोतापन्ने दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि सोतापन्ने दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो" ति ।

*ननु अत्थि केचि सकदागामिस्स ... पे०... अनागामिस्स ... पे०... अरहतो दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि केचि अरहतो दानं दत्वा दक्खिणं आराधेन्ति, नो च वत रे वत्तब्बे – "दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो" ति ।

२६. [1]पटिग्गाहकतो[1] दानं विसुज्झती ति ? आमन्ता ।

---

१. पटिग्गाहकतोव – स्या० ।

अञ्ञो अञ्ञस्स कारको, परकतं सुखदुक्खं, अञ्ञो करोति अञ्ञो पटिसंवेदेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दायकतो व दानं विसुज्झति, नो[1] पटिग्गाहकतो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चतस्सो खो इमा, आनन्द, दक्खिणाविसुद्धियो ! कतमा चतस्सो ? अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो; अत्थानन्द, दक्खिणा पटिग्गाहकतो विसुज्झति, नो दायकतो; अत्थानन्द, दक्खिणा दायकतो चेव विसुज्झति पटिग्गाहकतो च; अत्थानन्द, दक्खिणा नेव दायकतो विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो । इमा खो, आनन्द, चतस्सो दक्खिणाविसुद्धियो" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । B. 405

तेन हि न वत्तब्बं – "दायकतो व दानं विसुज्झति, नो पटिग्गाहकतो" ति ।

सत्तरसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

अत्थि अरहतो पुञ्ञूपचयो, नत्थि अरहतो अकालमच्चु, R. 558
सब्बमिदं कम्मतो, इन्द्रियबद्धञ्ञेव दुक्खं, ठपेत्वा अरियमग्गं अवसेसा सङ्खारा दुक्खा, सङ्घो दक्खिणं पटिग्गण्हाति, सङ्घो दक्खिणं विसोधेति, सङ्घो भुञ्जति पिवति खादति सायति, सङ्घस्स दिन्नं महप्फलं, अत्थि दानं विसुद्धिया[2] ति ।

१. न – रो० । २. विसुज्झती – स्या० ।

१८. अट्ठारसमो वग्गो

१७८(१) मनुस्सलोककथा

R. 559 १. *न वत्तब्बं – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि बुद्धवुत्थानि[1] चेतियानि आरामविहारगामनिगमनगरानि रट्ठानि जनपदानी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि बुद्धवुत्थानि चेतियानि आरामविहारगामनिगमनगरानि रट्ठानि जनपदानि, तेन वत रे वत्तब्बे – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ।

*न वत्तब्बं – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा लुम्बिनिया जातो, बोधिया मूले अभिसम्बुद्धो, बाराणसियं भगवता धम्मचक्कं पवत्तितं, चापाले[2] चेतिये आयुसङ्खारो ओस्सट्ठो, कुसिनारायं भगवा परिनिब्बुतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लुम्बिनिया जातो ...पे०... कुसिनारायं भगवा परिनिब्बुतो, तेन वत रे वत्तब्बे – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ।

*न वत्तब्बं – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं उक्कट्ठायं
406 विहरामि सुभगवने सालराजमूले" ति; "एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं उरुवेलायं विहरामि अजपालनिग्रोधे पठमाभिसम्बुद्धो" ति; "एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं राजगहे विहरामि बेळुवने कळन्दकनिवापे" ति; "एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं सावत्थियं विहरामि जेतवने अनाथ-
560 पिण्डिकस्स आरामे" ति; "एकमिदाहं, भिक्खवे, समयं वेसालियं विहरामि महावने कूटागारसालायं" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी ति ।

२. †बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी ति ? आमन्ता ।

---

१. बुद्धवुत्तानि – सी०, रो० । २. पावाले – स्या० ।

ननु भगवा लोके जातो, लोके संवड्ढो[1], लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेना ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा लोके जातो, लोके संवड्ढो, लोकं अभिभुय्य विहरति अनुपलित्तो लोकेन, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासी" ति ।

१७९(२) धम्मदेसनाकथा

३. *न वत्तब्बं – "बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो" ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? अभिनिम्मितेन देसितो ति ।

अभिनिम्मितो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी[2] धम्मप्पटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*न वत्तब्बं – "बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो" ति ? आमन्ता ।

केन देसितो ति ? आयस्मता आनन्देन देसितो ति ।

आयस्मा आनन्दो जिनो सत्था सम्मासम्बुद्धो सब्बञ्ञू सब्बदस्सावी धम्मस्सामी धम्मपटिसरणो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

४. *न वत्तब्बं – "बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सङ्खित्तेन पि खो अहं, सारिपुत्त[3], धम्मं R.561
देसेय्यं; वित्थारेन पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं; सङ्खित्तवित्थारेन B.407
पि खो अहं, सारिपुत्त, धम्मं देसेय्यं; अञ्ञातारो च[4] दुल्लभा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो ति ।

५. *न वत्तब्बं – "बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "अभिञ्ञायाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनभिञ्ञाय; सनिदानाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अनिदानं;

---

१. सम्बुद्धो – सी०, रो० । २. धम्मसामी – सी०, स्या०, रो० । ३. सारीपुत्त – स्या०, एवमुपरि पि । ४. व – स्या०, रो० ।

सप्पाटिहारियाहं, भिक्खवे, धम्मं देसेमि, नो अप्पाटिहारियं; तस्स[1] मय्हं, भिक्खवे, अभिञ्ञाय धम्मं देसयतो नो अनभिञ्ञाय, सनिदानं धम्मं देसयतो नो अनिदानं, सप्पाटिहारियं धम्मं देसयतो नो अप्पाटिहारियं करणीयो ओवादो करणीया[2] अनुसासनी; अलं च पन वो, भिक्खवे, तुट्ठिया अलं अत्तमनताय अलं सोमनस्साय – सम्मासम्बुद्धो भगवा, स्वाक्खातो[3] धम्मो, सुप्पटिपन्नो सङ्घो' ति। इमस्मिं च पन वेय्याकरणस्मिं भञ्ञमाने दससहस्सिलोकधातु अकम्पित्था" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो ति।

१८०(३) करुणाकथा

६. *नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति? आमन्ता।

562 नत्थि बुद्धस्स भगवतो मेत्ता ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति? आमन्ता।

नत्थि बुद्धस्स भगवतो मुदिता ...पे०... उपेक्खा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*अत्थि बुद्धस्स भगवतो मेत्ता ति? आमन्ता।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो मुदिता ...पे०... उपेक्खा ति? आमन्ता।

अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

B 400 *नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति? आमन्ता।

भगवा अकारुणिको ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु भगवा कारुणिको लोकहितो लोकानुकम्पको लोकत्थचरो ति? आमन्ता।

हञ्चि भगवा कारुणिको लोकहितो लोकानुकम्पको लोकत्थचरो, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा" ति। ...पे०...।

---

१ यं चस्स – सी०, रो०; यं च – स्या०। २. करणीयो – रो०। ३. स्वाक्खातो – सी०, रो०।

*नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।
ननु भगवा महाकरुणासमापत्तिं समापज्जी ति ? आमन्ता ।
हञ्चि भगवा महाकरुणासमापत्तिं समापज्जि, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा" ति ।

७. *अत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ? आमन्ता ।
भगवा सरागो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।
तेन हि नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा ति ।

---

१८१ (४) गन्धजातिकथा

८. *बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्ञे गन्धजाते अधिग्गण्हाती[1] ति ? आमन्ता । R.563
भगवा गन्धभोजी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
ननु भगवा ओदनकुम्मासं[2] भुञ्जती ति ? आमन्ता ।
हञ्चि भगवा ओदनकुम्मासं भुञ्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्ञे गन्धजाते अधिग्गण्हाती" ति ।
*बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्ञे गन्धजाते अधिग्गण्हाती ति ? आमन्ता ।
अत्थि केचि बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावं न्हायन्ति[3] विलिम्पन्ति[4] उच्छादेन्ति[5] पेळाय पटिसामेन्ति करण्डाय निक्खिपन्ति[6] आपणे पसारेन्ति[7], तेन च गन्धेन गन्धकरणीयं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१८२ (५) एकमग्गकथा

९. *एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोती ति ? आमन्ता । B. 409

---

१. अधिगण्हाती – सी०, रो० । २. ओदनकुमासं – सी० । ३. नहापन्ति – सी०, रो० । ४. विलिम्पेन्ति – सी०, रो०; विलिम्पन्ति – स्या० । ५. उच्चारेन्ति – सी०, रो० । ६. निक्खिपेन्ति – सी०, रो० । ७. पसारेन्ति – सी० ।

चतुन्नं फस्सानं ...पे०... चतुन्नं सञ्ञानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोती ति ? आमन्ता ।

R.564 सोतापत्तिमग्गेना[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामि ...पे०... अनागामिमग्गेना[2] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अरहत्तमग्गेना ति ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु तिण्णं संयोजनानं[3] पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तिण्णं संयोजनानं पहानं सोतापत्तिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन सक्कायदिट्ठिं विचिकिच्छं सीलब्बतपरामासं जहती[4]" ति ।

*अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती ति ? आमन्ता ।

ननु कामरागब्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि कामरागब्यापादानं तनुभावं सकदागामिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन ओळारिकं कामरागं ओळारिकं ब्यापादं जहती" ति ।

*अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं ब्यापादं जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१. सोतापत्तिमग्गो – रो० । २. अनागामिमग्गो – रो० । ३. सञ्ञोजनानं – सी०, स्या०, रो० । ४. पजहती – सी० ।

अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं जहती ति? आमन्ता। R.565

ननु कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं भगवता ति? आमन्ता।

हञ्चि कामरागव्यापादानं अनवसेसप्पहानं अनागामिफलं वुत्तं भगवता, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहत्तमग्गेन अणुसहगतं कामरागं अणुसहगतं व्यापादं जहती" ति।

१०. न वत्तब्बं – "एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोती" ति? आमन्ता।

भगवता सोतापत्तिमग्गो भावितो ति? आमन्ता। B. 410

भगवा सोतापन्नो ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

भगवता सकदागामि ...पे०... अनागामिमग्गो भावितो ति? आमन्ता।

भगवा अनागामी ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

११. *भगवा एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोति, सावका चतूहि अरियमग्गेहि चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोन्ती ति? आमन्ता।

सावका बुद्धस्स भगवतो अदिट्ठं दक्खन्ति[1] अनधिगतं अधिगच्छन्ति असच्छिकतं सच्छिकरोन्ती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

१८३(६) झानसङ्कन्तिकथा

१२. *झाना झानं सङ्कमती ति? आमन्ता।

पठमा झाना ततियं झानं सङ्कमती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R.566

झाना झानं सङ्कमती ति? आमन्ता।

दुतिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*पठमा झाना दुतियं झानं सङ्कमती ति? आमन्ता।

---

१. दक्खन्ति – सी०, रो०।

या पठमस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व दुतियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पठमा झाना दुतियं झानं सङ्कमति, न वत्तब्बं – "या पठमस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व दुतियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

दुतियं झानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु दुतियं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दुतियं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "पठमा झाना दुतियं झानं सङ्कमती" ति । ...पे०... ।

*पठमा झाना दुतियं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

पठमं झानं कामे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

दुतियं झानं कामे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 411, R. 567 *पठमं झानं सवितक्कं सविचारं ति ? आमन्ता ।

दुतियं झानं सवितक्कं सविचारं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पठमा झाना दुतियं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव पठमं झानं तं दुतियं झानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. *दुतिया झाना ततियं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

या दुतियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व ततियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुतिया झाना ततियं झानं सङ्कमति, न वत्तब्बं – "या दुतियस्स

झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधि, सा व ततियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

ततियं झानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु ततियं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ततियं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "दुतिया झाना ततियं झानं सङ्कमती" ति ।

*दुतिया झाना ततियं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

दुतियं झानं वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

ततियं झानं वितक्कविचारे आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुतियं झानं सप्पीतिकं ति ? आमन्ता ।

ततियं झानं सप्पीतिकं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 568

दुतिया झाना ततियं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव दुतियं झानं तं ततियं झानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. *ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

या ततियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ....पे०... पणिधि, सा व चतुत्थस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमति, न वत्तब्बं – "या ततियस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०....पणिधि, सा व चतुत्थस्स झानस्स उप्पादाय आवट्टना ...पे०... पणिधी" ति ? आमन्ता ।

चतुत्थं झानं अनावट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... अप्पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु चतुत्थं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

B. 412 हञ्चि चतुत्थं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती" ति ।

*ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

ततियं झानं पीतिं आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चतुत्थं झानं पीतिं आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ततियं झानं सुखसहगतं ति ? आमन्ता ।

R. 569 चतुत्थं झानं सुखसहगतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव ततियं झानं तं चतुत्थं झानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. न वत्तब्बं – "झाना झानं सङ्कमती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि ...पे०... चतुत्थं झानं उपसम्पज्ज विहरती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि झाना झानं सङ्कमती ति ।

१८४(७) झानन्तरिककथा

१६. अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि फस्सन्तरिका ...पे०... अत्थि सञ्ञान्तरिका[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरं अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरं अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. पञ्ञन्तरिका – स्या० ।

*दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि R.570
झानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि झानन्तरिका" ति ।

*ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि B.413
झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि झानन्तरिका" ति ।

१७. *पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८. अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

सवितक्को सविचारो समाधि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

B. 412 हञ्चि चतुत्थं झानं आवट्टेन्तस्स उप्पज्जति ...पे०... पणिदहन्तस्स उप्पज्जति, नो च वत रे वत्तब्बे – "ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती" ति ।

*ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

ततियं झानं पीतिं आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? आमन्ता ।

चतुत्थं झानं पीतिं आदीनवतो मनसिकरोतो उप्पज्जती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ततियं झानं सुखसहगतं ति ? आमन्ता ।

R. 569 चतुत्थं झानं सुखसहगतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ततिया झाना चतुत्थं झानं सङ्कमती ति ? आमन्ता ।

तञ्ञेव ततियं झानं तं चतुत्थं झानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. न वत्तब्बं – "झाना झानं सङ्कमती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु विविच्चेव कामेहि ...पे०... चतुत्थं झानं उपसम्पज्ज विहरती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि झाना झानं सङ्कमती ति ।

१८४(७) झानन्तरिककथा

१६. अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि फस्सन्तरिका ...पे०... अत्थि सञ्ञन्तरिका[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरा अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरा अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. पञ्ञन्तरिका – स्या० ।

*दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

हञ्चि दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि झानन्तरिका" ति । R.570

*ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता । B.413

हञ्चि ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि झानन्तरिका" ति ।

१७. *पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे अत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दुतियस्स च झानस्स ततियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*ततियस्स च झानस्स चतुत्थस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

पठमस्स च झानस्स दुतियस्स च झानस्स अन्तरे नत्थि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८. अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

सवितक्को सविचारो समाधि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

571 अवितक्को अविचारो समाधि झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सवितक्को सविचारो समाधि न झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि न झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अवितक्को अविचारो समाधि न झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि न झानन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. *द्विन्नं झानानं पटुप्पन्नानमन्तरे[1] अवितक्को विचारमत्तो समाधी ति ? आमन्ता ।

ननु अवितक्के विचारमत्ते समाधिम्हि वत्तमाने पठमं झानं निरुद्धं दुतियं झानं पटुप्पन्नं[2] ति ? आमन्ता ।

B. 414 हञ्चि अवितक्के विचारमत्ते समाधिम्हि वत्तमाने पठमं झानं निरुद्धं दुतियं झानं पटुप्पन्नं, नो च वत रे वत्तब्बे – "द्विन्नं झानानं पटुप्पन्नानमन्तरे अवितक्को विचारमत्तो समाधि[3] झानन्तरिका[3] ति ।

२०. [1]अवितक्को विचारमत्तो समाधि न झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

अवितक्को विचारमत्तो समाधि पठमं झानं ...पे०... दुतियं झानं ...पे०... ततियं झानं ...पे०... चतुत्थं झानं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ।

२१. *अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका ति ? आमन्ता ।

ननु तयो समाधी वुत्ता भगवता – सवितक्को सविचारो समाधि, अवितक्को विचारमत्तो समाधि, अवितक्को अविचारो समाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो समाधी वुत्ता भगवता – सवितक्को ...पे०...

572 अविचारो समाधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अवितक्को विचारमत्तो समाधि झानन्तरिका" ति ।

---

१. पटुप्पन्नानं अन्तरे – सी०, रो० । २. अनुप्पन्न – स्या०; अनुप्पन्नं – रो० । ३–३. समाधी – रो० ।

१८५(८) सद्दं सुणाती ति कथा

२२. *समापन्नो सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

समापन्नो चक्खुना रूपं पस्सति ...पे०... सोतेन ...पे०... घानेन ...पे०... जिव्हाय ...पे०... कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*समापन्नो सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

सोतविञ्ञाणसमङ्गी समापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु समाधि मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्सा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि समाधि मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नो सद्दं सुणाती" ति ।

*समाधि मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स, सोतविञ्ञाणसमङ्गी सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि समाधि मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स, सोतविञ्ञाणसमङ्गी सद्दं सुणाति, नो च वत रे वत्तब्बे – "समापन्नो सद्दं सुणाती" ति । B. 415

समाधि मनोविञ्ञाणसमङ्गिस्स, सोतविञ्ञाणसमङ्गी सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं फस्सानं ...पे०... द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२३. न वत्तब्बं – "समापन्नो सद्दं सुणाती" ति ? आमन्ता ।

ननु पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको[1] वुत्तो भगवता ति ? आमन्ता । R. 573

हञ्चि पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता, तेन वत रे वत्तब्बे – "समापन्नो सद्दं सुणाती" ति ।

२४. *पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नो सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

दुतियस्स झानस्स वितक्को विचारो कण्टको वुत्तो भगवता, अत्थि तस्स वितक्कविचारा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*पठमस्स झानस्स सद्दो कण्टको वुत्तो भगवता ति, समापन्नो सद्दं सुणाती ति ? आमन्ता ।

---

१. कण्डको – म०, एवमुपरि पि ।

ततियस्स झानस्स पीति कण्टको ...पे०... चतुत्थस्स झानस्स अस्सासपस्सासो कण्टको ... आकासानञ्चायतनं समापन्नस्स रूपसञ्ञा कण्टको ... विञ्ञाणञ्चायतनं समापन्नस्स आकासानञ्चायतनसञ्ञा कण्टको ... आकिञ्चञ्ञायतनं समापन्नस्स विञ्ञाणञ्चायतनसञ्ञा कण्टको ... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापन्नस्स आकिञ्चञ्ञायतनसञ्ञा कण्टको ... सञ्ञावेदयितनिरोधं समापन्नस्स सञ्ञा च वेदना च कण्टको वुत्तो[1] भगवता, अत्थि तस्स सञ्ञा च वेदना चा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१८६(९) चक्खुना रूपं पस्सती ति कथा

२५. *चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

रूपेन रूपं पस्सती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपेन रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

R.574 रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? आमन्ता ।

D.416 रूपं मनोविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खुना रूपं पस्सती ति ? आमन्ता ।

अत्थि चक्खुस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु नत्थि चक्खुस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि चक्खुस्स आवट्टना ...पे०... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "चक्खुना रूपं पस्सती" ति ।

*सोतेन सद्दं सुणाती ति ...पे०... घानेन गन्धं घायती ति ...पे०... जिव्हाय रसं सायती ति ...पे०... कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ? आमन्ता ।

रूपेन रूपं फुसती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपेन रूपं फुसती ति ? आमन्ता ।

रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपेन रूपं पटिविजानाती ति ? आमन्ता ।

रूपं मनोविञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. वुत्ता – स्या० ।

कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ? आमन्ता ।

अत्थि कायस्स आवट्टना ... पे० ... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे० ... ।

ननु नत्थि कायस्स आवट्टना ... पे० ... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि कायस्स आवट्टना ... पे० ... पणिधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "कायेन फोट्ठब्बं फुसती" ति । ... पे० ... ।

२६. †न वत्तब्बं – "चक्खुना रूपं पस्सती" ति ... पे० ... "कायेन फोट्ठब्बं फुसती" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, भिक्खु चक्खुना रूपं R.575
पस्सति ... पे० ... कायेन फोट्ठब्बं फुसती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि चक्खुना रूपं पस्सति ... पे० ... कायेन फोट्ठब्बं फुसती ति ।

अट्ठारसमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

बुद्धो भगवा मनुस्सलोके अट्ठासि, बुद्धेन भगवता धम्मो देसितो, नत्थि बुद्धस्स भगवतो करुणा, बुद्धस्स भगवतो उच्चारपस्सावो अतिविय अञ्ञे गन्धजाते अधिग्गण्हाति, एकेन अरियमग्गेन चत्तारि सामञ्ञफलानि सच्छिकरोति, झाना झानं सङ्कमति, अत्थि झानन्तरिका, समापन्नो[1] सद्दं सुणाति, चक्खुना रूपं पस्सति कायेन फोट्ठब्बं फुसती[2] ति[2] ।

१. अत्थि समापन्नो – सी० । २-२. फुसति – सी०, म० ।

१९. एकूनवीसतिमो वग्गो

१८७(१) किलेसजहनकथा

B. 417, R. 576 १. *अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

निरुद्धं निरोधेति, विगतं विगमेति, खीणं खेपेति, अत्थङ्गतं अत्थङ्गमेति, अब्भत्थङ्गतं अब्भत्थङ्गमेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं निरुद्धं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं निरुद्धं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीते किलेसे जहती" ति ।

अतीते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अतीतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अतीतं नत्थि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अतीते किलेसे जहती" ति ।

२. *अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

अजातं अजनेति, असञ्जातं असञ्जनेति, अनिब्बत्तं अनिब्बत्तेति¹, अपातुभूतं अपातुभावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं अजातं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं अजातं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागते किलेसे जहती" ति ।

अनागते किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

ननु अनागतं नत्थी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनागतं नत्थि, नो च वत रे वत्तब्बे – "अनागते किलेसे जहती" ति ।

R. 577 ३. *पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती ति ? आमन्ता ।

---

१. अनिब्बत्तति – रो० ।

रत्तो रागं जहति, दुट्ठो दोसं जहति, मूळ्हो मोहं जहति, किलिट्ठो किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रागेन रागं जहति, दोसेन दोसं जहति, मोहेन मोहं जहति, किलेसेहि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रागो चित्तसम्पयुत्तो, मग्गो चित्तसम्पयुत्तो ति ? आमन्ता ।

द्विन्नं चित्तानं समोधानं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रागो अकुसलो, मग्गो कुसलो ति ? आमन्ता ।

कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटिभागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कुसलाकुसला सावज्जानवज्जा हीनपणीता कण्हसुक्कसप्पटि- B. 418
भागा धम्मा सम्मुखीभावं आगच्छन्ती ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "चत्तारिमानि, भिक्खवे, सुविदूरविदूरानि ! कतमानि चत्तारि ? नभं च, भिक्खवे, पथवी च – इदं पठमं सुविदूरविदूरं ...पे०... तस्मा सतं धम्मो असब्भि आरका" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कुसलाकुसला ...पे०... सम्मुखीभावं आगच्छन्ती" ति ।

४. न वत्तब्बं – "अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे जहति, पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती" ति ? आमन्ता ।

नत्थि किलेसे जहती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

तेन हि अतीते किलेसे जहति, अनागते किलेसे जहति, पच्चुप्पन्ने किलेसे जहती ति ।

१८८(२) सुञ्ञताकथा

५. *सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता । R. 578

अनिमित्तं सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

अप्पणिहितो सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अनिमित्तं न वत्तब्बं – "सङ्खारक्खन्धपरियापन्नं" ति ? आमन्ता ।

सुञ्ञता न वत्तब्बा – "सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अप्पणिहितो न वत्तब्बो – "सङ्खारक्खन्धपरियापन्नो" ति ? आमन्ता ।

सुञ्ञता न वत्तब्बा – "सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धो न अनिच्चो न सङ्खतो न पटिच्चसमुप्पन्नो न खयधम्मो न वयधम्मो न विरागधम्मो न निरोधधम्मो न विपरिणामधम्मो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु सङ्खारक्खन्धो अनिच्चो सङ्खतो पटिच्चसमुप्पन्नो खयधम्मो वयधम्मो विरागधम्मो निरोधधम्मो विपरिणामधम्मो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सङ्खारक्खन्धो अनिच्चो ...पे०... विपरिणामधम्मो, नो च वत रे वत्तब्बे – "सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ।

B 419 ६. *रूपक्खन्धस्स सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

R 579 सङ्खारक्खन्धस्स सुञ्ञता रूपक्खन्धपरियापन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदनाक्खन्धस्स ...पे०... सञ्ञाक्खन्धस्स ... विञ्ञाणक्खन्धस्स सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ? आमन्ता ।

सङ्खारक्खन्धस्स सुञ्ञता विञ्ञाणक्खन्धपरियापन्ना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सङ्खारक्खन्धस्स सुञ्ञता न वत्तब्बा – "रूपक्खन्धपरियापन्ना" ति ? आमन्ता ।

रूपक्खन्धस्स सुञ्ञता न वत्तब्बा –"सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सङ्खारक्खन्धस्स सुञ्ञता न वत्तब्बा – "वेदनाक्खन्ध-

परियापन्ना ...पे०... सञ्ञाक्खन्धपरियापन्ना ... विञ्ञाणक्खन्धपरियापन्ना" ति ? आमन्ता ।

विञ्ञाणक्खन्धस्स सुञ्ञता न वत्तब्बा – "सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. न वत्तब्बं – सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना" ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "सुञ्ञमिदं, भिक्खवे, सङ्खारा अत्तेन वा अत्तनियेन वा" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना ति ।

१८९(३) सामञ्ञफलकथा

८. *सामञ्ञफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं[1] अच्चुतं अमतं ति ? न R 580
हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सामञ्ञफलं असङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *सामञ्ञफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

सामञ्ञं असङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सामञ्ञं सङ्खतं ति ? आमन्ता ।

सामञ्ञफलं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता । B 420

सोतापत्तिमग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सोतापत्तिमग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिफलं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

---

१. परायनं – सी०, स्या०, रो० ।

अरहत्तमग्गो असङ्खतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
अरहत्तमग्गो सङ्खतो ति ? आमन्ता ।
अरहत्तफलं सङ्खतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
R 581 *सोतापत्तिफलं असङ्खतं, सकदागामिफलं ...पे०... अनागामिफलं ...पे०... अरहत्तफलं असङ्खतं, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।
पञ्च असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
पञ्च असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।
पञ्च ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६०(४) पत्तिकथा

१०. *पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।
निब्बानं ताणं लेणं सरणं परायणं अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।
द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।
द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. *चीवरस्स पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।
निब्बानं ...पे०... अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
चीवरस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।
द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।
R.582 द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।
पिण्डपातस्स ...पे०... सेनासनस्स ...पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।
निब्बानं ...पे०... अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*चीवरस्स पत्ति असङ्खता ...पे०... पिण्डपातस्स ...पे०... सेनासनस्स ...पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता । B. 421

पञ्च असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पञ्च असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

पञ्च ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१२. *पठमस्स झानस्स पत्ति असङ्खता (एवं सब्बं वित्थारेतब्बं) दुतियस्स झानस्स ... ततियस्स झानस्स ... चतुत्थस्स झानस्स ... आकासानञ्चायतनस्स ... विञ्ञाणञ्चायतनस्स ... आकिञ्चञ्ञायतनस्स ... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनस्स ... सोतापत्तिमग्गस्स ... सोतापत्तिफलस्स ... सकदागामिमग्गस्स ... सकदागामिफलस्स ... अनागामिमग्गस्स ... अनागामिफलस्स ... अरहत्तमग्गस्स ... अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ...पे०... अच्चुतं अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता । R. 583

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सोतापत्तिमग्गस्स पत्ति असङ्खता ... सोतापत्तिफलस्स पत्ति असङ्खता ... अरहत्तमग्गस्स पत्ति असङ्खता ... अरहत्तफलस्स पत्ति असङ्खता ... निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

नव असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नव असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

नव ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१३. न वत्तब्बं – पत्ति असङ्खता ति ? आमन्ता ।

पत्ति रूपं[1] ... वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि पत्ति असङ्खता ति ।

---

१९१ (५) तथताकथा

१४. *सब्बधम्मानं तथता असङ्खता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ...पे०... अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 422 सब्बधम्मानं तथता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 584 द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि ...पे०.. अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१५. *रूपस्स रूपता, ननु रूपता असङ्खता ति ? आमन्ता ।

निब्बानं ...पे०.. अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

रूपस्स रूपता, ननु रूपता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

द्वे असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

द्वे असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

द्वे ताणानि .पे०.. अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*वेदनाय वेदनता, ननु वेदनता ...पे०... सञ्ञाय सञ्ञता, ननु सञ्ञता ...पे०... सङ्खारानं सङ्खारता, ननु सङ्खारता ...पे०... विञ्ञाणस्स विञ्ञाणता, ननु विञ्ञाणता असङ्खता ति ? आमन्ता ।

---

१. रूपा – सी० ।

निब्बानं ...पे०... अमतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*रूपस्स रूपता, ननु रूपता ...पे०... विञ्ञाणस्स विञ्ञाणता, ननु विञ्ञाणता असङ्खता, निब्बानं असङ्खतं ति ? आमन्ता ।

छ असङ्खतानी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

छ असङ्खतानी ति ? आमन्ता ।

छ ताणानि ...पे०... अन्तरिका वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१६. न वत्तब्बं – "सब्बधम्मानं तथता असङ्खता" ति ? आमन्ता ।

सब्बधम्मानं तथता रूपं ... वेदना ... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ति ? न[1] हेवं वत्तब्बे[1] । R.585

तेन हि सब्बधम्मानं तथता असङ्खता ति ।

१६२(६) कुसलकथा

१७. *निब्बानधातु कुसला ति ? आमन्ता ।

सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधि, B. 423
नो च वत रे वत्तब्बे – "निब्बानधातु कुसला" ति ।

१८. *अलोभो कुसलो सारम्मणो, अत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

निब्बानधातु कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अदोसो कुसलो ...पे०... अमोहो कुसलो ...पे०... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

१–१. आमन्ता – सी०, स्या०।

निब्बानधातु कुसला सारम्मणा, अत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*निब्बानधातु कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? आमन्ता ।

अलोभो कुसलो अनारम्मणो, नत्थि तस्स आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

निब्बानधातु कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०...
R.586 पणिधी ति ? आमन्ता ।

अदोसो कुसलो ...पे०... अमोहो कुसलो ...पे०... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ...पे०... पञ्ञा कुसला अनारम्मणा, नत्थि ताय आवट्टना ...पे०... पणिधी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९. न वत्तब्बं – "निब्बानधातु कुसला" ति ? आमन्ता ।

ननु निब्बानधातु अनवज्जा ति ? आमन्ता ।

हञ्चि निब्बानधातु अनवज्जा, तेन वत रे वत्तब्बे – "निब्बानधातु कुसला" ति ।

१९३(७) अच्चन्तनियामकथा

२०. *अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।

मातुघातको अच्चन्तनियतो, पितुघातको ...पे०... अरहन्तघातको ...पे०... रुहिरुप्पादको ...पे०... सङ्घभेदको अच्चन्तनियतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B.424 २१. *अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति ? आमन्ता ।

अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता" ति ।

*अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा नुप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R.587

सकदागामिमग्गेन ...पे०... अनागामिमग्गेन ...पे०... अरहत्तमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो निय्यानिको[1] खयगामी बोधगामी[2] अनासवो ...पे०... असङ्किलेसिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको ...पे०... सङ्किलेसिको ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अकुसलो मग्गो अनिय्यानिको ...पे०... सङ्किलेसिको, नो च वत रे वत्तब्बे – "अच्चन्तनियतस्स पुग्गलस्स विचिकिच्छा अकुसलेन मग्गेन पहीना" ति ।

२२. *सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता" ति ।

*सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि नुप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

पहीना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पहीना ति ? आमन्ता ।

सोतापत्तिमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सकदागामिमग्गेन ...पे०... अनागामिमग्गेन ...पे०... अरहत्तमग्गेना ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*कतमेन मग्गेना ति ? अकुसलेन मग्गेना ति ।

अकुसलो मग्गो ...पे०... नो च वत रे वत्तब्बे – "सस्सतदिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स उच्छेददिट्ठि अकुसलेन मग्गेन पहीना" ति । R.588

२३. *उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि उप्पज्जेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि

१. नीयानिको – रो०, एवमुपरि पि । २. बोधगामी अपचयगामी – स्या० ।

उप्पज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता" ति।

*उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि नुप्पज्जेय्या ति? आमन्ता।

पहीना ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

पहीना ति? आमन्ता।

B. 425 सोतापत्तिमग्गेना ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

सकदागामिमग्गेन ...पे०... अनागामिमग्गेन ...पे०... अरहत्तमग्गेना ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*कतमेन मग्गेना ति? अकुसलेन मग्गेना ति।

अकुसलो मग्गो ...पे०... नो च वत रे वत्तब्बे – "उच्छेददिट्ठिया नियतस्स पुग्गलस्स सस्सतदिट्ठि अकुसलेन मग्गेन पहीना" ति।

२४. न वत्तब्बं – "अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो समन्नागतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्मेहि, सो सकिं निमुग्गो निमुग्गो व होती" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

R. 589 तेन हि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति।

२५. *वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो समन्नागतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्मेहि, सो सकिं निमुग्गो निमुग्गो व होती" ति कत्वा तेन च कारणेन अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति? आमन्ता।

वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो उम्मुज्जित्वा निमुज्जती" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

सब्बकालं उम्मुज्जित्वा निमुज्जती ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

*वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो समन्नागतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि धम्मेहि, सो सकिं निमुग्गो निमुग्गो व होती" ति – कत्वा तेन च कारणेन अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता ति? आमन्ता

वुत्तं भगवता – "इध, भिक्खवे, एकच्चो पुग्गलो उम्मुज्जित्वा ठितो होति, उम्मुज्जित्वा विपस्सति विलोकेति, उम्मुज्जित्वा पतरति, उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

सब्बकालं उम्मुज्जित्वा पतिगाधप्पत्तो होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९४(८) इन्द्रियकथा

२६. *नत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता । B. 426

नत्थि लोकिया सद्धा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि लोकियं विरियिन्द्रियं ...पे०... सतिन्द्रियं ...पे०.. समाधिन्द्रियं ...पे०... पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता । R. 590

नत्थि लोकिया पञ्ञा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि लोकिया सद्धा ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ....पे०... ।

अत्थि लोकियं विरियं ...पे०... सति ...पे०... समाधि ...पे०... पञ्ञा ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि लोकियो मनो, अत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया पञ्ञा, अत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि लोकियं सोमनस्सं, अत्थि लोकियं सोमनस्सिन्द्रियं ...पे०... अत्थि लोकियं जीवितं, अत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि लोकियं जीवितं, अत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया पञ्ञा, अत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२७. *अत्थि लोकिया सद्धा, नत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियो मनो, नत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि लोकिया पञ्ञा, नत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियो मनो, नत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि लोकिया सद्धा, नत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ?
R. 591 आमन्ता ।

अत्थि लोकियं सोमनस्सं, नत्थि लोकियं सोमनस्सिन्द्रियं ति ... अत्थि लोकियं जीवितं, नत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि लोकिया पञ्ञा, नत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकियो मनो, नत्थि लोकियं मनिन्द्रियं ति ...पे०... अत्थि लोकियं जीवितं, नत्थि लोकियं जीवितिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 427 २८. *अत्थि लोकुत्तरा सद्धा, अत्थि लोकुत्तरं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया सद्धा, अत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि लोकुत्तरं विरियं ...पे०... अत्थि लोकुत्तरा पञ्ञा, अत्थि लोकुत्तरं पञ्ञिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकिया पञ्ञा, अत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि लोकिया सद्धा, नत्थि लोकियं सद्धिन्द्रियं ति ? आमन्ता ।

अत्थि लोकुत्तरा सद्धा, नत्थि लोकुत्तरं सद्धिन्द्रियं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

अत्थि लोकियं विरियं ...पे०... अत्थि लोकिया पञ्ञा, नत्थि लोकियं पञ्ञिन्द्रियं ति? आमन्ता।

अत्थि लोकुत्तरा पञ्ञा, नत्थि लोकुत्तरं पञ्ञिन्द्रियं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

२९. *नत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "अद्दसं खो अहं, भिक्खवे, बुद्धचक्खुना लोकं वोलोकेन्तो सत्ते अप्परजक्खे महारजक्खे, तिक्खिन्द्रिये मुदिन्द्रिये, स्वाकारे[1] द्वाकारे, सुविञ्ञापये दुविञ्ञापये[1], अप्पेकच्चे परलोकवज्ज- R.592 भयदस्साविनो विहरन्ते" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि अत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी ति।

एकूनवीसतिमो वग्गो।

तस्सुद्दानं

अतीते किलेसे जहति अनागते किलेसे जहति पच्चुप्पन्ने किलेसे जहति, सुञ्ञता सङ्खारक्खन्धपरियापन्ना, सामञ्ञफलं असङ्खतं, पत्ति असङ्खता, सब्बधम्मानं तथता असङ्खता, निब्बानधातु कुसला, अत्थि पुथुज्जनस्स अच्चन्तनियामता, नत्थि लोकियानि पञ्चिन्द्रियानी ति।

१-१. स्वाकारे सुविञ्ञापये – सी०, रो०, म०।

२०. वीसतिमो वग्गो

१९५(१) असञ्चिच्चकथा

R. 593 १. *असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ?. आमन्ता ।

B. 428 असञ्चिच्च पाणं हन्त्वा पाणातिपाती होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिच्च अदिन्नं आदियित्वा ...पे०... मुसा भणित्वा मुसावादी होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*असञ्चिच्च पाणं हन्त्वा पाणातिपाती न होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

असञ्चिच्च अदिन्नं आदियित्वा ...पे०... मुसा भणित्वा मुसावादी न होती ति ? आमन्ता ।

असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको न होती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२. *असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती ति ? आमन्ता ।

"असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

"सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि "सञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती" ति – अत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "असञ्चिच्च मातरं जीविता वोरोपेत्वा आनन्तरिको होती" ति ।

३. [1]न वत्तब्बं – "मातुघातको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता ।

ननु माता जीविता वोरोपिता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि माता जीविता वोरोपिता, तेन वत रे वत्तब्बे – "मातुघातको आनन्तरिको" ति ।

न वत्तब्बं – "पितुघातको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता । R.594

ननु पिता जीविता वोरोपितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि पिता जीविता वोरोपितो, तेन वत रे वत्तब्बे – "पितुघातको आनन्तरिको" ति ।

न वत्तब्बं – "अरहन्तघातको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा जीविता वोरोपितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा जीविता वोरोपितो, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहन्तघातको आनन्तरिको" ति ।

न वत्तब्बं – "रुहिरुप्पादको[1] आनन्तरिको" ति ? आमन्ता ।

ननु तथागतस्स लोहितं उप्पादितं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तथागतस्स लोहितं उप्पादितं, तेन वत रे वत्तब्बे – "रुहिरुप्पादको आनन्तरिको" ति ।

४. *सङ्घभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता । B. 429

सब्बे सङ्घभेदका आनन्तरिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सब्बे सङ्घभेदका आनन्तरिका ति ? आमन्ता ।

धम्मसञ्ञी सङ्घभेदको आनन्तरिको ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

५. *धम्मसञ्ञी सङ्घभेदको आनन्तरिको ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "अत्थुपालि, सङ्घभेदको आपायिको नेरयिको कप्पट्ठो अतेकिच्छो; अत्थुपालि, सङ्घभेदको न आपायिको न नेरयिको न कप्पट्ठो न अतेकिच्छो" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "धम्मसञ्ञी सङ्घभेदको आनन्तरिको" ति ।

६. न वत्तब्बं – "धम्मसञ्ञी सङ्घभेदको आनन्तरिको" ति ? आमन्ता । R.595

१. लोहितुप्पादको – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

ननु वुत्तं भगवता –

"आपायिको नेरयिको, कप्पट्ठो सङ्घभेदको।
वग्गरतो अधम्मट्ठो, योगक्खेमा[1] पधंसति[1]।
सङ्घं समग्गं भेत्वान, कप्पं निरयम्हि पच्चती" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि सङ्घभेदको आनन्तरिको ति।

१९६(२) ञाणकथा

७. *नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं ति? आमन्ता।

नत्थि पुथुज्जनस्स पञ्ञा पजानना विचयो पविचयो धम्मविचयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पच्चुपलक्खणा ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...।

ननु अत्थि पुथुज्जनस्स पञ्ञा पजानना विचयो ...पे०... पच्चुपलक्खणा ति? आमन्ता।

हञ्चि अत्थि पुथुज्जनस्स पञ्ञा पजानना विचयो ...पे०... पच्चुपलक्खणा, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं" ति।

B. 430 ८. *नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं ति? आमन्ता।

पुथुज्जनो पठमं झानं समापज्जेय्या ति? आमन्ता।

हञ्चि पुथुज्जनो पठमं झानं समापज्जेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं" ति।

*पुथुज्जनो दुतियं झानं ...पे०... ततियं झानं ...पे०... चतुत्थं झानं ...पे०... आकासानञ्चायतनं समापज्जेय्य, विञ्ञाणञ्चायतनं आकिञ्चञ्ञायतनं नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं समापज्जेय्य, पुथुज्जनो R. 596 दानं ददेय्य ...पे०... चीवरं ददेय्य, पिण्डपातं ददेय्य, सेनासनं ददेय्य, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्या ति? आमन्ता।

हञ्चि पुथुज्जनो गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं" ति।

९. †अत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं ति? आमन्ता।

१–१. योगक्खेमतो धंसति – सी०, रो०।

पुथुज्जनो तेन ञाणेन दुक्खं परिजानाति, समुदयं पजहति, निरोधं सच्छिकरोति, मग्गं भावेती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१९७(३) निरयपालकथा

१०. *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

नत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा ति ? आमन्ता ।

अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, अत्थि च कारणिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि निरयेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? आमन्ता ।

अत्थि मनुस्सेसु कम्मकारणा, नत्थि च कारणिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. †अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"न वेस्सभू नो पि च पेत्तिराजा, B. 431, R. 597
सोमो यमो वेस्सवणो च राजा ।
सकानि कम्मानि हनन्ति तत्थ,
इतो पणुन्नं[1] परलोकपत्तं" ति ॥

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ।

१२. *नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला पञ्चविधबन्धनं नाम कारणं कारेन्ति – तत्तं अयोखीलं[2] हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं दुतिये हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं दुतिये पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखीलं मज्झेउरस्मिं गमेन्ति; सो तत्थ दुक्खा तिब्बा कटुका वेदना वेदेति; न च ताव कालं करोति याव न तं पापकम्मं ब्यन्तीहोती[3]" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

---

१. पनुन्नं – सी०; पणुण्णं – स्या० । २. अयोखिलं – स्या० । ३. ब्यन्तिहोती – रो० ।

तेन हि अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ।

*नत्थि निरयेसु निरयपाला ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला संवेसेत्वा कुठारीहि[1] तच्छन्ति ...पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला उद्धम्पादं अधोसिरं ठपेत्वा वासीहि तच्छन्ति ... पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला रथे योजेत्वा आदित्ताय पथविया सम्पज्जलिताय सजोतिभूताय[2] सारेन्ति पि पच्चासारेन्ति पि ..पे०... तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला महन्तं
R. 598 अङ्गारपब्बतं आदित्तं सम्पज्जलितं सजोतिभूतं आरोपेन्ति पि ओरोपेन्ति पि ...पे०.. तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला उद्धम्पादं अधोसिरं गहेत्वा तत्ताय लोहकुम्भिया पक्खिपन्ति आदित्ताय सम्पज्जलिताय सजोतिभूताय । सो तत्थ फेणुद्देहकं पच्चति, सो तत्थ फेणुद्देहकं पच्चमानो सकिं पि उद्धं गच्छति, सकिं पि अधो गच्छति, सकिं पि तिरियं गच्छति । सो तत्थ दुक्खा तिब्बा कटुका वेदना वेदयति, न च ताव कालं करोति याव
B. 432 न तं पापकम्मं ब्यन्तीहोति । तमेनं, भिक्खवे, निरयपाला महानिरये पक्खिपन्ति ! सो खो पन, भिक्खवे, महानिरयो –

"चतुक्कण्णो चतुद्वारो, विभत्तो भागसो मितो ।
अयोपाकारपरियन्तो, अयसा पटिकुज्जितो ।।
"तस्स अयोमया भूमि, जलिता तेजसा युता ।
समन्ता योजनसतं, फरित्वा तिट्ठति सब्बदा" ति ।।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अत्थि निरयेसु निरयपाला ति ।

१९८(४) तिरच्छानकथा

१३. *अत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तिरच्छानगतेसु देवा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 599 अत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

देवलोको तिरच्छानयोनी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

अत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

---

१ कुधारीहि – सी०, स्या०, रो० । २ सञ्जोतिभूताय – स्या० ।

अत्थि तत्थ कीटा पटङ्गा मकसा मक्खिका अही विच्छिका सतपदी गण्डुप्पादा[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. †नत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

ननु अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं[2] दिब्बं यानं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि तत्थ एरावणो नाम हत्थिनागो सहस्सयुत्तं दिब्बं यानं, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि देवेसु तिरच्छानगता" ति ।

१५. *अत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ? आमन्ता ।

अत्थि तत्थ हत्थिबन्धा अस्सबन्धा यावसिका कारणिका भत्तकारका ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि नत्थि देवेसु तिरच्छानगता ति ।

१६६(५) मग्गकथा

१६. *पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता । B. 433

ननु अट्ठङ्गिको मग्गो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं – सम्मादिट्ठि ...पे०... सम्मासमाधी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अट्ठङ्गिको मग्गो वुत्तो भगवता, सेय्यथीदं – सम्मादिट्ठि ...पे०... सम्मासमाधि, नो च वत रे वत्तब्बे – "पञ्चङ्गिको मग्गो" ति । R. 600

*पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता –

"मग्गानं अट्ठङ्गिको सेट्ठो, सच्चानं चतुरो पदा ।
विरागो सेट्ठो धम्मानं, द्विपदानं[3] च चक्खुमा" ति ।

अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि अट्ठङ्गिको मग्गो ति ।

१७. *सम्मावाचा मग्गङ्गं, सा च न मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च न मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मावाचा मग्गङ्गं, सा च न मग्गो ति ? आमन्ता ।

---

१. गण्डुपादा – स्या०, रो० । २. सहस्सयुत्तं – स्या० । ३. दिपदानं – स्या० ।

सम्मासङ्कप्पो ...पे०... सम्मावायामो ...पे०... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च न मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे ...पे०... ।

*सम्माकम्मन्तो ...पे०... सम्माआजीवो मग्गङ्गं, सो च न मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मादिट्ठि ...पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च न मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मादिट्ठि मग्गङ्गं, सा च मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गङ्गं, सो च मग्गो
R.601 ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*सम्मासङ्कप्पो ... पे०... सम्मावायामो ... पे०... सम्मासति ...पे०... सम्मासमाधि मग्गङ्गं, सो च मग्गो ति ? आमन्ता ।

सम्मावाचा ... पे०... सम्माकम्मन्तो ... पे०... सम्माआजीवो मग्गङ्गं, सो च मग्गो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

१८. [1]अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पुब्बेव खो पनस्स कायकम्मं वचीकम्मं
I.434 आजीवो सुपरिसुद्धो होति; एवमस्सायं अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो भावनापारिपूरिं गच्छती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि पञ्चङ्गिको मग्गो ति ।

१६. *पञ्चङ्गिको मग्गो ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "यस्मिं खो, सुभद्द, धम्मविनये अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो न उपलब्भति, समणो पि तत्थ न उपलब्भति, दुतियो पि तत्थ समणो न उपलब्भति, ततियो पि तत्थ समणो न उपलब्भति, चतुत्थो पि तत्थ समणो न उपलब्भति । यस्मिं च खो, सुभद्द, धम्मविनये अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो उपलब्भति, समणो पि तत्थ उपलब्भति, दुतियो पि ...पे०... ततियो पि ...पे०... चतुत्थो पि तत्थ समणो उपलब्भति । इमस्मिं खो, सुभद्द, धम्मविनये अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो उपलब्भति । इधेव, सुभद्द, समणो, इध दुतियो समणो, इध ततियो समणो, इध चतुत्थो

समणो। सुञ्ञा परप्पवादा समणेभि[1] अञ्ञेही" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि अट्ठङ्गिको मग्गो ति।

२००(६) ञाणकथा

२०. *द्वादसवत्थुकं ञाणं लोकुत्तरं ति? आमन्ता। R.602

द्वादस लोकुत्तरञाणानी ति? न हेवं वत्तब्बे।...पे०...।

द्वादस लोकुत्तरञाणानी ति? आमन्ता।

द्वादस सोतापत्तिमग्गा ति? न हेवं वत्तब्बे।...पे०...।

द्वादस सोतापत्तिमग्गा ति? आमन्ता।

द्वादस सोतापत्तिफलानी ति? न हेवं वत्तब्बे।...पे०...।

द्वादस सकदागामिमग्गा ...पे०... अनागामिमग्गा ...पे०... अरहत्तमग्गा ति? न हेवं वत्तब्बे।...पे०...।

द्वादस अरहत्तमग्गा ति? आमन्ता।

द्वादस अरहत्तफलानी ति? न हेवं वत्तब्बे।...पे०...।

२१. †न वत्तब्बं – "द्वादसवत्थुकं ञाणं लोकुत्तरं" ति? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "इदं दुक्खं अरियसच्चं" ति मे, भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, ञाणं उदपादि, B.435 पञ्ञा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि। 'तं खो पनिदं दुक्खं अरियसच्चं परिञ्ञेय्यं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... परिञ्ञातं ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'इदं दुक्खसमुदयं[2] अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहातब्बं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... पहीनं ति मे, भिक्खवे ..पे०... 'इदं दुक्खनिरोधं[3] अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं सच्छिकातब्बं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... सच्छिकतं ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं' ति मे, भिक्खवे ...पे०... 'तं खो पनिदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरिय-

---

१. समणेहि – रो०। २. दुक्खसमुदयो – स्या०, रो०। ३. दुक्खनिरोधो – स्या०, रो०।

R.603 सच्चं भावेतब्बं' ति मे, भिक्खवे ... पे०.. भावितं ति मे, भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि ... पे०... आलोको उदपादी" ति! अत्थेव सुत्तन्तो ति? आमन्ता।

तेन हि द्वादसवत्थुकं ञाणं लोकुत्तरं ति।

वीसतिमो वग्गो।

तस्सुद्दानं

मातुघातको आनन्तरिको पितुघातको आनन्तरिको अरहन्तघातको आनन्तरिको रुहिरुप्पादको आनन्तरिको सङ्घभेदको आनन्तरिको, नत्थि पुथुज्जनस्स ञाणं, नत्थि निरयेसु निरयपाला, अत्थि देवेसु तिरच्छानगता, पञ्चङ्गिको मग्गो, द्वादसवत्थुकं ञाणं लोकुत्तरं ति।

चतुत्थो पण्णासको।

तस्सुद्दानं

निग्गहो, पुञ्ञसञ्चयो, अट्ठासि, अतीतेन च मातुघातको।

———o———

२१. एकवीसतिमो वग्गो

२०१ (१) सासनकथा

१. *सासनं नवं[1] कतं[1] ति? आमन्ता । B. 436, R. 604

सतिपट्ठाना नवं कता ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सासनं नवं कतं ति? आमन्ता ।

सम्मप्पधाना ...पे०... इद्धिपादा ...पे०... इन्द्रिया ...पे०... बला ...पे०... बोज्झङ्गा नवं कता ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुब्बे अकुसलं पच्छा कुसलं कतं ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुब्बे सासवं ...पे०... संयोजनियं[2] गन्थनियं ओघनियं योगनियं नीवरणियं परामट्ठं उपादानियं ...पे०... सङ्किलेसिकं[3] पच्छा असङ्किलेसिकं[4] कतं ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि कोचि तथागतस्स सासनं नवं करोती ति? आमन्ता ।

अत्थि कोचि सतिपट्ठाने नवं करोती ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कोचि सम्मप्पधाने ...पे०... इद्धिपादे ...पे०... इन्द्रिये ...पे०... बले ...पे०... बोज्झङ्गे नवं करोती ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कोचि पुब्बे अकुसलं पच्छा कुसलं करोती ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

अत्थि कोचि पुब्बे सासवं ...पे०... सङ्किलेसिकं पच्छा असङ्किलेसिकं करोती ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*लब्भा तथागतस्स सासनं पुन नवं कातुं ति? आमन्ता ।

लब्भा सतिपट्ठाना पुन नवं कातुं ति? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

लब्भा सम्मप्पधाना ...पे०... इद्धिपादा ...पे०... इन्द्रिया ...पे०... बला ...पे०... बोज्झङ्गा पुन नवं कातुं ति? न हेवं वत्तब्बे । R. 605 ...पे०... ।

१–१. नवकतं – रो०, एवमुपरि पि । २. सञ्ञोजनियं – सी०, स्या०, रो० । ३. संकिलेसिय – म० । ४. असंकिलेसिय – म० ।

लब्भा पुब्बे अकुसलं पच्छा कुसलं कातुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

लब्भा पुब्बे सासवं ...पे०... सङ्किलेसिकं पच्छा असङ्किलेसिकं कातुं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

२०२(२) अविवित्तकथा

२. *पुथुज्जनो तेधातुकेहि धम्मेहि अविवित्तो ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनो तेधातुकेहि फस्सेहि ...पे०... तेधातुकाहि वेदनाहि
B. 437 ... सञ्ञाहि ... चेतनाहि ... चित्तेहि ... सद्धाहि ... विरियेहि ... सतीहि ... समाधीहि ... ... पे०... तेधातुकाहि पञ्ञाहि अविवित्तो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुथुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि[1] अविवित्तो ति ? आमन्ता ।

*यस्मिं खणे पुथुज्जनो चीवरं देति, तस्मिं खणे पठमं झानं उपसम्पज्ज विहरति ...पे०... आकासानञ्चायतनं उपसम्पज्ज विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

यस्मिं खणे पुथुज्जनो पिण्डपातं देति ... पे०... सेनासनं देति ... पे०... गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं देति, तस्मिं खणे चतुत्थं झानं उपसम्पज्ज विहरति ... नेवसञ्ञानासञ्ञायतनं उपसम्पज्ज विहरती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

३. [1]न वत्तब्बं – "पुथुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि[1] अविवित्तो" ति ? आमन्ता ।

पुथुज्जनस्स रूपधातुअरूपधातूपगं कम्मं परिञ्ञातं ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि पुथुज्जनो तेधातुकेहि कम्मेहि अविवित्तो ति । ...पे०... ।

२०३(३) संयोजनकथा

R. 606 ४. *अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता ।

---

१. धम्मेहि – सी०, स्या०, रो० ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठिं अप्पहाय ...पे०... विचिकिच्छं अप्पहाय ...पे०... सीलब्बतपरामासं अप्पहाय ... रागं अप्पहाय ... दोसं अप्पहाय ... मोहं अप्पहाय ... अनोत्तप्पं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता ।

अरहा सरागो सदोसो समोहो समानो समक्खो सपळासो सउपायासो सकिलेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहा निरागो[1] निद्दोसो निम्मोहो निम्मानो निम्मक्खो निप्पळासो निरुपायासो निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा निरागो ...पे०... निक्किलेसो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती" ति ।

५. न वत्तब्बं – "अत्थि[2] किञ्चि[2] संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती" ति ? आमन्ता । B. 438

अरहा सब्बं बुद्धविसयं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ती ति ।

२०४(४) इद्धिकथा

६. *अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता ।

"निच्चपण्णा रुक्खा होन्तू" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 607

निच्चपुप्फा रुक्खा होन्तु ...पे०... निच्चफलिका रुक्खा होन्तु ... निच्चं जुण्हं होतु ... निच्चं खेमं होतु ... निच्चं सुभिक्खं होतु ... "निच्चं सुवत्थि[3] होतू" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता ।

"उप्पन्नो फस्सो मा निरुज्झी" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. नीरागो – स्या० । २–२. किञ्चि – म० । ३. सुवुट्ठिकं – स्या० ।

*उप्पन्ना वेदना ... पे०... सञ्ञा ... चेतना ... चित्तं ... सद्धा ... विरियं ... सति ... समाधि ... पे०... पञ्ञा मा निरुज्झी ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ... पे०... ।

*अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता । "रूपं निच्चं होतू" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि ... वेदना ... ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... "विञ्ञाणं निच्चं होतू" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R. 608 *अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? आमन्ता । "जातिधम्मा सत्ता मा जायिंसू" ति अत्थि ...पे०... "जराधम्मा सत्ता मा जीरिंसू" ति ...पे०... "ब्याधिधम्मा सत्ता मा ब्याधियिंसू" ति ...पे०... "मरणधम्मा सत्ता मा मीयिंसू" ति – अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

B. 439 ७. न वत्तब्बं – "अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा" ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा पिलिन्दवच्छो रञ्ञो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स पासादं "सुवण्णं" त्वेव अधिमुच्चि, सुवण्णो च पन आसी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि आयस्मा पिलिन्दवच्छो[1] रञ्ञो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स पासादं सुवण्णं त्वेव अधिमुच्चि, सुवण्णो च पन आसि, तेन वत रे वत्तब्बे – "अत्थि अधिप्पायइद्धि बुद्धानं वा सावकान वा" ति ।

२०५(५) बुद्धकथा

८. *अत्थि बुद्धानं बुद्धेहि हीनातिरेकता ति ? आमन्ता । सतिपट्ठानतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मप्पधानतो ...पे०... इद्धिपादतो ... इन्द्रियतो ... बलतो ... बोज्झङ्गतो ... वसिभावतो ... सब्बञ्ञुतञ्ञाणदस्सनतो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. पलिन्दवच्छो – रो० ।

२०६(६) सब्बदिसाकथा

६. *सब्बा दिसा बुद्धा तिट्ठन्ती ति ? आमन्ता ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो[1] तिट्ठती[1] ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

पुरत्थिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

किन्नामो सो भगवा, किंजच्चो, किंगोत्तो, किन्नामा तस्स R. 6 भगवतो मातापितरो, किन्नामं तस्स भगवतो सावकयुगं, कोनामो तस्स भगवतो उपट्ठाको, कीदिसं चीवरं धारेति, कीदिसं पत्तं धारेति, कतरस्मिं गामे वा निगमे वा नगरे वा रट्ठे वा जनपदे वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*दक्खिणाय दिसाय ...पे०... पच्छिमाय दिसाय ...पे०... उत्तराय दिसाय ...पे०... हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

हेट्ठिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता । B. 44

किन्नामो सो भगवा ...पे०... जनपदे वा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

उपरिमाय दिसाय बुद्धो तिट्ठती ति ? आमन्ता ।

चातुमहाराजिके तिट्ठति ...पे०... तावतिंसे तिट्ठति ...पे०... यामे तिट्ठति ...पे०... तुसिते तिट्ठति ...पे०... निम्मानरतिया तिट्ठति ...पे०... परनिम्मितवसवत्तिया तिट्ठति ...पे०.. ब्रह्मलोके तिट्ठती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

२०७(७) धम्मकथा

१०. *सब्बे धम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अनियतो रासी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अत्थि अनियतो रासी ति ? आमन्ता । R. 610

१-१. बुद्धा तिट्ठन्ती – रो० ।

हञ्चि अत्थि अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे धम्मा नियता" ति ।

*सब्बे धम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

ननु तयो रासी वुत्ता भगवता – मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो रासी वुत्ता भगवता – मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासि, नो च वतरे वत्तब्बे – "सब्बे धम्मा नियता" ति ।

*रूपं रूपट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं विञ्ञाणट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

११. न वत्तब्बं – रूपं रूपट्ठेन नियतं ...पे०... वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं विञ्ञाणट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

B. 441 रूपं[1] वेदना होति ...पे०... सञ्ञा होति ... सङ्खारा होन्ति ... विञ्ञाणं होति ... वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं रूपं होति ... पे०... वेदना होति ... सञ्ञा होति ... सङ्खारा होन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि रूपं रूपट्ठेन नियतं, वेदना ...पे०... सञ्ञा ...पे०... सङ्खारा ...पे०... विञ्ञाणं विञ्ञाणट्ठेन नियतं ति ।

२०८(८) कम्मकथा

R. 611 १२. *सब्बे कम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियता ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

नत्थि अनियतो रासी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

---

१. रूप होति – सी०, स्या०, रो० ।

ननु अत्थि अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अत्थि अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे कम्मा नियता" ति ।

*सब्बे कम्मा नियता ति ? आमन्ता ।

ननु तयो रासी वुत्ता भगवता – मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासी ति ? आमन्ता ।

हञ्चि तयो रासी वुत्ता भगवता – मिच्छत्तनियतो रासि, सम्मत्तनियतो रासि, अनियतो रासि, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बे कम्मा नियता" ति ।

१३. *दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

उपपज्जवेदनीयं कम्मं ...पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं अपरापरियवेदनीयट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

मिच्छत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

सम्मत्तनियतं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

१४. †न वत्तब्बं – दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयट्ठेन R. 612
नियतं, उपपज्जवेदनीयं कम्मं ...पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं अपरापरियवेदनीयट्ठेन नियतं ति ? आमन्ता ।

दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं उपपज्जवेदनीयं होति, अपरापरियवेदनीयं होति ...पे०... उपपज्जवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयं होति,
अपरापरियवेदनीयं होति ...पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्म- B. 442
वेदनीयं होति, उपपज्जवेदनीयं होती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि दिट्ठधम्मवेदनीयं कम्मं दिट्ठधम्मवेदनीयट्ठेन नियतं, उपपज्जवेदनीयं कम्मं ...पे०... अपरापरियवेदनीयं कम्मं अपरापरियवेदनीयट्ठेन नियतं ति ।

एकवीसतिमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

सासनं नवं कतं अत्थि कोचि तथागतस्स सासनं नवं करोति लब्भा तथागतस्स सासनं पुन नवं कातुं, पुथुज्जनो तेधातुकेहि धम्मेहि[1] अविवित्तो, अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय अरहत्तप्पत्ति, अत्थि अधिप्पायिद्धि बुद्धानं वा सावकानं वा, अत्थि बुद्धानं बुद्धेहि हीनातिरेकता, सब्बा दिसा बुद्धा तिट्ठन्ति, सब्बे धम्मा नियता, सब्बे कम्मा नियता ति।

१. कम्मेहि – म० ।

२२. बावीसतिमो वग्गो

२०९(१) परिनिब्बानकथा

१. *अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? R.613
आमन्ता ।

अत्थि किञ्चि सक्कायदिट्ठिं अप्पहाय ...पे०... अनोत्तप्पं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ? आमन्ता ।

अरहा सरागो ...पे०... सकिलेसो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ..पे०... ।

ननु अरहा निरागो ...पे०... निक्किलेसो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा निरागो ...पे०... निक्किलेसो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं" ति ।

२. न वत्तब्बं – "अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं" ति ? आमन्ता ।

अरहा सब्बं बुद्धविसयं जानाती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं ति ।

२१०(२) कुसलचित्तकथा

३. *अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता । B.443

अरहा पुञ्ञाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोन्तो ... आनेञ्जाभिसङ्खारं अभिसङ्खरोन्तो ... गतिसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... भवसंवत्तनियं R.614
कम्मं करोन्तो ... इस्सरियसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... अधिपच्चसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... महाभोगसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... महापरिवारसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... देवसोभग्गसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो ... मनुस्ससोभग्गसंवत्तनियं कम्मं करोन्तो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा आचिनन्तो अपचिनन्तो पजहन्तो उपादियन्तो विसिनेन्तो उस्सिनेन्तो विधूपेन्तो सन्धूपेन्तो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेवाचिनाति न अपचिनाति अपचिनित्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती" ति ।

ननु अरहा नेव पजहति न उपादियति पजहित्वा ठितो, नेव विसिनेति न उस्सिनेति विसिनेत्वा ठितो; ननु अरहा नेव विधूपेति न सन्धूपेति विधूपेत्वा ठितो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा नेव विधूपेति न सन्धूपेति विधूपेत्वा ठितो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती" ति ।

४. न वत्तब्बं – "अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती" ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा उपट्ठितस्सति सतो सम्पजानो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा उपट्ठितस्सति सतो सम्पजानो परिनिब्बायति, तेन वत रे वत्तब्बे – "अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायती" ति ।

२११(३) आनेञ्जकथा

B. 444, R. 615 ५. *अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

ननु अरहा पकतिचित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा पकतिचित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो[1] च[1] वत रे वत्तब्बे – "अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

*अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा किरियमये चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु अरहा विपाकचित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

१-१. नो – रो० ।

हञ्चि अरहा विपाकचित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

*अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

अरहा किरियाब्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? न हेवं वत्तब्बे ।

ननु अरहा विपाकाब्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

हञ्चि अरहा विपाकाब्याकते चित्ते ठितो परिनिब्बायति, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

*अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती ति ? आमन्ता ।

ननु भगवा चतुत्थज्झाना वुट्ठहित्वा समनन्तरा परिनिब्बुतो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि भगवा चतुत्थज्झाना वुट्ठहित्वा समनन्तरा परिनिब्बुतो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायती" ति ।

२१२(४) धम्माभिसमयकथा

६. *अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता । R.616

अत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं, धम्मसाकच्छा, परिपुच्छा, सीलसमादानं, इन्द्रियेसु गुत्तद्वारता, भोजने मत्तञ्ञुता, पुब्बरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । B 445

नत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं ...पे०... पुब्बरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि नत्थि गब्भसेय्याय धम्मदेसना, धम्मस्सवनं ...पे०... पुब्बरत्तापररत्तं जागरियानुयोगो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो" ति ।

*अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता ।

ननु द्व पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय – परतो च घोसो, योनिसो च मनसिकारो ति ? आमन्ता ।

हञ्चि द्वे पच्चया सम्मादिट्ठिया उप्पादाय – परतो च घोसो,

योनिसो च मनसिकारो, नो च वत रे वत्तब्बे – "अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो" ति ।

*अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता । सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सतिस्स[1] असम्पजानस्स धम्माभिसमयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१३–२१५(५–७) तिस्सो पि कथा

७. *अत्थि गब्भसेय्याय अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता ।
R.617 सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सतिस्स असम्पजानस्स अरहत्तप्पत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

८. *अत्थि सुपिनगतस्स धम्माभिसमयो ति ? आमन्ता । सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सतिस्स असम्पजानस्स धम्माभिसमयो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *अत्थि सुपिनगतस्स अरहत्तप्पत्ती ति ? आमन्ता । सुत्तस्स पमत्तस्स मुट्ठस्सतिस्स असम्पजानस्स अरहत्तप्पत्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२१६(८) अब्याकतकथा

B. 446 १०. *सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं ति ? आमन्ता । सुपिनन्तेन पाणं हनेय्या ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सुपिनन्तेन पाणं हनेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं" ति ।

*सुपिनन्तेन अदिन्नं[2] आदियेय्य ...पे०... मुसा भणेय्य, पिसुणं भणेय्य, फरुसं भणेय्य, सम्फं पलपेय्य, सन्धिं छिन्देय्य, निल्लोपं हरेय्य, एकागारिकं करेय्य, परिपन्थे तिट्ठेय्य, परदारं गच्छेय्य, गामघातकं करेय्य, निगमघातकं करेय्य, सुपिनन्तेन मेथुनं धम्मं पटिसेवेय्य, सुपिनगतस्स असुचि मुच्चेय्य, सुपिनन्तेन दानं ददेय्य, चीवरं ददेय्य, पिण्डपातं ददेय्य, सेनासनं ददेय्य, गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं ददेय्य, खादनीयं

१. मुट्ठसतिस्स – रो० । २. आदिन्न – रो० ।

ददेय्य, भोजनीयं ददेय्य, पानीयं ददेय्य, चेतियं वन्देय्य[1], चेतिये मालं आरोपेय्य, गन्धं आरोपेय्य, विलेपनं आरोपेय्य ...पे०... चेतियं अभिदक्खिणं करेय्या ति ? आमन्ता । R. 618

हञ्चि सुपिनन्तेन चेतियं अभिदक्खिणं करेय्य, नो च वत रे वत्तब्बे – "सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं" ति ।

११. न वत्तब्बं – "सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं" ति ? आमन्ता ।

ननु सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता ति ? आमन्ता ।

हञ्चि सुपिनगतस्स चित्तं अब्बोहारियं वुत्तं भगवता, तेन[2] वत रे वत्तब्बे – "सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं" ति ।

२१७(६) आसेवनपच्चयकथा

१२. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "पाणातिपातो, भिक्खवे, आसेवितो भावितो बहुलीकतो निरयसंवत्तनिको तिरच्छानयोनिसंवत्तनिको पेत्तिविसयसंवत्तनिको, यो सब्बलहुसो पाणातिपातस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अप्पायुकसंवत्तनिको होती" ति । अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता । B. 447

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता ।

ननु वुत्तं भगवता – "अदिन्नादानं, भिक्खवे, आसेवितं भावितं बहुलीकतं निरयसंवत्तनिकं तिरच्छानयोनिसंवत्तनिकं पेत्तिविसयसंवत्तनिकं, यो सब्बलहुसो अदिन्नादानस्स विपाको मनुस्सभूतस्स भोगब्यसनसंवत्तनिको होति ...पे०... यो सब्बलहुसो कामेसुमिच्छाचारस्स विपाको मनुस्सभूतस्स सपत्तवेरसंवत्तनिको होति ...पे०... यो सब्बलहुसो मुसावादस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अब्भूतब्भक्खानसंवत्तनिको होति ...पे०... यो सब्बलहुसो पिसुणाय वाचाय विपाको मनुस्सभूतस्स मित्तेहि भेदनसंवत्तनिको होति ...पे०... यो सब्बलहुसो फरुसाय वाचाय विपाको मनुस्सभूतस्स अमनापसद्दसंवत्तनिको होति ...पे०... यो सब्बलहुसो R. 619

१. ददेय्य – री० । २. नो च – सी० ।

सम्फप्पलापस्स विपाको मनुस्सभूतस्स अनादेय्यवाचासंवत्तनिको[1] होति, सुरामेरयपानं, भिक्खवे, आसेवितं ...पे०... यो सब्बलहुसो सुरामेरयपानस्स विपाको मनुस्सभूतस्स उम्मत्तकसंवत्तनिको होती" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति।

१३. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "मिच्छादिट्ठि, भिक्खवे, आसेविता भाविता बहुलीकता निरयसंवत्तनिका तिरच्छानयोनिसंवत्तनिका पेत्तिविसयसंवत्तनिका" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "मिच्छासङ्कप्पो ...पे०... मिच्छासमाधि, भिक्खवे, आसेवितो भावितो ...पे०... पेत्तिविसयसंवत्तनिको" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति।

B, 448 १४. *नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "सम्मादिट्ठि, भिक्खवे, आसेविता भाविता बहुलीकता अमतोगधा होति अमतपरायना अमतपरियोसाना" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति।

*नत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति ? आमन्ता।

ननु वुत्तं भगवता – "सम्मासङ्कप्पो, भिक्खवे, आसेवितो भावितो बहुलीकतो ...पे०... सम्मासमाधि, भिक्खवे, आसेवितो भावितो
R.620 बहुलीकतो अमतोगधो होति अमतपरायनो अमतपरियोसानो" ति। अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता।

तेन हि अत्थि काचि आसेवनपच्चयता ति।

२१८(१०) खणिककथा

१५. *एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ? आमन्ता।

---

१. अनादेय्यवाचसवत्तनिको – सी०, स्या०, रो०।

चित्ते महापथवी सण्ठाति, महासमुद्दो सण्ठाति, सिनेरुपब्बतराजा सण्ठाति, आपो सण्ठाति, तेजो सण्ठाति, वायो सण्ठाति, तिणकट्ठवनप्पतियो सण्ठहन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ? आमन्ता ।

चक्खायतनं चक्खुविञ्ञाणेन सहजातं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

चक्खायतनं चक्खुविञ्ञाणेन सहजातं ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच – "अज्झत्तिकं चेव, आवुसो, चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च रूपा न आपाथं आगच्छन्ति, नो च तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव तज्जस्स विञ्ञाणभागस्स[1] पातुभावो होति । अज्झत्तिकं चेव, आवुसो, चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च रूपा आपाथं आगच्छन्ति, नो च तज्जो समन्नाहारो होति, नेव ताव तज्जस्स विञ्ञाणभागस्स[1] पातुभावो होति । यतो च खो, आवुसो, अज्झत्तिकं चेव चक्खुं अपरिभिन्नं होति, बाहिरा च रूपा आपाथं B. 449 आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एवं तज्जस्स विञ्ञाणभागस्स पातुभावो होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "चक्खायतनं चक्खुविञ्ञाणेन सहजातं" ति ।

*सोतायतनं ...पे०... घानायतनं ...पे०... जिव्हायतनं ...पे०... कायायतनं कायविञ्ञाणेन सहजातं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... । R. 621

कायायतनं कायविञ्ञाणेन सहजातं ति ? आमन्ता ।

ननु आयस्मा सारिपुत्तो एतदवोच – "अज्झत्तिको चेव, आवुसो, कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च फोट्ठब्बा न आपाथं आगच्छन्ति, नो च ...पे०... अज्झत्तिको चेव, आवुसो, कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च फोट्ठब्बा आपाथं आगच्छन्ति, नो च ...पे०... यतो च खो, आवुसो, अज्झत्तिको चेव कायो अपरिभिन्नो होति, बाहिरा च[2] फोट्ठब्बा आपाथं आगच्छन्ति, तज्जो च समन्नाहारो होति, एवं तज्जस्स विञ्ञाणभागस्स पातुभवो होती" ति ! अत्थेव सुत्तन्तो ति ? आमन्ता ।

तेन हि न वत्तब्बं – "कायायतनं कायविञ्ञाणेन सहजातं" ति ।

---

१. विञ्ञाणभावस्स – सी०, स्या०, रो० । २. च रूपा – रो० ।

१६. न वत्तब्बं – "एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा" ति ?

आमन्ता ।

सब्बे धम्मा निच्चा धुवा सस्सता अविपरिणामधम्मा ति ?

न हेवं वत्तब्बे ।

तेन हि एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ।

बावीसतिमो वग्गो ।

तस्सुद्दानं

अत्थि किञ्चि संयोजनं अप्पहाय परिनिब्बानं, अरहा कुसलचित्तो परिनिब्बायति, अरहा आनेञ्जे ठितो परिनिब्बायति, अत्थि गब्भसेय्याय धम्माभिसमयो, अत्थि गब्भसेय्याय अरहत्तप्पत्ति, अत्थि सुपिनगतस्स धम्माभिसमयो, अत्थि सुपिनगतस्स अरहत्तप्पत्ति, सब्बं सुपिनगतस्स चित्तं अब्याकतं, नत्थि काचि आसेवनपच्चयता, एकचित्तक्खणिका सब्बे धम्मा ति ।

२३. तेवीसतिमो वग्गो

२१९(१) एकाधिप्पायकथा

१. *एकाधिप्पायेन[1] मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो ति ? आमन्ता । B. 450, R. 622
एकाधिप्पायेन अस्समणेन होतब्बं, अभिक्खुना होतब्बं, छिन्नमूलेन होतब्बं पाराजिकेन होतब्बं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो ति ? आमन्ता ।

एकाधिप्पायेन पाणो हन्तब्बो, अदिन्नं आदियितब्बं, मुसा भणितब्बा, पिसुणं भणितब्बं, फरुसं भणितब्बं, सम्फं पलपितब्बं, सन्धि छेदितब्बो[2], निल्लोपं हातब्बं, एकागारिकं कातब्बं, परिपन्थे ठातब्बं, परदारो गन्तब्बो, गामघातको[3] कातब्बो, निगमघातको[4] कातब्बो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२०(२) अरहन्तवण्णकथा

२. *अरहन्तानं वण्णेन अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ती ति ? आमन्ता ।

अरहन्तानं वण्णेन अमनुस्सा पाणं हनन्ति ...पे०... अदिन्नं आदियन्ति, मुसा भणन्ति, पिसुणं भणन्ति, फरुसं भणन्ति, सम्फं पलपन्ति, सन्धि छिन्दन्ति, निल्लोपं हरन्ति, एकागारिकं करोन्ति, परिपन्थे तिट्ठन्ति, परदारं गच्छन्ति, गामघातकं करोन्ति ...पे०... निगमघातकं करोन्ती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२१–२२५ (३–७) इस्सरियकामकारिकादिकथा

३. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती ति ? आमन्ता । R. 623

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु निरयं गच्छति, सञ्जीवं D. 451

---

१. एकाधिप्पायो – रो० । २. छेदितब्बा – सी०, रो० । ३. गामघातो – रो० ।
४. निगमघातो – रो०, एवमुपरि पि ।

गच्छति, कालसुत्तं गच्छति, तापनं गच्छति, महातापनं[1] गच्छति, सङ्घातकं[2] गच्छति, रोरुवं गच्छति ...पे०... अवीचिं गच्छती ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हञ्चि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती" ति – नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छती" ति ।

४. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु निरयं उपपज्जेय्य, तिरच्छानयोनिं उपपज्जेय्या ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इद्धिमा ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

बोधिसत्तो इद्धिमा ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तेन[3] छन्दिद्धिपादो भावितो ...पे०... विरियिद्धिपादो ...पे०... चित्तिद्धिपादो ...पे०... वीमंसिद्धिपादो भावितो ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

R.624 *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हञ्चि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती" ति – नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु गब्भसेय्यं ओक्कमती" ति ।

---

१. पतापनं – सी०, स्या०, रो० । २. संघाटकं – स्या० । ३. बोधिसत्तो – सी०

५. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु "सस्सतो लोको" ति पच्चागच्छि[1], "असस्सतो लोको" ति ...पे०... "अन्तवा लोको" ति ...पे०... "अनन्तवा लोको" ति ... "तं जीवं तं सरीरं" ति ... "अञ्ञं B. 452 जीवं अञ्ञं सरीरं" ति ... "होति तथागतो परं मरणा" ति ... "न होति तथागतो परं मरणा" ति ... "होति च न च होति तथागतो परं मरणा" ति ...पे०... "नेव होति न न होति तथागतो परं मरणा" ति पच्चागच्छी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

*बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हञ्चि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी" ति – नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु दुक्करकारिकं अकासी" ति ।

६. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अपरन्तपं अकासि, अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु "सस्सतो लोको" ति पच्चागच्छि ...पे०... "नेव होति न न होति तथागतो परं मरणा" ति R. 625 पच्चागच्छी ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

७. *बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी ति ? आमन्ता ।

"बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी" ति – अत्थेव सुत्तन्तो ति ? नत्थि ।

हञ्चि "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी" ति – नत्थेव सुत्तन्तो, नो च वत रे वत्तब्बे – "बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु अञ्ञं सत्थारं उद्दिसी" ति ।

---

१. पच्चागच्छि – रो०, एवमुपरि पि ।

२२६(८) पतिरूपकथा

८. *अत्थि न रागो रागपतिरूपको[1] ति ? आमन्ता ।

अत्थि न फस्सो फस्सपतिरूपको, अत्थि न वेदना वेदनापति-
B. 453 रूपिका, अत्थि न सञ्ञा सञ्ञापतिरूपिका, अत्थि न चेतना चेतनापतिरूपिका, अत्थि न चित्तं चित्तपतिरूपकं, अत्थि न सद्धा सद्धापतिरूपिका, अत्थि न विरियं विरियपतिरूपकं, अत्थि न सति सतिपतिरूपिका, अत्थि न समाधि समाधिपतिरूपको, अत्थि न पञ्ञा पञ्ञापतिरूपिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

९. *अत्थि न दोसो दोसपतिरूपको, अत्थि न मोहो मोहपतिरूपको, अत्थि न किलेसो किलेसपतिरूपको ति ? आमन्ता ।

R. 626 अत्थि न फस्सो फस्सपतिरूपको ...पे०... अत्थि न पञ्ञा पञ्ञापतिरूपिका ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

२२७(९) अपरिनिप्फन्नकथा

१०. *रूपं अपरिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

रूपं न अनिच्चं न सङ्खतं न पटिच्चसमुप्पन्नं न खयधम्मं न वयधम्मं न विरागधम्मं न निरोधधम्मं न विपरिणामधम्मं ति ? न हेवं वत्तब्बे । ...पे०... ।

ननु रूपं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं ति ? आमन्ता ।

हञ्चि रूपं अनिच्चं सङ्खतं ...पे०... विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "रूपं अपरिनिप्फन्नं" ति ।

*दुक्खञ्ञेव परिनिप्फन्नं ति ? आमन्ता ।

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – "रूपं अनिच्चं" ति ? आमन्ता ।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – "रूपं अनिच्चं", नो च वत रे वत्तब्बे – "दुक्खञ्ञेव परिनिप्फन्नं" ति । ...पे०... ।

---

१. रागपटिरूपको – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

११. *वेदना ...पे०... सञ्ञा ... सङ्खारा ... विञ्ञाणं ... चक्खायतनं ...पे०... धम्मायतनं ... चक्खुधातु ... धम्मधातु ... चक्खुन्द्रियं ...पे०... अञ्ञाताविन्द्रियं अपरिनिप्फन्नं ति? आमन्ता।

अञ्ञाताविन्द्रियं न अनिच्चं ...पे०... न विपरिणामधम्मं ति? न हेवं वत्तब्बे। ...पे०...। R. 627

ननु अञ्ञाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्खतं ...पे०... विपरिणामधम्मं ति? आमन्ता।

हञ्चि अञ्ञाताविन्द्रियं अनिच्चं सङ्खतं पटिच्चसमुप्पन्नं खयधम्मं वयधम्मं विरागधम्मं निरोधधम्मं विपरिणामधम्मं, नो च वत रे वत्तब्बे – "अञ्ञाताविन्द्रियं अपरिनिप्फन्नं" ति।

*दुक्खञ्ञेव परिनिप्फन्नं ति? आमन्ता। B. 454

ननु यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – "अञ्ञाताविन्द्रियं अनिच्चं" ति? आमन्ता।

हञ्चि यदनिच्चं तं दुक्खं वुत्तं भगवता – "अञ्ञाताविन्द्रियं अनिच्चं", नो च वत रे वत्तब्बे – "दुक्खञ्ञेव परिनिप्फन्नं" ति।

तेवीसतिमो वग्गो।

तस्सुद्दानं

एकाधिप्पायेन मेथुनो धम्मो पटिसेवितब्बो, अरहन्तानं वण्णेन अमनुस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवन्ति, बोधिसत्तो इस्सरियकामकारिकाहेतु विनिपातं गच्छति, गब्भसेय्यं ओक्कमति, दुक्करकारिकं अकासि, अपरन्तपं अकासि, अञ्ञं सत्थारं उद्दिसि, अत्थि न रागो रागपतिरूपको अत्थि न दोसो दोसपतिरूपको अत्थि न मोहो मोहपतिरूपको अत्थि न किलेसो किलेसपतिरूपको, रूपं अपरिनिप्फन्नं[1] अञ्ञाताविन्द्रियं अपरिनिप्फन्नं ति।

खुद्दको अड्ढपण्णासको।

तस्सुद्दानं

नवं[2], निब्बुति, एकाधिप्पायो ति।

---

१. परिनिप्फन्नं – रो०। २. नवकं – सी०, स्या०।

अनुक्कमणिका

विसेसपदानं

अनुक्कमणिका

अ

पण्णासकुद्दानं

महा, नियामो, अनुसया, निग्गहो, खुद्दकपञ्चमो ।
परप्पवादमद्दना[1], सुत्तमूलसमाहिता ।
ज्जोतना सत्थुसमये, कथावत्थुप्पकरणे ति ॥

पञ्चतिंसभाणवारं
कथावत्थुप्पकरणं निट्ठितं ।

1. परप्पवादमद्दनो – रो० ।

अनुक्कमणिका

आ

भ

ह

—o—

गाथायो

उपमायो

आहटानि साधकसुत्तानि

—:o—

प्रकाशक भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)
मुद्रक श्री कृष्णचन्द्र बेरी विद्यामन्दिर प्रेस, प्राइवेट लिमिटेड,
डी० १५/२४, मानमन्दिर, वाराणसी–१